

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 oktober 2007

§ 3 Förslag till budget 2008 för Stockholms stad och inriktning för 2009 och 2010 samt ägardirektiv 2008–2010 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt ärenden som avskrivs eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2008 för Stockholms stad (bilaga 14 till budgetutlåtandet)

R III MILJÖ- OCH FASTIGHETSROTELN

**Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB, Brand- och räddningsnämnden, Kyrkogårdsnämnden, Fastighetsnämnden, Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet
Punkt 12, 26, 27, 6, 11, 8, 5)**

Anförande nr 1

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige, ärade åhörare! I dag är 100 år sedan som min morfar föddes i Fridene i Västergötland som första barn till muraren Frans och hans hustru Emma Nordenberg. Han fick tio stycken syskon. Det är lätt att glömma bort vilken fantastisk utveckling som har skett under de här 100 åren, inte minst på miljöns och miljöteknikens område.

För några veckor sedan tog jag initiativ till Stockholms klimatpakt. Genom pakten kan företagare ansluta sig till våra mål att minska växthusgasutsläppen i Stockholm. Från början deltog sju företag. Redan samma dag hörde flera av sig. De vill vara med. Klimatpakten är ett exempel på hur vi jobbar på miljöområdet. Staden sätter upp egna mål. Samtidigt vet vi att många företag jobbar medvetet med miljöfrågan. För mig är det självklart att vi ger dem möjlighet att visa vad de gör på miljöområdet. Genom klimatpakten vill de visa att de vill bidra i arbetet med att förverkliga stadens mål att minska växthusgasutsläppen.

Ordförande! Miljöengagemang handlar inte om att ösa pengar över verksamheter. Det handlar om att prioritera och att göra rätt saker vid rätt tillfälle och att kombinera det med insikten om vad som är viktigt för en god ekonomisk utveckling. Utan en god ekonomi har vi inte råd att göra det som behövs för miljön.

Stockholm växer. Det ligger en stor utmaning i att kombinera tillväxten med omsorg om skattebetalarnas pengar och omsorg om miljön. Miljön löper som en grön tråd genom hela budgeten. Den gröna linjen handlar om att miljömedvetandet måste finnas i alla stadens bolag och förvaltningar. Det är en grön linje som blir lätt att följa, eftersom budgeten innehåller verktyg för den övergripande verksamhetsstyrningen, och uppföljningen av miljömålen är inte något undantag i det här fallet. Nämnder och styrelser identifieras som ansvariga för att uppnå målen, och de inarbetas i verksamhetsplanerna och återrapporteras sedan till kommunstyrelsen och fullmäktige.

Miljöarbetet baseras på den enkla filosofin att staden ska ansvar på de områden som staden har rådighet över. För mig som miljöborgarråd handlar stadens miljöarbete om framför allt tre områden. Det handlar om klimatfrågan, om stockholmarnas hälsa och Stockholms stad som föredöme.

Den första punkten är klimatfrågan: Det är ett arbete som måste omfatta hela staden. Här har vi flera exempel i budgeten. Vi har klimatinitiativet, en klimatmiljard som satsas på energieffektivisering för att minska energianvändningen med minst 10 procent per stockholmare. Vi sätter två miljöprofilområden. Vi har ett mål med 100 procent miljöbilar, vi utvecklar Stockholms Hamnar vid Norviksudden. Vi ökar biobränsleproduktionen, vi sätter upp mål för hållbart byggande, och vi ökar insamlingen av avfall från restauranger.

Den andra punkten handlar om stockholmarnas hälsa. På det här området har miljöförvaltningen sitt unika kompetensområde. Vi är mycket tydliga med att miljöförvaltningens arbete ska fokusera på just tillsyn. Det handlar om livsmedelskontrollen. Det handlar om höga ljudnivåer på konserter, radonmätning med mera. Arbetet i samverkan med trafikkontoret för att hålla koll på luftkvaliteten är också ett viktigt inslag.

Egenkontrollen när det gäller inomhusmiljön i stadens skolor, förskolor och inom äldreomsorgen måste fungera. Här har miljöförvaltningen en viktig rådgivande roll gentemot stadens olika förvaltningar. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Det är verksamhetsutövaren som är ansvarig, och miljöförvaltningen har att tillse att egenkontrollen faktiskt sköts.

Höga ljudnivåer på konserter kan skapa bestående hörselproblem, och det är inte acceptabelt att unga människor ska få hörselproblem för att de går på konserter. Här måste tillsynen skärpas.

Dricksvattnet i Stockholm ska hålla god kvalitet. Att stockholmarna är nöjda har vi åter fått ett exempel på via en undersökning som nyligen har genomförts att kommunförbundet. Men en viktig del i det arbetet är också dumpningen av snömassorna i Riddarfjärden. Den måste upphöra. Tillväxten i Stockholm ställer krav på en bra samverkan mellan berörda nämnder när det gäller god dagvattenhantering.

Trafikkontorets arbete med dammbindande åtgärder för att förbättra luftkvaliteten kommer att fortsätta att utvärderas, och nya metoder måste övervägas.

Den tredje punkten är Stockholm som förebild. Även här kommer de nya profilbilderna in, liksom Stockholm Vattens samarbete med Fortum när det gäller tillvaratagande av vatten, värme och kyla i vattenreningsprocessen och en effektiv sopförbränning och naturligtvis miljöbils målet.

I och med det nya miljöprogrammet som antas om en månad får staden helt andra uppföljningsmöjligheter när det gäller förvaltningars och bolags arbete med målen i miljöprogrammet. Att hålla staden snygg genom insatser för klottersanering och renhållning är fortsatt prioriterade frågor. Nya energi- och miljötekniklösningar ska användas i stadsutvecklingsområdena. Vi ska hjälpa till att marknadsföra miljöteknik.

Ordförande! Den här majoriteten ägnar sig inte åt att ösa pengar över miljöförvaltningen. Vi jobbar medvetet över hela linjen i bolag och förvaltningar för att förbättra miljön i staden och i stadens olika verksamheter. Miljöarbetet ska inte vara någonting som ligger vid sidan om, som bara miljöförvaltningen sköter, utan det ska vara en storföretagsledare sade till mig häromdagen: En naturlig del i all verksamhet. Men den här budgeten är vi på god väg i det arbetet.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 2

Eva Louise Erlandsson - Slorach (s): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! I den stora världen har man äntligen upptäckt att miljöfrågan är en av de allra viktigaste frågor som vi under detta sekel har att ta itu med och som vi måste ta på största allvar och satsa både kraft och pengar på. Äntligen har världen där ute förstått att det är fråga om överlevnad för mänskligheten, djuren, naturen, hela jordklotet.

Nu har också Nobels fredspris gått till dem som arbetar med miljön, vilket ytterligare understryker vikten av detta arbete. Tyvärr har dock inte Stockholms stad omoderna majoritet förstått detta. Det är pinsamt och förskräckande. Sveriges huvudstad borde vara ett föredöme och inte bara sägas vara ett föredöme, som Ulla Hamilton gör.

I den budget för miljö- och hälsovårdsnämnden som vi i dag ska ta ställning till har de konservativa partierna halverat anslaget sedan förra valperioden. I dag ska i princip endast det som är lagstadgat åtgärdas. Mycket av förebyggande och framåtblickande projekt har nu lagts ned eller sålts ut.

I den socialdemokratiska budgeten lägger vi tillbaka 23 miljoner till miljöarbetet, till miljöförvaltningen och till stadsdelarna. Några av de miljöarbeten som vi vill återskapa är stadsövergripande miljökompetens som kan driva miljöinsatser för Östersjön. Vi vill återskapa en central miljökompetens som kan driva på utvecklingen i alla stadens verksamheter, återuppta det viktiga arbetet med miljöcentrum för företagare, med information och råd till företagare. Vi vill återinföra en upphandlingspolicy som ställer krav på miljöhänsyn vid upphandling. Vi vill återinföra Agenda 21-samordnare i stadsdelarna som kan stödja miljöarbetet i skolorna, bland ungdomarna och arbetsplatserna.

I det miljöprogram som nu behandlats av kommunfullmäktige finns mycket vackra ord om att uppnå goda miljömål. Det vi ser i den här budgeten är att inga pengar läggs till att uppfylla målen, hur de ska kontrolleras och nås. På det sättet är det alltså tomma ord på alltför mycket papper.

Den nuvarande majoriteten i Stadshuset tar inte klimat- och miljöhotet på allvar. I den socialdemokratiska budgeten finns självklart medel till att följa upp, informera om och utveckla miljöarbetet med miljöprogrammets mål och intentioner.

Jag beklagar att det moderata borgarrådet Ulla Hamilton inte har samma insikt som övriga världen om miljön. Det kommer att gå ut över stockholmarna, vår vackra stad, och det kommer att bli mycket svårt att återhämta det senare.

Jag yrkar bifall till det socialdemokratiska förslaget till budget för 2008.

Anförande nr 3

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Är ni medvetna om att det finns 2 300 typer av salmonellabakterier? Är ni medvetna om att i ett gram avföring i en person som är smittad i vinterkräksjuka kan det finnas 10 miljarder virus som sprids på toaletter och vatten. Rapporter om Ehec i kött förekommer då och då. Det kom senast i går allvarliga signaler om att det finns bland slakterier och att det kan skada människor, till och med döda människor. När man börjar botanisera i stadens bakterieträsk och viruskolonier är det lätt att drabbas av en allvarligare sorts bacillskräck. Vad göra? Ja, vi gör det väll allihop, tvätta händerna när vi har varit på toaletten, men det är inte det som räcker. Vi behöver en miljö- och hälsoskyddsnämnd som klarar av sina kärnuppgifter för att man ska hålla en nivå som gör att människor kan äta och leva säkert i Stockholm.

Jag nämner detta inledningsvis, eftersom det är så oerhört viktigt att de här kärnuppgifterna verkligen fungerar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får aldrig bli ett projekthotell för politiska experiment utan ska just fungera med de här sakerna. Då handlar det om att ha tillräckligt med resurser, en effektiv organisation och ett schyst taxesystem, ett obyråkratiskt bemötande av människor och företag. Det handlar naturligtvis inte bara om mat, utan om luften vi andas, vatten vi dricker, buller vi utsätts för och andra saker.

Många frågor ligger utanför nämndernas uppgifter. Miljö är en fråga för hela staden, för alla nämnder och styrelser. Stadens miljöpolitik ska naturligtvis både garantera miljön i Stockholm och också bidra till en bättre internationell miljö.

Folkpartiet välkomnar stadens miljöprogram som innebär ett samlat grepp om miljöfrågorna. Från Folkpartiets sida ska jag ändå säga att vi gärna hade sett att man verkligen hade satsat på koldioxidsäkrad el, det vill säga verkligen satsat på att köpa el som är producerad av kärnkraft. Det tror vi och menar är det enda sättet att verkligen stoppa växthusgaserna.

Vi ser en rad utmaningar framför oss under kommande år. Vi ska samverka på nationell nivå och med andra kommuner.

Avslutningsvis vill jag säga att miljö- och hälsoskyddsnämnden har genomgått en tuff period. Det har varit kännbara nedskärningar, osentimentala utvärderingar och en kraftig uppstyrning av verksamheten. Men förändringsprocessen har varit nödvändig och ger också resultat. Jag vill också säga att personalen har gjort otroligt fina insatser och har bidragit mycket till den situation som vi har i dag.

För Folkpartiets del ställde vi oss tveksamma och rågande till de besparingar som har gjorts, och vi har följt utvecklingen noga. Men i dag kan jag med full kraft yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 4

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare, gamla och nya miljö-vänner! Kommunalt miljöarbete är för den borgerliga majoriteten i Stockholm som det röda trafikljuset är för alltför många bilister enligt trafikrapporten, en obehaglig påminnelse om ett hänsynstagande man helst blundar för och som man absolut inte förstår varför man själv ska följa.

I opposition sade borgerligheten nej till stadsvänliga trängselavgifter, nej till förmåner för miljöbilar, nej till avbetalning av miljöskulden med en miljömiljard. Man förnekade vetenskapligheten i climateffekten, och man ansåg att partikel- och kvävedioxidhalterna i Stockholmsluften tillhörde stadscharmen och var ett trevligt storstadssignalement.

I sitt strategiska hade de inte ens ett avsnitt om det kommunala arbetet i miljönämnden. Man borde faktiskt vara glad i dag. Vi har i alla fall en halv miljöförvaltning. Miljöförvaltningen tillåts i alla fall att hålla på med enskild tillsyn, vilket är viktigt och bra. Vi har i alla fall ett miljöbilsprojekt som tillåts utvecklas. Vi har några små strån där det finns en viss utveckling.

Jag har suttit i miljönämnden snart ett år, och jag har sett hur redovisningar av projekt som uppnått mycket viktiga och framåtsyftande miljöresultat har mötts med tystnad och med den där ointresserade meningen som ni känner igen: Redovisningen läggs till handlingarna utan att tas om hand. Vi har sett hur viktig miljöinformation bryskt strukits från tjänsteutlåtanden för att passa en njugg majoritet och hur de allra flesta förslag som majoriteten lägger fram ytterligare begränsar och beskär miljöarbetet.

Ordförande! 17 av egna 27 förslag i majoriteten i miljönämnden är mot miljön. Det är en ganska bisarr situation. Men det är ändå inte det värsta, åhörare. Det värsta är att när det gäller det stora miljöarbetet i staden, hur vi utvecklar staden, är det i alla nämnder och styrelser ingen halvering, där är det helt *en marge*.

Privatbilismen påhejas trots stads- och miljöfientlighet. Fler p-platser och vägbreddningar på cykelbanors och gångbanors bekostnad. Mark- och sjösaneringen stoppas utan en miljömiljard. Miljökrav vid markupplåtelser och upphandling stryks och anses oväsentligt, trots att vi här har dokumenterat en otroligt stor potential för både klimat och miljöbesparingar. Stora natur- och friluftsområden ska säljas ut. Småföretagens populära miljöutbildning slängs ut. Stadsdelarnas viktiga miljöarbete för medborgarna med Agenda 21 läggs ned. Biogasbåtarna har tagits bort från Stockholms vatten. Jag skulle kunna prata hur länge som helst.

Den viktigaste fråga vi har just nu är de lokala miljökvalitetsnormerna, som inte följs. Den här majoriteten påstår, miljöborgarrådet sade det i går, att det räcker med att spola gatorna. Det är en lögn, det har vår förvaltning visat sedan ganska länge. Det räcker inte långt när. Vi måste göra mycket mer än så. Miljöpartiet har tre attsatser vid voteringen i kväll som handlar om vad vi kan göra, bör göra och måste göra för miljön och för stockholmarna.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiet de Grönas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 5

Stellan Hamrin (v): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Det börjar bli blött om fötterna. Det kanske ni har märkt. SMHI meddelade i går att havsvattnet stiger med nästan en millimeter per månad. Det här innebär att här i Stockholm stiger havsytan med ungefär en halv millimeter. Om hundra år har stränderna utplånats, och Mälaren har blivit en permanent havsvik.

Det kan vara trevligt på många sätt, men det slår ut hela vattenförsörjningen i hela Mälarregionen och sätter stora strandområden under vatten. Tro inte att det här händer om hundra år. De här beräkningarna handlar om normalvattenståndet, och med högvatten kommer det att hända mycket tidigare. Det händer redan i dag, det händer senast i vintras. Effekterna kommer att öka för varje år.

Det är ett rejält problem. Det är dags att handla, och det är glädjande att detta reella katastrofscenario har fått även den borgerliga majoriteten att börja agera. Alla förslag om åtgärder för att begränsa utsläppen av klimatgaser är självklart välkomna. Men majoritetens förslag räcker inte långt, och insikten har verkligen sjunkit ned på djupet.

Så sent som i våras slog man fast att bygget av sista delen av Hammarby Sjöstad ska göras där gatorna och fastigheternas bottenvåningar ligger 1,65 meter över havet. Det ligger under vattnet senast om 50 år. Då finns faktiskt husen kvar. När jag påpekar detta möts det som vanligt med tystnad.

De växande problemen med klimatprojekten kommer att kräva ökande resurser och samordning av miljöarbetet stort och inte minst när det gäller Stockholm Vatten. I det läget skär den borgerliga majoriteten ned på resurserna, och man styckar upp Stockholm Vatten. Man förespråkar nya motorvägar som kommer att öka privatbilismen och öka utsläppen av klimatgaser i stället för att minska dem. Det visar vad man verkligen tycker i de här frågorna.

Ni pratar om krafttag mot buller och luftföroreningar, och det är jättebra. Men då har man under hela den föregående mandatperioden konsekvent i miljönämnden röstat ned varje förslag och varje åtgärd som skulle förbättra de här förhållandena.

Vänsterpartiet inser att något måste göras. Vi kräver därför ökade resurser både till miljöarbete och till Stockholm Vatten och till ett återskapande av hela bolaget så att samhället åter kan ta ansvaret för allt vatten från vattentäkten via reningsverk till konsumenters ledningar och ut till recipienterna. Det är en helhet som har varit så framgångsrik för Stockholm och Sverige, som gjorde oss berömda på många håll. Det slår majoriteten nu sönder.

Vi vill ha ett grönt Stockholm en blågrön miljö, ett jämlikt och rättvist Stockholm där inkomsterna och inflytande fördelar mycket mer jämlikt än nu, ett Stockholm där alla invånarna kan få frisk luft och samma tillgång till välskötta grönområden och samma möjligheter att bada, fiska och vandra vid rena vatten. Dit är steget ännu ganska långt, men med kraftfulla och välplanerade satsningar är det helt möjligt att skapa det här under en mandatperiod om viljan och pengarna finns. Det är det som Vänsterpartiet nu vill lägga grunden till. Vi skapar de resurser som behövs, och vi har ett program som gör en bra miljö möjlig också i verkligheten.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag i de här frågorna.

Anförande nr 6

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Glädjande nog råder numera nästan en tävlan om vem som är miljövänligast. Det här miljöengagemanget har dessutom blivit något av människornas vardag. Ta bara försäljningen av miljöbilar som verkligen slår topprekord.

Vår allians har lagt fokus på att få effekt på miljöarbetet. Jag skulle vilja säga att vi går från en vildvuxen flora av projekt till ordning och reda. Stadens miljöarbete ska inrikta sig på det staden rör över och själv kan påverka. De mål som sätts upp ska vara mätbara. Alla ska veta vem som ansvarar för respektive mål och insats. Dessutom ska miljöarbetet bedrivas i hela staden, av alla förvaltningar och alla bolag och inte, om uttryckt tillåts, bara av miljöförvaltningen.

Andra viktiga saker är att servicen gentemot medborgare och företag ska förbättras och tillsyn ska bli effektivare. Jag skulle vilja ta upp en sak som jag är lite orolig för. Det är tillämpningen av nya livsmedelsregler, där allt ska kunna spåras. För de flesta verksamheterna är det här inget problem, men för många föreningar är det ett stort problem. Frivilligverksamheten likställs med livsmedelsföretag. Om man till exempel regelbundet bakar bullar till en föreningsbasar måste man registrera sitt kök och få det godkänt. Även om tillsynsmyndigheter säger att detta är enkelt utgör det i praktiken ett stort hinder och hot.

Jag tycker att det vore rimligt att ge frivilligorganisationer ett generellt undantag i den här staden. Vad jag vet händer det aldrig att människor blir sjuka efter fikat på dagverksamheter för ensamma äldre, vid arbetsträning för tidigare missbrukare eller träffar inom kyrkor och idrottsrörelser.

Jag som kristdemokrat kommer att jobba för att föreningar och ideellt engagerade människor även i fortsättningen ska kunna baka bullar utan att behöva fylla i en massa blanketter. Det är inte servicevänligt, och dessutom är det en inskränkning i det civila samhället.

Fru ordförande! Med hopp om fortsatt bullbakande hemma utan anmälningsplikt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 7

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande, fullmäktige! När eleverna på Stockholms klimatgymnasium år 2030 öppnar sina läroböcker kommer de att kunna läsa att år 2007 var det år då klimatdebatten kom i gång på allvar. Det var året då FN:s klimatpanel och förre amerikanske vice presidenten Al Gore fick Nobels fredspris. Möjligen störst av allt var när Arnold Schwarzenegger kom till tv-programmet Pimp My Ride som trimmar och hottar till bilar och bad programmets mekaniker att ta bort hästkrafter och göra hans vrålåk till en miljöbil.

Jag är inte säker på att alla de här sakerna kommer att stå i historieböckerna, men vi är i alla fall överens om att vi redan nu känner att vi är med om en historisk

vändpunkt i miljöpolitiken. Förhoppningsvis fortsätter den här utvecklingen även år 2008.

Vi har olika sätt att angripa miljöproblemet. Miljövänsterns ingång i miljöfrågorna präglas av stora offentliga projekt, förbudspolitik och en misstro mot såväl individer som företag. Centerpartiet vill tvärtom mot detta ha en miljöpolitik som bygger på frihet och marknadsekonomi, en politik som utgår från stockholmarnas behov, prioriteringar och värderingar. Därför tycker jag att det är viktigt att stockholmarna har tillgång till information om miljöproblem och i till exempel skolor, förskolor och äldreboenden har valt att profilera sig i olika miljöfrågor. På det sättet kan valfriheten och medborgarnas egna beslut påverka miljön i rätt riktning.

Miljöpolitiken ska inte hindra människor från att bo och verka i Stockholmsregionen. Tvärtom ska den skapa förutsättningar för livskvalitet och göra det lönsamt att bidra till en god miljö. När det till exempel gäller biltrafiken är många beroende av bil, men det ska alltid finnas attraktiva alternativ till att ta bilen.

Centerpartiet anser att Stockholm ska ha höga ambitioner när det gäller att göra det fördelaktigt att äga och köra miljöbilar, främst bilar som körs med miljövänliga och förnybara drivmedel.

Den mest akuta miljöfrågan i Stockholm just nu är frågan om inandningsbara partiklar. Partiklarna kan leda till en nedsatt lugnfunktion hos unga och barn och hjärt- och kärlsjukdomar hos oss vuxna. En kartläggning visar att 34 procent av invånarna i Stockholms kommun har höga eller mycket höga halter av farliga partiklar i sin hemmiljö. Samma kartläggning visar att luftkvaliteten i skolor och förskolor också. Det finns exempel där barn utsätts för alltför höga halter dagligen.

Många oroliga föräldrar undrar hur utsatta de egna barnen är på dagarna. De har rätt att få veta. Centerpartiet har föreslagit att staden ska ta sitt ansvar och göra fysiska mätningar av utsatta lekparkar, förskolor och skolor. Staden har kompetensen, och vår budget medger att så sker. Vårt förslag innebär en förstärkning av miljöförvaltningen med nästan 13 miljoner jämfört med majoritetsförslaget.

Miljöbilar och åtgärder mot partiklar i Stockholmsluften är viktiga frågor oss. Vi ser också fram emot energieffektiviseringar, som det har talats om, med bland annat individuell varmvattenmätning som vi har motionerat om i Centerpartiet. De två kommande bostadsområdena med miljöprofil är också spännande framtidsprojekt. Vi i Centerpartiet kommer att prata oss varma för miljövänliga skyskrapor i den debatt som vi hoppas komma. Det ser vi fram emot.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag.

Anförande nr 8

Åsa Romson (mp): Ordförande, fullmäktige! Det var en fråga som Per Ankersjö var inne på i slutet av sitt anförande och som jag inte hann utveckla i mitt anförande. Det är den som handlar om luftkvalitetsnormerna. Vid sidan av den globala klimatfrågan är de lokala luftmiljöproblemen i Stockholm den lokala fråga som jag tror engagerar flesta stockholmare.

Om utsläppen på Hornsgatan från trafiken hade kommit från en fabrik, vad hade hänt då? Jo, då hade tillstånden som man sätter via miljöregelverket varit så att man hela tiden hade skruvat ned. I dagsläget hade man utan problem hittat andra processer i den fabriken för att minska utsläppen. Men när det gäller trafikutsläppen har vi inte ett sådant regelverk, vi har ett regelverk som heter åtgärdsprogram när normerna överskrids. Det åtgärdsprogrammet är det som ska fungera som den kranen som man måste stänga av för att gå över till att minska utsläppen. Det åtgärdsprogram för Stockholm som gäller partiklar och kväveoxider fastställdes i december 2004 av den socialdemokratiska regeringen, men det var redan i programskedet ett otillräckligt åtgärdsprogram med ett antal åtgärder som ändå inte skulle räcka. Det sade jag alliansstyrelsen redan från början. Bland annat fanns inte trängselavgifter med. Vi vet att det i dag är det mest effektiva sättet att hålla nere trafikutsläppen i Stockholm, men det räcker inte.

Trängselavgiften, mina vänner, är ett otillräckligt verktyg för att komma till rätta med luftkvalitetsnormen på flera innerstadsgator. Det är ändå det tuffaste vi har. Vi vet att det var tufft att få igenom trängselavgifter i den här salen. I dag måste vi vara ännu tuffare. Vi måste vara ännu tydligare gentemot småbarnsföräldrar och andra och säga att vi är beredda att ta uppgiften på allvar. Vi är beredda att faktiskt se till att vi minskar utsläppen av partiklar och kväveoxider så att barnen kan gå fritt på förskolorna och till dagis och skolor.

Vi måste vara tuffa. Vi måste vara tuffa mot regering och riksdag för att få de regelverk för avgifter eller förbud som behövs. Men vi kan göra saker i dag. Vi kan i dag höja till exempel vinterparkeringsavgiften på gatorna för dubbade vinterdäck. Vi vet att det är de dubbade vinterdäcken som är det stora problemet när det gäller partiklar. Det här kan vi göra i dag, och vi bör göra det.

Miljöpartiet föreslår, vid sidan av detta, att vi ska begära att vi ska stänga av gatorna vid de tillfällen då halterna är så höga att man faktiskt inte kan rekommendera att förskolor och andra håller i gång. Vi ska inte stänga inne barnen. Vi ska stänga av utsläppen.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets yrkande.

Anförande nr 9

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår att Miljöpartiet är glada när de har fått en fråga som de kan skrämma stockholmarna med, och det gör de ganska skickligt i den här frågan. Sanningen är att vi inte har de här problemen året runt varje dag, utan det är vid vissa tillfällen som de här problemen uppstår, framför allt vid övergången mellan vår och vinter och höst och vinter.

Vi jobbar med de här frågorna. Det har vi tagit upp i budgeten. Vi har begärt hos regeringen att vi ska kunna förkorta tiden för dubbdäcksanvändningen. Vi kommer att ha en kampanj kring dubbdäcksfrågan inom en månad. Vi jobbar med de här frågorna.

Sanningen, Åsa Romson, är att det inte är helt klarlagt vad det är som är de farliga delarna i de här partiklarna. Där har Naturvårdsverket ett program där man jobbar tillsammans med vetenskapsmän för att komma fram till bättre rekommendationer om hur man ska jobba med de här frågorna.

Anförande nr 10

Å s a R o m s o n (mp): Jag vet det, och jag tycker att det är sorgligt att miljöborgarrådet i Sveriges största kommun förnekar att det finns hälsoproblem med partikel- och kvävedioxidhalter, halter där det finns fastställda gränsvärden. Man måste göra någonting. Ju bättre luft vi har, desto bättre hälsa har vi. Det är inget tröskelvärden när det gäller de värden som EU har satt genom dygnsårsvärdena. Världshälsoorganisationen har ännu striktare värden, och vårt eget nationella miljömål är betydligt striktare. Det här baseras på att människor ska må bra oavsett om man bor i staden eller på landet. Vi kan inte ha ett miljöborgarråd som förnekar att det här är ett hälsoproblem i Stockholm. Det i sig är en fara för Stockholm. Jag tycker att den här majoriteten nu under galgen säger att de måste göra något, för det måste man enligt lagen, men fortfarande inte kan säga vad de tänker göra. Tänker ni fortsätta att bara spola gatorna, det som inte hjälper?

Anförande nr 11

A n d e r s B r o b e r g (kd): Vi tar det här på största allvar, vill jag säga, om du har missat det. Dessutom är det som miljöborgarrådet sade att det inte är så varje dag. Utan det är vissa dagar som det bryter ut. Då gäller det att till exempel föra en diskussion och information om effekterna av dubbdäck. Vi har redan sett rapporter när det gäller försäljningen att den har minskat. Betydligt fler funderar på att inte ha dubbdäck på bilarna.

Det handlar om spolning och andra saker, men det handlar också, som vi har redovisat i miljöprogrammet som vi kommer att anta under hösten, att få folk att byta färd sätt, att minska över huvud taget den här möjligheten.

Ivern i att få bra luft glömmar Miljöpartiet bort att även staden måste fungera. Det är en balansgång som vi måste jobba på. Staden totalt sett är ganska miljövänlig jämfört med många andra delar av glesbygden.

Anförande nr 12

Å s a R o m s o n (mp): Jag är förvissad om att ni försöker göra någonting, men det görs ganska lite. Trafikborgarrådet tycker till exempel att informationskampanjen som finns i åtgärdsprogrammet, fastställt av regeringen och som planerades under lång tid under förra mandatperioden och som skulle ha antagits för över ett år sedan, fortfarande inte är genomfört. Fortfarande har jag inte fått en enda information hem till mig om att de dubbade vinterdäcken sprider mer partiklar än de odubbade, vilket är den information som staden definitivt bör gå ut med. Det är vi för. Men ni gör ju ingenting, ni kommer aldrig till skott, och ni jobbar emot det.

Vad är det som gör att staden inte skulle fungera den dag färre åker med dubbade vinterdäck? Varför är inte du, Anders Broberg, med på att vi som staden ställer oss

upp och går till regeringen och säger att vi måste ha en avgift eller ett förbud för att få bort dubbdäcken från Stockholm? Det är dubbdäcken som är problemet. Det är inte så att vi begär att man ska byta däck en dag i månaden, utan att man ska ha annan typ av vinterdäck. Det är det som är poängen. Med en avgift slutar inte staden att fungera. Det är då den börjar fungera för oss som andas luften.

Anförande nr 13

P e r A n k e r s j ö (c): Jag har sympati för Miljöpartiet. Vi har ofta samma problemskrivningar i Centerpartiet och Miljöpartiet, men vi har ofta olika syn på hur man ska åtgärda problemen till exempel när de gäller dubbdäck. Jag vill ha ekonomiska styrmedel för att göra det lönsamt att använda alternativa vinterdäck. Vi vill dessutom att alla stadens bilar ska vara dubbdäcksfria till 2010.

Det finns inslag i det här som jag anser är bilfientligt hos Miljöpartiet. Ni vill förbjuda trafik på vissa gator. Det innebär att man flyttar problemet bara. Det gör det svårt att ta sig fram, och det får konsekvenser för tillväxten. Jag undrar: Tror ni verkligen att det löser problemen att flytta trafiken?

Anförande nr 14

Å s a R o m s o n (mp): Vi har väldigt mycket samma problembeskrivning. Till skillnad från dina borgerliga kolleger anser du att det är ett hälsoproblem med partiklar och kvävedioxider. Det ska ni i Centerpartiet ha heder för.

Det finns ett problem i den tonen, ni vill inte komma till åtgärder. Vi vill inte att man ska stänga av gatorna, som den faktiska åtgärden. Vi menar att vi behöver avgiften på dubbdäcken för att få odubbade vinterdäck. Men i mars förra året mellan den 20 och 24 var det enormt höga utsläpp av partiklar. Det hade inte hjälpt att korta dubbdäckssäsongen, och vi hade inga verktyg. Jag menar att man vid rusningstid måste under de timmar där det är alltför höga halter kunna säga: Just i dag, just de här timmarna, måste folk ta kollektivtrafiken. Vi är ledsna, men det måste vi göra för att våra barn ska kunna gå till skola. Det är nödvändigt.

Jag tycker att det är viktigare att våra barn ska kunna gå till skolan än att vi varje timme året runt ska kunna åka bil i Stockholm.

Anförande nr 15

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Ulla Hamilton sade i sitt inledande anförande att utan god ekonomi kan vi inte göra så mycket. Utan satsningar från politiker, utan ambitioner från politiker, utan krav, information och utbildning kan vi inte göra så mycket heller.

Det krävs regler för att stötta och göra människor medvetna om miljöarbetet. En god ekonomi förutsätter naturligtvis det. Det är inte alltid så lätt ur konkurrenssynpunkt för företagare att gå i bräsch för att göra någonting nytt. Ett exempel är bly i fiskeredskap som sprids i otroligt stora mängder i våra vattendrag.

Nu har vi ett ärende på miljönämndens bord där man föreslår att man ska förbjuda de här sänkena. Vi har hört med olika sportaffärer som säljer dessa sänken att man vill ha ett krav, en lag att de ska förbjudas. Ur konkurrenssynpunkt är det alltså väldigt viktigt. Vi politiker måste ta ställning, det är vi som har tillgång till kunskaperna, och det är också vår plikt.

Så säger Ulla Hamilton att ni inte ska ösa pengar över verksamheten. Nej, det ser vi i budgeten att ni inte gör. Men att halvera anslagen är väl ändå i det saftigaste laget. Det är klart att mycket miljöarbete inte blir gjort då. Det är viktigt att tänka över konsekvenserna.

Någon sade i sitt inledningsanförande att matförgiftning inte längre finns på sjukhem och inom åldringsvården eller är i alla fall ovanligt. Det beror naturligtvis på det fantastiska arbete som har gjorts i miljöförvaltningen och de resurser som de har haft samt den utbildning och den information som man har kunnat ta del av via miljöförvaltningen, till exempel genom miljöcentrum för företagare som nu har lagts ned. Man har också avbrutit arbetet med Byggmästarföreningen kring miljöanpassat byggande i Stockholm, och man har lagt ned mycket annat.

Visst behövs det pengar till verksamheter för att Stockholm ska fortsätta att vara den bra miljöstad som den är i dag.

Anförande nr 16

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Miljöcentrum för företag kommer att avknoppas. Jag tror att det blir klart i dag. Den verksamheten kommer alltså att fortsätta i enskild regi, och det tycker jag är alldeles utmärkt.

Eva Louise skräms över att vi drar ned så himla mycket på förvaltningen och tycker att det är förfärligt. Det lät precis på samma sätt för ett år sedan, och du har inte kommit med ett enda konkret exempel på att det har blivit sämre. Tvärtom har det blivit mycket bättre. Vi har fokuserat på tillsynsverksamheten, vi lägger massor med kraft och energi på att se till att just livsmedels- och hälsokontrollerna ska vara det man ska jobba med på miljöförvaltningen. Ett kvitto på att vi lyckas bra med den här verksamheten är att miljöförvaltningen var den som av stadens förvaltningar fick absolut bästa resultat i en enkätundersökning som gjordes bland företagare som har haft kontakt med stadens olika verksamheter. De tycker att tillgängligheten har ökat. De tycker att miljöförvaltningen gör ett jättebra jobb. Så himla förfärligt under isen kan inte miljöförvaltningens arbete ha blivit under den här perioden.

Anförande nr 17

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Då rekommenderar jag Ulla Hamilton att riktigt noga läsa i T2 som vi nyss har haft på vårt bord. Där står det att tillsyn inte drivits i den omfattning som planerats på grund av hög personalomsättning. Människor känner sig otrygga. Miljöcentrum för företag har avvecklats, och någon miljödiplomering har inte gjorts. Det finns inte tillräckligt med tankställen med biogas och andra miljövänliga drivmedel. Handlingsplan mot växthusgaser blir försenade på grund av resursbrist. Agenda 21-arbetet i stadsdelarna och annat har tagits bort. Man får alltså inte den hjälp där som man behöver för att

utveckla miljöarbetet i stadsdelarna. Samverkansprojekt Huddinge Magelungen är nedlagt på grund av budgeten. Det handlade om att rena vattnet där. Tillsyn av farligt avfall kommer att ta betydligt längre tid på grund av budget.

Det är några av de exempel jag hinner med just nu.

Anförande nr 18

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Förra året när vi stod här och debatterade budgeten var oppositionen sur. Nu är man fetsur. Det kanske man är när man förlorat val, men man är också sur därför att miljösituationen i Sverige går framåt. Låt mig säga en enda positiv sak, och det är att förra månaden ökade miljöbilsförsäljningen med 34 procent jämfört med motsvarande månad förra året. Det är bara ett exempel på att det händer väldigt mycket på miljöområdet. Det görs bra saker i landet på nationell plan, och det görs jättemycket i Stockholm. Vi har trängselskatterna kvar, vilket tog er på sängen, förmodligen.

Nu har vi två alternativ. Antingen fortsätter vi på den här positiva linjen, där vi ser utvecklingen gå framåt, där vi jobbar med kärnuppgifter och inte med miljöförvaltningen som ett projekthotell. Eller så kan vi slå in på en linje där vi ska färre parkeringsplatser och tror att vi löser situationen med det och försvårar för människor och minskar människors frihet. Jag tror att väljarna har sagt sitt i den här frågan, och jag tror att den här utvecklingen som vi har inlett kommer att fortsätta. Det gagnar miljön.

Anförande nr 19

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Östersjön är också sur. Det här var väl knappast någon replik utan mera ett inlägg så du skulle ha satt upp dig på talarlistan.

Anförande nr 20

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag blir faktiskt förvånad. Hur kan du stå här och säga att vi saknar ambitioner på miljöområdet? Man får intrycket att du inte har läst förslaget till miljöprogram, som är tydligt, detaljerat och mätbart. Läs på och återkom sedan!

När det gäller pengarna har vi hela tiden varit lite tveksamma till takten på neddragningar på miljöförvaltningen. Man kan alltid diskutera någon miljon hit och dit. Men miljöförvaltningen befann sig utan administrativt fungerande verktyg, en hel del kunde inte svara på vad de gjorde på dagarna. Oavsett vilken sakfråga en sådan förvaltning håller på med måste man gå igenom det och få ordning och reda på en sådan förvaltning. Det har nu gjorts. Nu har miljöförvaltningen gjort ett utmärkt jobb och kommit på rätt väg.

Pengar till miljöförvaltningen är inte måttet på miljöarbetet. Det gäller att se vad hela staden gör för miljöinsatser. Om du skulle vilja göra allt du räknar upp skulle du vara betydligt mer trovärdig om du lade pengar som Miljöpartiet har gjort och inte som du gör nu.

Anförande nr 21

Stellan Hamrin (v): Ordförande, fullmäktige! Vi vill ha ett rättvist Stockholm med en bra miljö. Dit är steget ännu ganska långt, men vi tror att en kraftfull välplanerad satsning gör det möjligt att åtminstone skapa en god miljö under mandatperioden om viljan och pengarna finns, och dem har vi tagit fram. Men det kommer inte att ske under den här perioden. För det första för att den borgerliga majoriteten inte vill ha ett rättvist och jämlikt Stockholm utan skapar ett Stockholm där klyftorna hela tiden ökar. För det andra blir det inte bättre miljö därför att den borgerliga majoriteten prioriterar sänkt skatt, ökad bilism framför miljöförbättrande åtgärder.

Utan begränsningar i trafiken går det inte att skapa en bra luft. Utan resurser går det inte att skapa och sköta grönområden eller restaurera sjöar.

Det är därför som Vänsterpartiet är berett att höja skattesatsen, höja taxan för Stockholm Vatten och återskapa bolaget som det var och förstärka miljöarbetet inom kommunen. Vi menar att luften i hela Stockholm ska bli ren genom att begränsa användningen av dubbdäck i trafiken. Vi ska sänka hastigheten där det behövs, och vi ska minska privatbilismen på utsatta vägar på flera olika sätt, exempelvis så som Miljöpartiet har föreslagit.

I stället måste naturligtvis kollektivtrafiken byggas ut ordentligt. De nya motorvägarna runt Stockholm måste stoppas, och befintliga stora störande infarter ska läggas i tunnel, och vi ska börja med E 18. På det viset får man en bra miljö och god luft i hela staden. Vi vill bevara de grönområden och kilar som finns kvar. Vi menar att byggande ska ske på hårdgjorda ytor, och i de fall där små kollektivnära markområden kan utnyttjas ska man lämna ordentlig kompensation och se till att det blir bra på andra sätt. Icke skyddade områden ska bli naturreservat inklusive Årstaskogen och andra större områden.

Vi kommer att se till att tillräckliga resurser anslås till skötsel av reservaten. I varje reservat ska det finnas en lokal parkvakt, och tydliga regler ska utformas för att reservaten blir tillgängliga och tilltäckligt orörda. Det ska finnas ledar och stigar tydligt markerade, och det ska finnas informationstavlor. Obehörig verksamhet ska flyttas till andra platser och befintlig bebyggelse ska rustas upp och göras tillgänglig. Nya samlingspunkter ska skapas om så behövs.

Stadens alla sjöar ska restaureras. Majoriteten har som enda mål att inte öka fosforhalterna, det innebär att Lillsjön, Trekanten, Långsjön, Ältasjön, Magelungen, Drevviken, Örlången kommer att fortsätta att vara övergödda och igenvuxna med giftiga blå- och grönalger. Majoritetens förslag innebär ett brott mot gällande lag att senast 2012 ha återställt sjöar och vattendrag. Som framgår av Naturvårdsverkets regler och riktlinjer måste fosforhalterna sänkas i alla dessa sjöar.

Vi kommer att göra som man redan gjort i nästan alla andra städer i landet, nämligen att stoppa breddningen av dagvattenutsläppen och övergödningen av vatten och genom fiskereduktion och syresättning se till att allt vatten i staden blir klart och badbart och fiskrikt.

Anförande nr 22

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Först när det gäller skatten kommer vi väl alltid har olika åsikter oss emellan. Om skatteintäkterna ökar med 1,8 miljarder tycker jag att det är högst rimligt att en del av det stannar kvar hos medborgarna. Ni verkar alltid vilja höja i evighetens evighet. Man undrar om det är så att vi ska vara fria att leva på bidrag.

När det gäller trafik gör vi saker och ting. Vi har accepterat trängselavgiften. Vi jobbar för att folk ska få alternativ. Det kan vi alla läsa. Var med och påverka det arbetet så att det blir bra.

Problemet med hela er politik är att det leder till lägre tillväxt och därmed till betydligt sämre möjligheter att ta sig an gemensamma viktiga problem.

Anförande nr 23

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är bra att man från borgerlig sida är beredd att satsa på miljön, men även i ett borgerligt samhälle krävs resurser för att göra något. Vi är helt övertygade om att de resurser som ni har anslagit inte kommer att räcka. Det är ett stort och grundläggande problem.

Det går bra att tala om bra luftkvalitet och sänkt buller, vilket ni nu gör och som också är glädjande, men det kommer inte av sig självt. Det finns en grundläggande motsättning mellan att öka kollektivtrafiken och att bygga ut motorvägar runt staden. Det går inte ihop. Det kräver så stora resurser att de inte finns. Dessutom är det så, som ni säkert vet, att bygger man nya motorvägar blir det mycket snabbare att köra, och då kommer de bilister som nu åker kollektivt att i stället ta bilen. Då minskar kollektivtrafiken, och ekonomin försämrar.

I slutändan handlar det om pengar, och den ekvationen går inte ihop.

Anförande nr 24

P e r A n k e r s j ö (c): Du är så passionerad över att skattehöjningar ska lösa allting samtidigt som du urholkar skattkistan genom tillväxtfientlig politik. Till exempel säger ni nej till motorvägar. Visst, alla motorvägar kanske inte behöver byggas, men en hel del behöver byggas för att garantera tillväxten i regionen.

Har ni över huvud taget i Vänsterpartiet följt utvecklingen när det gäller miljöbilar? Det är en fantastisk utveckling. Se positivt på den utvecklingen och framtiden. Tror ni att de här vägarna klarar av trafiken om 10–20 år? Det kommer att se ut som det gjorde i början av 90-talet.

Anförande nr 25

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är naturligtvis bra med miljöbilar, och vi stöder de åtgärder som vidtas för att få in fler sådana. Men även miljöbilar är bilar, och problemet ligger i om man gör miljöbilar eller inte, utan det är hur stor bilismen är och hur stor kollektivtrafiken är. Även miljöbilar släpper av avgaser och föroreningar. Även miljöbilar har dubbdäck och hindrar trafiken på många håll.

Det vi är emot privatbilismen, som måste begränsas på något sätt. Den ska finnas där den behövs, men den ska inte finnas där den inte behövs lika mycket. På så sätt gynnar man den nödvändiga trafiken, yrkestrafiken och kollektivtrafiken. För företag och andra innebär det en förbättring, och det har trängselavgifterna visat. Det sade vi redan innan de infördes. Det blir en förbättring för yrkestrafiken och företagande. Så blev fallet. Det går mycket fortare att komma fram som måste fram.

Anförande nr 26

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Det var skönt att höra när kommunisterna säger att de är emot privatbilismen. Det var ett sanningens ord. Därför är jag lite undrande när den borgerliga majoriteten i landstinget satsar 750 miljoner mer för att hjälpa dem som vill ställa bilen och åka kollektivt, men det har ni varit emot.

Ordförande! Jag hade faktiskt inte tänkt prata miljö. Den här debatten handlar även om brandförsvaret och Stockholm Vatten.

Brandförsvaret har en oerhört viktig roll i Stockholm när det gäller dels det akuta arbetet när det brinner eller det sker en större olycka, dels har det tillsammans med oss politiker och nämnder ett viktigt ansvar att förebygga olyckor. Lagstiftningen har gått väldigt fort de senaste åren i att styra över ansvaret när det gäller skydd mot olyckor till den enskilde individen, er och mig och alla andra som bor i den här staden.

Vårt ansvar att se till att använda säkra modeller, att i våra äldreboenden har timer så att inte ens spis blir överhettad och en olycka inträffar. Här har vi mycket att kvar göra i Stockholm beroende på att vi har legat lite avvaktande. Nu har den nya majoriteten tagit ett jättesprång när det gäller de stora övergripande frågorna i krishantering och också i den nya budgeten när det gäller att alla förvaltningar ska ta sitt ansvar för att minska risken för olyckor.

Det här gör vi samtidigt som vi tittar framåt i Stockholm med den utveckling som vi ser framför oss. Under en mandatperiod växer vi ungefär med ett Karlstad och på tio år med ett Malmö eller tjugo år med ett Göteborg. Hur ska det framtida brandförsvaret som kan möta upp detta se ut? Därför har vi under det här året arbetat intensivt med de flesta kommuner i länet för att diskutera möjligheter att slå ihop våra brandförsvaret. Det gör inte så mycket skillnad när det gäller de enskilda brandstationerna, men det handlar om att skapa kompetens för att ett mera komplicerat samhälle, ett mera sårbart samhälle ska kunna möta alla de förändringar med den kompetens som finns i det samlade brandförsvaret i Stockholms län. Det är det vi talar om i vår budget – allas vårt ansvar att förhindra olyckor, allas vårt ansvar att se till att den kompetens som bevaras.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag när det gäller brand- och räddningsnämnden.

Anförande nr 27

S t e l l a n H a m r i n (v): Som jag sade är vi emot utökad och onödig privatbilism. Vi tycker att det ska ersättas med kollektivtrafik.

Vi vill också minska riskerna för olyckor, som du tog upp i ditt anförande. Vi tror att det allra bästa sättet är att minska trafiken på det sätt som vi föreslagit. Då får vi också mycket färre olyckor alldeles gratis.

Anförande nr 28

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Jag ber om ursäkt. Det var så låg volym, så jag hörde inte vad Stellan Hamrin sade. Jag kan inte ta en kontrareplik. Det hördes inte.

Anförande nr 29

K a r i n H a n q v i s t (s): Ja, Peter, det är trevligt att du redan nu berättar om de planer som finns inom Stockholms brandförsvaret om framtida kommunalförbund, men jag reagerar lite på att vi i nämnden fortfarande är på diskussionsplan. Vi har ännu inte tagit beslut om någon viljeinriktning. Jag tycker att du har lite bråttom. I och för sig är det bra att fullmäktige får information om detta, men jag tycker att du ska hasta långsamt. Vi ska ta beslut i nämnden först.

Anförande nr 30

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Det håller jag med om, men jag tycker att den vision och viljeinriktning som finns utifrån den förändrade lagstiftningen och de risker som vi ytterligare utsätts för tar upp detta. Vi skriver i våra budgettexter för 2008 att arbetet med att inrätta ett kommunalt förbund. Det står i den socialdemokratiska reservationen och i den borgerliga majoritetens förslag till budget. Vi ska arbeta för det.

Jag tycker att det var viktigt att poängtera det. Det är en av våra viktigaste uppgifter inför 2008 att inrätta stora kommunalförbund för ett gott brandförsvaret.

Anförande nr 31

S t e l l a n H a m r i n (v): Det jag sade var att vi är emot en utökad onödig privatbilism och sådan bilism som vi tycker kan ersättas med kollektivtrafik. Det har dessutom den fördelen – med tanke på vad du sedan kom in på – att vi därmed minskar olyckorna väldigt mycket. Vi gör det dessutom alldeles gratis och utan ytterligare åtgärder.

Anförande nr 32

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Stellan Hamrin! Det gick fort att göra en reträtt från det uttalandet, och det är väl bra. Jag håller med dig om att ett av de bästa sätten att få folk att frivilligt välja att ställa bilen är att erbjuda en fungerande kollektivtrafik som är punktlig och som faktiskt kommer när folk vill resa. Det är därför den borgerliga majoriteten i landstinget har anslagit 750 miljoner kronor mer än vad ni har gjort. Nu funderar man på och planerar utbyggnad av kollektivtrafiken

– både den spårbundna och i form av bussar – för att hjälpa människor att vilja åka kollektivt.

Anförande nr 33

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Det är, som vi har hört här, lätt att summera det moderatprofilerade miljöarbetet i Stockholm. Det mesta får klart underkänt. Halveringen av miljöförvaltningens budget innebär som vi har hört att resurserna för bland annat klimatarbete och arbetet med luft och vattenfrågor minskar. Man kommer dessutom att dra ned på tillsynen på livsmedelsområdet. Det blir färre kontroller av restauranger och storkök för att kontrollera hygien och livsmedelshantering med den här budgeten.

Påsen med pengar för den utåtriktade verksamheten är i det närmaste tom. Det finns nästan ingenting för stockholmarna om information om trafikens miljöpåverkan, ingenting till information om vad vi lokalt kan göra för att minska klimatpåverkan och nästan ingenting till information om livsmedel, källsortering, avfallsfrågor och liknande.

Ni nonchalerar Stockholms i dag kanske värsta miljöproblem, nämligen partikelproblemet. Ni vägrar att se partikelalstringen som ett allvarligt miljöproblem. Det finns inga verk samma krav för att minska dubbdäcksanvändningen. Ni gömmer er bakom ett misslyckat försök med spolning av gator, vilket av forskare har visats vara helt överksam mot partiklar. Er politik stoppar att trängselavgifterna går till kollektivtrafik. Ni höjer SL-taxan och tar bort det zonfria SL-kortet. Ni försenar medvetet Citybanan.

Jag har nöjet att vara ordförande i Mälardalsrådets miljöutskott. Förra mandatperioden kunde man i de diskussionerna vara stolt över det miljöarbete som vår majoritet bedrev i Stockholm då. I dag kan jag nästan inte komma på något sådant. Att byta lampor i fastigheterna, som ni har lagt stora trolleripengar på, är inget nytt. Det sker kontinuerligt, hela tiden och i stor omfattning.

Även miljöarbete kräver resurser. Vi lägger det i Socialdemokraternas budget. Därför yrkar jag bifall till vår reservation.

Anförande nr 34

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Livsmedelskontrollen kommer att fortsätta och den kommer inte att dras ned. Däremot finns det en annan bedömning utifrån hur mycket man behöver kontrollera de enskilda verksamheterna som gör att det på papperet kanske inte ser ut som om man ska göra så mycket. Men det baseras på att man gör den bedömningen. Om den visar sig vara felaktig ska man naturligtvis se till att öka tillsynen. Det som Jan Valeskog säger är helt och hållet taget ur luften.

När det gäller informationen om miljöarbetet finns den på olika delar av stadens hemsida. Det finns ganska mycket information om det – både sådan som är riktad mot ungdomar i skolor och allmänheten i övrigt. Vi planerar också information om miljöprogrammet som kommer att gå ut brett för att informera om vilka mål vi har

satt upp i staden. Vi kommer att gå ut med information om däckkampanjen under höstlovet till allmänheten. Det är också på gång. Det ni säger är alltså inte korrekt.

Anförande nr 35

J a n V a l e s k o g (s): Jag kan konstatera att det nästan inte finns några pengar alls i budgeten till information jämfört med tidigare. Det är ett problem att miljöförvaltningen inte har de resurserna.

Jag vet inte hur noga Ulla Hamilton har läst budgeten. Men faktum kvarstår: I bilaga 2:18 står det att miljöförvaltningen ej får tillgodoräkna sig 20 procent av intäktshöjningen för tillsynen. De miljonerna kommer naturligtvis miljöförvaltningen att spara in på något sätt – på tillsyn och annan uppdragsverksamhet. Det utgår jag ifrån. Det är ju ganska mycket pengar.

Jag vet inte om det är meningen att tjänstemännen ska öka antalet restauranger och livsmedelsbutiker som de ska besöka och göra det snabbare och effektivare. Jag antar att det är det svar vi kommer att få. Men budgeten är tydlig när det gäller att man ska dra in de 20 procenten av de ökade intäkterna också.

Anförande nr 36

Å s a R o m s o n (mp): Jag har två frågor till Jan Valeskog. Som tidigare trafikborgarråd är det välkommet att du nu har läst på om partikel- och kvävedioxidproblemet. Jag undrar om Socialdemokraterna kan vara med på en gemensam påtryckning mot riksdag och regering och ge staden verktyg för att effektivt komma åt och minska de dubbade vinterdäcken.

En annan fråga är varför Socialdemokraterna, som erkänner att det behövs medel för att bedriva ett offensivt miljöarbete – både ett framtidsyttande arbete och ett tillsynsarbete – ändå minskar miljöbudgeten för miljönämnden jämfört med 2006.

Anförande nr 37

J a n V a l e s k o g (s): När det gäller den första frågan har vi en text i vår budget där vi just vill att man ska pröva möjligheterna att införa avgifter på dubbdäck. Det är någonting som naturligtvis inte kan ske i Stockholms stad, utan det måste ske i regering och riksdag. Men det är ett krav vi har i vår budget.

Vi sade förra året att det fanns rationaliseringar att göra i budgeten. Det ställde vi alltså upp på förra året. Men vi har sagt att nedskärningarna i den här storleken absolut är för omfattande och stora. De är helt orimliga. Det är därför vi inte ställer upp på dem, utan i stället lägger en hel del pengar, 23 miljoner extra, i budgeten för 2008.

Anförande nr 38

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Den här debatten handlar inte bara om miljöförvaltningen. Jag har också ett antal andra områden under mitt ansvarsområde. Ett av dem är fastighetsnämndens och fastighetskontorets

verksamhet. Det är en omfattande verksamhet där vi har satt upp ett högt ambitionsmål när det gäller att renodla stadens fastighetsinnehav. Vi jobbar mycket med de frågorna, och förvaltningen jobbar hårt med dem också för att se till att möjliggöra för framför allt våra grannkommuner att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Vi i staden ska inte ligga som en hämsko och äga mark som gör att de inte kan utvecklas utifrån vad de själva skulle vilja.

Oppositionen tycker inte att det här är någon bra idé. Jag måste säga att jag är ganska förvånad över Socialdemokraternas agerande i fastighetsnämnden på det här området. Det verkar som om de över huvud taget inte läser ärendena när vi har förslag till beslut. De skriver uppenbara felaktigheter i ärendena. När vi sålde ett jordbruksarrende till en arrendator för någon månad sedan hänvisade de till exempel till sommarkolloverksamhet i sina texter. Det är uppenbart att de över huvud taget inte har satt sig in i ärendena, vilket jag tycker är rätt anmärkningsvärt.

På andra områden lägger de fram exakt likalydande texter, vilket ger ett lite bisarrt intryck mot bakgrund av att ärendena är ganska olika. Jag är lite förvånad över denna legära inställning från oppositionens sida sett. Man har uppenbarligen bara bestämt sig för att vara emot allting oavsett vad ärendena innehåller.

Jag hörde här i går att Miljöpartiet var uppe i talarstolen när det gäller sommarkollona. Det är ett område där vi också har fattat ett inriktningsbeslut. Vi har sagt att de 17 sommarkollon som staden har ska säljas. Nio av dem står tomma. Det här är egentligen bara en fortsättning av en översyn som redan den tidigare majoriteten gjorde. Ni sålde också sommarkolloverksamheter när ni satt vid makten, men det tycks ni ha glömt bort.

Det fiffiga med detta är att hittills har vi haft försäljningar motsvarande 45 miljoner kronor när det gäller sommarkolloverksamheter. De pengarna, kära opposition, tillfaller donationsfonderna. Avkastningen på donationsfonderna kommer sommarkollobarnen till del. Det gör det alltså möjligt för flera barn att åka på sommarkolloverksamheter. Det gör det möjligt att flera av de sommarkollogårdar som har stått tomma kan bedriva verksamheter igen om det är den typen av personer som köper dem. Detta renodlar också stadens verksamhet. Det här är ett typiskt exempel på en *win-win*-situation. Det som er politik de facto innebär är att ni vill dra bort minst 45 miljoner kronor från sommarkolloverksamheten.

Anförande nr 39

M a r t i n M i c h e l (mp): Sommargårdarna finns inte med i den borgerliga budgeten, vilket jag tycker är sorgligt. De få vi har kvar är ändå en tillgång för staden. Men de ska ju i och för sig säljas ut så fort som möjligt.

De pengar som borgarrådet hänvisar till och som blir över efter försäljningarna går inte till barnverksamheten. Dem använder man för att lappa och laga. Underhållet av sommargårdarna har varit så bristfälligt under 20 års tid att man inte ens har kunnat leva upp till vad kommunallagen föreskriver om hushållning med de resurser vi har. Detta är faktiskt väldigt dåligt.

Anförande nr 40

Borgarráðet H a m i l t o n (m): Det där är inte korrekt, Martin Michel. I inriktningsärendet och beslutet står det att de pengar som staden och fastighetskontoret får för försäljningen av sommarkollogårdarna ska tillföras donationsfonderna och att avkastningen ska användas för sommarbarnsverksamhet.

Anförande nr 41

B e n g t S a n d b e r g (s): Jag kan inte minnas att vi har skrivit fel i något ärende. Men det kan ju vara ett resultat av att vi inte har fått ärendena före mötet och att vi därför har haft kort tid för att skriva våra svar på dem. Jag tycker i och för sig att det där var ett konstigt påhopp.

När det gäller försäljningen kan det visst finnas skäl att sälja. Det är ju det fastighetsnämnden är till för – att sälja och köpa. Men vi motsätter oss den kategoriska och dogmatiska försäljningsrutin som nu råder. Allt ska säljas! Det finns grader i helvetet. Vi är emot att allting ska säljas bara av politisk princip. Det tycker vi är åtfanders!

Anförande nr 42

Borgarráðet H a m i l t o n (m): Det där är inte korrekt. Om ni har läst ärendena ser ni att det tydligt framgår av inriktningsärendena att det är ganska mycket mark som vi föreslår att man ska behålla. Men ni är emot det också, för ni har ju inte läst på ärendena! Ni tar bara kalkerpapper emellan. Ni har till och med av princip varit emot att vi ska sälja några kvadratmeter lyktstolpemark. Det är inte ett seriöst agerande från er sida. Ni läser inte på ärendena. Ni säger bara: Vi är emot försäljningarna! Ni läser inte på ärendena trots att vi vid varje nämndsammanträde bordlägger ärendet till nästa sammanträde därför att Miljöpartiet åtminstone har ambitionen att sätta sig in i ärendena och komma med ganska bra och genomtänkta förslag. Men ni orkar inte ens göra det.

Anförande nr 43

A n n M a r i E n g e l (v): Ulla Hamilton! Det är ju bra om stadens politik hänger ihop. Om du säger att ni vill uppmuntra sommarkolloverksamhet är det kanske inte så klokt att ta bort 16 miljoner till stadsdelarna för verksamhet för barn och ungdom. Det är där kolloverksamheten ska betalas. Det är stadsdelarna som ska ordna de här platserna och betala för dem. Med den svältkur de får nu för barn- och ungdomsverksamheten kommer de inte att ha råd med det.

När det gäller att sälja sommargårdar är det ju bra att tala om att man vill ha verksamhet och att man har fonder för det. Men man måste ju ha någonstans att vara på lång sikt. Det gäller att vara lite långsiktig. Men det här är kanske ett bra trolleritrick om man vill trolla bort pengarna att köpa kolloplatser för. Då behöver man ju inte heller ha några gårdar där kollon ska finnas.

Anförande nr 44

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Men, Ann Mari Engel, er politik innebär ju att vi ska ha nio stycken tomma gårdar som står där. Som Martin Michel konstaterade underhålls de ju inte ens av fastighetskontoret. Är det en bra användning av stadens pengar?

Anförande nr 45

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hej, alla stockholmare! Vi för en diskussion här om miljöfrågorna. Miljöborgarrådet var uppe här tidigare. Hon är åtminstone ärlig nog att säga att man inte öser pengar över miljöförvaltningen. Man har ju halverat miljöförvaltningen, vilket gör att energirådgivare till invånarna har försvunnit. Klimathandläggare har försvunnit, folkhälsoarbete har försvunnit och miljöinformatörer har försvunnit. Det är många människor som jobbar med miljöfrågor som försvinner från miljöförvaltningen. Men ni säger ju också att ni inte är så intresserade av det.

Däremot säger ni att ni vill att alla verksamheter ska jobba med miljöfrågor. Det ska gälla alla stadens verksamheter. Men där har ni ju också bantat! Vad försvinner från samtliga förvaltningar och bolag? Jo, det är miljösamordnare och ekologer från alla stadsdelsnämnder. Det är Agenda 21-samordnare och parkingenjörer. På Stockholm Vatten försvinner skolinformatörer, laboratorieassistenter och andra som jobbar med miljöfrågor. Miljökompetens försvinner från Stockholm Business Region. Centralt försvinner upphandlare med miljökompetens. Sådana som jobbar med miljöprogram försvinner. Miljömiljardskansliet har nästan försvunnit. Även folkhälsosamordnare och miljösamordnare försvinner från socialtjänstnämnden.

Ni säger att alla ska jobba med miljö. Men alla som har utbildning på det området försvinner från den här staden! Det är inte att satsa på miljöfrågorna. Det är inte att jobba med miljöfrågorna.

Miljöborgarrådet! Du satt i radio i början av det här året och gav ett löfte till stockholmarna. Det handlade om miljöcentrum för små och medelstora företag. Du satt i radio och sade att det ska få finnas kvar. Du ljuger när du säger att det kommer att försvinna, Yvonne Ruwaida, nu när vi bantar på miljöförvaltningen! Så sade borgarrådet. Men miljöcentrum för små och stora företag är borta. Då kommer man med ett vackert initiativ – en klimatpakt där stora företag kan åta sig att också jobba med minskningen av växthusgaserna. Det är någonting som alla företag vill göra i dag för att få en miljöstämpel. Men miljöcentrum jobbade med den miljökompetens som de små och medelstora företagen inte har råd med. Man hjälpte de företagen. Jag trodde att ni var företagsvänliga. De stora företagen har ju råd att ha den kompetensen. Det arbete som skedde var ett bra arbete som hade bidragit till att vi hade minskat växthusgaserna mycket i Stockholms stad. Våra företag hade varit framåt. Detta lägger ni bara ned.

Miljöbilsboomen är faktiskt resultat av konkret miljöpartipolitik som vi har fört i Sveriges riksdag och i Stockholms stad. Det är våra satsningar under sex års tid som har lett till detta, inklusive trängselavgifterna men också tack vare skattesänkningar

för förmånsbilar som är miljöbilar. Vi har haft inköp av miljöbilar som mål. Det är det som har skapat miljöbilsboomen. Det är bra miljöpartipolitik.

Anförande nr 46

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Miljöcentrum för företag avknoppas nu, så den verksamheten kommer att fortsätta. Den kommer att bedrivas i privat regi, men den kommer att fortsätta. Vi kommer inte att ha den skattesubventionering som fanns under den tid då ni hade verksamheten.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att alla olika delar av staden jobbar med miljöfrågor. Det är det som är den stora skillnaden mellan vår budget och er budget. Ni öser miljoners miljoner över miljöförvaltningen. Vi tycker att det är viktigt att alla delar i staden ska jobba med de frågorna. Det ska finnas en grön linje genom hela budgeten. Det finns en grön linje genom hela budgeten, och det finns uppföljningssystem som ser till att man jobbar med de frågorna på de olika förvaltningarna. Vi har också infört klimatinitiativet som innebär att vi ska energieffektivisera i stadens eget fastighetsbestånd.

Ni gjorde ju inte ett middevitt under förra mandatperioden när det gäller fastighetskontorets verksamheter, vilket förvånar mig oerhört. Där sätter vi nu i gång ett arbete för att faktiskt göra en ordentlig energieffektivisering på området. Det gäller också klimatpakten. Jag förstår att ni är stressade över detta och att ni är stressade över vår miljöpolitik över huvud taget. Det är därför ni inför den ena miljarden efter den andra. Klimatpakten är till både för stora och små företag, och de små företagen tycker att det är bra att de kan lära av de stora.

Anförande nr 47

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Miljöborgarrådet! Jag måste säga att för att vara moderater har ni gjort mer än någonsin. Men det innebär inte att det är en bra miljöpolitik. Ni har plockat in något vackert och kallar det för ett klimatinitiativ, när det mest handlar om det som är god hushållning och god ekonomi för företag. Man gör det som en vanlig privat fastighetsvärd gör, nämligen att spara pengar genom att byta en glödlampa till en energieffektiv sådan. Det handlar om att göra justeringar av ventilationer och så vidare för att det är en bra energiinsats. Men ni gör inte mer än vad en vanlig, duktig och ekonomisk fastighetsvärd ska göra. Det är inget klimatinitiativ. Här sitter du och hånar oss för att vi vill lägga 8 miljarder för en klimatinställning.

Alla Sveriges 800 000 lägenheter i miljonprogramsområdena skulle till exempel kunna upprustas och samtidigt göras till nollenergihus. Den möjligheten och den tekniken finns i dag. Då skulle vi minska energianvändningen i hela Sverige med 15–20 procent. Vi lägger under denna mandatperiod 2 miljarder på upprustning av miljonprogramsområdena. De ska bli energieffektiva bostäder. Det är bra ekonomi. Ni gör saker där ni vill att de som bor i Akalla, Husby och Rinkeby ska betala upprustningen själva med höjd hyra. Det är moderat politik.

Anförande nr 48

K a r i n K a r l s b r o (fp): Jag kan bara konstatera att Sverige under den förra regeringen hade Europas tyngsta och mest bränsletörstiga bilpark. Efter tolv månader med den nya regeringen har vi tagit täten i den europeiska miljöbilsligan. Det är bra att Miljöpartiet har bidragit. Men det krävs inte bara prat, utan det krävs handling också.

Det är likadant när det gäller klimathandläggare och hur vi ser på att vi ska arbeta med de strategiskt stora frågorna. Räcker det att ha handläggare inom byråkratin? Är det tillräckligt? Eller måste vi jobba strategiskt med de stora företagen, med de små företagen, med medborgare och brett med näringsliv? Ekonomi och miljö går hand i hand. Det är ingenting som man kan skilja från varandra. Det tycker jag att det här inlägget visar att Miljöpartiet har svårt att erkänna.

Anförande nr 49

Borgarrådet R u w a i d a (mp): En god miljöpolitik är en god ekonomi och god hushållning. Det har vi sagt i alla år, och det är bra att Folkpartiet äntligen börjar lära sig det.

Om man är avundsjuk så är man. Den miljöbilsboom som i dag finns är ett resultat av en god miljöpartipolitik som vi miljöpartister är väldigt stolta över. Vad än Folkpartiet säger kan ni inte ta det ifrån oss.

Anförande nr 50

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande och fullmäktige! I miljödebatten finns det många bra förslag. Men det finns en tendens kanske framför allt på den rödgröna sidan, om än i olika grad, att vi i Stockholm ska försöka rädda hela världen och lösa alla miljöproblem. Det är en lovvärd ambition, men det leder till att det går åt skogen med de saker man måste göra.

Det vi nu gör är att lägga kraft på det vi verkligen kan påverka. Det tycker jag är sunt. Då blir våra insatser greppbara, de går att följa upp och de blir därmed effektiva. Sedan kan man lägga kraft på samarbete och på att påverka andra aktörer. Fler tankställen för biogas är ett exempel på att alla aktörer träffas, sätter sig ned och diskuterar saken, reder ut frågetecken och gör upp vem som gör vad. Det resulterar i att vi nu fick en mycket aktiv plan och ett iscensättande för att få ordning på tankställena.

Jag vill återkomma till det här med bullbakandet. Om man läser Livsmedelsverkets rekommendationer och hur kommunen ska tolka dessa kan jag ta ett exempel: När det gäller mat som lagas av privatpersoner, till exempel en skolklass som säljer bröd, ska dessa klassas som livsmedelsföretag och registrera sig och kontrolleras. När det gäller mat som lagas av privatpersoner och serveras till exempel på kyrkkaffe räknas också dessa som livsmedelsföretag som ska kontrolleras och klassas. När det gäller mat som lagas av förening för servering på föreningsträffar där även allmänheten inbjuds, till exempel kyrkkaffe eller idrottsträffar, ska också detta registreras och klassas som livsmedelsföretag.

Jag skulle vilja fråga övriga partier om ni är beredda att se till att frivilligorganisationer i den här staden kan fortsätta att baka bullar utan att bli jagade av myndigheter och riskera att bedriva olaglig verksamhet.

Anförande nr 51

Å s a R o m s o n (mp): Anders Broberg använder ett argument som också miljöborgarrådet använder: att vi i Stockholm inte ska göra någonting som kan förbättra miljön som vi inte kan påverka. Vi ska alltså bara göra det i vår egen verksamhet. Det är den tolkning som ni i majoriteten har gjort av det här, Anders. Vi ska bara byta glödlampor i de fastigheter som vi äger. Vi ska inte tala om för medborgarna och underlätta för dem när det gäller att veta hur viktigt det är att byta glödlampor och hålla koll på energimätaren hemma. Man drog ju in den privata energirådgivningen från miljöförvaltningen. Det var ett av de beslut du var med och fattade, Anders.

Vad är det kommunen inte kan påverka? Vi som är den politiska instans som är närmast medborgarna – kan vi påverka hur mycket de använder den privata bilen för resor som lika gärna kan ske med kollektivtrafiken? Självfallet, säger vi i Miljöpartiet. Det är självklart att vi kan påverka det. Det finns många saker som medborgarna gör som skulle kunna ändras, där man kan underlätta för dem. Man kan sätta in mätare i lägenheter så att man kan sänka temperaturen när man reser bort, till exempel. Det underlättar, och det kan vi påverka. Det måste ni också kunna göra.

Anförande nr 52

A n d e r s B r o b e r g (kd): Du har rätt när det gäller den skillnaden. Vi tycker att det är viktigt att koncentrera oss på det som vi själva rör över och har möjlighet att påverka just för att få effekt. Det finns ingen glasklar gräns för exakt vad som är det ena och det andra. Information kan mycket väl vara en sak som staden ska ägna sig åt, men det gäller att göra en kartläggning och se vad alla möjliga andra aktörer gör.

Ni hade samma hållning när det gäller konsumentfrågor, till exempel, och ni har det fortfarande. I iveren att värna konsumenter vill ni göra alla de saker som det även finns andra aktörer som gör. För att få det här bra, kostnadseffektivt och sunt måste man titta efter vad andra gör och vad som finns kvar för oss. Det är det vi ska göra bra och det är det vi måste lägga krutet på.

Anförande nr 53

M a t s L i n d q v i s t (mp): Anders! Du tog upp EU:s nya livsmedelsdirektiv lite indirekt. Jag skulle vilja fråga dig och även de övriga i alliansen vad ni tänker göra åt det eftersatta skolköksunderhållet i stadens skolor, förskolor och även i kök i äldreboenden? Det verkar vara många kök av det här slaget som kanske inte klarar EU:s livsmedelskrav i dag.

Anförande nr 54

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag är ju inte direkt ansvarigt borgarråd. De som driver verksamhet – förskolor och andra är ju sådana som kontinuerligt driver sådant här – måste självfallet följa regler och lagar. Men staden måste vara oerhört tydlig med att hjälpa till och se hur man ska göra detta på ett bra sätt. Hur löser man det här i praktiken? Miljöförvaltningen måste vara duktig på att ge bra råd, och det gäller också att stadsdelsnämnder och andra tar sitt ansvar.

Men frågan är: Hur blir det med alla andra? Hur blir det med de frivilliga organisationerna? Frågan jag ställde var: Är ni i Miljöpartiet beredda på att se till att privatpersoner fortfarande kan baka bullar till föreningsmöten?

Anförande nr 55

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Anders, vi är beredda att se till att privatpersoner kan fortsätta att baka bullar hemma. Vi tycker att det verkar vara onödigt krångligt annars. Det finns många andra områden i staden där det är viktigare med inspektion. Men tyvärr kanske det inte hjälper att vi är beredda till det här. Om det är EU:s livsmedelsdirektiv det handlar om krävs det en större påverkan.

Då är frågan: Är du beredd att prata med dina kamrater och påverka EU i de här frågorna? Det brukar inte vara någon lätt procedur. Men om du kan hitta någon väg så att man kan underlätta just i de fall du talar om tycker vi naturligtvis att det är viktigare att koncentrera resurserna på de verkligt stora livsmedelsproblem som finns i staden, och det är inte att baka bullar hemma.

Anförande nr 56

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det är trevligt att för en gångs skull dela någon uppfattning med Vänsterpartiet. Det ska jag ta till vara, och jag hoppas att vi kan jobba vidare med det.

Enligt Margot Wallström är EU-direktiven inte riktigt skrivna på det här sättet. Hon menar att det är det svenska livsmedelsverket som gör en felaktig tolkning. Jag tror att fler behöver få klarhet i det här. Men det lär alltså finnas ett tolkningsutrymme och en handlingsfrihet för kommunen själv att avgöra hur man ska göra. Där är jag helt tydlig; jag vill inte att man lägger kraft på detta utan jag vill se till att folk utan att behöva känna sig som brottslingar ska kunna fortsätta att baka bullar.

Anförande nr 57

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag har förmånen att sitta dels i miljö- och hälsoskyddsnämnden, dels i Stockholms Hamnar. Det finns faktiskt en skillnad när man talar om miljöfrågorna. Det skiljer i alla fall 23 miljoner kronor mellan vårt förslag och det borgerliga. Vi har alltså 23 miljoner mer bland annat till Agenda 21-samordnare ute i stadsdelarna och mer än 18 miljoner till miljöverksamhet och ytterligare förstärkningar.

Jag ska säga någonting om Stockholms Hamnar. Det här är en av grundbultarna för den turism som finns i dag i Stockholm. Båttrafiken ökar hela tiden, och det kommer

fler och fler turister till Stockholm. Det handlar också om att man ska ha en bra varuförsörjning och varuhantering inte bara in till Stockholm utan till hela Mälardalsregionen.

Däremot är jag orolig i dag för den utförsäljning och den privatisering som föreligger och de diskussioner som förs i de riktningarna när det gäller Stockholms Hamnar. Man har bolagiserat stuveriet. Min grundmisstanke är att det sedan ska säljas till någon annan. Man har sålt ut Stockholms hamnentreprenad till dess största kund, nämligen Peab. De fick köpa akterna.

Allmänt i staden i dag kan man se att kostnaderna minskar. Det såg jag i ekonomiutskottet sist. Men den post som inte minskar utan ökar är den där man har lagt ut olika verksamheter på entreprenader. Man har alltså högre kostnader där man har lagt ut de olika delarna.

Jag är också lite fundersam när det gäller hur man ska fortsätta med hamnens miljöarbete från majoritetens sida. Man privatiserar och säljer ut olika delar av hamnverksamheten. Då är frågan: Vad händer då med ett effektivt miljöarbete? Vem är egentligen kravställare? Vi som stad är faktiskt kravställare på vår egen verksamhet. Vi kan sätta upp mål och vi kan följa upp de krav som vi själva ställer för miljöarbetet. Men vem ställer man krav på när man har privatiserat en verksamhet? Det finns egentligen ingen att ställa kraven på.

I dag jobbar vi med differentierade hamnavgifter, alltså utsläpp på fartygens miljöpåverkan när de anlöper Stockholm. Vi jobbade förra mandatperioden med landanslutning av el för fartyg. Det kom från den miljömiljard som vi hade tagit fram. I dag kan man säga att det inte finns några sådana pengar att satsa rent allmänt i hamnverksamheten.

Motorway of the Seas är ett projekt som jag tycker var helt fantastiskt. Det är ett samarbetsprojekt mellan Stockholm, Finland och Tyskland där tanken var att man skulle flytta transporter från lastbil, det vill säga vägtransporter, till båt och järnväg. Det är ett fantastiskt miljöprojekt som Stockholms hamnar tillsammans med Sjöfartsverket avsåg att vara med och delta i. Vad händer nu, med den miljöfientlighet som finns i dag inom regeringen? Regeringen har sagt nej. Vi ska inte delta från Stockholms sida i detta miljöprojekt.

Jag yrkar bifall till reservationen från s.

Anförande nr 58

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag ska först säga något kort om hamnen. Jag kan lugna Malte: I den Klimpansökan vi skickar in ingår också elanslutning till fartyg i ett av de projekt som finns med.

När det gäller Socialdemokraternas budget på miljöförvaltningens område lägger ni 3 miljoner på Östersjöarbete. Det här är ett typiskt exempel på att man går utanför det som är *core business* för stadens verksamhet. När det gäller Östersjöarbetet behövs det verkligen göras mycket. Där finns arbetsgrupper som regeringen har tillsatt och som Naturvårdsverket jobbar med. Det finns samordningsgrupper för havsmiljöfrå-

gor. Vi har Havsmiljörådet, Helsingforskommittéer och en massa olika verksamheter där man jobbar med Östersjöfrågorna. Det finns faktiskt inget behov av att just Stockholms stads miljöförvaltning ska lägga 3 miljoner kronor på ett Östersjöarbete. Det här gör ni bara för att ni känner att ni behöver visa att ni har större miljöengagemang. Det finns ingen substans i detta. Arbete pågår redan för fullt bland dem som har mycket större möjligheter att åstadkomma resultat.

Anförande nr 59

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande! Min uppfattning är att man måste göra mycket för Östersjön. Man måste nog lägga alla resurser som går för att rädda Östersjön i dag.

Jag skulle kunna ta några exempel på en borgerlig miljöpolitik som ni ändå har diskuterat. Man har halverat anslaget till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen. Man privatiserar Stockholm Vattens olika delar. Man har till exempel fört en diskussion med byggmästarföreningen om miljöanpassat byggande i Stockholm som man inte längre vill vara med i. Man avvecklar miljöcentrum för företagarna och lägger ut det på entreprenad. Andra ska sköta detta.

Jag menar att det finns så många indikationer i dag från den borgerliga miljöpolitiken på att det sammantaget inte är någon tillväxt av miljöpolitik här. På sikt är det faktiskt ett nolläge, och ambitionsnivån till och med sänks på det miljöarbete som ska ske i Stockholms stad. Man kan ta enskilda delar och säga att man ska flytta ut dem och mena att det inte blir så stora problem. Men om man sammantaget går på alla era förslag är det en klar minskning av ambitionsarbetet med miljöpolitiken i Stockholm.

Anförande nr 60

D a n i e l V a l i o l l a h i (m): Fru ordförande, stockholmare, ledamöter! Det är lite kul att som knappt 22 år gammal bli anklagad för att vara den omoderna här i salen. Man hade väl trott att jag skulle stå för framtidens idéer. Och så är faktiskt fallet. Jag tänkte lite generellt varna för tron på att varje satsad krona på en viss facknämnd leder till bättre miljö. Man ska inte tro att 50 miljoner kronor på miljön ger för 50 miljoner kronor bättre miljö eller att vi mår 50 miljoner kronor bättre.

När det gäller alla dessa klimatmiljarder som man har skrivit om i budget från den andra kanten här hade man hoppats och trott att ni skulle ha specificerat er lite mer. När man slösar bort uppemot 8 miljarder borde man kanske ta sitt ansvar och berätta vad det är man verkligen vill göra. Hur viktig miljön än är kan man inte i miljöns namn slösa på skattebetalarnas pengar. Det viktiga är inte hur mycket pengar en viss budgetpost har eller hur stor budget man avsätter, utan det viktiga är vilka mål som sätts upp. Och ännu viktigare är vad man gör.

Jag tycker att miljöborgarrådet och förvaltningen har gjort ett bra jobb med att effektivisera sin verksamhet. Nu kan vi äntligen gå från ord till handling. Att skriva rapporter i all ära – det är bra och nyttigt. Men det är först när vi aktivt gör någonting som vi kan förbättra vår situation.

Det handlar till exempel om stadens ambition att minska energiförbrukningen med 10 procent, att själva effektivisera våra fastigheter och vår verksamhet. Staden ska alltid vara ett gott föredöme och visa vägen både ekonomiskt och miljömässigt. Stockholmarnas hälsa är också viktig, och därmed är ansvaret för tillsynen viktig. Vi måste kartlägga buller utanför konserter och nattklubbar. Vi måste kontrollera restauranger så att de sköter sitt kök.

Slutligen kan man – särskilt vi som var här i går – inte låta bli att förundras över den diskussion man för på vänsterkanten om vem som ska göra vad. I går var det en stor diskussion om vem som skulle ansvara för vikingamuseet och vem som skulle ansvara för Medeltidsmuseet. Frågan om kommunal kompetens kommer inte upp i dag. Men helt plötsligt vill man nu också att vi ska sköta kollektivtrafiken härinne. Då är frågan: Vill man att vi ska starta ett kommunalt bussbolag och konkurrera ut landstingets kollektivtrafik?

När man diskuterar miljö måste man som i alla andra frågeställningar ifrågasätta var pengarna gör mest nytta. Ibland kan till och med 5 miljoner på ett projekt leda till mer nytta än 10 miljoner på ett helt annat projekt. Denna fråga måste vi ställa oss hela tiden. Miljöarbetet måste genomsyra hela stadens verksamhet och inte bara en viss nämnd.

Anförande nr 61

Stellan Hamrin (v): Daniel! Det tycks vara ett återkommande tema på den borgerliga sidan i dag att ju mer pengar man har, desto sämre är det. Om vi skär ned på pengarna blir allting mycket effektivare, och då blir allting också som resultat mycket bättre. Det är ett märkligt resonemang.

Det är klart att vi alla är för en effektiv verksamhet. Det har aldrig någon ifrågasatt tidigare. Självfallet ska vi använda pengarna på ett effektivt och bra sätt. Lika självklart är det att ju mer pengar vi har, desto bättre saker kan vi göra och desto mer verksamhet kan vi utföra. Det är också något som regeringen har förstått. Man satsar, och berömmar sig av att satsa, flera miljarder på klimatsatsningen nationellt. Man satsar en halv miljard till på Östersjön, vilket är jättebra. Man för fram det som ett gott argument till att de här verksamheterna ska bli bättre. Självfallet har man rätt i det; det behövs pengar för att förbättra miljön.

Anförande nr 62

Malte Sigemalm (s): Jag har ungefär samma uppfattning som Stellan Hamrin i det här fallet. Jag tycker ändå att de pengar man satsar och de åtgärder man vidtar är en viljeinriktning som visar att det ska bli bättre i miljöfrågorna. När det gäller de miljömiljarder som man pratar om att man ska satsa i dag på det kommunala fastighetsbeståndet kan man undra om det egentligen finns några som inte redan tidigare har mätt varenda kilowatt, visat olika diagram och gjort energibesparingar. Det är någonting som har försiggått länge i de kommunala bostadsbolagen. Om man tittar på deras årsredovisningar ser man att de har legat i framkant länge när det gäller ett effektivt miljöarbete.

Anförande nr 63

D a n i e l V a l i o l l a h i (m): Det är kul att ni erkänner att effektiviseringen av miljöförvaltningen har varit en bra sak och att vi kan satsa mer pengar på verksamhet snarare än på administration och onödiga kringkostnader.

Anförande nr 64

M a t s L i n d q v i s t (mp): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare och tittare! Förra gången det var en borgerlig mandatperiod var det Kristdemokraterna som höll miljöfanan högst i den majoritet som rådde då. Jag har svårt att se att ni gör det nu för tiden. Jag vet att det i Kristdemokraternas led finns många miljökunniga medlemmar. Men jag ser dem tyvärr inte här längre. Det skulle ha varit roligt att få diskutera miljöfrågor med dem. Vi må vara oense om olika sakfrågor, men det är bra att ha någon som förstår vad man pratar om när man pratar om miljöfrågor.

Det som råder nu är att det i stort sett är Centern som förstår vad vi pratar om. Vi må vara oense med Centern i olika frågor, men det är bara bra. Miljöfrågor är komplicerade och behöver stötas och blötas. Det är bra att diskutera igenom dem ordentligt.

När det gäller den övriga borgerliga sidan måste jag säga att ni har långt kvar. Ni ligger kanske 20 år efter oss när det gäller miljöfrågor och miljötänkande. Varför ska vi göra det här? Vad ska vi hålla på med? Vad ska det hela vara bra för?

Stadsrevisorn har precis lämnat ifrån sig en rapport om hur staden följer upp EU:s normer när det gäller utsläpp från partiklar och kväveoxider. Där konstaterar man också att mycket mer behöver göras på området. Det ni gör hittills räcker alltså inte.

Jag vill också fråga hur miljöförvaltningen i framtiden ska hantera stadens naturfrågor. Man har gjort ett bra arbete med att följa upp den natur som finns inom stadens gränser och när det gäller hur nära folk har till olika naturområden. Hur många barn har möjligheten att leka i ett naturområde i stället för på en asfaltsplätt någonstans? Det är sådana viktiga frågor som vi behöver ha kvar och fortsätta att arbeta med. Jag är orolig för hur det ska gå inom den branschen.

Anförande nr 65

A n d e r s B r o b e r g (kd): Mats! Den här gången får jag nog skylla på väljarna. Tyvärr blev det bara tre kristdemokrater, och det gör att urvalet är något begränsat när det gäller personer att plocka. Jag ska dock försöka göra så gott jag kan. Du vet mycket väl att jag inte slår dövörat till när du pratar.

Som jag sade tidigare i debatten handlar det om pengar. Vi var tveksamma till den takt man har haft på effektiviseringen av miljöförvaltningen, och vi skulle naturligtvis alltid kunna diskutera en miljon eller några miljoner hit eller dit. Men det här är ändå ett bra upplägg totalt sett. Budgeten som helhet är bra, och det är därför vi står bakom den.

Anförande nr 66

Borgarrådet H a m i l t o n (m): När det gäller tillgängligheten till parker och liknande är det ett mål som finns i miljöprogrammet. Det kommer att följas upp kontinuerligt, så det behöver inte Mats vara orolig för.

Jag kan konstatera att när jag fick frågan för över ett år sedan om jag ville bli miljöborgarråd hade jag inte förväntat mig att i något sammanhang råka ut för att Miljöpartiet tycker att den politik som jag står för är en bra miljöpolitik. Jag tror aldrig att detta kommer att inträffa någon gång, för er affärsidé är att hela tiden vara ”värre” än alla andra på miljöområdet. Det ser vi också i budgeten i dag, där det finns 8 miljömiljarder.

Anförande nr 67

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Fru ordförande! Stockholm är en fin gammal hamnstad. Vår hamn är en hamn med anor. Hamnbolaget fortsätter att se till att vår verksamhet bedrivs på ett för staden bra sätt. Nu har jag väl sagt det man behöver säga i inledningen som ledamot av hamnstyrelsen.

Att man jobbar på ett bra sätt kan man se i miljöarbetet, trots att det har gnällts över det. Men det miljöarbete som hamnen bedriver är oerhört fint och oerhört bra. Det arbetet är definitivt inte enbart koncentrerat på att se till att vi själva jobbar rätt och bra internt, med oss själva. Våra kunder påverkas också. Det handlar om hamnavgifterna; om du jobbar bra miljömässigt blir det billigare för dig. Det lönar sig att jobba miljömässigt i vår hamn. Du får helt enkelt lägre hamnavgifter.

Stockholms Hamn finns även i andra kommuner. Vi finns till exempel i Norrtälje, uppe i Kapellskär, och i Nynäshamn. De hamnarna växer, och det är viktigt att de får växa. Jag har haft svårt att förstå motståndet mot utbyggnaden av hamnen i Nynäshamn, som ur miljösynpunkt är det bästa vi kan tänkas göra. Det är därför jätteviktigt att fortsätta den utbyggnaden. Jag hoppas att också staten inser hur viktigt det egentligen är att vi får väg- och spårpengar så att vi kan använda hamnen på ett bra sätt. Om vi kan avlasta Värtan och Frihamnen från onödig trafik kommer det att bli jättesnyggt och bra i fortsättningen.

Hamnen har också ansvar för upprustning och utveckling av innerstadskajerna. Det är ett arbete som kan ställa till med lite krångel för framkomligheten; det har ni säkert redan sett. Det räcker med att bara gå utanför här. Men det blir ju snyggt och bra när det är färdigt, och det är väl det man får ta till sig.

Avslutningsvis vill jag hålla fram kryssningstrafiken – både småbåtarnas kryssnings- trafik och de maffiga storbåtar som kommer hit med långväga gäster. Vi behöver den typen av trafik i vår stad. Jag blir lite glad när de kommer. När jag ser att de dessutom kommer hit och gillar det de ser – för jag gillar det jag ser här – tycker jag att vi gör ett bra jobb. Jag ser också att om de kommer hit och vi har turen att få en bra dag så har de spenderbyxorna på, och det behöver vi också. Vi ska vara glada och tacksamma för att de kan komma hit. Jag skulle bara önska att passagerarna på de jättestora båtarna som kanske inte ens får plats inne hos oss här utan som får stanna kvar i Nynäshamn fick chansen, och även tog chansen, att komma hit. De

borde inte bara drutta runt i Nynäshamn. Det är i och för sig en gullig stad, men det finns ett Stockholm också!

Ordförande! Jag vill understryka hur viktig jag tycker att hamnverksamheten är. Det är roligt att jobba med de här frågorna. Jag hoppas att ni andra också inser hur viktig hamnverksamheten är och inte motverkar utbyggnader både här och där. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 68

Åsa Romson (mp): Folkpartiet är en av de stora företrädarna för den nya jättehamnen i Norvik. Jag skulle vilja få svar på en fråga, som jag tycker är oerhört viktig ur miljöhänseende. Det gäller hur man från ett parti kan vilja att man ska öppna en sådan här jättehamn vid ett årtal då man inte har någon spårförbindelse ännu. Vad säger man till de Grödingebor som kommer att få stå ut med mycket långtradartrafik som ska trumma rakt igenom deras trakt därför att man har lagt en hamn på ett ställe där det inte finns bra väganslutningar söderut? Man vill i så fall attrahera trafik som kanske skulle ha kunnat gå till en annan hamn, till exempel Norrköping. Men den vill man inte konkurrera med, för det är ett annat bolag.

I miljöfrågornas namn måste vi förhålla oss rimligt till att göra en bra miljöplanering. Vi kan inte bara sko oss på att Stockholms stad ska dra in så mycket hamnavgifter som möjligt i vårt eget bolag. Vi måste också i miljöhänseende anpassa oss till den planering som riket gör.

Jag tycker också att hamnverksamhet är oerhört viktigt. Det är oerhört viktigt ur miljöhänseende för transporter. Men landtransporterna är de som har den stora miljöpåverkan. Därför ska vi planera riktigt för dem.

Anförande nr 69

Malte Sigemalm (s): När det gäller Norviksdelen kan man säga att vi är ganska överens om utbyggnaden. En sådan hamn skulle förbättra miljön i Stockholm. Jag håller fullständigt med Inge-Britt Lundin om att det är något som är nödvändigt. Vi måste bygga ut Norvikshamnen för att få bort till exempel containertrafiken från Stockholm. Det är väl bara ett parti i den här salen som har haft andra uppfattningar än de andra om detta. Jag tycker att det är en otroligt bra miljöpolitik att bygga Norvikshamnen. Den ska ju också till stor del försörjas med järnvägstransporter sedan. Norvik kommer att byggas ut i etapper. Förhoppningsvis kommer också järnvägen att vara klar när den stora delen av hamnen är utbyggd.

Anförande nr 70

Inge-Britt Lundin (fp): Jag dubblar min replik eftersom den är ställd både till Åsa Romson och till Malte. Vi behöver självfallet ha Norvik. Våra transporter, som ska till Stockholm, ska väl för tusan inte köras till Norrköping! Du kanske vill ha dem till Göteborg så att man ska köra med långtradare upp. Det kanske blir miljövänligare, Åsa Romson?

Självfallet ska transporter som ska till Stockholm komma till Stockholm. I Stockholm inbegriper jag då vårt län. Jag vill ha Norvik. Vi behöver ha Norvik. Du pratar om de fula lastbilarna som kör på smala vägar vid Nynäshamn. Tycker du kanske att det är bättre att de kör på Valhallavägen? Det tycker inte jag.

Jag tycker att det vore jätteskönt om vi kunde få utbyggnaden färdig. Det kommer vi också att få. Det är ju bara ett enda parti som envetet sätter sig emot det. Det behöver inte betyda att ni har rätt, utan snarare tvärtom.

Malte! När det gäller den här frågan vet jag att du och jag har exakt samma uppfattning. Ni gaggas lite på oss bara för att ni vill vara störst, bäst och vackrast. Men det blir ni aldrig.

Anförande nr 71

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag skulle vilja understryka det som Inge-Britt säger; det är viktigt med hamnen och hamnens miljöarbete. På tisdag i nästa vecka har jag ett seminarium som just lyfter fram allt det miljöarbete som sker inom Stockholms Hamnar. Man har minskat kväveutsläppen med 40 procent och minskat svaveloxidutsläppen med 60 procent tack vare de hamnavgifter man har.

Det kommer att finnas kapacitet på det befintliga spåret till Norvik för att hantera det som kommer att behövas. Det behövs inga extra spårsatsningar för Norvik, vilket också framgår av de underlag som finns.

Anförande nr 72

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det har varit mycket prat om små saker i dag. Karin Karlsbro tog upp de stora utmaningarna – att folk ska kunna leva och äta i Stockholm. Om det ska fungera är det som Karlsbro själv säger; man måste faktiskt ha tillräckligt med pengar. Är det då okej, Karin Karlsbro, att man skär så kraftigt i miljöförvaltningen och kapar medlen till livsmedelstillsynen? Är det okej att man inte lägger tillräckligt med resurser på informationsarbetet? Är det okej att man har tagit bort konkreta nyckeltal från miljöprogrammet?

Jag tycker att det är bra att ni nu äntligen har vaknat i debatten om partikelhalterna. Vi står nu med vintern inför dörren snart, och frågan kommer att aktualiseras igen. Det har diskuterats ganska mycket i dag. Vi har varit flera som har varit uppe och diskuterat om man skulle kunna stänga gator eller inte. Men nu undrar jag om ni är beredda att göra det som man nu planerar att göra i Helsingfors? Där tänker man erbjuda folk gratis kollektivtrafik de dagar då partikelhalterna är så höga att de bryter mot normerna.

Någon här sade att 2007 kommer att gå till historien som det år då klimatfrågorna kom på dagordningen. Tyvärr verkar inte det gälla för Stockholms stad. Man har bestämt sig för att bygga Förbifarten och Österleden. Det gör att vi kan vara säkra på att utsläppen kommer att öka. Samtidigt minskar staten anslagen till järnvägs- och kollektivtrafiksatsningar. Det här är ett tillbakslag. Ni har nu bestämt er för att skriva på avtalet med Bromma som förlänger tiden för Bromma flygfält med 30 år.

Det är ett svek mot dem som bor nära flygplatsen. Det är också demokratiskt tvivelaktigt. Vi vet hur buller- och utsläppsproblemen ser ut. Det här kan inte vara en bra lösning.

Jag är kanske okunnig, men jag kan inte förstå hur utsläppen ska kunna minska när det enda man gör är att se till att de ökar. Vi har ett guldläge i Stockholm. Se till att satsa miljarderna på kollektivtrafik i stället för vägbyggen! Bifall Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 73

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, ledamöter och åhörare! Är det okej att ha en förvaltning som inte jobbar effektivt och som inte får ut maximalt av skattebetalarnas pengar? Är det okej att lägga upp miljöprogram som man inte kan utvärdera på bästa sätt och som man inte kan leva upp till? Det var mycket som inte var okej när vi tog över. Det har vi försökt ändra på så att vi får kvalitet i det som staden ska göra. Vi ska se till att vi kan äta, dricka och andas ren luft och ren mat och ha en god hälsa.

Anförande nr 74

T o r h i l d L a m o (v): Det är ju precis det här ni gör; ni har tagit bort ett antal av de konkreta nyckeltalen från miljöprogrammet, vilket gör att det kommer att vara mycket svårare att utvärdera. Det finns mycket som är bra i förslaget till miljöprogram som nu kommer fram, men ni brister i det här. Ni tar bort många av de konkreta nyckeltalen som gör att det kommer att vara mycket svårare att följa upp programmet. Vi är beredda att lägga extra medel för att man ska kunna följa upp miljöprogrammet på ett ordentligt och bra sätt så att vi faktiskt kan se att det får någon verkan.

Anförande nr 75

P e r A n k e r s j ö (c): Vänsterpartiet säger nej till nya vägar. Samtidigt är ni för kollektivtrafik, gratis kollektivtrafik och Gud vet allt. Min fråga till Torhild Lamo är: Vet du på vad Stockholms bussar rullar? En ledtråd är att det inte är på räls. Vägar behövs både för bussar och för miljöbilar.

Anförande nr 76

T o r h i l d L a m o (v): Vänsterpartiet är inte emot alla vägar. Men vi är emot sådana vägar som kommer att leda till ökade utsläpp, till exempel Österleden och Förbifarten. De löser ingenting av Stockholms trafikproblem. De skapar bara ökade problem. Vi är den främsta förespråkaren för att man ska lägga om den blå stambusslinjen här i Stockholm till spårväg i stället. Det kommer nog att lösa lite vägproblem för bussarna.

Anförande nr 77

Borgarrådet H a m i l t o n (m): På Torhild låter det som om de här vägarna kommer att komma till i morgon. Jag önskar att du hade rätt i den delen. Men det är

inte riktigt så att bara för att vi säger att vi vill ha Förbifart Stockholm och Österleden så kommer de att finnas där i morgon. Det kommer att ta ganska lång tid.

Jag har ägnat ganska mycket tid åt att vara ute och besöka företag. Om det är någonting som jag är helt övertygad om så är det att miljötekniken och bilarnas utsläpp kommer att se helt annorlunda ut när vi har Förbifart Stockholm och Österleden än de ser ut i dag.

Anförande nr 78

T o r h i l d L a m o (v): Där är vi helt överens. Utsläppen kommer att öka ganska kraftigt, visar en rad av de miljökonsekvensbeskrivningar som har gjorts av Förbifarten. Vi är överens, utsläppen kommer att förändras när vi får Förbifarten.

Anförande nr 79

K a r i n H a n q v i s t (s): Fru ordförande, fullmäktige! För några år sedan var vi ett antal fullmäktigeledamöter som på hemväg från en budgetdebatt en sen natt fastnade i hissen här i huset. Efter mycken palaver, ringande på larmklockan och ringande hit och dit till kamrater utanför utan att någonting hände larmade vi så småningom Räddningstjänsten. Och snabbt var två brandmän på plats och tog ut oss ur hissen.

Jag är nog inte helt säker på att om vi skulle hamna i samma situation efter den här budgetdebatten, vilket Gud förbjude, skulle få samma snabba insats. Den kraftiga nedskärning som har gjorts av majoriteten i årets budget har fått stora konsekvenser för brandförsvaret, och det är tveksam om man i dag kan stå för att vi har en beredskap värd namnet. De rapporter som vi har fått i brand- och räddningsnämnden är också mycket oroande. Brandförsvaret har tappat i numerär men också i erfarenhet och kompetens, inte minst inom tillsynsarbetet.

I dag kan man nog anse att det var oansvarigt av borgarrådet att göra så drastiska nedskärningar i brandförsvaret eftersom det har så stor betydelse för stockholmarnas trygghet och säkerhet. Därför är det mycket tillfredsställande att ni nu tillför medel i budget så att vi nästa år kan återställa en god beredskap och att ni inser det misstag ni har gjort i år.

Det är också tillfredsställande att den nya ledningen arbetar med en ny organisation och reder ut den kris som har rått i brandförsvaret så att arbetsmiljön, inte minst på den psykosociala sidan, förbättras. Det är ett tufft jobb, men vi kan ändå se framtiden an med tillförsikt. Nämnden har också i uppdrag, som Peter Lundén-Welden tidigare berättade om, att förbereda brandförsvaret för ett eventuellt sammangående med närliggande brandförsvaret för att bilda kommunalförbund. Det är en mycket viktig process som jag tycker att vi inte ska föregå här i kommunfullmäktige, utan jag skulle vilja att ni ställer er bakom vårt förslag till beslut. Det är ett år som skiljer oss åt när det gäller ett eventuellt kommunalförbund. Då har vi inte föregått processen, och vi kanske kan få en smidigare beslutsgång, för det finns en bred samsyn över partigränserna i den här frågan.

När det gäller budgeten tillför vi också 2 miljoner för att stärka beredskapen. Jag vill härmed yrka bifall till det socialdemokratiska förslaget.

Anförande nr 80

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Brandförsvaret i Stockholm har haft internt trubbel under ganska många år. Jag är väldigt glad över att vi nu har kunnat lösa det genom den nya ledning som vi har fått i brandförsvaret. Det känns väldigt bra och stabilt. Det finns en trygghet i verksamheten på ett helt annat sätt än det har funnits tidigare.

Det känns också väldigt bra, precis som Peter Lundén-Welden sade här tidigare, att vi nu jobbar tillsammans med Södra Roslagen för att hitta möjligheter att bilda ett gemensamt brandförsvarsförbund. Det tror jag skulle vara en väldigt bra sak för hela regionen.

Anförande nr 81

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige och övriga åhörare! Jag vill säga några ord om kyrkogårdsnämnden, som också behandlas i det här blocket. Det är en mycket bortglömd nämnd, kan man nog säga.

Kyrkogårdsnämnden förvaltar begravningsplatser och har hand om frågor som rör all begravningsverksamhet i staden i enlighet med begravningslagen. De mål som nu är satta av fullmäktige för kyrkogårdsnämnden är att säkerställa en ny begravningsplats i norra Järva, ett mål som för övrigt är gemensamt med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Vi ska också tillhandahålla feriearbeten för skolungdomar, genomföra informations- och marknadsföringsinsatser för att göra Skogskyrkogården som världsarv mer tillgänglig för besökare. Vi ska också planera för att modernisera krematoriet på Skogskyrkogården.

Nämndens verksamhet finansieras på tre olika sätt, dels genom begravningsfonden, där de begravningsavgifter som alla skattskyldiga erlägger går in, dels genom avgifter för serviceuppdrag som förvaltningen utför åt allmänheten. Man tar också in så kallad clearingsättning från andra begravningshuvudmän när någon av deras invånare begravs i Stockholms stad.

För perioden fram till 2010 investerar vi 103,5 miljoner kronor, varav 68 miljoner avser modernisering av Skogskrematoriet och 20 miljoner går till en ny begravningsplats norr om Stockholm. Vi återkommer i treårsbudgeten under våren med närmare detaljer och preciseringar kring det här. Men med den höga skattekraft som numera finns i Stockholm på grund av att fler arbetar räknar vi med att få in våra 118 miljoner kronor till budgeten utan att behöva höja begravningsavgiften med 8 öre. Vi bibehåller 7-öresnivån under 2008.

Med dessa ord, ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2008 med inriktning för 2009 och 2010.

Anförande nr 82

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, ledamöter och medborgare! Jag ska prata om naturmark till salu. Den moderatledda alliansen nämner inte i sin budget de stora värden som ligger i att staden förvaltar 25 000 hektar mark i Stockholms län, i grannkommunerna. Endast lantegendomarna på 4 000 hektar, det är 16 stycken, är omnämnda. Men de ska också säljas inom den här mandatperioden.

Stadens markegendomar, som till stora delar är det vi kallar de gröna kilarna, utgör tillsammans en betydligt större areal än staden i sig, än så länge. De består till stora delar av naturmark av mycket hög kvalitet och sköts utifrån naturvårdshänsyn och med hänsyn till det rörliga friluftslivet.

Staden äger också flera naturreservat och Natura 2000-områden. De gröna kilarna behövs också för att rena den smutsiga luft som vi har i staden. Det är en väldigt viktig aspekt på att behålla de här skogarna.

Den moderatledda alliansen rivstartar med ett antal illa hopskrivna inriktningsbeslut. Det är dem som vi vid varje tillfälle vill bordlägga därför att vi behöver tid för att göra dem rätt från grunden. Förvaltningen anlitar ramavtalsupphandlade fastighetsmäklare som bara gör en fastighetsekonomisk bedömning av marken som man vill exploatera inom 10 eller 20 år för bostadsändamål eller arbetsplatsområden. Någon biologisk kompetens finns inte för att göra en första grovgallring för att se vilka naturområden som är så värdefulla att de ska sparas. Förvaltningen anser inte heller att det finns några större miljökonsekvenser av att staden säljer marken. När den är såld är den ju inte stadens bekymmer längre. Det här är ju häpnadsväckande. Tala om kortsiktigt tänkande, ointresse och brist på ansvar.

Vi i Miljöpartiet tycker att långsiktig förvaltning av stadens egendomar och hushållning med dessa ändliga resurser är viktigt. Stockholmsregionen är unik genom sin tillgång till natur nära bostaden. Detta marknadsförs åtminstone ute i världen som något mycket positivt och avundsvärt. Även jordbruksmark är globalt sett en värdefull ändlig resurs, observera ändlig resurs, vilket gör att varje sådan exploatering borde genomgå en miljökonsekvensanalys. Dessutom säljs stadsnära jordbruksmark alldeles för billigt, då priset grundas på att marken ofta taxeras som jordbruksmark.

Reservation till förmån för Miljöpartiets budgetförslag!

Anförande nr 83

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Det var en av de största oförskämdheter som jag någonsin har hört mot en förvaltning som Martin Michel förde fram alldeles nyss i talarstolen. Han sade att det var illa underbyggda ärenden som skrevs fram från förvaltningens sida och att det inte fanns tillräckligt mycket kompetens på olika områden. Det måste jag säga var helt häpnadsväckande.

Jag tycker att fastighetskontoret har en väldigt god kompetens. De gör ett väldigt bra jobb. Det som vi jobbar med just nu är att gå igenom, som jag sade tidigare, de olika marker som vi har, inte 26 000 hektar i kranskommunerna till Stockholm utan det är 26 000 hektar mark som vi äger i 26 kommuner i det här landet. Vi håller på och

betar av detta nu, och det känns väldigt bra. Jag och majoriteten tycker inte att det finns något som helst självändamål med att Stockholms stad ska lägga en död hand över markområden i andra kommuner. Det är det som är utgångspunkten för det arbete som vi gör nu.

Vårt arbete, där vi har inriktningsärenden som utgår från kommun till kommun där vi faktiskt för första gången någonsin, skulle jag vilja säga, gör en ordentlig analys av all den mark som vi äger i olika kommuner, där förvaltningen gör ett jättebra gediget grundarbete där man föreslår hur vi ska hantera varje enskild fastighet och markplätt som vi har i de här kommunerna. Det är det som är inriktningsbeslutet och utifrån det arbetar förvaltningen sedan vidare och återkommer med förslag till försäljning när ärendena är väl genomarbetade.

Det är ett väldigt bra arbete. Vi får en bra överblick över hur fastighetsbeståndet ser ut. Det är det som jag kallar för effektiv och aktiv fastighetsförvaltning. Vi fattar också beslut som gör det möjligt för enskilda människor som i generationer har verkat på de här olika jordbruksarrendena att äntligen få möjlighet att förverkliga sin dröm att själva få äga och driva jordbruksarrendena. Jag ser, Martin Michel, inga som helst hot eller problem i den här politiken.

När det gäller nationalparkerna och naturvårdsområdena har de restriktioner oavsett vem som äger dem. De restriktionerna ligger kvar oavsett om det är Stockholms stad, Nynäshamns kommun, Botkyrka kommun eller en privat fastighetsägare som äger dem.

Anförande nr 84

M a r t i n M i c h e l (mp): Jag kanske var otydlig när jag talade om förvaltningens del i det här. De gör ett jättebra arbete, och de gör det arbetet efter det uppdrag som de har fått från Ulla Hamilton. På förvaltningen gör man ett bra arbete. Det är underlaget som det är brister i.

Anförande nr 85

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Käre Martin Michel! Du överskattar hur mycket jag lägger mig i förvaltningens grundarbete. Jag lägger mig nämligen inte i det ett dugg.

Anförande nr 86

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Påståendet att majoriteten inte har insett miljöfrågans allvar tycker jag är helt bisarr, och den typen av angrepp tycker jag för den här debatten till en väldigt låg nivå. Det är ingen som har monopol på miljöfrågan. Det räcker inte att kalla sig miljöparti. Det är så. Vi inser alla problemen. Men vi har helt olika sätt att se på de här frågorna, och det tycker jag har visat sig här i dag.

Vi har två alternativ. Ett alternativ är en majoritet som vågat styra upp miljöarbetet i staden, som vågar prioritera och säga vad vårt ansvar är och vad vi ska göra, en majoritet som också vågar bilda allianser med näringsliv och andra aktörer. Vi har

insett att det inte är här och att det inte är på miljöförvaltningen på Fleminggatan vi löser de stora problemen.

Sedan har vi en splittrad opposition, en mix av idéer om förbud, om byråkrati och om begränsningar av människans frihet i miljöns namn. Men det blir inte bättre för att man tar miljön som argument för att man vill genomföra en sedan gammalt rätt känd politik.

Det finns ett antal frågor här i dag som inte har diskuterats tillräckligt. Jag vill återkomma till frågan att det borde ha varit självklart för Stockholm att prioritera köp av kärnkraftsproducerad el för att verkligen mena allvar med att ta Stockholms ansvar i klimatfrågan. Den frågan tycker jag att vi får återkomma till senare i år, när vi diskuterar miljöprogrammet. Jag ser verkligen fram mot den debatten där vi konkret kan diskutera sakfrågor. Det förslag till miljöprogram som föreligger är ett kvitto på att majoritetens miljöpolitik har väldigt höga ambitioner.

Anförande nr 87

Å s a R o m s o n (mp): Det är en häpnadsväckande bild som Karin Karlsbro ger. Jag förstår att hon behöver tro på den själv för att det ska fungera, därför att den miljöpolitik som borgarna i den här staden har bedrivit, framför allt i opposition och som man nu på något magiskt sätt försöker föra över till en majoritetspolitik, har mycket stora brister.

Framför allt borde debatten handla om målet. Jag tror nämligen att vi har olika målsättningar. Ni pratar om att det är viktigt att skära ned i pengar, att det är viktigt att få en effektivitet och att inte göra mer än det som ni definierar som det staden kan påverka. Vi vill sätta fokus på att inte öka gifterna i luften, i marken eller i vattnet, att inte minska artrikedomen, att inte öka miljörelaterade sjukdomar och att vi måste bli energi- och resurseffektiva. Vi måste våga sätta tuffa mål och se sanningen i vitögat när vi vet att de åtgärder som ska vidtas är tuffa. När åtgärderna kommer på tapeten handlar det om att folk ska ändra beteende, till exempel åka mindre bil. Då säger ni att det kan vi inte göra för det hämmar tillväxten. Då är det förbudspolitik, och det är något annat. Ni vill bara prata miljö. Ni vill inte göra något.

Anförande nr 88

K a r i n K a r l s b r o (fp): Nej, det är precis tvärtom. Men ska vi få något gjort måste vi ha en effektiv organisation. Man måste prioritera vad som ska göras, och man måste tala om konkret hur man vill göra detta. Miljöförvaltning får aldrig bli ett enda stort projekthotell, har jag tidigare sagt. Det var det vi tog över, och nu har vi ägnat det här året åt att styra upp, prioritera och tala om vad vi vill göra och hur vi ska göra. Det kan ge resultat, det och inget annat.

Anförande nr 89

S t e l l a n H a m r i n (v): Självklart måste vi kritisera de brister vi ser. Mindre pengar – inte blir det bättre av det. Fler motorvägar, inget skydd för grönområden, som vi har jobbat med, ingen restaurering av sjöar, fortsatt flyg på Bromma, byggande i dålig luft i stället för att åtgärda luften, inga åtgärder mot onödig

privatbilism och mindre tillsyn och underhåll av grönområden. Självklart är det saker som vi måste förbättra.

Anförande nr 90

K a r i n K a r l s b r o (fp): Det är en intressant fråga vad som är onödig privatbilism. I vårt samhälle ska var och en själv få bestämma när man vill använda sin bil. Det ska kosta att köra bil, för det smutsar ner. Men jag blir väldigt orolig när Hamrin anser att det tydligen är Vänsterpartiet som ska bestämma vad som är nödvändigt och inte nödvändigt. Det finns en djup ideologisk skillnad i miljöpolitiken i Stockholms stad.

Anförande nr 91

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Jag ville bara kommentera det som Karin sade om kärnkraften. Jag tycker också att kärnkraften naturligtvis är en mycket bättre energikälla än många andra fossilalternativ som finns. Problemet är bara att det är väldigt svårt att i dag särskilja kärnkraftsel från annan el. Vi har undersökt detta väldigt noga. Kommer det en möjlighet att göra på det sättet är jag *all for it*, om man säger så.

Anförande nr 92

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har haft en intressant och belysande debatt. Ja, det är tydlig skillnad mellan borgerlig miljöpolitik och oppositionens syn på miljön. Det vore roligt om stockholmarna har lyssnat och dragit sina slutsatser. Stockholmarna är nämligen miljömedvetna och miljöintresserade. De deltar också i olika miljöprojekt i stor utsträckning. Enligt undersökningarna tycker de att det är nästan den viktigaste av alla frågor. Det bör ju vi som politiker glädjas över och stödja.

I en propagandaskrift från Moderaterna, som kom i brevlådan häromdagen, skriver Ulla Hamilton om sitt miljöarbete. Det är inte några högre ambitioner, tycker jag. Först gör hon sig lite löjlig över Miljöpartiet och dess insatser. Det tror jag faktiskt inte stockholmarna går på, för stockholmarna vet mer om partiernas insatser än så. Propaganda går inte folk på, generellt sett.

Sedan nämner ni att det har satts upp flera papperskorgar och att de töms oftare. Dessutom har man inrättat en klotterjour. Ja, det är väl ambitioner. En miljömiljard ska också inrättas, och då ska man byta glödlampor i kommunens fastigheter, vilket faktiskt har gjorts länge. Det pågår, och det är fastighetsägarens skyldighet att se över energiförbrukningen.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för vår miljömiljard än så. Jag ska nämna några exempel. Vi vill bygga bort breddavlopp där – när systemet inte klarar allt avloppsvatten och dagvatten vid stor nederbörd – vatten faktiskt leds rakt ut i Riddarfjärden. Det vill vi åtgärda. Övergödda sjöar drabbas också på det här sättet. Vi vill öka takten på utbyggnaden av rening av dagvatten. I dag sker det i exempelvis Årstaviken tack vare den förra miljömiljarden. Det kunde göras på fler ställen. Vi vill följa upp gjorda åtgärder med provtagningsprogram och provtagningsprojekt, som

det nu skurits ned på, och med utbildning och information. Det är några adekvata och viktiga åtgärder som måste vidtas.

Jag vet att stockholmarna är kunniga och förstår att en skattesänkning på 20 öre per hundralapp inte överväger det stora hot som vi faktiskt har i vår miljö. Det är allvar nu. Det är dags att vi satsar både pengar och energi på miljön. Socialdemokraterna är villiga att göra det.

Anförande nr 93

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Till skillnad från den tidigare majoriteten, fru ordförande, har vi en grön tråd som går rakt igenom hela budgeten där vi jobbar med energieffektiviseringsfrågor och miljöfrågor på alla olika håll i staden. Ni kan ju raljera över att man byter glödlampor, men de facto gjorde ni inte ett dugg när det gällde alla fastigheter som fastighetskontoret jobbade med under er mandatperiod. Det har vi tagit tag i nu. Vi kommer att energieffektivisera och göra fullständiga analyser av de här fastigheterna. Det kommer att innebära en minskning av energikostnaden med åtminstone 15–20 procent. Ni gjorde ingenting. Vi gör det nu. Och det kan ni raljera över hur mycket som helst. Det ni säger är inte sant.

När det sedan gäller breddavloppen och era extrasatsningar i budgeten på miljöområdet undrar jag vilka ni har pratat med när ni kommer fram till alla dessa olika saker som ska rymmas inom ramen för de 3 miljoner som ni har anslagit i budgeten. Det är verkligen en önskelista utan någon som helst anknytning till de kostnader man får räkna med i verkligheten för att göra de här sakerna.

Anförande nr 94

E v a L o u i s e E r l a n d s s o n - S l o r a c h (s): Nu vet jag inte alls vad Ulla Hamilton pratar om. Är det så det går till hos er? Jag kan tro att ni inte gör några konsekvensanalyser av er budget. Men det gör vi. Vi har mycket noggrant gått igenom varenda budgetpost. Jag kan räkna upp dem igen, om du vill. På s. 51 i vårt förslag står det exakt hur mycket pengar som går åt till varje projekt. Det är mycket sanningsenligt och riktigt. Jag tror nog att Ulla Hamilton förstår det också.

Anförande nr 95

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Vi satsar 1 miljard för att bygga bort och lösa breddningsproblemet, sade Eva Louise. Att bygga bort breddningsproblemet vid utlopp kostar ca 1 miljard. Men om man ska lösa problemet med breddningen, som du sade, kostar det mellan 5 och 10 miljarder kronor. Det kallar inte jag en seriös konsekvensanalys av de förslag som ni lägger fram.

För att minska tillflödet i sjöarna och restaurera dem krävs investeringar på ungefär 300–400 miljoner kronor. Jag kan fortsätta att räkna upp saker på det här sättet som visar att ni bara har knäppt med fingrarna och sagt att 1 miljard låter väl bra, sedan löser vi alla problem. Det är oseriöst.

Anförande nr 96

Eva Louise Erlandsson - Slorach (s): Det är inte oseriöst, det är tvärtom mycket seriöst, för vi tar miljöproblemen på största allvar. Vi förstår att klockan nu är fem i tolv, och det krävs åtgärder. Det krävs miljarder. Det är första året för miljömiljarden, och vi ska förhoppningsvis ha fyra år på oss att göra saker när vi kommer tillbaka i majoritet år 2010.

Anförande nr 97

Borgarrådet Hamilton (m): Då kan jag konstatera att det saknas ungefär 9–10 miljarder i er budget för finansiering av de här åtgärderna.

Anförande nr 98

Åsa Romson (mp): Ordförande! I den här miljödebatten har ju både de gamla och de nya miljövännerna haft fog för att bli något konfunderade. Det pratas från majoritetshåll mycket om att man nu minsann tror på klimatfrågan, vilket man inte gjorde förut. Visst, en del av partierna anser i alla fall att partikel- och kvävedioxidproblemen i Stockholm är en hälsofara och bör åtgärdas.

Störst fokus i den här debatten från majoritetssidan har ju varit att mindre pengar är viktigt för att det ska bli bättre output på miljöverksamhet och liknande. Det är faktiskt en skillnad jämfört med den politik som den borgerliga alliansen för i landstinget och i regeringen. På båda de här hållen vet man till exempel att upphandling är ett oerhört viktigt delmoment för att energimässigt nå mer effektivitet men också mindre miljöpåverkan. Där jobbar de med långtgående planer. De har en målsättning. De lägger resurser på att analysera hur de ska nå dem, och de försöker att komma dit.

I Stockholm kan vi däremot säga att de målsättningar som regeringen har, till exempel att handla ekologiskt certifierad mat, inte är någonting som Stockholm ska bry sig om. Vi har ett helt annat och lägre mål. För övrigt tycker vi att upphandling inte är någonting som vi ska lägga så mycket vikt vid. Åtminstone ska vi i fullmakt inte peka med hela handen och säga att vi tycker att det är bra och viktigt att man gör en miljövetlig upphandling.

Man förstår också i både regering och landsting, konstigt nog med tanke på att det är samma partier som sitter där, att mer pengar krävs om man ska kunna förbättra kunskapen på miljöområdet. Att förbättra kunskapen handlar faktiskt om att just veta vad som är det mest effektiva.

De nedskärningar som görs får jag ibland för mig bland annat skär väldigt kraftigt i den kunskapsuppbyggnad som miljöförvaltningen har åstadkommit när det gäller miljötillståndet i Stockholm, mätningarna, beräkningarna och analyserna av vad som sprider gifter. Vad är det som gör detta? Jag tror ibland att "inskränka" betyder att vi inte vet vad det är som orsakar miljöproblemen, och då behöver vi heller inte komma med de här obekväma åtgärderna från politikens sida. Det säger faktiskt att fast vi vet att trafiken är Stockholms största miljöpåverkande faktor vågar man inte ta itu med den, vågar inte säga att en stad byggs så att transporterna ska fungera. Vi väljer i stadsplanering och med andra åtgärder, parkeringsavgifter, trängselavgifter och

annat, att skapa incitament för ett beteende som gör att kollektivtrafiken, gångtrafiken och cykeltrafiken ökar. Det gör andra europeiska städer. Det gör inte Stockholm. Det är ett stort miljöhål i den borgerliga miljöbudgeten.

Bifall till Miljöpartiet de grönas förslag i kommunstyrelsen!

Anförande nr 99

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Åsa Romson raljerar i talarstolen över mindre pengar. Det som jag har sagt hela tiden är att här handlar det om att alla ska involveras i det här arbetet. Det handlar inte om miljöförvaltningens budget utan om alla verksamheter. Då måste man också titta på helheten.

Den stora skillnaden mellan oss och er, Åsa Romson, är att ni har satt upp en massa mål som ni inte har haft möjlighet att leva upp till under er mandatperiod. Vi sätter upp mål som vi tycker är realistiska och som vi också kommer att kämpa för att se till att vi faktiskt lever upp till.

Ni satte till exempel upp ett antal mål i ert miljöprogram som utvärderingen konstaterade att det inte har varit möjligt att mäta över huvud taget. Ert fantastiska mål när det gäller ekologisk mat, som du pratade om alldeles nyss, satte ni till 15 procent. Ni lyckades med 6 procent. Det är därför som jag säger att 15 procent är ett realistiskt mål för att man faktiskt ska ha en möjlighet att nå det också.

Anförande nr 100

Å s a R o m s o n (mp): Regeringen sätter målet för ekologisk mat till 25 procent. Då är det lite pinsamt att vara stockholmare och veta att vi har haft ett miljöarbete som har stått starkt i relation till andra kommuner i Sverige.

Flera stadsdelar i Stockholm uppfyller faktiskt 15 procent. Vilken morot får de av ett mål i ett miljöprogram som sänker ambitionerna? Det stod 25 procent i det miljöprogram som vi skrev fram för ett år sedan. Vilken morot ger man? Vilket mål sätter man? Jag är medveten om att de målen är svåra att nå, men ni sänker målen därför att ni inte vill vidta några åtgärder. Det är skillnaden mellan den moderatledda miljöpolitiken och den gröna miljöpolitiken. Vi hade ambitiösa mål, och vi var beredda att vidta åtgärderna för att nå dem. Ni sänker målen för att nå den politik som ni på sin höjd är beredda att föra, vilket i dagsläget är mer än när ni var i opposition men fortfarande är oerhört lite.

Anförande nr 101

Å s a E k e l u n d (m): Jag har lyssnat på väldigt mycket av debatten, och det är en salig blandning. Men incitament är en bra sak som man kan använda för att försöka styra. Oavsett vad det gäller kan man börja i det lilla, till exempel partiklarna, bilarna och dubbdäcken. Hur många av er på den här sidan salen har nu gått över och valt en miljöbil, som är bättre för Stockholmsluften? Det tycker jag skulle vara lite intressant att veta. Det ska inte vara ett förbud mot att ha bil över huvud taget för att man bor i staden.

Jag gjorde ett val i våras. Jag köpte en miljöbil. Det kostar lite. Det var någon som sade att miljö kostar pengar. Okej, då får det kosta. Då får jag ta det, för då bidrar jag med att någonting blir bättre.

Sedan frågas det om dubbdäck. Varför har vi dubbdäck i Stockholm? Hur gör vi på vintern? Ute i övriga landet plogas det mestadels. Inte kör de omkring med dubbdäck uppe i Norrland i den utsträckning som vi gör här. De plogar. Här saltar vi. Då blir det naturligt att snön smälter. Sedan, på natten om inte annat, fryser den till is. Det går inte med vinterdäck. Då måste man ha dubbdäck. Det kanske går att lösa på ett annat sätt. Men det här har varit på samma sätt i årtal.

Just när det gäller att välja i det lilla kan vi dra in precis allting annat, närproducerad mat eller närproducerade kläder till exempel. Tidigare har all produktion lagts ut, inte bara ur staden utan ur landet, och det blir jättelånga transporter. Detta upprätthålls så länge människor väljer kläder producerade på andra sidan jordklotet, så länge man köper billigare saker, för det tycker man är bra. Börja i det lilla och titta på vad vi själva gör så kanske vi kan föregå med gott exempel.

Anförande nr 102

J o n a s E k l u n d (mp): Jag tycker att Åsa kommer med många goda idéer här. Ekonomiska incitament är någonting som vi miljöpartister har arbetat ganska länge för att man ska införa när det gäller miljöpolitiken. Det säljs faktiskt ganska många miljöbilar nu. De är visserligen dyrare än andra bilar, men inte så mycket dyrare att det är oöverkomligt. Det är inte heller någon bränsleskatt på etanol. Det är också ett initiativ från Miljöpartiet.

Men varför vill inte Moderaterna ha ett incitament för dubbfria däck på det viset att man höjer parkeringsavgiften i innerstaden för dem som kör med dubbdäck på vintern och orsakar en massa partiklar i luften? Varför säger ni nej till den sortens incitament?

Närproducerad mat och närproducerade kläder, och kanske ekologisk och rättvisemärkt produktion, varför ger ni inte direktiv från kommunfullmäktige att man ska upphandla sådana produkter? Det går faktiskt att göra det.

Anförande nr 103

Å s a E k e l u n d (m): Det är det som är så härligt, att varje människa har ansvar för sig själv, vad man säger och vad man gör, alltså ord och handling. De här incitamenten är för mig en morot. Det kan man tycka är gott om man är sugen på en morot. Incitamentet för mig med just den här bilen är ju att det till exempel inte är några biltullar. Däremot är det skillnad mellan incitament och förbud. Förbud är negativt. Det är bättre att göra någonting som folk tycker är positivt. Det är framåt i positiv anda vi måste gå.

När det gäller etanol får jag säga att jag inte är kemist eller fysikkunnig på det sättet, jag vet bara att den framställs av någonting som kan ge problem. Man måste odla och framställa den, och då kanske man slår ut andra saker genom att odla annat i stället

för mat. Det finns olika prioriteringar av vad som är bra. Jag kan bara säga att den bil som jag har gör sin egen el.

Anförande nr 104

Stellan Hamrin (v): Det är naturligtvis oerhört viktigt med privat ansvar. Det är självklart den vägen vi måste föra ut informationen för att få den begriplig men också för att få någonting att hända. Det är lika självklart. Det vet vi alla nu när vi dränks i information och måste välja olika produkter sjuttioelva timmar om dagen. Folk ringer varje kväll och stör oss, och vi ska byta till det andra bolaget. Det finns ingen chans för individen att hålla reda på vad som är bra och vad som är dåligt. Vi skulle få ägna halva dagen åt att kolla upp allt sådant. Därför behövs det en styrning från samhället, och det behövs regler från både kommun och stat för att vi ska veta vilken väg vi ska ha möjlighet att gå för att det ska få ordentlig miljöeffekt.

Självklart ska vi skaffa miljöbilar. Men ännu bättre är att åka kollektivt. Skaffa gärna en miljöbil och åk de nödvändiga resorna, men åk sedan kollektivt i övrigt. Det är betydligt viktigare.

Beträffande dubbdäck vill jag säga att de faktiskt inte ger ökad säkerhet. Man har förbjudit dubbdäck i Oslo som har mycket värre klimat än vi har. Antalet olyckor sjönk när man förbjöd dubbdäcken. Det finns över huvud taget inga argument för att använda dubbdäck i den här typen av miljö.

Anförande nr 105

Åsa Ekelund (m): Nu har jag inte i flera år varit ansvarig för att man saltar vägarna och inte plogar. Men hade jag fått bestämma hade man plogat. Då kanske det hade blivit färre dubbdäck, inte vet jag. Men folk har prioriterat och väljer dubbdäck. Det måste ju finnas en anledning till det.

Det du säger är att man inte ska ha bil, utan ni eller någon annan ska bestämma. Jag tycker att det är härligt att bestämma själv över mig själv. Jag tycker att det är en chans och en möjlighet som alla måste ge varandra. Bestäm över dig själv om du vill åka kollektivt men inte över någon annan!

R II STADSBYGGNADS- OCH TRAFIKROTELN

**Trafik- och renhållningsnämnden, Trafiknämnden, Renhållningsnämnden,
Stockholms Stads Parkerings AB
Punkt 15, 29)**

Anförande nr 106

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Fru ordförande! När jag växte upp på 70-talet var Stockholm en fantastiskt spännande stad på många sätt. Den har förändrats. Det var en stad med smutsigare vatten, farligare luft och bullrigare bostäder. Den som ville bada i innerstaden gjorde det på egen risk. Att fiska i Strömmen gick bra, men det var inte särskilt nyttigt att äta fisken. Värmeverk och bilar släppte ut skrämmande mängder farliga ämnen i luften, och det gick så långt under 60- och 70-talen att det inte bara var vi människor och fiskar som drabbades utan även byggnaderna drabbades bokstavligen. Svaveldioxid och andra luftföroreningar gjorde att byggnadsdetaljer vittrade sönder på något decennium. Allt har faktiskt blivit mycket bättre sedan dess.

Förekomsten av de flesta hälsofarliga föroreningar i luften har mer än halverats. Svaveldioxid och bly har minskat med 90 procent. Den genomsnittliga bilen ger i dag bara ifrån sig en tiondel så mycket utsläpp per kilometer som den gjorde när jag var fem år gammal, 1970. En ny bil i full fart förorenar faktiskt mindre i dag än en parkerad bil gjorde 1970.

Jag vill inte på något sätt förringa de problem som finns. Men utvecklingen går faktiskt i alldeles rätt riktning. Det gör den eftersom vi har uppmärksammat problemen. Vi har tagit till oss ansvaret för miljön. Vi har anammat ny teknik och vi har haft en ekonomisk utveckling som har gjort det möjligt att satsa på en bättre stadsmiljö.

Partikelhalterna har vi väl nu ägnat en och en halv timme så jag tänkte prata om dem en stund till. På några av våra huvudgator har vi problem. Det är ett av de få, kanske det enda inom miljöområdet där vi inte når upp till Europas normer. Därför genomför vi en rad åtgärder. Säkert har många talat om dem. Jag säger dem en gång till. Vi spolat gatorna nu, vilket inte gjordes förr. Det är ganska fantastiskt. Det görs i alla andra städer men inte i Stockholm. Nu gör vi det. Vi tidigarelägger vårstädningen. Gruset låg förut kvar långt in i maj. Vi försöker få människor att använda andra typer av vinterdäck. Vi har kemisk dammbindning. Vi kortar dubbdäckssäsongen. Landshövdingen och jag har skrivit till regeringen. Vi har prov på nya typer av asfalt för att hitta asfalt som ger mindre mängd partiklar, och vi ser över sandningen av våra gator. Vi kommer att vända på varenda sten här i staden, bokstavligt talat, för att se hur vi kan komma till rätta med partiklarna. Vi jobbar stenhårt med frågan, herr ordförande.

Men en god stadsmiljö handlar inte bara om bra luft, rent vatten och dräglig bullernivå. Den måste också upplevas som ren och vacker. Därför har kampanjer mot nedskräpning och klotter tagit en väldigt stor del av vår tid i anspråk under det här året som vi har haft stockholmarnas förtroende. Det är ett ganska omfattande arbete.

Nu städas innerstaden fyra gånger så ofta som tidigare till exempel. Papperskorgstömningen sker mycket oftare än tidigare. Gatorna spolats, som jag nämnde, på ett helt annat sätt än förut, och vi har antagit en ny klotterpolicy där vi för första gången når målmedvetna tydliga resultat. Fler och fler som ägnar sig åt skadegörelse blir gripna. Vi får undan klottret. Vi upphandlar nya klotterinsatser, och vi samarbetar framför allt med polisen, Fortum, tidningsägare, skolor och andra. Och vi informerar om attityder. Om vi alla hjälps åt kan vi få en renare stad.

Jag tycker faktiskt att vi har kommit en bra bit på väg. I Helsingfors tog det tio år att få undan klottret. Vi är inte där än. Det kanske tar ett tag. Men vi är målmedvetna och vi vill se resultat.

Ett annat område, herr ordförande, där det är väldigt viktigt att vi får spaden i jorden är infrastrukturen. Sedan Kristina Axén Olin och jag föddes har ringleden runt staden planerats, och den är fortfarande långt ifrån färdig. Det är naturligtvis den viktigaste miljöinsatsen vi kan göra för Stockholm, att få ringen runt staden så att man slipper att köra rakt igenom. Där är de viktiga frågorna att vi faktiskt får ett beslut om Citybanan – vi har kommit långt med det – att Norra länken rullar på och att vi snart kan se beslut om en förbifartsled. Det är de viktigaste frågorna för den här staden för att komma till rätta både med trafiken och med miljön.

Sedan kommer vi under de närmaste åren, och det står i budgettexten som ni alla har läst, att leva på en byggarbetsplats. Det kommer att vara jättetufft att komma fram i den här staden. Man kommer att stå i köer, man kommer kanske att vara rätt uppretad på det där trafikborgarrådet. Då vill jag bara säga att vi måste få genomföra den upprustning av gaturummet som vi inte har gjort på så många år. Vi måste vidta ett antal åtgärder för att Stockholms gatunät ska bli riktigt bra. I framtiden tror jag att vi alla kommer att uppleva vilken otrolig förbättring det blev.

Med det vill jag yrka bifall till budgeten från majoriteten, herr ordförande.

Anförande nr 107

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! De senaste 15 åren har befolkningsökningen i länet varit 250 000 personer. Det motsvarar Malmö stad. Ser vi till 2030 kommer det att bli minst två Malmö stad, ungefär 500 000 fler invånare. Ser vi till dagsläget när det gäller framkomlighet och trängsel har länsstyrelsen nyligen räknat ut att det kommer att kosta i samhällskostnad omkring 6–7 miljarder kronor per år.

Mot den här bakgrundsbeskrivningen är det inte svårt att konstatera att vi måste stärka både bostadssektorn och infrastrukturen för att möta befolkningsutvecklingen och för att kunna öka framkomligheten.

I Stockholms fullmäktige har det i teorin funnits en stor enighet om att staden och staten måste satsa stora resurser för att åstadkomma allt detta. I praktiken, när vi har haft borgerligt styre, har det dock varit väldigt mycket prat och lite verkstad. Förra gången förhindrade de borgerliga under tre års tid att byggandet av Norra länken kunde starta. Det kostade omkring 700 miljoner kronor. Nyligen försenade man Citybanan med ett halvt år, vilket kostade närmare 400 miljoner kronor. Bostadsbyg-

gandet minskar relativt sett. Regeringens budget innebär tvärstopp för E 18 Hjulsta–Kista, Södertörnsleden och mängder av andra vägar och trafikinvesteringar. Inte heller när det gäller Slussen, som är en viktig trafikplats men som håller på att rasa samman, har det största partiet i fullmäktige kunnat samla ihop sig till att säga om man vill bygga nytt eller bygga om det gamla.

För att ta ytterligare exempel har vi trängselavgifterna, där stockholmarna i ett val faktiskt sade att pengarna skulle gå till både vägar och spår. Men den folkviljan struntar de borgerliga i. Alla sitter nu och väntar på Cederschiölds utredning, och ingen gör något. Regeringen och landstinget gör inte mer än höjer kostnaderna för hushållens resor. Stockholms stad gör inget mer än tar på sig kostnader, 50 miljoner kronor, för en vägutredning om en östlig förbindelse som egentligen är statens ansvar. Det räcker inte att prata vägar, järnvägar och annan infrastruktur. Ett socialdemokratiskt styre skulle helt klart ha inneburit helt andra satsningar på järnvägar och kollektivtrafik.

Ser vi på de budgetar som lagts fram av Socialdemokraterna i riksdagen, landstinget och i fullmäktige kan vi notera att betydligt mer investeringsmedel, närmare 25 miljarder mer, skulle vara tillgängliga. Man skulle bland annat lånefinansiera Norra länken, vilket i dag är en gökunge i sammanhanget, för den slukar alla medel. Det skulle frigöra mycket pengar.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas reservation till budgeten.

Anförande nr 108

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Herr ordförande! Jag skulle bara till föregående talare vilja säga: Hurra vad vi är bra! säger ni alltid. Men det är inte mycket verkstad där heller.

Ordförande, fullmäktige! Vi lever i en hyggligt stor stad, skulle jag vilja säga. För oss i Sverige är det en storstad. I jämförelse med andra storstäder är vi en liten stad. Men jag tycker att vi lever i en stad som vi ska känna oss stolta över. Vi lever i en stad där vi ska kunna gå hem trygga på kvällen, en stad som ska kunna utvecklas och växa. Det är viktigt. Men vi har också en vacker stad som vi måste värna om. Det betyder att vi måste lappa och laga gamla gator, bygga nya vägar, gator, broar och banor. Alla våra banor är uppradade i budgeten från alla partier, Norra länken, Citybanan, Förbifarten, Österleden, Tvärbanan, E 18, *you name it*, vi behöver dem alla. Egentligen skulle vi behöva dem i morgon.

Trafik- och renhållningsnämnden kommer att jobba hårt med att framkomligheten ändå ska fungera trots allt byggande överallt och till och med bli bättre än i dag. Vi försöker åtminstone det. Vi prioriterar trafiksäkerheten. Det tycker jag är en viktig fråga, och vi tänker därför revidera trafiksäkerhetsprogrammet också. En info-kampanj riktad mot vuxna tycker jag är bland de bättre grejerna som lyfts fram, för ibland ser jag vuxna med hornen framme när de kör, särskilt när de redan har lämnat ungarna vid skolan och är på väg därifrån. Då behöver man helt plötsligt inte bry sig om längre. Här är en jätte viktig kampanj som vi kanske kan göra. Våra barn gör ju inte som vi säger, våra barn gör som vi gör, eller hur?

Det är viktigt också att vi har en helhetssyn på trafiken i vår stad. Det innebär att parkeringsfrågorna måste ses som en viktig länk i framkomlighetspolitiken. Det arbete som Stockholms Parkering gör måste alltså ses som en av de viktigare trafikfrågorna vi har här och inte ses över axeln eller säljas ut därför att vi inte behöver dem – det är ett visst parti som brukar säga så – eller användas som mjölkossa i budgethänseende. Vi behöver bygga parkeringsplatser så att det går att komma fram i vår stad. Och om jag ska kunna gå runt och njuta av det vackra vi har i vår stad oavsett årstid betyder det att snöröjningen måste funka. Jag är ute tidigt, jag vet det, men fan vet! Snöröjningen har alltid varit ett problem, och det måste vi bli bättre på. Städning, klotterborttagning – jag vill inte fortsättningsvis heller höra att i Skärholmen är vi jättedåliga på att ta bort klottret. Vi ska vara bra överallt.

Sedan är det faktiskt inte heller så himla kul med alla råttor vi har. Om folk kunde låta bli att mata de jäkla råttorna vore det jätteskönt. Visst ser kaninerna gulliga ut, men när man matar kaniner är det i praktiken råttor man matar. Det är något som vi måste jobba med.

Jag återkommer sedan med resten av det jag ville säga.

Anförande nr 109

M a t s L i n d q v i s t (mp): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare och tittare! Vi gröna tycker att Stockholm är en vacker stad, en stad att leva i, en stad värd att stanna upp och njuta av. Det finns inga skäl att som stockholmare acceptera störande buller, skadliga luftföroreningar och farliga trafikmiljöer bara därför att man råkar vara stockholmare.

Det finns ingen stad i hela världen som har lyckats bygga bort trafikproblemen genom stora vägsatsningar. Däremot har man lyckats skapa bullerstörda och hälsofarliga miljöer som kraftigt reducerar respektive stads attraktivitet och växtkraft. Vi ser i dag hur många städer i Europa och världen tar kraftfulla grepp i planeringen av sin trafik- och stadsmiljö för att rätta till gamla misstag.

Stadsplanerare, invånare och näringsliv utformar nya former för persontransporter och för leveranser av varor och tjänster. Stockholm får inte bli efter i denna utveckling. Vi gröna anser därför att det inom trafikpolitiken är dags att begrava det förra århundradets tänkande och satsa på modernare, miljövänligare och hälsosammare lösningar. Vårt mål, att Stockholm redan 2030 helt ska kunna vara utan fossilbaserade miljöförstörande bränslen, är en del av denna vision.

Vi gröna anser att trafiksäkerheten måste öka, i synnerhet i trafikmiljöer där barn rör sig. Hastigheterna måste sänkas genom att gator byggs om, till exempel med upphöjda övergångsställen och avsmalnande gator. Barn är i dag alldeles för utsatta i trafiken, vilket resulterar i att välmenande föräldrar skjutsar sina barn i bil till skolan, vilket ytterligare förvärrar trafiksituationen för barnen där.

Vi gröna vill gynna stadens cyklister. Cyklande befrämjar folkhälsan och gör fler stockholmare friskare samt har en lugnande inverkan på trafikmiljön. Vi vill därför anslå 61 miljoner kronor till fler cykelbanor, i innerstaden såväl som i ytterstaden.

För säkerhet och framkomlighet på cykelbanorna anslår vi ytterligare 10 miljoner kronor för lagning av hål, snöröjning, borttagande av hinder etcetera.

Vi vill även värna stadens träd. Varje fullvuxet lövträd producerar syrgas nog till 25 vuxna personer under ett år samt sorterar ut många ton partiklar ur stadens luft. Vi gröna anser att behovet av ren luft i Stockholm måste prioriteras. Stockholmnarnas hälsa får inte riskeras till förmån för enskilda bilburna individer i Stockholm och dess grannkommuner. De hälsofarliga partiklarna i Stockholmsluften måste bort, bland annat genom åtgärder mot användande av dubbdäck.

Det hittills obefintliga arbetet mot utsläpp av farliga kväveoxider måste komma i gång. Under timmar med extremt höga luftföroreningshalter måste det, efter exempel från vår systerstad Helsingfors, bli möjligt att stänga av biltrafik på utsatta gator för att skydda de där boendes hälsa. När kommer den nuvarande politiska majoriteten att börja ta dessa förslag på allvar?

Bifall till mp:s budgetförslag!

Anförande nr 110

T o r h i l d L a m o (v): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När man säger att man vill jobba med trafikpolitik är det många som tycker att det låter både tråkigt och ganska abstrakt. Fast när man kommer till konkreta frågor är det ändå tydligt att det här rör sig om sådant som folk bryr sig oerhört mycket om. Sällan har jag fått så många mejl från människor som efter att jag blev ledamot i trafik- och renhållningsnämnden, därför att de här frågorna rör sig om folks vardag, om deras skolväg och om deras närmiljö.

Det är ett vackert Stockholm vi ser utanför fönstret i dag. I går kväll var det riktigt kallt när jag gick ut med hunden, vilket tyder på att min favoritårstid, vintern, ändå är på väg. Men för många stockholmare är vintern ett problem. Vi vet att det är många stockholmare som har problem med luftvägsbesvär, och det finns faktiskt de som bor i vår stad som får hålla sig inomhus vissa dagar under året därför att luftkvaliteten är så dålig att de skulle bli sjuka om de gick ut. Att trafikolyckor tar många liv är något som vi alla vet. Men att de föroreningar som bilarna förorsakar tar fler är nog för många okänt.

Jag är glad för att man nu har gått in och sagt att man ska införa åtgärder mot användande av dubbdäck. Det kan låta som en väldigt fjuttig fråga, men sanningen är att 70 procent av de partiklar som finns i Stockholm kommer från det som dubbdäcken river upp. Nu är det lite tokigt att vi inte kan bestämma över den här frågan själva i kommunen, men jag hoppas att ni i alla fall gör slag i saken och stöder våra förslag om att söka stöd hos regeringen för att införa en kommunal avgift.

Vänsterpartiet vill ha en modern stad, en mänskligare stad. För ett par veckor sedan hade jag sådan tur att jag fick övervara en framtidsverkstad där ett gäng Stockholmsungdomar från en rad olika förorter diskuterade fram vilket Stockholm de vill bo i nu och i framtiden. Vad ville de ha? Jo, de ville ha en bättre kollektivtrafik, en stad där det var enklare att ta sig fram på cykel och en stad där segregationen försvinner. Det gläder mig, för det lovar bra för framtiden.

Vänsterpartiet vill ha en mänskligare stad, en miljörättvis stad. Alla stockholmare har rätt till en bra miljö, oavsett var de bor. Vi vill därför att E 18 ska läggas i tunnel, och vi vill att Nynäsvägen och Älvsjövägen grävs ned. På så sätt skapar man inte bara en bättre boendemiljö. Man får också möjlighet att bygga flera bostäder.

Vänsterpartiet vill ha ett Stockholm för alla. Vi vill därför intensifiera arbetet med tillgänglighetsprojektet så att kollektivtrafik och gatumiljö blir tillgängliga för alla. Det lägger vi 50 miljoner extra på.

Jag vill ha ett modernt Stockholm, ett Stockholm som kan vara en förebild och en föregångare för andra städer, ett Stockholm där framtidsfrågor och utveckling står främst, ett Stockholm där det är lätt att cykla och gå. Vi föreslår därför bland annat att Hamngatan ska bli gågata, och vi vill att cykelplanen genomförs.

Det är hög tid att bygga ut kollektivtrafiken. Tvärbanan har varit en jättesuccé. Framför allt är tunnelbanan i söderort kraftigt överbelastad. En tvärsparväg syd som binder ihop tunnelbana, pendeltåg och Tvärbanan skulle vara ett oerhört lyft.

Slutligen skulle jag önska mig ett Stockholm där även finansborgarrådet kände att hon kunde åka kollektivt till jobbet och med barnen till skolan. Det skulle ge en tryggare miljö för skolbarnen, som skulle slippa det stigande problemet med ökande biltrafik utanför många av våra skolor och även ge en renare luft för oss alla att andas.

Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 111

A n d e r s   B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! När det gäller trafikfrågorna finns det en bred enighet i den här salen om de stora projekten och huvudinriktningen. Det är väldigt bra, eftersom många av de här sakerna hanteras under flera års tid. Därför är den gemensamma grundsynen väldigt bra.

Jag skulle vilja lyfta fram några saker här. För det första kan jag säga att det är väldigt viktigt att underhålla det vi redan har byggt. Gärna nya projekt om vi har råd och om de behövs, till exempel gärna ett nytt Slussen, men vi får inte glömma bort att underhålla det vi har byggt, att sköta det vi redan har. Hellre hålfria gator än ett nytt övergångsställe i någon färgad sten. Hellre skräpfritt och tömda papperskorgar än en ny blomsterrabatt.

Det andra jag skulle vilja ta upp är att alla trafikanter måste ta ansvar och visa hänsyn, annars kommer vi aldrig att lyckas öka framkomligheten i den här staden. Vi i staden kan ta på oss att bygga nya vägar. Vi kan satsa på informationsteknik, göra den information som behövs tillgänglig för alla. Vi kan försöka göra trafikmiljön så enkel och pedagogisk som möjligt, vilket inom parentes sagt många gånger innebär få skyltar. Vi kan använda oss av ekonomiska styrmedel som trängselavgift, men trafikanterna måste ta sitt ansvar och visa hänsyn. Som det är i dag verkar många tro att just de själva har rätt att ta sig fram som om de är de enda som befinner sig på den delen. Bilister förutsätter att de äger gatan och kör på, cyklister förutsätter att de äger

sitt stråk och har företrädde framför alla. Detta skapar kaos. Jag höll på att säga som Pettson skulle säga till Findus: Det skapar osmidighet.

Det finns inga beslut vi kan fatta för att få människor att ta sitt ansvar och visa hänsyn. Vi kan bara uppmana dem och vädja till dem att göra detta och peka på att det är en viktig faktor för att öka framkomligheten.

Till sist skulle jag vilja peka på det faktum att staden, om nu miljöprogrammet antas i höst, kommer att underlätta för tvåhjuliga motorfordon, det vill säga motorcyklar och mopeder. Jag tycker att det är på tiden att staden ser nyttan med att fler åker motorcykel och moped. Exempelvis får det plats fem stycken motorcyklar på en parkeringsplats. Dubbdäcksproblematiken är mindre. För det första används inte dubbdäck så mycket, och för det andra är de mycket lättare och river inte upp så mycket partiklar.

Med detta skulle jag vilja yrka bifall kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 112

P e r A n k e r s j ö (c): Ordförande, fullmäktige! Jag har en bekännelse att göra så här mellan tvåhundra två ögon – eller vad det kan vara.

Jag älskar bilar. Jag läser nördiga biltidningar. Jag vet ofta vilka de nya modellerna är, hur stora motorerna är och annat som är nödvändigt att veta om dem. Jag gillar att köra bil. Jag älskar frihetskänslan, att kunna åka vart jag vill – gärna med stereon på. Jag älskar också miljön. Jag vill ha ren luft i staden och en fungerande natur. Jag vill inte ha fler och större öknar i Afrika och översvämningar och naturkatastrofer i Sverige och Europa.

Jag älskar bilen, jag älskar miljön och därför hatar jag föroreningar. Problemet med dagens biltrafik är i första hand föroreningar. Trots katalysatorer, partikelfilter, miljöbilar och annat är det fortfarande förenat med livsfara att bo på vissa ställen i Stockholm. Att åtgärda det måste vara prioriterat i trafikplaneringen.

Det är glädjande att majoritetens budgetförslag tar upp den viktiga frågan om att överdäcka vägar. Centerpartiet ser möjligheten att exploatera de ytor som bildas vid överdäckningen, men vi ser också flera tungt vägande miljöskäl till att gräva ned och däcka över gator, vägar och trafikleder runt om i staden.

Det viktigaste skälet är naturligtvis möjligheten att separera de farliga luftburna partiklarna från förskolor, skolor och närboende. Ett annat skäl är buller.

Centerpartiet vill att staden gör en omfattande inventering av gator och vägar som är lämpliga att överdäcka utifrån aspekten miljö, trafiksäkerhet och ekonomi. Särskilt bör man undersöka om detta är möjligt att göra vid Fridhemsplan.

Samtidigt vill vi i Centerpartiet understryka att det finns all anledning att se på framtidens trafik med tillförsikt. Miljöbilar med ny teknik och nya bränslen vinner snabbt ny mark inte minst tack vare regeringens politik på området.

Återinförandet av trängselskatten innebär en effektivare bilanvändning i Stockholm. Satsningen på ny spårbunden kollektivtrafik står för dörren.

Pod cars eller spårbilar på balkbanor är ny spännande teknik för modern småskalig kollektivtrafik. Vi tycker att staden ska ta initiativ till ett försöksprojekt tillsammans med SL och privata finansiärer. De framtida bebyggelserna på Årstafältet, Norra stationsområdet och Djurgårdsstaden kan vara lämpliga platser för en instegssatsning på spårbilar.

När det gäller renhållningen tycker vi att det är hög tid att råttproblematiken i Stockholm tas på allvar. I annat fall kan Stockholms attraktionskraft minska drastiskt. Råttorna är redan i dag ett allvarligt problem som smittspridare i Stockholm men de förstör också rabatter och väcker obehag hos stadens invånare. Intrycket av Stockholm som hemvist och turistort försämras av råttornas ökande antal. Vi vill ju inte vara *the rat Capital of Scandinavia*.

Bifall till Centerpartiets förslag.

Anförande nr 113

A n d e r s B r o b e r g (kd): Förutom trafik innehåller diskussionen renhållning och städning. Vi hade alldeles nyss en miljödebatt och konstaterade då att det finns ett stort miljöengagemang hos medborgarna. Det ser vi när vi går förbi återvinningsstationerna. Vi ser viljan att sortera och återvinna.

Återvinningsstationerna är tyvärr ofta inte tömda i den omfattning de borde vara. Dessutom är inte behållarna snygga eller anpassade för att smälta in i staden.

För att vi ska behålla medborgarna engagemang när det gäller att återvinna och sortera och också för att inte uppmuntra till fler råttor måste städningen kring återvinningsstationerna bli betydligt bättre. Det kan definitivt göras mer.

Staden har en driftscentral dit man kan ringa dygnet runt för att tala om om det är problem med något och anmäla det. Förpackningsindustrin har mer kontorsmässiga öppettider. Det är ett problem.

Jag tycker att förpackningsindustrin måste skärpa städningen. De måste bli tillgängliga dygnet runt. De måste också hitta nya platser för återvinningsstationerna. De skulle till exempel kunna hyra in sig i butikslokaler.

Vi måste se till att vi fortsätter att ha en bra utveckling när det gäller städning, renhållning och återvinning, men då måste vi göra det så att vi vinner medborgarnas förtroende för att det fungerar och är lönsamt. Jag vill uppmana till hårda tag i en konstruktiv debatt med förpackningsindustrin. Detta måste lösas och bli bättre.

Anförande nr 114

J a n V a l e s k o g (s): Jag har två frågor Kristdemokraterna om de har samma uppfattning som Moderaterna, nämligen att lösningen på partikelproblemet är att spola gatorna. Det var min ena fråga.

Den andra är: Avser ni att, som man utlovade i valrörelsen, gräva ned källsorteringsanläggningarna i staden och i så fall med vilka pengar?

Anförande nr 115

A n d e r s B r o b e r g (kd): Vi jobbar med det. Vi har ett ambitiöst miljöprogram där vi kommer att göra saker åt detta. Vi spolar regelbundet. Vi tidigarelägger vårstädningen. Vi har information om detta. Vi gör en mängd saker, som du vet. Vi delar uppfattningen.

Du vet att det rent fysiskt inte är möjligt att gräva ned alla återvinningsstationer. Det gäller att hitta olika lösningar och olika metoder på olika platser. En sådan metod är att förpackningsindustrin skulle kunna undersöka om man kan hyra in sig i butikslokaler för att få ordning på detta.

Om vi inte löser detta är jag rädd att medborgarnas engagemang faller, och då blir det en värre situation.

Anförande nr 116

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det är mycket av populistisk retorik från oppositionen. Jag ska granska hur det förhåller sig i verkligheten.

Det är mycket av förhindra, försvåra, försena och fördyra när det gäller trafiken. Försenade reparationer och nödvändigt underhåll kommer att innebära en fördyring på omkring 30 procent för vissa reparationer som vi nu blir tvungna att genomföra.

Stellan Hamrin och Åsa Romson pratar mycket om att bekämpa privatbilismen. De säger att det går snabbare att köra om man bygger kringfartsleder, därför ska man inte göra det. Mats Lindqvist och Torhild Lamo pratar om utsläpp.

Vad är deras alternativ? Det är köer, köer och köer. Innan vi byggde Söderledstunneln stod bilarna i kö halvtimmesvis på Götgatan och spydde ut avgaser. Nu passerar de förbi Söder på ett par minuter. I jämn fart släpper de ut mindre avgaser.

Det var samma sak innan vi byggde delen av Norra länken vid Norra stationsgatan. Där uppmanade man till och med människor att gå ut och trycka på knapparna vid övergångsställena för att hindra bilisterna ännu mer. Det tog en halvtimme till tre kvart att köra den kilometern för att passera Stockholm. Nu passerar de på någon minut. Vilket släpper ut mest avgaser?

Jan Valeskog beskyller de borgerliga för sådant de inte ha genomfört. Han glömmer att Socialdemokraterna har haft makten varannan mandatperiod och varit hindrade av Vänstern och Miljöpartiet att genomföra saker.

Under den förra mandatperioden kunde ni inte ens få igenom att ni skulle reparera Söderledstunneln där det föll ned stora betongklumpar med risk för passerande. Trängselskatten fick inte störas. Vi har infört trängselskatten och har ändå reparerat

första steget på Söderledstunneln och första steget på Eugeniattunneln. Vi vågar och vi genomför. Vi får ta även det ansvar som inte ni orkade med.

Vi kommer att öppna en hel del gator så att trafiken kan flyta bättre. Vi kommer att se till att trafiken kan flyta bättre på Essingeleden och E 4 söderut och att det blir bättre med avfarter så att det inte stoppar upp hela vägen in till staden så att bilarna står och spyr ut avgaser.

Från er sida är det väldigt mycket snack om att man inte ska ha privatbilism. Varje gång när vi ska hem härifrån efter kl 22 är ni de första som kastar er ut för att få tag i en taxi. Det är en sak att säga och något annat vad man gör.

Det borgerliga budgetförslaget innehåller realism med tillkommande ekonomi. Jag yrkar bifall till den budgeten.

Anförande nr 117

Å s a R o m s o n (mp): Det känns lite magstarkt att bli anklagad för att vara populistisk i sin politik. När vi föreslog trängselavgifter i Stockholm var det inte precis jubel på gatorna. Jublet var minst i den mörkblå moderata gruppen här i fullmäktige. Jag har aldrig hört så mycket klagande. När vi skulle höja parkeringsavgifterna som inte hade höjts på 15 år var det inte heller något populärt förslag. Ni kritiserade det starkt. Nu anklagar ni oss för att vara populistiska.

Ni behåller trängselavgifterna som ni själva var emot. Ni höjer parkeringsavgiften bara något år efter det att vi höjde den senast. Nu pratar ni om att göra något åt luftutsläppen, men ni är inte beredda att vidta själva åtgärderna. Ni är beredda att prata om miljön, men inte att göra det som krävs på gatorna. Det är höjden av populism. Det är till och med att vara lögnaktig.

Anförande nr 118

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): När det gäller trängselskatterna sade vi som övriga partier i staden, nämligen att vi skulle följa folkomröstningen. Det gjorde vi också. Det handlar inte om populism utan om att stå för sina löften.

Om ni hade fått fortsätta att planera staden hade det inte tillkommit några nya vägar, inte några ytterligare motorvägar. Ni ska bygga ett Malmö på tio år och ett Göteborg på 20 år. Skulle någon vilja se ett Malmö eller Göteborg utan några vägar?

När vi skulle bygga Hammarby sjöstad styrde ni i staden. Ni ville att det inte skulle gå att köra in några bilar i Hammarby sjöstad. Inte ens ambulans eller brandbil skulle komma in, inte ens transporter när man flyttade dit eller därifrån. Det fanns ju bärarlag förr i tiden. Det kan man väl ha nu också. Sådant kallar jag populism.

Anförande nr 119

J a n V a l e s k o g (s): Det är två storheter vi pratar om. Underhållsfrågorna tas upp här. Budgetmässigt har vi lagt lika mycket på underhåll. Vi beslutade under vår

tid om både projektering och planering för Söderledstunneln. Det var nog ett missförstånd där.

Man måste se allvarligt på hur debatten i Stockholm har varit när det gäller infrastrukturen. Det finns väldiga förväntningar på vad som behöver ske. Cederschiöld jobbar med det. Regeringen ger inte några pengar alls i den senaste budgeten och flera projekt stoppas. Det måste väl ändå vara ett problem för Berthold Gustavsson att regeringen är så njugg och har betydligt sämre inställning än Socialdemokraterna när det gäller att satsa på den här regionen med pengar till vägar, spår och kollektivtrafik.

Anförande nr 120

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Valeskog pratade i sitt inledningsanförande om oförmåga att genomföra saker. Du var borgarråd - eller åtminstone ordförande i nämnden - och hade delvis ansvar för de här frågorna under den förra mandatperioden,. Du förmådde inte ta tag i och genomföra reparationer av Söderledstunneln. Det skulle vänta till efter trängselskatteförsöket.

Vi poängterade att det behövdes. Skanstullsbron behövde repareras. Slussen behövde repareras. Många andra platser behövde repareras. Men ingenting fick störa trängselskatteförsöket. Du fick inte heller med dig Miljöpartiet och Vänstern. Tala om dåligt ledarskap.

Ni förmår inte att genomföra när det gäller. Att anklaga går bra.

Vi kommer att få se många åtgärder. Som det nuvarande borgarrådet Mikael Söderlund säger kommer vi att se till att detta görs, även om det ställer till vissa problem. Vi vågar ta ansvar och se till att det som behöver göras görs.

Anförande nr 121

M a t s L i n d q v i s t (mp): Du och jag, Berthold, har ju en gång pratat om privatbilar och alternativ över en bit korv vid korvkiosken här utanför stadshuset. För att alla andra också ska veta det ska jag berätta att jag är delägare i ett tjugotal bilar här i Stockholm genom Stockholms bilpool. På det sättet tillfredsställer jag mitt bilbehov. Jag använder bil när det behövs, men jag skulle aldrig drömma om att slentriananvända bil.

Taxi anser vi, till skillnad från er, är en del av kollektivtrafiken. Vi miljöpartister samåkade härifrån i går, till skillnad från flera av era partiföreträdare.

Anförande nr 122

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Vid vårt samtal sade du också att man kunde behöva förboka bilen några dagar eller veckor innan. När mitt barn är sjukt och behöver komma till läkare kan jag inte vänta en vecka eller två. När ens gamla mamma eller pappa behöver åka till vårdcentralen kanske man inte heller har tid att förboka. Det är trist att alltid behöva ta taxi. Många människor kan behöva ha tillgång till bil.

Jag motarbetar inte på något sätt bilpooler. Det är jättebra för dem som det fungerar för. Det fungerar inte för alla. Det kanske måste finnas alternativ.

Ni vill stoppa, hindra, försvåra. Det ska vara stopp överallt så att man inte kan komma fram. Det finns faktiskt de som behöver komma fram. Den allra största delen av privatbilismen är nyttotrafik. Det är väldigt få som kör runt bara för att förstöra miljön.

Anförande nr 123

T o r h i l d L a m o (v): Ni i trafiknämnden har ju nu bromsat upp ett antal underhållsärenden och dragit ut på dem och bordlagt dem gång på gång och tillskjutit mindre medel. Jag vet inte hur sanningsenligt det är.

Slussen trodde jag, när jag blev invald i trafiknämnden, var ett ärende som man i princip var klar med. Nu får vi upp det nästa vecka. Vi får se om det kommer till beslut. Det behövs verkligen.

Vi i Vänsterpartiet lägger, hör och häpna, mer pengar på trafiknämnden än vad Moderaterna gör.

Vi har ett guldägg häri Stockholm. Jag kommer från en liten ort i norra Norge. Där är det ganska nödvändigt att köra bil ibland. Det finns bara någon buss, men den kör inte efter klockan ett på lördagar. Då kan det vara nödvändigt att ha bil.

Här har vi ett helt annat läge. Vi kan ta oss fram med kollektivtrafik. Är det då inte bättre att satsa på den och utöka den?

Anförande nr 124

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Innan Söderledstunneln byggdes var det väldigt många demonstrationer. Det var väldigt mycket stoppa, hindra, försvåra, fördyra och försena. När den väl är byggd är det bra. Det är så bra att ni inte vill soppa en enda fil i Söderledstunneln för att klara av nödvändigt underhåll och hindra kapitalförstöring. Ni vågade inte stänga en enda fil under trängselskatteförsöket vare sig där eller på Skanstullsbron som också behövde underhåll.

Det är väl populistiskt att säga en sak innan det är byggt och en annan när det är byggt och klart.

Ordförande, fullmäktige! Jag är övertygad om att de partier som här försöker hindra Förbifart Stockholm och Österleden kommer ett par år efter att de är byggda att populistiskt försöka hindra andra nödvändiga byggprojekt för att staden och landet ska fungera.

Anförande nr 125

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! För de åhörare som inte känner till det vill jag tala om att vi vanligtvis har en interpellationsdebatt med ett stort antal

interpellationer som ska besvaras skriftligt. Där finns ett stort antal interpellationer till borgarrådet Söderlund som inte är besvarade. Dem väntar vi på.

Jag har sex frågor som jag vill slippa lägga som interpellationer eftersom jag kanske då får vänta ett år. Jag kanske i stället kan få svar på dem här och nu. Det är frågor som är av intresse för oss alla. De handlar om budgeten och inriktningen på de borgerligas trafikpolitik.

Här är min första fråga. Parkeringsvakternas övertalighetskostnader, en så kallad frivillighetslösning, verkar bli väldigt stora. Enligt de uppgifter som jag har var avgångsvederlagen för den här lösningen 20-22 miljoner kronor plus pensionskostnader på 8 miljoner kronor. Hur ska dessa omkring 30 miljoner kronor finansieras på trafikkontoret? Det är ganska mycket pengar.

Min andra fråga gäller källsorteringskärlen som ni i valrörelsen lovade skulle grävas ned. Hur mycket tycker borgarrådet att varje sopa som återvinns är värd mot bakgrund av kostnaderna för nedgrävningen? Finns nedgrävningen med i budgeten?

Min tredje fråga gäller när borgarrådet kommer att ta ställning till dubbdäcksanvändningen och vilka åtgärder som krävs. I talet här och i remissvaret tidigare har man duckat från de borgerligas sida. Man talar enbart om spolning som alla vet är helt verkninglös. När kommer ni att ta ställning i frågan?

Min fjärde fråga gäller trängselavgifterna och Cederschiölds utredning som det går rykten om. Är borgarrådet Söderlund beredd att acceptera trängselavgifter på Essingeleden för att finansiera förbifarten?

Min femte fråga gäller hur borgarrådet – apropå rykten om Cederschiölds utredning - ställer sig till att bygga en spårvägslinje på fyrans busslinje. Det skulle kosta omkring 2,3 miljarder – det är ganska mycket pengar. Hur ställer sig borgarrådet till det?

Så den sista frågan: Kommer Moderaterna att förespråka Slussen som ett nybygge eller kommer den gamla Slussenlösningen att byggas upp igen? Vilken är Moderaternas uppfattning?

Anförande nr 126

A n d e r s   B r o b e r g (kd): Vi ser gärna att det byggs ett nytt Slussen. Det verkar vara det mest attraktiva.

Jag kan inte låta bli att dra mig till minnes när man under den förra mandatperioden kunde läsa i tidningen att Annika Billström lovade att alla återvinningsstationer skulle vara borta inom ett år. Det fick det dåvarande miljöborgarrådet att bli något upprörd. Vi vet vem som vann.

Det är en balansgång mellan att vara glad över att folk vill återvinna och att vi tar in det och att vi måste göra det på ett sådant sätt att man har kvar förtroendet för att det är mödan värt att göra det. Det krävs god städning, och det krävs att man gräver ned

några, att man hittar andra platser för några och der krävs nya sätt att sköta det bra. Det kan du hjälpa till att bidra med, Jan.

Anförande nr 127

Jan Valeskog (s): Jag är glad att någon från majoriteten vågade svara på mina frågor.

Källsorteringslöftet var ett vallöfte och människorna uppfattade att det skulle genomföras. Det är ett trovärdighetsproblem att man inte ens utreder frågan om vad det kommer att kosta. Jag yrkar på att man åtminstone tar reda på fakta. Man kan väl få enighet om det så att vi alla kan fatta ett klokt beslut. Ni lovade faktiskt att kärnen skulle grävas ned i stor omfattning. Det syns ingenting om det i budgeten, vilket är anmärkningsvärt.

Anförande nr 128

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Jag tycker att Jan Valeskog och jag borde samarbeta. Om vi ska få några vägar byggda och om vi ska utveckla staden behöver vi samarbeta över blockgränsen. Den här attityden att problematisera allting och i största allmänhet gnälla kommer inte att leda någonstans.

Jan Valeskog och jag har i hemläxa att uppvakta våra riksdagsgrupper och diskutera med dem och förklara att Stockholm är i den här utvecklingen och varför vi behöver utveckla saker och ting. Jan Valeskogs testamente är verkligen ingenting att skryta med. Om vi nu ska skryta och dra upp alla oförrätter, vilka var det som släppte Dennispaketet? Det var Socialdemokraterna. Vilka är det som säger nej till Österleden? Det är Socialdemokraterna. Vilka är det som över huvud taget har haft 35 år på sig att fixa infrastrukturen i Stockholm? Det är Socialdemokraterna.

Så skulle vi kunna hålla på och bara förmedla den bild som man älskar att höra ute i landet, nämligen att i Stockholm kommer man inte överens och i Stockholm kan man aldrig enas. Därför blir det heller inga statliga pengar till Stockholm. Det är kärnan i Jan Valeskogs politik som fortsätter 2007 när behoven är så enorma och beslutskraften så viktig. Du har flera gånger hänvisat till Carl Cederschiölds utredning. Då ska väl vi stå här i talarstolen, helst tillsammans och dansa tango, prata om hur viktigt det är att Carl Cederschiöld kommer med sitt uppdrag, att regeringen fattar besluten och att riksdagsgrupperna i landet känner att man måste hjälpa huvudstaden.

Jan Valeskog klagar bara och problematiserar. Vi måste visa en enad front så att vi når resultat. Jag tror faktiskt att vi har ganska goda resultat. Vi ska inte lyssna för mycket på skvaller och hörsägen. Jag tror att det finns en regering som är beredd att ge oss förbifarten.

Vi ska heller inte dela upp det mellan spår och väg. Problemet är att Socialdemokraterna tidigare lät Miljöpartiet styra detta så att det bara blev spår och ingen väg. Det är Sveriges stora problem. Oavsett om man är i Stockholm, Göteborg, Malmö eller Östersund är problemet att vägarna är usla. De är usla över hela landet. Det har Socialdemokraterna ett visst ansvar för. Jag vill samarbeta med Socialdemokraterna. Vi måste gå till handling. Det har Jan Valeskog alldeles rätt i.

Anförande nr 129

Jan Valeskog (s): Fullmäktige! Jag noterar att jag inte fick några svar på mina sex frågor. Jag tycker att de var högst relevanta. Mikael Söderlund hade nog egentligen hunnit svara på dem. Jag får väl lägga till de sex frågorna till de tio interpellationer som ligger.

Det finns ju enorma förväntningar på att det ska hända någonting, och det gör det inte. Cederschiöld har begränsningar i sitt utredningsuppdrag när det gäller vilka pengar han har. Han kan visserligen skriva en önskelista och sedan lämna sitt jobb, men regeringen ska ju plocka fram pengarna. Budgeten stoppar massor av projekt eftersom alla pengar går till Norra länken. Det är inte bara i Stockholm som projekt stoppas utan i hela landet.

Det är fullständigt oacceptabelt med tanke på hur valserna gick före valet om allt som skulle ske. När vi satt i majoritet med en socialdemokratisk regering kunde vi skälla och klaga om det var något vi var missnöjda med. Ni sitter tysta. Jag tycker inte att man som företrädare för stockholmarna ska agera så.

Anförande nr 130

Borgarrådet Söderlund (m): Jag har ett citat på mitt rum av en känd fransk politiker som säger att i politiken är det bara resultaten som räknas. Det är väl det som är Jan Valeskogs bekymmer. Ni hoppade och skrek men det hände inte särskilt mycket.

Vi ska ge regeringen chansen att visa att man är beredd att satsa i Stockholm. Jag vill tro och jag vill vara optimist i frågan. Det bygger på att du och jag samarbetar, Jan Valeskog. I den stund som regering, riksdag och andra regioner i Sverige upptäcker att det är som vanligt i Stockholm, att man käbblar och inte kommer överens kommer inte pengarna hit. Då sätts inte spaden i marken.

Det är det som är den viktiga läxan. Det är det vi har lärt oss under de här åren. Vi ska inte käbbla om infrastrukturinvesteringarna internt. Vi ska visa en enad front och få hit pengarna så att vi kan börja bygga. Det måste vi genomföra nu. Sluta gnäll och börja samarbeta, Jan Valeskog.

Anförande nr 131

Åsa Romson (mp): Trafikborgarrådet klagar över att det bara blir spår och ingen väg i en röd-grön koalition. Problemet i Stockholm har varit att vi de senaste 50 åren bara har fått väg och inga spår. Det har varit utbyggnader av vägnätet, och det har varit noll utbyggnad på spårnätet i kollektivtrafiken.

Den samsyn som finns och som faktiskt är större än i Stockholms kommun och Stockholms län – den sträcker sig över hela Mälardalen – är en oerhört stor samsyn i behovet av spårsatsningar och satsningar på kollektivtrafiken för att man ska få ett resmönster som går ihop både med den hållbara staden och med den hållbara miljön. Vi riskerar den enigheten genom att hela tiden från Moderaternas och Stockholms håll hävda att man ska göra dubbelt så stora satsningar på väg.

Hamilton pratade om att det är viktigt med miljöfrågan i varje enskild del. Det spelar ingen roll om vi har en miljöförvaltning. Miljöfrågorna ska finnas med i alla frågor. Var är Moderaternas klimatanalys av förbifarten, Mikael Söderlund?

Anförande nr 132

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag tycker att jag ganska ingående har dragit vårt miljöarbete på en rad olika punkter. Miljöpartiets företrädare säger att det inte behövs några vägar. Det behövs inga vägsatsningar.

Man behöver ju bara titta på hur det fungerade i Stockholm i somras. Det är resultatet av Miljöpartiets politik. Det måste vara Åsa Romsons stora dröm det som hände. När Essingeleden blev påkörd borde du ju inte kunna somna på kvällen av lycka över de köer som uppstod.

Jag antar att du aldrig reste från Stockholm i somras. Du satt väl här i stadshusträdgården och njöt av köerna, kaoset och stoppet. Du har aldrig lämnat Stockholms innerstad eftersom du ville kunna njuta av det kaos som var.

Det är Miljöpartiets politik i ett nötskal. Det bevisar det ni säger: Det behövs inga vägar. Det går jättebra ändå. Alla är nöjda och glada. Miljöpartiets största vision har förverkligats och kommer att göra så 2008 och 2009. Ni behöver verkligen inte klaga. Vi andra jobbar med förbifartsarbetet. Miljöpartiet sitter ju i sin röda stuga och hoppas att Stockholm ska totalkollapsa.

Anförande nr 133

T o r h i l d L a m o (v): Jag förstår att Mikael Söderlund vill dansa tango med Jan Valeskog. Var och en må ha sina preferenser.

Jag skulle jättegärna dansa tango med dig – även om jag inte kan dansa tango – hela vägen bort till Cederschiöld och kräva att man också ska göra satsningar inom kollektivtrafiken och att man ska gå in med statliga medel. Det är ett jätteproblem i de cederschiöldska förhandlingarna att man har lagt kollektivtrafiken åt sidan. Järnvägsinvesteringar finns med, men om vi pratar Stockholm och Stockholms stad är det spårvägen, tvärbanan och tunnelbanan som spelar roll. Jag dansar gärna dit med dig, Mikael, och frågar efter de pengarna.

Anförande nr 134

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Problemet är att det är svårt att dansa tango på spårväg. Vi har ett paket, kära fullmäktigeledamöter. Det kostar 40-50 miljarder. Det består av Citybanan, som borde kallas Sverigebanan eftersom den berör hela landet, och det är förbifarten som också berör hela landet eftersom vi snart måste stänga av Essingeleden för tung trafik. Den är byggd för 75 000 fordon och det går 175 000 fordon där.

Det är verkligheten. Man kan ju säga som du att vi inte ska satsa på vägar, utan vi ska ha spår. Sedan kan man göra något slags konstlad konflikt mellan väg och spår. Den konflikten finns inte. Vi står ju inte i konflikt med varandra. Vi ska bygga ut

Citybanan. Vi ska bygga ut tvärbanan. Vi ska utveckla tunnelbanan. Det är ingen som har någon annan uppfattning. Problemet är att ni inte vill se verkligheten när det gäller vägar i Sverige och Stockholm och hur betydelsefulla de är för stadens framtida utveckling och för miljön.

Anförande nr 135

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Bilismen är föråldrad. Jag tycker att det är lika bra att erkänna det. Det är ett omodernt transportmedel. Det är i snitt ungefär 1,3 passagerare per bil när de kör på vägarna runt Stockholm. Endast en procent per mil av den energi som man stoppar in i bilen går åt för att frakta den där personen, resten går upp i värme och går åt för att frakta själva bilen. Det är ett väldigt energiineffektivt transportmedel.

Klimatdebatten ska jag inte dra närmare. Det skenande klimatet och alla varningar som kommer får oss att förstå att bilismen är föråldrad.

Här i staden finns det andra nackdelar. Det finns ingenting som är så ytförorenande som bilarna. En tredjedel till hälften av ytan när man bygger bostäder går till trafikändamål, inklusive parkering.

Jag tycker att vi måste erkänna att detta är ett transportmedel som hörde den gamla tiden till. I framtiden ska vi ha kollektivtrafik. Vi ska bygga Citybanan och vi ska bygga en del tvärspårvägar, men man kan också väldigt snabbt bygga ut bussystem som ger väldigt hög klass på transport. I dag ökar resorna mest från förort till förort. Det är alltså där vi måste sätta in den stora kraften för att få bort bilresorna.

Det finns några siffror som är intressanta. Om man reserverar en fil på Essingeleden för bussar kan man klämma 10 000 passagerare per timme. Med vanliga bilar är det endast 2 000 passagerare per timme.

Bra bussystem gör att de här lederna inte kommer att behövas i framtiden. Det är dumt att nu lägga ned pengar på en företeelse som redan är föråldrad.

Det var bra att Centerpartiet tog upp frågan om spårbilar. Vi behöver ny teknik. Det finns utvecklat och man har en provbana i Uppsala som lär fungera bra.

Under de år som gått har Miljöpartiet krävt att man skulle få spårbilar eller någon typ av datastyrda spårbundna transportsystem mellan Slussen, Södra station och Skärholmen, Kungens Kurva. Slussen, Södra station har vi framfört i landstinget och vi har fått SL att utreda det.

Bilismen är föråldrad. Vi måste handla efter verkligheten, inte efter några drömmar och illusioner.

Anförande nr 136

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Eie säger att bilismen är föråldrad. Jag trodde att ni var för den lilla röda stugan vid sjön i skogen. Ska du dra järnväg dit? Ska du dra spårväg dit? Ska du dra ut stora bussar dit.

Man kanske inte ska ha bara det ena eller det andra. De kan komplettera varandra. Så länge Miljöpartiet är emot samarbete med andra länder och utvecklingen av ny teknik är det inte så lätt att komma med de nya system som de borgerliga förespråkar. Vi vill ta till vara den nya teknik som finns i utvecklingen av nya sätt att driva fram bilar.

Katalysatorerna hade inte kommit till med er politik, till exempel. Man kan kombinera diesel och batteri. Man kan till och med använda solenergi. Det handlar också mycket om att prioritera och satsa på att bejaka utveckling och samarbete med andra länder.

För att det ska vara bättre att åka buss än bil bör bussen vara minst halvfull, enligt vad jag har hört. Det kanske den inte alltid kan vara till alla förorter och alla stugor i skogen.

Anförande nr 137

E i e H e r l i t z (mp): Jag talar inte om resor som man gör ut till landet, semesterresor och sådant. För den typen av resor kan det vara rimligt att ha kvar en begränsad bilism. I dag går ungefär hälften av alla resor i Stockholmsregionen med bil. Detta ineffektiva transportmedel tar alltså hand om väldigt många resenärer. De är många och upptar en kolossalt stor yta. Det är det vi ska vända. Vi måste minska massbilismen. Bilismen i städer och tätorter ska dras ned till ett minimum och ersättas med kollektivtrafik. Där kan man arbeta med såväl spårvagnar och bussar som med de nya automatbanorna.

Anförande nr 138

M a t s L i n d q v i s t (mp): Fru ordförande, fullmäktige! Vi gröna vill utveckla avfallshanteringen i staden. Källsorteringen behöver öka liksom tillgängligheten för att man ska kunna källsortera. Det är därför viktigt att fortsätta mot en fastighetsnära källsortering. När återvinningsstationerna infördes var alla partier i fullmäktige överens om att detta var en övergångslösning i väntan på att möjligheten till källsortering skulle finnas där folk bor eller i närheten.

Vi vill dessutom åstadkomma en än mer differentierad avfallstaxa så att det ska löna sig bättre för var och en att källsortera. Det finns en växande efterfrågan på sorterat avfall. Mycket skulle kunna åstadkommas på en fri marknad. Insamlat papper och dito metaller skulle mycket väl kunna bära sina egna kostnader om de fick det.

Nu börjar det uppstå en efterfrågan även på insamlat organiskt avfall. I flera kommuner, till exempel Västerås och Linköping, finns det intressanta pilotprojekt, väl värda för Stockholm att ta efter.

Jag vill uppmana den borgerliga majoriteten att prata med sin regering för att ändra lagen om förpackningsansvar som infördes av Carl Bildts regering i början av 90-talet. Den var värdefull på sin tid men nu behöver den definitivt moderniseras. Den är en del av den problematik som finns i dag, som till exempel att gamla tanter kan ställas inför rätta för att de har stoppat en stekpanna i behållaren för burkar. Där finns väldigt mycket att göra.

Jag vill ge en eloge till Anders Broberg för förslaget om butiker där man kan lämna in farligt avfall. Vi lade ett liknande förslag när jag satt i den gamla renhållningsnämnden. Det kan vi säkert diskutera en hel del.

Anförande nr 139

A n d e r s B r o b e r g (kd): Tack för det. Jag lade 2002 fram en skrivelse om återvinning i butikslokaler och liknande. Ni var ansvariga under den mandatperioden och svarade på det. Då blev det inte genomfört. Det blev *en* nedgrävd station, vilket var positivt men ni kunde gärna ha gjort mer när ni hade makten när det nu fanns ett förslag om det.

Anförande nr 140

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande, Trafikborgarrådet Mikael Söderlund ägnade otroligt mycket energi under sin tid i opposition åt att håna och stoppa beslut som skulle minska trafikens miljöpåverkan. Utöver trängselavgifterna, som ju är ett känt faktum vid det här laget, fördröjdes gratis miljöbilsparkering, och cykelbanor avslogs.

För ett år sedan var det klart med en stor informationsinsats om hur mycket de dubbade vinterdäcken bidrar när det gäller partikelutsläppen. Det saknades bara ett klartecken från trafiknämnden. Vad händer då? Jo, borgarrådet Söderlund drog tillbaka ärendet från föredragningslistan. Han hade nämligen ägnat hela valrörelsen och en stor del av oppositionstiden till att mot bättre vetande hävda att de dubbade vinterdäcken räddar liv. Nu vet både han och flera i majoriteten att det faktiskt är tvärtom. Det är dubbdäcken som skördar liv och minskar utrymmet för bra luft i Stockholm.

Försenad kommer den där informationskampanjen i år i stället. Vi hade förberett den under den förra mandatperioden. Vi är glada att den nu kommer. Vi vet att på andra ställen där man har genomfört informationsinsatser har det ökat acceptansen för politiska styrmedel att minska på dubbdäcken, men det har inte lett till att människor självmant har bytt däck. Det behövs alltså politiska beslut. Det finns tydliga studier i våra grannländer, både Finland och Norge, som visar hur man måste jobba både med information och med politiska styrmedel.

Frågan är då: Kommer den moderatledda alliansen här i Stockholm att vidta några åtgärder som har effekt? Man ska spola gatorna, har man sagt. Det är klart att det inte har effekt. Det rengör gatorna, men inte från partiklar. Man har gjort en del halkbekämpningsmedel som kan vara bra, men det är alldeles för lite.

Vi har tydliga utvärderingar från både Vägverket, VTI, vår egen miljöförvaltning och andra som säger att det som krävs när det gäller partiklar är ekonomiska styrmedel som ger folk incitament att ha en annan typ av vinterdäck.

Miljöpartiet föreslår i dagens budget att vi, i väntan på att staten gör det som de har att göra när det gäller avgifterna, ska införa en höjd parkeringsavgift. Ni har redan höjt parkeringsavgiften från 500 till 600 kronor. Man skulle kunna höja avgiften för dubbdäcken för att få det här miljöincitamentet. Då gör vi något aktivt. Vi visar att vi

som kommunpolitiker inte accepterar en vinter till då Stockholms barn och ungdomar och äldre som har problem med luftvägarna ska hålla sig inne och inte känna sig välkomna på Stockholms gator. Det är de som andas frisk luft som är välkomna. Det är de som släpper ut utsläppen som ska ha incitament att ändra sitt beteende. Att ha någon annan princip vore oerhört oansvarigt av oss politiker.

Anförande nr 141

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! Åsa Romson måste bestämma sig. Först är hon upprörd över att vi inte har haft den här dubbdäckskampanjen, sedan talar hon om att dubbdäckskampanjen inte har någon effekt. Varför ska vi ha dubbdäckskampanjen om du vet att den inte har någon effekt och att man egentligen måste göra något annat?

Problemet med Åsa Romsons politik är att ni har haft ett antal år på er att genomföra tydliga förändringar av hur vi arbetar med renhållning i staden, hur vi jobbar med bindning av partiklar. Det finns ett stort program som flera har redogjort för som du inte genomförde när du var ansvarig. Varför gjorde ni inte mycket mer av att tidigarelägga vårstädningen? Vi vet av erfarenheter från Helsingfors att det betyder mycket för partiklarna. Det är nämligen framför allt på våren som de finns i luften.

De senaste rönen från Helsingfors, där man använder mycket bättre teknik än vi för att försöka se varifrån partiklarna kommer, är att dubbdäcken drar upp färre partiklar än de odubbade vinterdäcken. Det är det senaste budet från Helsingfors.

Denna totala tvärsäkerhet om att om vi bara förbjuder dubbdäcken så har vi löst allt ekar ihåligt och stämmer inte med verkligheten.

Anförande nr 142

Åsa Romson (mp): Nu förnekar trafikborgarrådet kunskap och analys lika mycket som hans miljöborgarrådskollega gjorde när hon sade att partiklarna inte är så farliga.

Vi har ett yrkande från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet att verka gentemot regeringen för att få till stånd en utredning om möjliga ekonomiska styrmedel i syfte att minska dubbdäcksanvändningen för att på så sätt minska partikelhalten i luften. Vill du inte öka kunskapen och få åtgärdsalternativen mot en sådan allvarlig miljöpåverkan som bilarna innebär i Stockholm? Du pratar hellre om vad du tycker är dåligt med vår politik. Jag vet att du inte är miljöpartist. Jag accepterar att du är moderat. Som ansvarigt borgarråd borde du prata om din politik och inte recensera andra. Tala om om du är beredd att från Stockholms stad gå enat till regeringen och säga: Vi vill öka kunskapen kring det här och vi vill få möjlighet att minska utsläppen.

Ni avslår detta. Det tycker jag är ynkligt.

Anförande nr 143

B e n g t S a n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det är lite svårt att komma in mitt i miljödebatten och prata parkeringsbolag, men jag gör ett försök.

Jag ska uppehålla mig kring den tilltänkta och förda politiska linje som högeralliansen följer när det gäller privatiseringar och utförsäljningar och den dogmatiska hållning man har i de här frågorna. Det är en beklagansvärd linje som vi upplever det.

Jag ska hålla mig till Stockholms parkering, där jag är vice ordförande. Det kanske inte är världens mest upphetsande politiska uppdrag, men jag har lärt mig att det är viktigt. Det handlar också om miljöpolitik.

Det är ett mycket välskött företag. Man omsätter nästan 400 miljoner och tillgodoser gott och väl stadens avkastningskrav på ca 10 procent. Man tillgodoser och bygger parkeringsanläggningar och infartsparkeringar för att man inte ska ha så kallad söktrafik - det vill säga bilar som åker runt och söker parkeringsplatser - och inte ha bilarna på gatan. I den meningen är det miljöpolitik.

Det är ett alltigenom välskött företag, men av någon sorts princip, politisk dogm, är det försäljning på gång av Parkab som är dotterbolag och det utförsäljningsbolag som har hand om övervakningen. Man ser också över att sälja hela delen. Då frågar vän av ordning: Varför?

Jag tror att det är oförenligt med det kommunalpolitiska uppdrag vi har, nämligen att fatta beslut som är till gagn för staden.

När det gäller utförsäljning generellt av skolor och annat kommer man att pröva om det är lagligt. Jag prövar nu också frågan om det är i överensstämmelse med att göra det bästa för staden att sälja bra företag som är bra för staden och bra för medborgarna enbart grundat på principen att staden inte ska äga.

Någon sade tidigare i dag att det här är oseriöst. Är det seriös politik att sälja enbart grundat på en princip?

Vi säger inte av princip nej – det har vi också blivit anklagade för. Men vi säger nej till försäljningar som bygger på en princip, om ni förstår vad jag menar.

Anförande nr 144

J o n a s N i l s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Försäljningen av Parkab som är dotterbolag till Parkeringsaktiebolaget görs med utgångspunkt i att vi inte är bäst på att kontrollera hur folk parkerar. Det är verkligen inte därför vi sitter här. Vi är inte dåliga på kontrollavgifter, men vi är som sagt inte bäst.

Vad gäller diskussionen kring parkeringsaktiebolaget har det varit en utredning. Av utredningen framgår det tydligt att man ska behålla de strategiska fastigheterna för att inte försätta sig i underläge. Den stora kunden till Parkeringsaktiebolaget är staden. Staden står för 70 procent av bolagets intäkter och 80 procent av vinsten. Om man kommer fram till att man ska sälja kommer man inte i närheten av att sätta sig i

en svag position oavsett vem man säljer till när man är en så stor kund att man står för 80 procent av vinsten.

Anförande nr 145

B e n g t S a n d b e r g (s): Det handlar ju inte om att vi fritidspolitiker ska kontrollera om bilarna är felparkerade. Det har vi ju anställt folk för att sköta. Det gör de alldeles utmärkt. Det är bra företag, både Parkab och Parkeringsaktiebolaget, som är till gagn för kommunen. Varför sälja? Svara våra medborgare på det.

Anförande nr 146

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Fru ordförande! Från majoritetens sida tycker vi inte att bilen är föråldrad, Eie Herlitz. Bilen har kommit för att stanna och någon återgång till häst- och vagntrafik blir det inte. Utvecklingen går framåt även för bilarna.

Jag vill betona kollektivtrafikfrågorna. Oppositionen säger att vi inte gör något, vare sig i staten, landstinget eller här. Landstingsmajoriteten skickar en miljard till SL, men det kanske är småpengar för er. Vi kanske har olika syn på hur man ska se på skattepengar. Jag tycker att det är en ganska hygglig satsning.

När det gäller Cederschiölds uppdrag anser vi i majoriteten att staten borde ha kunnat vidga uppdraget till att även titta lite mer på kollektivtrafiken och satsa lite mer på Stockholm och Stockholms kollektivtrafik.

Jag vill också säga något om kaninerna och råttorna, som jag inte hann med i mitt förra inlägg.

Visst är kaninerna jättegulliga där de skuttar omkring, men de är alldeles för många och de förstör. Alla som i sin välvilja tror att de matar kaniner matar faktiskt råttor. Det gör att råttorna blir jättestora och äter kaniner. Råttorna kommer att äta upp sig till dubbel storlek och skrämma livet ur människor som möter dem. Det är inte trevligt att se råttor gå över gatan i lugn takt när man går hem en mörk natt.

Vi kommer att jobba aktivt med skadedjuren. Då ingår självklart att få stockholmarna att sluta mata råttor. Det är en informationssak.

När natten faller på och jag sakta promenerar hem genom vår vackra stad vill jag ha bra och vacker belysning. Inte bara bra, den ska vara lite vacker också. Om jag går och känner mig otrygg ser jag ju inte allt det vackra.

Avslutningsvis vill jag lyfta upp tillgänglighetsfrågorna. Trafikförvaltningen gör tillsammans med kommunstyrelsens handikappråd i tystnad ett jättefint jobb sedan flera år. Vi satsar 100 miljoner varje år. Hemma hos mig bygger man just nu om vartenda gathörn så att övergångsställena blir tillgängliga både för rullstolskörare, tanter med rullator och barnvagnskörare, vilket jag är emellanåt, men även för bilisterna.

I morse var jag sen och åkte faktiskt taxi hit. Jag åkte med en kille som var ny i gamet och undrade vad de höll på med. Jag talade om vad det var. Då sade han: Vad bra. Äntligen kan de gå över både säkrare och fortare. Det uppskattar jag som bilist.

Det är inte det enda man gör med tillgänglighetspengarna, men det är en del som jag vill lyfta fram som man gör himla bra.

Jag tycker att samarbetet mellan handikapporganisationerna och kommunen borde kunna utvecklas bättre. Läs gärna de där sidorna som ligger på er bänk.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 147

J a n V a l e s k o g (s): Inge-Britt Lundin hävdar att både landstinget och regeringen gör stora insatser för kollektivtrafiken. De insatserna består i så fall i att höja SL-taxan, ta bort zontaxan och göra kollektivtrafiken dyrare. Citybanan är inte heller finansierad. Det tycker jag är lite läskigt med tanke på att man har fått ett antal kommuner i landet att bidra med 2 miljarder kronor. Samtidigt är en massa andra projekt i kommunerna hotade, så att de i värsta fall inte tänker bidra med pengar.

Det är stor osäkerhet kring de här projekten.

Det folkpartistiska landstingsrådet har ju sagt att trängselavgiftspengarna borde gå till kollektivtrafik. Vilken uppfattning har Folkpartiet i Stockholm om det?

Anförande nr 148

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag tror faktiskt att vi är ganska samarbetade med våra kolleger i landstingshuset. Vi har inga fighter mellan oss här och där, utan vi tycker som de tycker, att det inte gör någonting om Stockholms kommun får en lite större andel av pengarna, särskilt från staten. Stockholm har ju inte varit direkt gynnat.

Jag säger som Micke, att vi får prova och se hur det blir. Annars kan jag vara ganska bitsk mot den som sitter vid makten. Gynnar man inte Stockholm utan bara ger till andra delar av Sverige kommer vi inte att acceptera det, och det gör väl inte ni heller. Men det vore väldigt skönt om vi kunde vara eniga när vi slåss mot stora staten så att vi får det vi behöver ha här.

Sedan tycker jag att du är lite småtaskig mot landstingsmajoriteten om du tycker att man inget gör mer än höjer taxorna. Då får du nog lära dig läsa lite bättre. Läs innantill om vad det är som man avser att göra!

Anförande nr 149

Å s a R o m s o n (mp): Inge-Britt Lundin och Folkpartiet tror inte på ny teknik när det gäller bilen som forskaffningsmedel, särskilt inte som transport av en privatperson åt gången i en tät stadsmiljö. Det är väl ändå att vara lite bakåtsträvande. Det finns många exempel i världen i dag, och det finns andra länder

som ligger långt före Sverige beträffande att se möjligheterna till att transportera sig på ett både stadsvänligt och miljövänligt sätt i tätare bebyggda områden. Jag tror att vi bara ligger i startskedet av en kollektivtrafikboom i världen, och det vore tråkigt om Stockholm halkade efter.

Vad är det då som händer i Stockholm? Jo, man höjer SL-kortet och underlättar för bilen. Det är omvänt mot principen om att förorenaren ska betala, och det är helt fel. Vi i Miljöpartiet säger att det ska vara lättare att vara miljövänlig, och det är vi politiker faktiskt skyldiga att leverera. Det ska bli lättare att vara miljövän i Stockholm, och då måste det bli lättare och billigare att använda sig av kollektivtrafiken.

Anförande nr 150

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Åsa, jag tror på ny teknik. Vi behöver ny teknik på alla områden inklusive i fråga om bilen. Men jag vill också använda bilen med den nya tekniken. Det är skillnaden mellan dig och mig. Du vill gräva ett stort hål i marken där man kör ned och aldrig kommer upp igen. Det brukar vara er gängse politik när det gäller bilbehovet.

Bakåtsträvare, det är vad jag tycker att ni är. Om bilen kommer fram lite bättre och lite smidigare, Åsa, då kommer också bussen fram lite bättre och lite smidigare. Vi har alla nytta av att framkomligheten ökas. Men rensa inte bort bilen för den skull.

Anförande nr 151

T o r i l d L a m o (v): Inge-Britt Lundin, jag är glad över att du ser problem när regeringen inte ger oss de pengar som vi behöver till infrastrukturen i Stockholm och att vi faktiskt missgynnas vid utbyggnaden av kollektivtrafiken. Jag är väldigt glad för att du protesterar mot det, och jag hoppas att du också vågar göra det utanför den här salen.

Det är ett jätteproblem att regeringen försenade Citybanan så att den blev mycket dyrare. Man ville inte satsa de pengar som krävdes för investeringar. Det gör Vänsterpartiet i sin budget. Både förra året och i år minskade man på Banverket. Det gör att det finns mindre pengar till underhåll vilket drabbar Stockholms kollektivtrafik och pendeltågtrafik oerhört hårt, och det är ett problem. Det hoppas jag att ni också vill uppvakta regeringen om.

Anförande nr 152

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag tycker att det är dåligt, och det har jag tyckt i ganska många år. Oavsett regering har vi varit missgynnade. Om det har varit en socialdemokratisk regering och en borgerlig majoritet här så har vi definitivt blivit missgynnade. Då har herrarna i Malmö och Göteborg fått rubbet av de pengar som staten delar ut. Det har de lyckats med, vilket vi inte har klarat av. Men vi har väl inte varit lika starka vare sig inom sossarna eller inom andra partier.

Jag tycker också att det här med underhållet är viktigt. Precis som Torild Lamo säger är man från Banverket dålig på underhåll. Jag var vid Spånga station häromdagen.

Titta hur det ser ut där mellan spåren. Det vet fan när de städade där senast – *never*, tror jag. Det både växer och gror, ligger påsar på marken och far omkring saker. Banverkets möjligheter att lägga ned en krona på sådant tror jag är minimala, tyvärr.

Anförande nr 153

F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e : Då var det här med vårdat språk igen ...

Anförande nr 154

T o r d B e r g s t e d t (m): Ordförande, ledamöter! Jag ska ta upp frågan om underhåll. Stockholms stad lider av ett mycket eftersatt underhåll. Det rör sig om flera miljarder kronor. Detta är resultatet av felaktiga prioriteringar där bägge blocken får ta sitt ansvar.

Under vänsterstyret under den förra perioden eftersatte ni underhållet på ett ansvarslost sätt. Som Berthold Gustavsson också var inne på nonchalerade ni helt Södertunneln trots att betongblocken rasade ned och trots alla varningar. När ni beskyller alliansen för att bordlägga och försena ärenden minns jag hur reparationen av Södertunneln bordlades i månader tills ett beslut fattades som var så utformat att reparationerna inte kunde komma i gång förrän efter det att försöken med biltullar hade avslutats.

Det här är allvarigare eftersom alliansen nu får ta ansvaret för era försummelser i fråga om underhåll och samtidigt bygga nytt. Det gäller till exempel Citybanan, E 18, Norra länken, Slussen och Danviks lösen. Allt detta förvandlar Stockholms stad till en stor byggarbetsplats. Genom att trafiklösningarna sedan lång tid har skjutits på framtiden blir tidspressen större för att fatta beslut om nödvändiga investeringar.

I det sammanhanget vill jag särskilt framhålla betydelsen av Förbifart Stockholm. Ska vi ha en reell chans att förbättra miljön i Stockholm behövs Förbifarten. Frågan ligger hos regeringen och borgarrådet jobbar oavbrutet med denna fråga. Men som Mikael Söderlund sade är det viktigt att Moderaterna och Socialdemokraterna kan visa en enad front. Annars är vi körda.

Jag yrkar bifall till det borgerliga förslaget.

Anförande nr 155

J a n V a l e s k o g (s): Jag får väl upprepa att jag knappast kan tro att renoveringen av Söderledstunneln, som försenades en sommar, skulle ha några stora konsekvenser och göra Stockholm till en enda stor byggarbetsplats. Debatten här tidigare har visat att detta gäller betydligt större frågor än tidpunkten för underhållet. Det beslutades projektering och plan för det under vår majoritetsperiod.

Sedan är det en viktig fråga hur mycket man kan bygga samtidigt. Tyvärr är det en del av dina partivänner som på fullt allvar driver frågan om man utöver Norra länken, Förbifarten, Citybanan också ska bygga östliga förbindelser. Då kan man snacka om att det blir överetablering. Men det får du ta upp internt, hur detta med timingen ska se ut.

Anförande nr 156

T o r d B e r g s t e d t (m): Anledningen till att jag tog upp Söderledstunneln var att det är ett så flagrant exempel på att en majoritet inte tar sitt ansvar. Det är en symbol för hur ni skötte saker och ting. Ni har nu till uppgift att puckla på oss. Det ska en opposition göra. Men ni får inte glömma att när ni var i majoritet hade också ni frågor där ni inte fattade beslut utan sköt på saker och ting. Det ska man inte glömma.

Anförande nr 157

A n n i k a D a v i d s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker prata om framkomlighet. Vi på vår sida vill ju ha den rena staden. Vi satsar på städning och klottersanering. Vi tycker inte att det räcker. Vi vill verkligen satsa, men tyvärr är det otillräckligt när vi enskilda individer inte tar vårt ansvar och inte slänger vårt skräp i papperskorgen. Genom att bara släppa ifrån oss en godispapper på marken skräpar vi ned i staden. Då räcker det inte att man tömmer papperskorgar. Då hjälper inga åtgärder i hela huvudstaden om vi själva inte drar vårt strå till stacken.

Jag vill härmed uppmana alla i den här salen att ta ett litet steg på vägen för att göra vår stad till den renaste staden i hela Skandinavien.

Bifall till kommunstyrelsens förslag, och ta nu den här uppmaningen på allvar!

Anförande nr 158

A n n i k a Ö d e b r i n k (s): Ekonomiska incitament är effektiva politiska styrmedel. Den ökade efterfrågan på miljöbilar är ju ett bra exempel på det. Problemet med dubbdäck och de höga partikelhalterna i Stockholmsluften har vi diskuterat väldigt mycket här i dag, så jag tänkte inte gå in på det. Det känns som att det finns en konsensus kring den problematiken.

Men när Mikael Söderlund säger att han jobbar stenhårt med frågan blir jag väldigt skeptisk. ”Vi spolar gator, vi vårstädar tidigare och vi informerar”, säger han. Sanningen är att Mikael Söderlund i sista stund stoppade en planerad informationskampanj mot dubbdäck under förra hösten. Vägverkets experter anser inte att spolning av Stockholms gator löser problemet med farliga partikelhalter.

Jag vet inte om Mikael Söderlund har problem med att skilja partiklar i luften från grus på gatorna. Men det han hänvisar till som ska ta bort partiklar i luften är snarare sådant som skulle få bort grus från gatorna. Den finska undersökningen handlar om grus, inte om partiklar.

Det effektivaste sättet att minska halterna av farliga partiklar är att minska användningen av dubbdäck. I vår reservation vill vi ge regeringen i uppdrag att utreda möjligheterna för införandet av ekonomiska styrmedel i syfte att minska dubbdäcksanvändningen för att på så sätt minska partikelhalterna i luften.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 159

T o r i l d L a m o (v): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är väldigt få frågor som kan uppröra så många som när renhållningen inte fungerar, både när det är stökigt på gatorna med överfulla papperskorgar och när man får gå hem igen med de jättebökiga papperskassarna med tidningar, mjölkkartonger och olika plastförpackningar.

I trafik- och renhållningsnämnden får vi på tisdag upp ett ärende om etablering av hundra nya återvinningsstationer i Stockholm. Det är förstås jättebra, men det skulle behöva göras så oerhört mycket mer.

Vänsterpartiet vill utveckla systemet med fastighetsnära insamling som inleddes under den förra mandatperioden. Om man har insamling i flerbostadshus och genom att man underlättar för samfälligheter och bostadsrättsföreningar att inrätta lokaler skulle man kunna göra det ganska mycket enklare för stockholmarna att återvinna.

Mina föräldrar från lilla Mosjön i norra Norge är ständigt lika förvånade när det kommer och besöker mig. De undrar ständigt om det fortfarande inte sker någon ordentlig sortering. Det enda som de behöver åka i väg med i Mosjön är glas och farligt avfall. Allt annat slänger de i samma kärl. Kommunen investerade nämligen för flera år sedan i ett system med optisk avläsning vid återvinningsanläggningen, så det enda som mina föräldrar behöver göra är att lägga avfallet i rätt soppåse.

Vi vill att kommunen ska överta ansvaret från förpacknings- och tidningsindustrin eftersom vi ser att det inte fungerar i dag. Ansvaret är väldigt otydligt. De flesta medborgare tror att det är kommunens ansvar att se till att återvinningsstationerna sköts, men så är det ju faktiskt inte. Kommunen har redan övertagit ansvaret i ett antal svenska städer, och det skulle underlätta oerhört mycket för de flesta om Stockholm gjorde likadant.

Sedan är det en sak som jag är rätt besviken på. När man utarbetade förslaget till nytt avfallsprogram för Stockholm sänkte man ambitionen för insamling av matavfall från storkök och restauranger. Vid tidigare fullmäktigesammanträden har miljöborgarrådet Ulla Hamilton tagit upp hur viktigt det är att det finns tillräckligt med biogas till biogasbilarna, vilket är det mest effektiva miljöbränslet. Jag tycker att det är ett problem att man nu sänker ambitionerna. Det finns ett förslag om att man ska höja till 35 procent och inte 20 procent som var det ursprungliga förslaget, men jag tycker att vi borde kunna höja ambitionerna ännu mer. Det skulle vara ganska enkelt att få in mera matavfall så att det skulle finnas tillräckligt med biogas vilket därmed skulle förbättra miljön.

Anförande nr 160

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det är riktigt att det ska bli en högre ambitionsnivå när det gäller insamling av matavfall från restauranger, om bara miljöprogrammet går igenom nu i höst, vilket jag förutsätter att det kommer att göra. Ni är också välkomna att bidra till att det blir mer biogas.

Vi är alla överens om detta med hushållsnära sortering. Problemet är bara att det inte alltid är så lätt att ordna i de gamla sekelskifteshusen. Det var olyckligt att man på

grund av soporna var tvungen att utrymma en lägenhet för att kunna uppfylla kraven för den vanliga sophämtningen på ett acceptabelt sätt. Det gör att man måste jobba på alla möjliga sätt för att hitta lösningar. I de nyare husen brukar detta oftast lösas med en gång, men det krävs en finkänslighet och en kreativitet när det gäller det befintliga fastighetsbeståndet för att man ska få till en hushållsnära insamling.

Anförande nr 161

T o r h i l d L a m o (v): Det är jättebra att du stöder våra förslag. Vänsterpartiet vill öka ambitionen ytterligare utöver de 35 procenten. Vi skulle vilja att man på sikt samlade in åtminstone 50 procent av matavfallet. Det är oerhört mycket bättre att man utnyttjar de resurser man har, men vi får ju också inkomster av detta. Det är jättebra att man tillgodoser behovet av bränsle för miljöbilar som går på biogas.

Jag tycker också att det är väldigt positivt att höra att du säger det du säger om fastighetsnära insamling. Mitt intryck har varit att högeralliansen inte har varit så där jätteintresserad av sådan insamling. Ni har ju satt fokus på lite andra frågor, men det tackar jag jättemycket för.

Anförande nr 162

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige, Torhild! När det gäller insamling av matavfall från restauranger och storkök har vi med det i vår budget. Trafik- och renhållningsnämnden ska prioritera och utveckla detta. Vad som däremot är tveksamt är om man ska ha någon insamling av det totala hushållsavfallet från enskilda hushåll. Det är inte helt säkert att det är lika miljövänligt att ha så mycket transporter till och från så många ställen. Det finns 1 400 restauranger, storkök och storkök medan insamlingsställena för hushållssopor uppgår till flera tusen.

En annan fördel med avfall från storkök är att det är certifierat. Det är mycket svårare att hålla koll på att det fungerar med avfallet från de enskilda hushållen.

Ni vill också öka tillgången på biogas. Vetet har ökat i kostnad från 1 krona till 2 kronor per kilo. Det skulle innebära en kostnad för gasen på 11:50 kronor, och då är det ingen som vill köpa biogasen, om man inte ska skattesubventionera den.

Anförande nr 163

T o r i l d L a m o (v): Det stämmer, Berthold. På våra biogasanläggningar i Stockholm finns inte den tekniken i dag så att man kan göra om vanligt hushållsavfall – alltså matsopor – till biogasbränsle. Men det hindrar inte att man skulle kunna samla in avfall även från vanliga hushåll. Det samlas ju in redan i dag. Det är bara det att det slängs i samma sopbehållare som allt möjligt annat. Det är klart att man skulle kunna använda det för till exempel kompostering i stället för att det bränns upp.

Anförande nr 164

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har pratat om råttor och kaniner och vi har pratat lite om vägar och mycket om sopor. Ett ämne som vi över huvud taget inte har nämnt, men som är viktigt för mig, är trafiksäkerheten. Den har nämnts en gång, men det är ingen som har resonerat om den.

Trafiksäkerheten för i synnerhet oskyddade trafikanter är en oerhört viktig fråga. Majoriteten skriver lite grann om den i budgettexten. Man säger att alla trafikslag ska samsas. Men därutöver finns det inte så många konkreta förslag om hur man ska genomföra detta. Man vill förbehålla sig rätten att dröja med den typen av arbeten som kan vara viktiga för trafiksäkerheten, och allt detta gör man i framkomlighetens namn, den framkomlighet som i stora drag handlar om bilar. Cyklister och fotgängare får i den här budgeten vackert stryka på foten.

När vi hade majoritet jobbade vi med projektet *Säker huvudgata*. Allt detta arbete har avbrutits under det gångna året, oaktat i vilken fas projekten har befunnit sig i. Man har uppdragigt åt förvaltningen att arbeta om dessa projekt. I dag finns inte det helhetsperspektiv kvar som tidigare präglade arbetet. Framkomlighetsmålet får dominera över trafiksäkerheten. Jag ska nämna några exempel.

Västerled är ett sådant projekt. De boende där har i årtal arbetat för att få gatan ombyggd så man kan skicka ut sina barn för att leka. Det kan man fortfarande inte göra, utan detta projekt har mer eller mindre lagts i malpåse. Av dem som bor kring Västerled röstade 90 procent på Moderaterna och inte på oss, men det är inte det viktiga. Det handlar om barnens säkerhet och trygghet i boendeområdet.

Ett annat projekt är *Säker huvudgata* i Farsta. Det hjälpte inte ens att en enig stadsdelsnämnd lämnade en skrivelse till trafikkontoret och nämnden om vikten av att inte avbryta arbetet. Likväl är detta projekt borttaget.

Trafiken i Stockholm består inte bara av bilar, men det tycks majoriteten ha glömt. Informationskampanj om att man ska visa respekt mot varandra i all ära, men jag har svårt att tänka mig att det sänker hastigheterna i Stockholm.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen till kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 165

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Faktum är, Mirja, att jag upp trafiksäkerhetsfrågan i mitt första anförande därför att jag tycker att den är viktig. Jag är glad över att vi har fått med en textrad i vår budget. Det betyder alltså att vi kommer att jobba med trafiksäkerheten.

Vi gör det faktiskt redan nu. Nästan vid varje trafiknämndssammanträde behandlar vi ett eller flera ärenden som rakt upp och ned berör trafiksäkerhet. Västerledsärendet kommer ju upp nu. Det ska vi behandla och det kommer vi att anta.

Jag är oerhört positiv till att vi till exempel förbättrar miljön utanför skolorna. Jag som har suttit med länge minns ju hur stora leder delade samhällen mitt itu med skolan på ena sidan och bostaden på den andra sidan, och då händer det olyckor. Jag hoppas vid Gud att man inte bygger sådana samhällen i fortsättningen. Ungar ska ha en säker trafikmiljö, oavsett om de går, står, åker bil eller cyklar. Även cyklisterna ska ha en säker trafikmiljö, självklart. Det är inte bara bilisterna som ska ha det. Vad är det för dumheter?

Anförande nr 166

M i r j a R ä i v i J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det framgår inte av förslaget till budget som alliansen har lagt fram. Samtidigt har du varit med och effektivt stoppat projekten *Säker huvudgata*.

Jag kan berätta för dig att detta med 30 km vid skolorna inte alltid är så effektivt. För ett år sedan hade man en hastighetskontroll utanför en grundskola på Södermalm. På två timmar var det fyra bilister som förlorade körkortet för att de körde alldeles för fort genom ett område där det fanns många barn. Ännu fler bilister fick böter. Det krävs faktiskt konkreta förslag och konkreta investeringar för att man ska dra ned på hastigheten.

Det senaste förslaget om Västerled handlade om att bygga ytterligare hus där det inte finns några hus. Det hjälper inte. Det behövs helt andra åtgärder, och dem har ni lagt i malpåse.

Anförande nr 167

P e r A n k e r s j ö (c): Fru ordförande! Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gör en stor sak av sitt yrkande om att man ska uppvakta regeringen i frågan om ekonomiska styrmedel för att få bort dubbdäcken. Jag kan berätta att det har Centerpartiet redan gjort – mindre snack, mer verkstad.

När jag lyssnar på debatten inser jag att det behövs mer miljövisioner i trafikpolitiken. Och min fråga är: När ska miljövästern anpassa sin politik efter faktumet att fler kör miljöbilar och att vägarna kan användas på ett annat sätt än tidigare? Att göra det enkelt för bussarna att snabbt kunna ta sig fram tillhör det självklara.

Men kom igen nu Miljöpartiet och Vänsterpartiet och stöd oss centerpartister när vi föreslår att man ska använda Förbifarten som ett stråk för kollektivtrafiken, när vi föreslår att man ska tillsätta en miljörevisor när man bygger Förbifarten eller när vi vill gräva ned vägar i stället för att stänga av dem som ni vill. Det är mycket bättre än att bara säga nej till biltrafik, till vägar och till tillväxt.

Anförande nr 168

J a n V a l e s k o g (s): Jag är kanske inte så imponerad över att Centerpartiet i Stockholm har lyckats uppvakta Centerpartiet i regeringen. Jag antar att ni har en direktlinje i det fallet.

Men i sak är det viktigt att man får alla papper på bordet, inte minst i fråga om den tveksamhet som finns i alla partier när det gäller partikelproblemets allvar eller de problem med trafiksäkerheten som kan uppkomma när man inte använder dubbdäck. Det finns utredningar om detta, men det bör ju ske en samlad utredning för att regeringen sedan ska kunna ta ställning till det. Det är ju i regeringen och riksdagen som förändringarna kan ske.

Den här debatten som vi för i Stockholm borde kunna ge ringar på vattnet. Jag kan konstatera att åtminstone Moderaterna i Stadshuset ju har fått en helt annan ton i den frågan i dag mot vad de hade så sent som för 1–1½ år sedan när de var i opposition. Då lät det helt annorlunda.

Anförande nr 169

P e r A n k e r s j ö (c): Det är bra att Jan Valeskog konstaterar att det är lätt för en centerpartist i Stockholm att prata med centerpartister i regeringen. Det borde vara samma sak för en socialdemokrat i Stockholm att prata med de socialdemokrater som satt i den tidigare regeringen. Om jag inte missminner mig bröt de mot miljökvalitetsnormerna också under den förra perioden. Sent ska syndaren vakna, men det är bra att man vaknar.

Anförande nr 170

T o r i l d L a m o (v): Jag är jätteglad för att också Centerpartiet vill gräva ned vägar. Jag måste medge att jag inte har läst ert budgetförslag så noggrant, men jag har letat efter var det finns medel satsade.

Vi har ett antal förslag, bland annat att man ska lägga E 18 i en tunnel, att man ska gräva ned Älvsjövägen och att man ska däcka över Centralbron. Då undrar jag: Stöder ni de förslagen? Jag kunde inte hitta någonting om det i ert budgetförslag, men det kan bero på att jag har läst det lite dåligt.

Det är jättebra att du har uppvaktat regeringen, men vad sade man då?

Anförande nr 171

P e r A n k e r s j ö (c): Som jag sade i min inledning står det i vår budget att vi vill att man ska göra en översyn för att se vilka gator och vägar som är lämpliga att gräva ned i Stockholm.

Vad regeringen sade sade man i förtroende till Centerpartiet i Stockholm. Men det pågår ju ett arbete med att se över dessa frågor. Det gäller att vi, så många som möjligt, kan hjälpas åt för att se till att det arbetet fortsätter. Det är inte en helt enkel sak, vilket vi här inne redan har konstaterat, att införa dessa avgifter.

Anförande nr 172

Å s a R o m s o n (mp): Välkommen, Per Ankersjö, till Stockholmsdebatten. Centerpartiet har ju inte varit med i Stadshuset på ganska länge, så jag förstår att det inte är så lätt att känna till Miljöpartiets politik. Du får inte bara lyssna på sådana

människor som Mikael Söderlund för att få veta hur Miljöpartiets politik är. Jag uppmanar dig att läsa också vår budget där du hittar både ja till olika typer av reformer av vägnätet och nedgrävning av vägar.

Ni tror att en miljörevisor för Förbifarten skulle lösa hela miljöproblemet. Då skulle jag vilja rekommendera dig att läsa Naturvårdsverkets remissvar och KTH:s utredning om vad klimatkonsekvenserna blir av Förbifarten. Jag tycker att man som politiker måste agera på grundval av sådan kunskap och inte bara bli ett miljöalibi för betongalliansens miljöblinda motvägspolitik som Centerpartiet håller på att bli.

Anförande nr 173

P e r A n k e r s j ö (c): Det där var inte snällt sagt. Till skillnad från Miljöpartiet har Centerpartiet i sitt partiprogram att vi är för tillväxt. Vi är övertygade om att biltrafiken har en plats i framtiden. Då gäller det att vara ett ansvarstagande parti som gör att den inlemmas i samhället på ett så miljövänligt sätt som möjligt. Och det är vår hållning i Förbifartsfrågan. Därför har vi lagt fram ett antal seriösa förslag för att få till det bygget så miljövänligt som det bara går.

R II STADSBYGGNADS- OCH TRAFIKROTELN

R V BOSTADS- OCH INTEGRATIONSROTELN

**Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stads bostadsförmedling AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem
Punkt 7, 14, 24, 22)**

Exploateringsnämnden, Stadsbyggnadsnämnden

Anförande nr 174

Borgarrådet Söderlund (m): Fru ordförande! För första gången i jordens historia bor en majoritet av jordens befolkning i städer. Det faktumet att en så stor andel av världens befolkning numera bor i städer är en viktig anledning till att stadsbyggnadsfrågorna blir allt angelägnare för den hållbara utvecklingen.

Det sprids fortfarande många nidsbilder om den täta och den blandande staden, den som jag gärna kallar den klassiska staden. Ofta tecknas bilden av en plats i grått dis där skorstenar, avgaser och sopberg utgör dominerande inslag. Staden beskrivs som en resursslukande problemhärd där människor far illa och miljön utarmas.

Men jag anser att ingenting kunde vara mera fel. Den täta, funktionsblandade staden är antagligen den mest miljövänliga formen av mänsklig samvaro som vi har uppått på vår jord sedan hjulet uppfanns och vi lämnade våra grottor och hyddor. I den täta staden kan gemensamma resurser användas mer effektivt. Gles bebyggelse förbrukar ju mer energi för uppvärmning och mer byggmaterial.

Avstånd mellan bostäder, handel, service och arbetsplatser är mindre i den täta staden – något som minskar kostnaderna för infrastruktur i form av vägar och belysning, avlopp och ledningar. Vid de korta avstånden minskar också behovet och beroendet av bilen. Avfallshämtning och snöröjning sker också i mindre områden, vilket ger lägre kostnader och mindre resursförbrukning.

Samtidigt som staden i sig är miljövänlig finns det hela tiden metoder och teknik som ligger i framkant och bidrar till ytterligare förbättringar. Jag får ständigt förfrågningar om jag vill komma ut i världen och berätta om Stockholm i allmänhet och exempelvis Hammarby sjöstad i synnerhet som är ett tydligt exempel på en miljöprofil som har uppmärksammats långt utanför Europas gränser. Det gäller sophantering, energilösningarna och den stadsmässiga planeringen.

Nu måste vi naturligtvis gå vidare med staden och bygga nya stadsdelar där vi skapar nya, miljömässiga lösningar med ny teknik som innebär att vi tar ytterligare ett steg framåt. Ett exempel är Norra Djurgårdsstaden, och vi ska också bygga en ny stadsdel i söderort med en ny miljöprofil.

Mina vänner, vi är inne i en fantastisk fas. Det är härligt att känna att Stockholms stad snart är en miljonstad. Vi är på väg att bryta vallen och bli en miljonstad i

världen. Många har ju pratat om den fantastiska tillväxtfas som vi är inne i, att vi växer som ett helt Göteborg och sedan 1990 som ett helt Malmö. Det är en otroligt inspirerande tid som vi befinner oss i.

Vi är också mitt uppe i en fantastisk byggtid. Ibland får man lite märkliga bilder av vad som händer i Stockholm. Men just nu byggs 10 000 bostäder runtom i Stockholms stad. Det är mer än man någonsin har byggt i modern tid. Så det är en fantastisk utveckling som Stockholm är inne i.

Sedan måste vi jobba väldigt mycket för att det ska bli lättare att bygga hus i den här staden. Vi måste jobba för att tiden mellan planering och byggstart kortas väldigt mycket. Vi jobbar nu mycket för att minska processtiderna. Vi agerar mot riksdag och regering för att det ska bli lättare att få spaden i jorden. Det ska gå fort att bygga i Stockholm. Det ska ta max ett år att få i gång ett byggprojekt i Stockholm.

Ena dagen skriver Boverket debattartiklar om att man ska bygga en tätare stad. Andra dagen kommer Boverket med förslag om att man inte får bo på Kocksgatan på Södermalm, som jag antar är bland det attraktivaste läget att bo på i Stockholm. Enligt Boverket är det en människoovänlig miljö som man inte ska leva i där det är oerhört farligt på alla de sätt. Jag tror inte att de flesta människor upplever Kocksgatan så. De upplever nog att Kocksgatan är en attraktiv och spännande stadsmiljö. Vi kommer att jobba väldigt mycket, herr ordförande, för att vi ska få ännu fler sådana miljöer i Stockholm. Jag tycker att våra tjänstemän är hjältar som kämpar med att skapa staden trots alla de problem och svårigheter som det innebär att planera en ny stad i Stockholm.

Trots dessa orosmoln och trots de svårigheter som vi möter varje dag i stadsbyggnadsnämnden när vi vill utveckla staden tycker jag att vi lever i en fantastisk och lovande tid.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 175

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Det är stora utmaningar som vi har framför oss. Staden måste planeras på ett sådant sätt att alla har tillgång till offentlig och kommersiell service. Den måste planeras så att alla har närhet till områden för rekreation. Och den måste planeras så att vi i dag kan motverka den accelererande segregationen och uppdelningen mellan fattiga och rika stockholmare.

Därför måste boendekostnaderna minska. Tillgängligheten måste stå i fokus. Och barnens livsrum och perspektiv måste inarbetas i all planering. Vi måste ta ansvar för klimatutvecklingen och ställa om till en ekologiskt uthållig stad. Det ska vara enkelt och lätt att resa med kollektivtrafik. Ombyggnader och renoveringar måste göras efter stränga miljönormer.

Stockholm växer så att det knakar. Förra året ökade befolkningen med nästan 12 000 personer.

Ordförande! Man måste fortsätta att bygga bostäder. Vi vill se totalt 15 000 nya bostäder under mandatperioden, men vi är uppriktigt oroliga. Bostadsbyggandet har under det första halvåret mer än halverats. Stadsbyggnadskontoret skriver i sin tertiärrapport nr 2 – alltså den allra senaste – att man med dagens planeringstakt riskerar att misslyckas med fullmäktiges mål om 15 000 bostäder. Därför anslår vi också mer pengar än vad majoriteten gör just för att klara det målet. Ska man göra det krävs naturligtvis också att det tillförs resurser för ändamålet. Det är lätt att säga att man ska spara på administrationen, men utan kvalificerade tjänsteman kommer det inte fram några planer.

Än mer oroliga är vi över det faktum att man fram till augusti i år markanvisade 2 429 lägenheter, och av dessa var bara 288 stycken hyresrätter, bara 12 procent. Jag skulle vilja upplysa högermajoriteten om att det i dag står 215 759 personer i bostadsförmedlingens kö. Med andra ord är efterfrågan på hyresrätter extrem. I det läget väljer högeralliansen att i huvudsak bidra till att det byggs bostadsrätter. Vi vill i stället se ett marknadsanvisningsarbete som resulterar i blandade upplåtelseformer och ägarförhållanden.

I retoriken verkar vi vara hyggligt överens om att blandade upplåtelseformer är en viktig faktor som påverkar utvecklingen i olika stadsdelar. Men i politiken agerar ni för motsatsen. Både allmännyttan och andra aktörer i bostadsbranschen ser stora svårigheter med att få ekonomi i den modell som ni tillämpar med markförsäljning till högstbjudande samtidigt som era kompisar i regeringen har tagit bort investeringsstöd och räntesubventioner för byggandet av hyresrätter. Om man nu får ihop kalkylen, ja, då blir det i slutänden varje gång hyresrätter till extremt stora boendekostnader.

Det tillkommer knappt några nya hyresrätter och de befintliga säljs ut långt under marknadsvärdet. Det gynnar inte mångfaldens Stockholm. Tvärtom så skapar det segregation och uppdelning mellan fattiga och rika.

Jag yrkar bifall till socialdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 176

A b i t D u n d a r (fp): Stockholm växer. En växande befolkning kräver resurser för att man ska klara av investeringar i infrastruktur och bostäder. Alla partier i Stockholm har ett gemensamt intresse av att påverka riksdagen för att vi ska få mer pengar till infrastruktursatsningarna. Oavsett vilket parti som styr i Stockholm eller som innehar regeringsmakten kan vi vara överens om detta över blockgränserna.

Den 16 augusti i år gjorde generaldirektörerna för Vägverket, Banverket och Boverket ett gemensamt utspel på DN-debatt tillsammans med kommunalråden från både Moderaterna och Socialdemokraterna i Jönköping, Uppsala och Norrköping. Rubriken på artikeln löd: ”Bygg tätare i storstäderna så minskar växthusgaserna”. Jag citerar:

”En kompakt och funktionell stad ger mindre utsläpp av växthusgaser. Förtätad bebyggelse tar mindre naturmark i anspråk och utnyttjar redan gjorda investeringar. Där skapas moderna trafiklösningar för kollektivtrafik som ger kortare och tryggare

resvägar. Helt nya stadsbyggnadsideal förutsätter nya regelverk och samverkan mellan stat och kommun”.

Utspelet visar att vi som styr i Stockholms stadshus inte är ensamma om att förespråka en tätare, mer blandad och mindre segregerad stad. Även här borde det finnas utrymme för breda och blocköverskridande överenskommelser.

En modern storstad kräver moderna lösningar. Vi måste skapa en hållbar stad för kommande generationer. Då krävs det att vi i dag fattar beslut som grundas på insikten om att en hållbar stad förutsätter tät bebyggelse och goda kommunikationer.

Eftersom huvuddelen av vårt resande i rusningstrafik redan i dag sker kollektivt är det självklart att skapa en stad som kan utveckla det kollektiva resandet under lång tid framöver.

Vi kan kombinera en hållbar utveckling av staden med ekonomisk tillväxt. Detta är en liberal syn på utveckling.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 177

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nu blir det ord och inga visor. Stockholm är en av världens vackraste huvudstäder. Stockholm är vackrast, tycker jag, och det gäller att värna detta. När staden växer, vilket den gör, är det viktigt att strukturerna och de enskilda projekten är långsiktigt hållbara, klimatsmarta och bra för oss alla som lever här.

Det är väsentligt att vi utvecklar Stockholm åt rätt håll och inte förstör stadens fantastiska befintliga kvaliteter som gör staden skön att leva i och att besöka. Hållbar stadsutveckling kommer inte av sig självt. Det krävs planering och samordning. De ekonomiska drivkrafterna är mycket starka i stadsutvecklingsfrågor. De stora företagen hittar och formar sin spelplan.

Stadsbyggnadskontoret har här en oerhört strategisk betydelse för Stockholms utveckling, för att Stockholm ska kunna vara en god och liten stad att leva och arbeta i, att växa upp i och åldras i. Människornas behov av en god livsmiljö måste vara den självklara utgångspunkten.

Men trots stadsbyggnadskontorets oerhört strategiska roll och enorma arbetsbörda drar borgerligheten ned på resurserna till kontoret – och ganska mycket dessutom – för en redan liten förvaltning. Miljöpartiets budget är så mycket bättre. Vi satsar verkligen på stadsbyggnadsfrågorna med 2 klimatmiljarder som gynnar spår- och vattenburen kollektivtrafik, 2 miljarder för att göra de paraboltäta förorterna attraktiva och miljövänliga. De kan göra det i Göteborg, varför ska inte vi kunna göra det i Stockholm? Vidare satsar vi 2 bomiljarder för att ordna det som verkligen behövs i den här staden, små billiga men också klimatsmarta hyresrätter. Sedan anslår vi 17 miljoner mera än ni till stadsbyggnadskontoret för att man ska kunna genomföra ett högkvalitativt arbete.

Bostadsbyggande är positivt, men vi vill göra det i form av vindsutbyggnader, avkontorisering först och främst i stadsutvecklingsområdena som är en fortsättning på staden. Det gäller Norra stations-området. Liljeholmen, Hammarby sjöstad etcetera. Givetvis bör Bromma flygplats vara ett av dessa områden.

Miljöpartiet motsätter sig den frimärksplanering som bedrivs i stor skala i våra vackra förorter i dag. Projekt efter projekt som väcker en enorm ilska och frustration, ovarsamma förtätningar förstör förorternas egna kvaliteter med grönska och luft mellan husen. Alla vill inte bo i kvarterstad, inte de som har valt att ha grönmärk runt huset.

Låt stadsbyggnadsstrukturen fortsätta ut i Norra stations-området och i centrumnära stadsutvecklingsområden, men inriktningen i 20:30 med att bygga ihop och faktiskt i mångt och mycket förstöra förorten, det motsätter vi oss kraftigt. Bygg på redan exploaterad mark. Ge sjutton i att bygga på natur-, park- och idrottsmark! Det är våra yngsta och äldsta invånare som mest behöver ha nära till naturen.

Sätt i stället fart på naturreservatsbildningarna! Vad händer med Årstaskogen, Mikael?

Miljöpartiet har fokus på de unga stockholmarna. Deras inflytande i planeringen, deras intressen, hälsa och uppväxtmiljö måste få utrymme i den fysiska planeringen. Ni nämner dem inte med ett ord. Det tycker vi är klen.

Demokratifrågorna är en annan sak som jag tänker ta upp i ett annat anförande.

Jag yrkar att det beslutas i enlighet med vår gröna reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 178

M a r i a H a n n ä s (v): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Något som det inte pratas så mycket om är barn och ungdomar. De äger också vår stad, Stockholm. Ofta förbises deras perspektiv i planeringen. Vänsterpartiet menar att deras perspektiv ska genomsyra stadsplaneringen. Vi vill skapa en stad med möjligheter till lek och rörelse, även oberoende av de vuxna. Vi vill att det ska finnas gröna områden och lekplatser där också små barn kan röra sig fritt, till exempel i varje 30-zon.

För att stärka barnens medverkan i planeringen vill vi inrätta ett barnråd. Det finns goda exempel på hur ungdomar på högstadiet och i gymnasiet medverkar i detaljplanearbetet. Ett sådant exempel är Kungälv. Det vill vi se mera av. Men varför då? Jo, därför att barn och ungdomar ser saker ur andra synvinklar än vad vi vuxna gör.

Vi lite äldre medborgare äger också staden. Därför måste vi få ett inflytande i stadsplaneringen. Inflytandet och de demokratiska processerna måste öka. Vi vill ha öppna nämndsammanträden. Vi vill ha fler alternativ när det gäller detaljplaner så att det blir lättare för medborgarna att förstå och att kunna välja.

Vi tycker att planer ska antas i kommunfullmäktige, inte i nämnden. Ni säger att ni vill effektivisera planprocessen. Men risken är väldigt stor för att det blir mindre

insyn och mindre demokrati. Ni vill ju fortsätta att ha nämndens möten stängda för allmänheten.

Vi behöver också mer av en omvänd planprocess. Exemplet Kärrtorp är utmärkt. Många bostäder – de flesta av dem som nu håller på att byggas, cirka 900 – kom till stånd på grund av medborgarna var med på tåget från början. Därför blev det nästan inga protester – jättebra.

Ordförande! I går pratade vi om enkelt avhjälpna hinder. Inget arbete har bedrivits i stadsbyggnadsnämnden i år under den borgerliga majoriteten. Vi menar att detta borde vara klart år 2010.

Obligatoriska ventilationskontroller görs inte heller. Det är så viktigt för de funktionshindrade. Det handlar om tillgänglighet på många olika sätt.

Kallbadhus-debatten har grasserat överallt, utom i stadsbyggnadsnämnden där ärendet har dragits tillbaka. Vi har inte ens sett det. Vi ser gärna många kallbadhus i den här staden utan hotell. Vi föreslår att man kan ha ett i Årstaviken, på Riddarholmen, vid Vinterviken och vid Flatenbadet.

Det är viktigt med skyddet för de gröna kilarna och för skogen. Tänk er 200 år framåt, vad som då finns kvar av grön mark!

Bifall till Vänsterpartiets budgetreservation!

Anförande nr 179

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, fullmäktige. Åhörare! God middag allihop! Särskilt roligt är det att stå här i dag och tala om exploaterings- och stadsbyggnadsfrågor, i alla fall med vår majoritets budget som underlag.

Jag och en del med mig brukar gilla att prata om förvaltarskapstanken, att vi ska lämna ett fungerande samhälle med fungerande goda livsförutsättningar till våra barn och barnbarn. I det sammanhanget är miljöfrågor viktiga. Men man ska inte fastna där. Mina barn och barnbarn ska också ha någonstans att bo. De ska ha arbetsplatser att ta sig till. Det ska finnas en fungerande infrastruktur.

I den dynamiska period där i synnerhet Stockholms stad – men också hela Mälardalsregionen – befinner sig i är det roligt att se att vi i vår majoritet har kommit i gång på ett så bra sätt.

Vi håller på att lösa Slussenfrågan, som har diskuterats alldeles för länge. Vi går mot ett nytt stadsbibliotek. Vi har satt upp ett långsiktigt bostadsförsörjningsmål – kom ihåg mina barn och barnbarn – med 80 000 nya bostäder till 2030. Vi genomför en mängd olika förbättringar när det gäller miljöteknik, och vi inför nya miljöprofileringar i vår stad. Allt detta måste ju ses som en helhet.

Jag vill med bestämdhet återkomma till och hävda förvaltarskapstanken. Vi kan inte dela upp saker. Om vi ska vara så miljövänliga att vi inte kan bygga någonting, ja, då

får vi bo i skogen och ha en fin natur eller vice versa. Om vi bara bygger får vi inte någon fin natur.

Trots att vi lever i en stad som efter svenska mått mänt expanderar väldigt mycket och väldigt fort är vi fortfarande just nu den absolut grönaste storstadsregionen i världen – lite beroende på vad vi räknar som storstad, men om vi jämför med andra huvudstäder i EU. Det finns i och för sig många vackra städer ute i Europa, Warszawa, Paris och Prag. Det är vackra städer, men de har inte vår naturrikedom. Den värnar vi även i vår majoritet.

När jag står här och skryter om vår majoritets budget avseende exploatering och stadsbyggnad är kanske det viktigaste att vi är ett beslutsfäigt gäng som har arbetat fram förslaget. Om vi tänker oss att vänsteroppositionen ska lösa de här frågorna för mina barns och barnbarns skull, hur ska det gå till? Vi tycker ju inte likadant. Några av er vill bygga jättemycket, men på ett annat sätt som vi tycker krävs för att regionen ska exploateras. Sedan finns det några som kanske vill bygga någonting och andra som är emot allting. Hur ska det fungera?

Vi står för någonting som faktiskt fungerar, en uppstart på en mandatperiod där vi redan nu har kommit oerhört långt, och vi i vår majoritet kommer att fixa det här uppdraget, det är jag alldeles övertygad om. Vi kommer att klara av att utveckla vår stad och hela vår region på det sätt som krävs. Lyckas vi med någonting i Stockholm påverkar det inte bara oss utan hela Mälardalsregionen, Sverige och Norden.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 180

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Centerpartiet vill verkligen att Stockholm ska vara den metropol som så många i den här salen talar om. Men då måste vi också tillåta att Stockholm förändras. Centerpartiet är överens med majoriteten i de allra flesta stadsbyggnadsfrågor. Men på en punkt skiljer vi oss åt, i alla fall till en del. Centerpartiet vill se ett klimat som tillåter byggande som sticker ut från det vanliga, exempelvis menar vi att staden är mogen för några riktiga skyskrapor.

Med tanke på att det inte har byggts en enda uppseendeväckande byggnad i Stockholm sedan uppförandet av Globen är det kanske inte så konstigt om många stockholmare undrar vad vår generation ska lämna efter sig av minnesvärd arkitektur.

Stockholm har alltid förändrats i tiden. Vi menar att utveckling är något positivt och att Stockholms utveckling måste beaktas med samma dignitet som historien. Visst ser vi potentialen i framtidens stadsbibliotek, Klara hotell och konferens och inte minst i ny Slussenlösning, men vi menar också att innerstaden har flera områden där byggnation av skyskrapor skulle bidra till en mer dynamisk stad.

När man bygger skyskrapa måste man lokalisera den på platser där den passar väl in men också där det finns ekonomiska förutsättningar för byggandet. Därför vill vi i Centerpartiet tillsätta en skyskrapsutredning enligt samma modell som man gjorde i London år 2002. Utredningen ska arbeta fram förslag PÅ platser i Stockholms

innerstad som det lämpar sig att bygga skyskrapor på. Den ska också genomlysas den ekonomiska betydelsen av skyskrapor och annan spektakulär bebyggelse avseende arbetsmarknad och vitalisering av staden eller stadsdelar.

Byggande på höjden kan inte bara göras oerhört vackert utan möjliggör också ett expansivt byggande kombinerat med anläggandet och bevarandet av grönområden, såväl som naturområden, parker och lekplatser och idrottsplatser. Norra stationsområdet är ett nytt område som enligt oss har potential att bli ett väldigt bra stadsutvecklingsprojekt med skyskrapor. Skyskrapor skulle inte bara arkitektoniskt sätta Norra stationsområdet på kartan utan också göra området till ett landmärke och bidra till att ge området en egen identitet.

Stockholm är en unik stad, en stad på och vid vatten. Vatten är en enorm tillgång för såväl invånare som turistnäring. Stockholms kajer är viktiga för stadens profil och förtjänar att användas till mycket mer än till parkeringsplatser som många gånger är fallet i dag.

Centerpartiet föreslår i sin budget att Stockholm tar fram en strategi för Stockholms kajer. Visionen är ett Stockholm med Skeppsbron, Strandvägen och Norra och Söder Mälarstrand som blomstrar med krogar och kaféer, marknader och gångstråk. Centerpartiet vill att Stockholms framtida stadsutveckling ska gagna både miljön och ekonomisk tillväxt. Den hållbara staden med integrerade lösningar för vatten, energi och avlopp är bra för miljön samtidigt som det kan ge goda exportmöjligheter för ny teknik. Stockholm ska vara en levande förebild för ett modernt samhälle.

Därmed yrkar jag bifall till Centerpartiets förslag.

Anförande nr 181

M a r t i n M i c h e l (mp): Ordförande, fullmäktige, medborgare! Håller vi på att skapa ett nytt miljonprogramsområde på norra Kungsholmen, precis som vi gjorde på 60- och 70-talen? Målet då var att bygga bort bostadsbristen. 100 000 lägenheter skulle byggas i landet. Nu gäller det att bygga 20 000 nya lägenheter i staden.

De politiska partierna bjuder över varandra inför varje val för att locka till sig väljare. 20 000 nya lägenheter under kommande mandatperioden har hörts från flera håll utan att man tänker efter var i staden man ska bygga alla dessa lägenheter, på vilket sätt och vilka miljömässiga konsekvenser sådana löften kan få.

Just nu tittar man på stadens sista större naturparkområden, såsom Årstafältet, Kyrkham-Lövsta och Järvafältet som lämpliga exploateringsområden för bostäder. Det är helt förkastligt. En långsiktigt hållbar och mänsklig stad behöver naturparker och grönska av många skäl. I staden måste samspelet mellan boende, arbete, vård, skola och omsorg, handel, rekreation, fritid och goda kommunikationer fungera. Även miljö, hälsa och säkerhet och möjlighet till integration är jätteviktigt. För att åstadkomma detta krävs en lång process av planering, samordning och förankring i demokratiska processer. Jag har sett många eldsjälar ge upp i förtvivlan över att politiker och tjänstemän inte lyssnar eller till och med uppträder föraktfullt över vad de har att säga. Många kloka idéer har gått om intet på grund av just detta.

Dokumenterad kunskap finns i staden, och all kompetens finns som behövs. Men när politiker går in och kräver ännu mer lägenheter än vad tjänstemännen rekommenderar eller remisserna säger, börjar det bli riktigt illa.

Norra Kungsholmen kan rymma max 3 500 lägenheter om alla behov för en bra boendemiljö ska kunna skapas. Men den borgerliga alliansen har bestämt att det ska byggas minst 5 000 lägenheter, trots protester och varningar om konsekvenserna. Det är antalet lägenheter som gäller nu precis som för 45 år sedan. Har vi inte lärt oss någonting?

Vi ser nu hur den borgerliga alliansen fuskar med den demokratiska förankringen. Vi har inte tid med sådant tjafs. I sin iver att visa handlingskraft glömmer man bort allt väsentligt och grundläggande för den goda, trygga och hållbara staden.

Jag yrkar bifall till reservation till förmån för Miljöpartiets förslag till budget.

Anförande nr 182

Borgarrådet Söderlund (m): Ordförande, fullmäktige! Man funderar ofta när man möter politiska motståndare och kolleger om man är på samma planet över huvud taget. Det känns inte som att vi är på samma planet. Jag pratade om Kocksgatan som Boverket nu vill ska stoppa. Man ska inte få bo vid Kocksgatan. Det är oerhört skadligt. Det är ett av de mest attraktiva områdena i centrala Stockholm

Nu säger Martin Michel att vi inte ska bygga färdigt nordvästra Kungsholmen, om jag förstod ditt inlägg rätt. Efter 125 år ska vi inte bygga färdigt nordvästra Kungsholmen.

Det handlar inte alls, Martin Michel, om antalet lägenheter. Det handlar om vilka strukturer man vill ha. Jag vet vad du vill ha. För det första vill du inte ha några bostäder alls, för det är ett konsekvent miljöpartikrav. För det andra vill du inte ha en tät intressant stenstad. Du börjar prata om förhållandena på nordvästra Kungsholmen. Vad är det skillnad på västra Mälarstrand och Norr Mälarstrand? Vill du riva husen längs med Stadshuset också längre bort? Är de också ogästvänliga, otjänliga och på alla sätt människovidriga miljöer? Då är det i linje med Boverket. Stoppa Kocksgatan. Martin Michel vill riva Norr Mälarstrand.

Någon gång vill vi syna era kort. Vad är det för stad ni vill bygga? Det är väsentligt.

Anförande nr 183

Martin Michel (mp): Jag ber om ursäkt för att jag sade 20 000 lägenheter. Jag vet att det gäller 15 000 lägenheter som den borgerliga alliansen har gått med i valkampanjen.

Visst ska vi bygga norra Kungsholmen, absolut. Det är vi helt med på. Men det förslag som ligger nu med 5 000 lägenheter innebär att vi bygger ett nytt Sibirien ungefär. Det blir mörka lägenheter i tjocka hus med små gårdar, trånga gator och sju åtta våningar höga kvarter. Det blir inte någon bra miljö att bo i.

Jag har i mitt anförande beskrivit vad den goda trygga staden innehåller för kvaliteter. Jag har i alla fall försökt göra det, om borgarrådet Söderlund lyssnade ordentligt. Jag gav en sådan beskrivning.

Anförande nr 184

A b i t D u n d a r (fp): Hela förmiddagen har vi diskuterat hur Stockholms län växer, och det behövs flera infrastruktursatsningar, bland annat bostäder. Men kanske i er värld Stockholm ska konkurrera med Borås eller Kalix eller Skövde? Kom någon gång till verkligheten. Vi kan inte hålla på att i miljöns namn försöka stoppa utvecklingen i vår stad. Gud bevare att ni ska påverka Stockholmspolitiken!

Anförande nr 185

M a r t i n M i c h e l (mp): Lägg ned Bromma flygfält så har vi stora områden som vi kan göra jättefin trädgårdsstad i och som kommer att bli väldigt eftertraktad. Sådana har funnits i många år. Det ingår dessutom i översiktsplanen.

Anförande nr 186

R e g i n a K e v i u s (m): Ordförande, fullmäktige! Kära Vänsterpartiet, vill bygga eller inte bygga? Ni skriver om 10 000 nya hyresrätter. Ni skriver att byggandet ska ske i första hand på redan exploaterad mark, och ni skriver att fastighetsnämnden ska bygga på befintliga hus. Men samtidigt säger ni nej till höjt exploateringsstal, ni säger nej till höga hus och nej till att bygga på grönområden. Hur ska ni lösa den ekvationen? Vill ni bygga, eller vill ni inte bygga?

En annan sak som är intressant när man läser budgettexten är att Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill agera inredningsarkitekter. Ni hörde rätt. Vänsterpartiet skriver: Ett sätt att minska materialanvändningen i byggskedet är att satsa på kollektivhus.

Jaha, Vänsterpartiet tycker alltså att väggar är ett problem. Vilka väggar tycker ni att det är problem med? Kollektivismen finner ju inga gränser. Det bästa vore kanske om människor valde att bo i stora salar, i Folkets Hus-salar. Planlösningar: Vilka planlösningar föredrar inredningsarkitekterna Vänsterpartiet och Miljöpartiet?

Nu kan jag lugna Vänsterpartiet och Miljöpartiet att väldigt många människor väljer att bo i lägenheter med öppna ytor. Så Vänsterpartiet och Miljöpartiet behöver inte leka inredningsarkitekter, även om ni gillar planlösningar.

Vänsterpartiet, vad skulle ni ha stadsbyggnadsnämnden till egentligen? Ni vill ju att alla detaljplaner ska antas här i fullmäktige. I stadsbyggnadsnämnden får tjänstemän och arkitekter redovisa projekten, man får titta på modeller. Ni vill att alla detaljplaner ska tas här. Inser ni vilket komplext system det blir? Det finns väldigt många mindre detaljplaner dessutom.

Barnperspektivet är intressant. Tänk er att man skulle möjliggöra för rosa fasader, tinnar och torn, runda fönster och hus som liknar Ville Villekulla. Personligen skulle jag gilla att höjden på husdörrar skulle vara 1.50. Problemet är att Miljöpartiet i stadsbyggnadsnämnden hela tiden lade sig i detaljer. Man var inte alls öppen för

något barnperspektiv, utan man ville se att huset flyttades både tre meter åt höger, oj, här försvinner två träd, oj det byggs 200 lägenheter, men det är träden som är viktigare än dessa 200 lägenheter.

Jag kan nämna att barnperspektivet finns alltid med. När man planerar bostäder planerar man för människor, och människor har barn. Man planerar för att människor ska kunna leva hemma i de här husen.

Jag yrkar bifall till det borgerliga budgetförslaget.

Anförande nr 187

M a r i a H a n n ä s (v): Ja, Regina, det är intressant att du har varit borta från den här branschen ett tag, verkar det som. Du har ingen aning om vad du pratar om. Det är inte alls så att vi är helt emot höga hus. Vi går faktiskt med på höga hus. Kolla med dina partikamrater i stadsbyggnadsnämnden, vi är inte helt emot höga hus. Det är inte så, absolut inte. Vi är inte heller emot att bygga på alla grönområden. Är de i ett kollektivtrafiknära läge tycker vi att man kan bygga även där, man kan hitta ersättningsmark. Vi tycker att man ska bygga på hårdgjorda ytor i huvudsak.

När det gäller stadsbyggnadsnämnden har jag aldrig sagt att vi ska lägga ned den. Tidigare var det så, innan du kom in i den branschen, att vi hade debatter i fullmäktige om detaljplaner också. Nu har vi bara dem som är väldigt speciella. Men vi tycker att det ska vara en debatt och öppna sammanträden.

Det finns väggar i kollektivhus också.

Anförande nr 188

R e g i n a K e v i u s (m): Vad bra att det finns väggar i kollektivhusen. Jag vet inte vilken bransch du pratar om, om du pratar om den detaljstyrande vänsterpolitikerbranschen eller om byggbranschen. Jag läser i ett budgetförslag att ni är väldigt kritiska till höga hus, men samtidigt är ni kritiska till höga exploateringsstal. Ni var kritiska till att bygga på grönområden.

Jag vet inte vilka som har skrivit ihop era budgettexter, men det verkar som att ni inte riktigt har koll på vad som står i er budgettext.

Anförande nr 189

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det var många frågor som du talade om. Jag börjar med några. Grönområden är vi definitivt emot att bebygga. Vi har i och för sig sagt ja till kollektivtrafiknära lägen, speciellt om man vidtar kompensationsåtgärder. Kollektivhus tycker jag är väldigt sympatiskt, och jag förstår att det är en stor efterfrågan på det. Jag hoppas verkligen att allmännyttan kan bygga några kollektivhus, för det är väldigt bra ur miljöhänseende att dela på vissa gemensamma utrymmen. Dessutom är det socialt oerhört bra.

Jag vill nog prata om ert klimatarbete. Ni har lagt ned programmet för miljöanpassat byggande till byggbranschens stora förfäran. De undrar vad ni håller på med.

Byggbranschen har också uttryckt väldigt tydligt att de vill göra en klimatanpassad stadsdel i Annedal i Ulvsunda. Det har ni över huvud taget inte brytt er om. Jag undrar vad ni har för kontakt med verkligheten.

Anförande nr 190

R e g i n a K e v i u s (m): Jag tror att vi har betydligt bättre kontakt med verkligheten än vad Miljöpartiet har. Vet du varför? Jo, vi tror på att saker och ting kan utvecklas, att tekniken går framåt i miljöfrågor och vad gäller att bygga miljövänligt. Vi tror inte på att politiker i den här salen ska detaljstyra allting. Det finns lagar och regler för hur man ska bygga. Boverket har tre tjocka böcker som man måste följa både vad gäller tillgänglighet, miljöanpassat byggande och liknande. Tro mig, företagen kan bygga miljömässigt rätt.

Anförande nr 191

J o n a s E k l u n d (mp): Ordförande, fullmäktige! Inför valet i fjol var det en hel del av våra väljare som gjorde sig skyldiga till missförstånd. Jag ska ta ett exempel som är lite utanför det här sakområdet. Men de som trodde att när Moderaterna sade att socialbidragstagare ska få arbete med avtalsenlig lön inom fem dygn missförstod det. De trodde att det betydde att socialbidragstagare skulle få arbete med avtalsenlig lön inom fem dygn. Så var det inte.

Det var en annan sak som folk missförstod, främst i Årsta. När tv-nyheterna ABC frågade Moderaterna vad de ville göra med Årstafältet svarade Moderaterna att de vill utveckla Årstafältet till en levande stadspark, och Kristdemokraterna svarade att fältet ska vara öppet med plats för olika aktiviteter. Vi har varit med om att fatta beslut om fler sportplan med plats för olika idrotter som rugby. Det ska också finnas kaféer och gott om utrymme för att sola och vila. Därutöver behövs det platser för hundrastning och motionsspår. Det ska vara lätt att ta sig till och från fältet, vilket nu delvis blivit lättare genom att södra länken nu tagits i bruk.

Då var det många som missförstod det och trodde att det betydde att den planering som de borgerliga partierna varit med på i politisk enighet av landskapspark på Årstafältet skulle fortsätta. Det var ett missförstånd.

Precis efter valet kom ni i förra budgeten och sade att Årstafältet ska bort. Det ska bli en ny stadsdel, och möjligtvis kan man ha kvar en liten grön plätt som Mikael Söderlund kallar för Central Park. Han har missat att Central Park är åtta gånger större än Årstafältet, kanske ännu större.

Den här landskapsparken har planerats sedan slutet av 90-talet. Man har börjat bygga det, och man har anlägga det och gjort betydande investeringar i landskapsparken. Det här är ingenting som man river upp hur som helst. Det är söderorts största öppna fält. Norr om Stockholm och i norra delen finns Hagaparken, Rålambshovsparken och Gärdet. Årstafältet är söderorts Gärdet. Om Mikael Söderlund hade varit där när det var protestpicknick i somras hade han kunnat se hur väl använt det här fältet är.

Årsta är Stockholms mästare i förtätning av bostäder. Det byggs massor i Årsta i tomma gluggar som Mikael Söderlund skulle säga men på grönytor. Miljöpartiet har

gått med på en hel del av dessa. Det ska byggas 2 000 bostäder i så kallade Årstastråket när man har grävt ned kraftledningarna där. Men förutsättningen enligt stadsbyggnadsnämndens beslut för detta är att Årstafältet och landskapsparken där finns nära till hands så att det finns grönytor och rekreationsytor för dem som ska bo där.

Jag beklagar missförståndet.

Anförande nr 192

Borgarrådet Söderlund (m): Jag tycker att det är så uppfriskande att det finns politiska skillnader, det är så härligt! Ibland är de här statsbyggnadsdebatterna sådana att alla bara pratar och så går alla till sitt, och det blir aldrig någon konflikt. Det är härligt när det blir det, äntligen. Nu har vi synat korten flera gånger. Norr Mälarstrand är inte bra och borde rivas. Årstafältet är en lysande fantastisk öppen plats som alla använder. Mikael Söderlunds inkorg på datorn är full med protester.

Då kan jag säga till er att det är den inte. Den är alldeles tom. Däremot har jag fått några skriftliga brev från kvinnor och män som tycker att det är bra att vi gör något med Årstafältet. Då kan jag säga så här: Om det nu är så, Jonas Eklund, att man vill bygga ett Manhattan runt Årstafältet och gör det till Central Park ska jag gärna diskutera det med dig, det är en spännande idé. Den kan vi utveckla.

Östberga ska integreras med övriga stadsdelar. Hela Stockholms utveckling handlar om ytterstaden, att integrera ytterstad med innerstad, att integrera ytterstaden med andra ytterstadsdelar. Det är så vi skapar mindre konflikter och en mänskligare och bättre stad. Men har vi ingen majoritet för det gör vi det inte, men vi vill göra det.

Ordningsfråga

Maria Hannäs (v): Jag tycker att vi ska hålla talartiderna.

Ordföranden: Jag tycker att vi gör det i stort. Det är nog lika mycket på båda sidorna som vi släpper lite grann. Men jag delar den uppfattningen, och vi gör allt för att göra det.

Anförande nr 193

Jonas Eklund (mp): I Östberga, Mikael Söderlund, görs det kompletteringsbebyggelse, nio fina hus mellan de gamla. Man bygger ihop det så kallade nya och gamla Östberga. Det blir väldigt trevligt, och jag tror att de flesta östbergabor uppskattar det. Men har östbergaborna bett om att bli av med sitt idrottsfält, där man kan spela rugby, ha picknick och så vidare? Har de bett om att bli av det och bli ihopbyggda eller integrerade, eller vad det nu var du sade? Tidigare har vi hört att man ska minska våldet i staden också om man bygger på Årstafältet. Det finns hur många konstiga argument som helst för det här.

Jag vill komma tillbaka till varför ni ville en sak en månad före valet och någonting annat efter valet. Det gäller alla tre allianspartier. Var tror ni att era väljare i Årsta säger om det?

Anförande nr 194

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag hoppas att våra väljare i Årsta tycker att vi har fattat ett rimligt beslut för att ordna bostäder i vår stad på ett fält som verkligen kan utvecklas. Det ska ju bo människor på Årstafältet. Det måste alltså finnas och kommer att finnas möjligheter att rasta hundar, idrotta, vistas utomhus på ett bra sätt även i framtiden. Då integreras en väldigt åsidosatt stadsdel rent logistikmässigt med Östberga.

Jag saknar också de enorma protestskrivelser som stadsbyggnadsledamot i min mejlbox. För ett antal år sedan och ännu fler kilon sedan spelade jag rugby på det där fältet. Det var dystert och ensamt, och man fick vandra runt fältet. Det är en väldigt outnyttjad del av staden. Nu finns det alltså möjligheter att 1) skapa bostäder, vilket vi behöver och 2) nyttja den här ytan på ett bättre sätt för friluftaktiviteter. Det är inget kanonställe just nu i staden där alla springer runt och har det trevligt.

Anförande nr 195

J o n a s E k l u n d (mp): Jag kan delvis hålla med och delvis inte hålla med. Årstafältet är inget kanonställe just nu. Det är ett ställe i förvandling. Det är ett ställe där man kanske har gjort en tredjedel av det arbete som är planerat för landskapsparcken. Ändå när man är ute en fin dag är det mycket folk på fältet. Det finns de som spelar rugby där fortfarande. Det är folk som är ute med hunden och så vidare.

Jag undrar om man tänker att Årstafältet ska bli som Enskedefältet där man får rasta hunden i folks trädgårdar. Jag förstår inte riktigt vad du menar. Det finns en lite parksnutt kvar. Men det är inte samma sak. Det är det enda öppna fältet i hela Stockholms södra stad. Jämför med Gärdet – skulle du acceptera att man skulle bygga bostäder på hela Gärdet? Skulle du fortfarande rasta hunden där efter att det blivit byggt?

Anförande nr 196

A b i t D u n d a r (fp): Vi har ambitionen att bygga ihop våra stadsdelar som lever i skilda världar, trots att de ligger grannar med varandra. Framför allt Miljöpartiet är emot det. Jag tycker att det är väldigt viktigt att ni redogör för stockholmarna hur ni ska komma åt segregationsproblemet när våra stadsdelar är så pass segregerade som Årsta kontra Östberga. Jag utgår från att du har varit där och känner till det. Jag har varit där åtskilliga gånger. Det är precis som skilda världar.

Kan du berätta konkret: Hur ska ni lösa detta segregationsproblem? Vi säger att vi har ambitionen att bygga ihop stadsdelarna.

Anförande nr 197

J o n a s E k l u n d (mp): Segregationsproblemet har vi börjat lösa under förra mandatperioden genom att se till att det byggs nytt i Östberga. Det byggs ganska stora lägenheter, och det byggs både bostadsrätter och hyresrätter för att få ett mera blandat boende. Östbergahöjden ligger dessutom precis bredvid ett villaområde.

Jag har inte hört östbergabor be om att få sitt fält bebyggt för att bli mer integrerade. Däremot har det kommit väldigt mycket önskingar om hur man ska bygga landskapsparken. Det har varit en oerhört demokratisk process under ungefär tio års tid eller ännu mer, till exempel att man ska ha gångvägar mellan Årsta och Östberga som är tryggare och som är belysta och så vidare. Allt detta finns planerat. Det finns en färdig planering för landskapsparken. Sätt den i verket!

Anförande nr 198

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att debatten om Årstafältet är väldigt belysande för vilken inställning vi har till staden och till hur staden ska utvecklas, hur vi kan förverkliga en reell integration.

Jonas Eklund sprider ett antal myter och rena lögner som jag skulle vilja bemöta. Det första är att vad Moderaterna sade före valet. Moderaterna för valet lade skrivelser på olika ställen och pressmeddelanden där vi talade om att vi ville bygga Årstafältet. Vi ville skapa en ny levande stadspark på Årstafältet som utvecklade den här delen av staden och som integrerade Årsta med Östbergahöjden. Det var vi väldigt tydliga med. Om någon har missförstått det är jag ledsen för det.

Det är inte så att vi ska bygga igen Årstafältet för att det inte ska bli någon stadspark där. Det ska bli en levande park i centrala Årsta där man kan använda parken för rekreation och verkligen använda den. Finansborgarrådet bor precis bredvid Årstafältet. Hon säger att det inte finns en kotte där. Det används inte på det sätt som ni sprider information om. Om det vore så skulle protesterna vara enorma. Staden skulle vara belägrad, huset skulle vara intaget av arga årstabor. Men det är inte så. I stället får jag brev från glada årstabor som tycker att det är verkligen någonting som man borde ha gjort för länge sedan. Jag vet att detta var uppe för tio år sedan, och vi ville redan då, men det var någon idé om en bondgård, man skulle ta fram gamla Götalandsväg och tänka på livet på 1800-talet och sådant. Nu är vi i en fas med Stockholms utveckling med bostadsbrist och integrationsproblem som motiverar att vi faktiskt tänker på ett annat sätt än för tio år sedan. Jag tycker att det är rimligt.

Gärdet har nämnts flera gånger i debatten. Det är numera, tyvärr höll jag på att säga, nationalstadspark i den delen. Vi kan åka gemensamt bort till kvarteret Sandhamns-gatans slut nästan nere vid Värtan. Det är inte kul att vara där kvällstid. Om jag kunde och vi i den här salen kunde bidra, skulle jag gärna vilja utveckla även Gärdet till en integrerad, fungerande stadspark mellan Värtan och övriga Östermalm. Det tycker jag skulle vara en härlig utveckling. Det är inte så mycket vi kan göra där tyvärr mer än bygga Manhattan vid Värtan, och det hoppas jag att vi ska göra.

Anförande nr 199

Cecilia Obermüller (mp): I stadsbyggnadsnämnden hade vi för inte alltför länge sedan en detaljplan som var framjobbad. Du som pratar om snabbare processtider – vi hade en detaljplan färdig för antagande på 450 bostäder på Årstälänken. Den hade verkligen knutit ihop Årstas befolkning och de nya bostäderna med Östberga och fältet. Då hade vi precis fått ingången till fältet till landskapsparken, om vi hade antagit den planen. Men icke! Du drog tillbaka den, för du ville ha något slags kvarterstad som vanligt.

Anförande nr 200

Borgarrådet Söderlund (m): Ordförande, fullmäktige! Dessa ständiga påhopp på kvarterstaden. Vad är det för fel på Sibirien? Här har det pratats om att Sibirien är fullt och otrevligt. Det är väl en härlig stadsdel, som många trivs jättebra i.

Skälet till att vi har väntat med att gå vidare med byggandet på Årstälänken är att det ska integreras med övrig bebyggelse. Det är inte sant det som Cecilia Obermüller säger. Det är inte ett dugg sant. Det är inte ett projekt som innebär ökad integration, utan det är några hus ute på den gamla leden som inte har något samband med övrig bebyggelse.

Men vi ska genomföra projektet, självklart.

Anförande nr 201

Jonas Eklund (mp): Mikael Söderlund säger att jag ljugar. Med sådana anklagelser brukar vi vara ganska sparsamma annars. Han säger att han minsann lade skrivelsen om att bebygga Årstafältet på våren 2006. Ja, det gjorde han som ensam ledamot. Men i styrgruppen, i den parlamentariskt sammansatta styrgruppen för landskapsparken på Årstafältet, fortsatte Moderaterna som om de inte hade ändrat uppfattning om landsparken och hur den skulle anläggas. När ABC frågade Moderaterna i Stadshuset i augusti 2006 vad de ville göra med Årstafältet, svarade de att det skulle bli en park.

Bara för att det verkar funka så för Moderaterna att det är det högsta hönsset som bestämmer vad fritidspolitikerna ska tycka är ingen ursäkt. Årsta är på väg att bli Stockholms mästare i förtätning, men Mikael Söderlund verkar vilja ha en matta av bostäder överallt, inga parker.

Anförande nr 202

Borgarrådet Söderlund (m): Om man kommunicerar till hela världspressen med att man vill utveckla Årstafältet och skapa nya kvarter och en ny levande park i stället för det blåsiga fält som vi faktiskt har då är man inte oärlig mot väljarna om man kommunicerar det. Du refererar till någon snutt i ABC. Vissa, till exempel Miljöpartiet, försökte misstänkliggöra helt enkelt utvecklingen och sade att det inte skulle vara någon park kvar. Det kan möjligen vara det lilla citatet som du är ute efter.

Men faktum kvarstår: Vill man utveckla stadsdelarna, vill man skapa levande integration tycker jag att man åtminstone ska skapa förutsättningar och ta fram ett bra förslag för Årstafältet, och det är bygget på en ganska bred politisk enighet. Att Miljöpartiet inte vill vara med har jag räknat med från början, för ni vill aldrig vara med, men jag hoppas att flera andra vill.

Anförande nr 203

T e r e s L i n d b e r g (s): Man blir lite konfunderad. I själva verket stoppade ni nästan 500 lägenheter i detaljplanen. Det var det sista beslut som skulle tas. Vi skulle ha haft 500 nya lägenheter där, och många av dem skulle ha varit hyresrätter.

Det är klart att det finns utmaningar för Årstafältet som behöver lösas, men jag tror inte att det handlar om att bygga över hela Årstafältet som ni vill göra. Den stora frågan är egentligen: Vad har du emot ytterstaden, Mikael Söderlund? Du pratar bara om stenstaden och Sibirien och hur fint det är i innerstaden. Men det finns värden i ytterstaden också som många människor som bor där uppskattar. Vi kan inte bygga stad i ytterstaden också på det sätt som du vill. Det kommer inte att fungera.

Min stora fråga till dig är: Vad har du emot ytterstaden? Vad har ni emot hyresrätter? Ni markanvisar inte, och ni stoppar de hyresrätter som är på väg.

Anförande nr 204

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Vad har du emot ytterstaden? Det är en relevant fråga. Varför ska ytterstaden ha förutsättningar som inte andra delar av Stockholm har? Varför ska man inte ha integrerade stadsdelar, Teres Lindberg? Det vore käckt om du svarade på det.

Det här handlar inte om att vara kritisk till ytterstaden, det handlar om att utveckla ytterstaden om det är på Årstafältet eller om det är på Järva där man tvingas ut på E 18 på att ta sig till Rinkeby och Tensta tack vare bostadsminister Ingvar Carlsson.

Antingen är ni med på att utveckla Stockholm eller också problematiserar ni ständigt Stockholms utveckling. Jag tror att vi behöver de här mötesplatserna. Vi har inte stoppat 450 lägenheter, utan vi har sagt ja till 450 lägenheter plus kanske 300 lägenheter till.

Det här ärendet handlar om att skapa samband mellan Årsta och Östberga, att skapa integration, nya bostäder och levande stadspark. Jag vill verkligen att Teres Lindberg ska vara med. Är du inte det, kommer vi att få väldiga svårigheter, tror jag.

Anförande nr 205

M a r i a H a n n ä s (v): Mikael Söderlund raljerar om kulturmiljövården och Göta landsväg, och det tycker jag är tråkigt. Vi har faktiskt en lagstiftning när det gäller fornminnen i vårt land.

Jag tycker också att du på ett sätt som är trist pratar om Årstafältet som att det inte var bra användning. Det är jättemycket spontansport och andra aktiviteter. Årsta AIK är jättebekymrade över den utveckling som sker nu.

Vi vill också bygga vid Årstafältet. Vi har sagt ja till den plan som fanns på den gamla motorvägen. Det finns kraftledningar som går där. När vi tar bort dem någon gång finns det utbyggnadsmöjligheter i kanten. Människor vill inte bygga ihop stadsdelar. De som bor i de här stadsdelarna vill ha på det här viset. Att ni inte kan förstå detta!

Anförande nr 206

S u n e G i d g å r d (s): Ordförande, fullmäktige, stockholmare som lyssnar eller tittar! I öststaterna byggdes under den onda diktaturtiden ofta monument, och även på andra håll i världen har despoter önskat bli ihåkomna. Högeralliansen har nu sällt sig till gänget. Ni har byggt monumentet Bromma flygplats att beflygas i ytterligare 30 år. Besvikna och demokratitörstande människor brukar riva ned monument som inte speglar deras önskningar. Vi får se hur lång tid det tar för stockholmarna tillsammans med oss politiker att montera ned monumentet Bromma flygplats och i stället för olycksrisker och miljöfara bygga bostäder.

30 år är en lång tid. Att binda Stockholm vid ett så här kontroversiellt beslut som återverkar negativt på oss alla är otillständigt. Det återverkar mest negativt på barnen, de unga, nästa generation.

Hur tänker ni i högeralliansen? Vilka människor är viktiga för er? Är det en omodern flygplats med dåligt läge som ni vill lämna till nästa generation?

Anförande nr 207

J o a k i m L a r s s o n (m): Jag väntade på att någon skulle komma med något käckt om Bromma flygplats. Det gjorde du verkligen. Jag vill ändå påstå att verkligheten, vad som händer när man skapar en förutsättning för en citynära flygplats att vara etablerad i 30 år, är lite annorlunda än vad du påstår. Resultatet av det avtal som nu är framtaget och som nu ska upp i fullmäktige och som kommer att skapa diskussioner här är att vi faktiskt har en citynära flygplats som har möjlighet att utvecklas på ett sätt som man inte har när man har korta avtal. Ett 30-årigt avtal kommer att innehålla en rad av olika typer av miljöåtgärder som inte är möjliga när man har korta avtal. Det 30-åriga avtalet kommer att innebära att den här regionen fortsätter att växa. Det är en förutsättning för tillväxten i den här regionen. Vi vill bli den miljonstad som vi talar om. Vi vill det, men det vill inte ni.

Anförande nr 208

S u n e G i d g å r d (s): Ja, Brommaresenärer, vilka är det de? I dag reser kungen, hovet, statsministern, regeringen, näringslivet, storföretagen och sedan är chartertrafiken som det ligger mycket pengar i. Ingen av de här behöver Bromma. Det är lättare och det går snabbt att komma till Arlanda, med helikopter, limousin, taxi, tåg eller buss. För egen del är ja fullständigt nöjd med att flyga från Arlanda fast jag bor när Bromma.

Anförande nr 209

F r e d r i k W a l l é n (kd): Som en representant för ett parti som vändades och försökte tänka noggrant innan vi slutligen satte ned foten innan vi slutligen beslutade vad vi ska göra med Bromma tillsammans med våra kamrater i majoriteten frågade: Vad har vi för alternativ? Ska våra barn och barnbarn inte kunna fråga någonstans ifrån? Vi behöver en citynära flygplats i en så expansiv region som Stockholm. Vad är alternativet? Vad är ert svar? Var ska vi ha en andra, citynära, flygplatsen? Eller ska vi sluta flyga? Ska vi säga nej till expansion? Ska vi säga nej till en positiv utveckling? Ska våra barn och barnbarn varken flyga, ha några jobb eller leva i en region som utvecklas för att vi saknar en citynära flygplats?

Jag brukar bryta lans för andra flygplatser lite för långt ifrån oss för att kunna ta över det ansvar som Bromma har, nämligen Skavsta. Men det är trots allt så att det inte är någon lyxflygplats, jag är själv en av dem som flyger från Bromma. Jag skulle få väldigt svårt att sköta mitt jobb om inte Bromma fanns.

Vad är alternativet? Det vanliga är att ni ställer en massa frågor oavsett om ni är i opposition eller i majoritet, men ni levererar aldrig några svar.

Anförande nr 210

S u n e G i d g å r d (s): Det finns goda flygplatser runtom i Mälardalen för chartertrafiken, och för oss andra är Arlanda väldigt bra att flyga ifrån. Det behövs inget flyg på Bromma.

Anförande nr 211

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Som ni alla säkert vet har Centerpartiet genom åren arbetat mot Bromma flygplats. Den ska bort. Samtidigt ser vi att det finns ett behov av en stadsnära flygplats. Problemet med den lösningen är kapacitetstaket i framtiden. Vi ser inte att det är en långtidslösning. Vi ser miljöproblem och säkerhetsproblem. Vi hade hellre sett att man hade hittat en annan Stockholmsnära flygplatslösning med bra kommunikationer.

Anförande nr 212

S u n e G i d g å r d (s): Stockholm är en miljonstad. En miljonstad behöver mark att bygga på, bra mark. Det finns bra mark, intressant mark som man kan göra väldigt spännande stora och fina bostadsområden på. Bromma är inte bara en platta. Det är kuperat, det finns lite berg runtomkring. Man kan göra väldigt fint bostadsområde utifrån Bromma.

Anförande nr 213

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag säger ungefär samma sak som jag sade förut, fast nu gäller det flyget: Det är omodernt att köra flygplan alldeles ovanför husen. Det är jätteotäckt, och det bullrar. I Wien och Hongkong har man lagt ned de stadsnära flygplatserna och har i stället flyttat ut flyget. Där ska det bli väldigt fina bostäder, i varje fall i Wien. Där byggs det i samma stil som i Annedal i Mariehäll i Stockholm, det är samma arkitektkontor. Det är bra, för då får

vi arkitekter som vet hur man bygger på flygfält, så det är bara att gå vidare och ta resten av Bromma flygfält.

Det jag skulle vilja understryka är att vi måste satsa på förorterna mycket mer än vad vi har gjort. Det är ofta dålig social och estetisk miljö i många av våra miljonprogramsförorter. Felet är att man har uppdelat funktionerna: boende där, köpa där och arbeta där. Det ger en död stadsmiljö i vissa tider på dagen. I Frankrike var det väldigt mycket kravaller i förorterna för ett par år sedan. Där har man visat att i en sådan här problemförort till Paris har man genom att förbinda den med snabb kollektivtrafik till den centrala delen av Paris fått ett verkligt lyft. Nu åker man på en kvart till staden, förut var det betydligt svårare.

Det handlar väldigt mycket om vad vi erbjuder av för typ av kommunikationer. Målet i framtiden är att vi ska ha blandade förorter där bostäder och arbetsplatser och service ligger på samma ställe. Sedan ska vi ha en högklassig kollektivtrafik som såväl förbinder förort och förort som förort och centrala delar av regionen.

Jag tycker att debatten för mycket handlar om badringar i innerstaden och allt sådant. Men det är i förorterna vi har gjort de stora felen i planeringen av bostadsområden. Det är där vi ska sätta in huvudkraften för att förbättra vår stad, och det ska vi göra i diskussion med de boende. Det är väldigt viktigt. En säger att det inte ska vara kvarterstad, någon annan säger att det ska vara kvarterstad, det ska vara hus och park. Det ska finnas mångfald, många olika typer av stadsstruktur i våra förorter. Det viktiga är att detta förankras och diskuteras av oss politiker och dem som bor i områdena.

Anförande nr 214

J o a k i m L a r s s o n (m): Eie Herlitz och Miljöpartiet har väl kanske inte alltid visat på stor förståelse för sambandet mellan tillväxt och arbete, miljö och så vidare, det vet vi. Men jag kan trösta dig med att vi ser det sambandet. Den flygplats du pratar om består till 15 procent av affärsflyg. Dessutom finns det en del räddningsflyg och annat. Jag vet inte om ni vill att ambulansflyg ska taxa in på någon bana på Arlanda i väntan på att få göra sina uppdrag.

Det är inte enbart den typen av verksamhet utan också en del privata resenärer som använder Bromma flygplats. Bromma flygplats är i dag en kommunikationspunkt för övriga delar av Sverige. Jag pratade med en från Kalix häromdagen, för övrigt en partikamrat till Teres Lindberg, som tyckte att det var utmärkt att vi hade en citynära flygplats säkrad i den här regionen. Kalixborna är välkomna att använda den också.

Anförande nr 215

E i e H e r l i t z (mp): Jag vill understryka att både i Hongkong och i Wien har man tagit bort citynära flygplatserna. Där har det inte varit, vad jag har hört, något krångel med deras räddningstjänster och sådant. Mycket av de transporterna sker med helikopter, och det kan man härbärgera på betydligt mindre ytor än hela Bromma flygfält.

Anförande nr 216

Fredrik Wallén (kd): Jag ville bara anknyta till och hålla med om att de stora misstagen när man byggde Stockholm var i förorterna, men det försöker vi rätta till nu. Vi försöker bygga ihop det här på ett vettigt sätt, och vi startar nu. Det finns väldigt mycket att jobba med. Samtidigt kan man säga att det händer positiva saker framför allt kanske på planstadiet, men när jag vandrar på Järvafältet ser jag hur det kan synkas och hur vi ska kunna bygga ihop stadsdelar som segregeras per automatik i stadsplaneringen för 40 år sedan, och det var illa. Men nu rättar vi till det.

Anförande nr 217

Teres Lindberg (s): Ordförande, fullmäktige! Jag blir lite ledsen när jag ser majoritetens budget. Inte någonstans lyfter man fram ytterstadens befintliga områden. Det ska vara nya områden, det ska vara fräscha områden, utan hänsyn tagen till människors behov av rekreationsområden. Jag kan inte låta bli att lyfta Årstafältet igen. Utmaningen med Årstafältet kan inte vara att bygga en helt ny stadsdel. Utmaningen måste vara att utveckla det området som ett rekreations- och idrottsområde och att integrera de befintliga områdena med varandra. De frågor man måste ställa är: Hur ska vi koppla ihop Östberga och Årsta samtidigt som de som bor i de här områdena inte blir av med sina kolonilotter, strövområden och så vidare?

I Mariehäll där jag bor väljer man en utveckling av att riva en befintlig hyresrättsfastighet och ersätta den med bostadsrätter. Allt för att omdana och nydana. Säg mig, Mikael Söderlund: Var ska de här människorna bo någonstans? Vad jag vet har man fått erbjudande av fastighetsägaren, som för övrigt är en partikamrat till dig, att köpa sig en bostadsrätt. Men det är inte ekonomiskt möjligt för alla stockholmare.

I en levande innerstad som i en levande ytterstad måste det finnas plats för olika upplåtelseformer och det måste finnas utrymme för både en äldre och den befintliga bebyggelsen att möta det nya. Det är så vi skapar levande stadsdelar och bostadsområden. Om vi enbart producerar nytt riskerar vi att skapa nya miljonprogramsområden som är fräscha och attraktiva just nu, men om 30–40 år står vi med nya problemområden. En stad kan inte byggas på en gång utan måste utvecklas successivt.

Majoriteten har hela tiden fokus på innerstaden och stadsbebyggelsens värden. Det är många fina ord. Men det finns en stor andel stockholmare som har gjort ett medvetet val att bosätta sig i ytterstaden. De ser värden i det, det finns grönområden och strukturer.

Jag kan inte låta bli att igen fråga: Hur ser ni på ytterstadens värden, och hur vill ni utveckla den? Vi vill både–och för vi ser att det finns värden i ytterstaden, vi måste kompletteringsbebygga, och det måste ske i omgångar. Men hur ser ni på det? Jag vill ha svar på den frågan.

Anförande nr 218

A b i t D u n d a r (fp): Jag vill poängtera att vi över huvud taget inte är emot hyresrätter. Men vi har inte samma syn. I hyresdominerade områden tycker vi att det ska vara blandade former. Så enkelt är det.

Jag har en fråga till Teres, jag läste era budgetförslag, och det har du också sagt, att ni vill bygga 15 000 lägenheter. I Vänsterpartiets budget står det att de är mot effektivisering av planprocessen. I Miljöpartiets budget står det att man ska bygga så att fågelsång ska höras. När man läser hela budgeten ser man att ni är mot allt det som ni har skrivit i era budgetunderlag. Hur ska du det ihop att bygga 15 000 lägenheter? Ni önskar ju regera tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Kan du svara mig?

Anförande nr 219

T e r e s L i n d b e r g (s): Det är inte en så svår fråga att svara på. V har ganska nyligen haft erfarenhet att styra ihop med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, och vi byggde massor. Vi såg till att det kom massor av nybyggnationer. Jag ska fråga dig hur ni ska hantera att vi säger er vilja bryta segregationen, men det enda vi ser är ökad segregation. Vi ser uppdelning mellan fattiga och rika i Sverige. Den blir bara större och större på grund av er bostadspolitik.

Ni kommer inte fram till några nya markanvisningar för hyresrätter, och ni ombildar i innerstaden. Det blir bara större och större segregation. Det är ni som har de stora problemen. Vi kommer inte att ha några problem, när vi vinner valet nästa gång, att producera och se till att det kommer fram nya bostäder.

Anförande nr 220

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill säga igen att det är så tjatigt att slå varandra i huvudet om vem som byggde mest vilken månad och vilket år. Det leder ingenstans. Låt mig ändå få säga att den 1 januari till september 2007 antog vi färdiga planer för 7 000 bostäder. Det kan jämföras med förra periodens 3 000 då Teres hade ansvaret. Det är alltså mer än dubbelt så mycket i färdiga planer. På något sätt kan vi fortsätta att slå varandra i huvudet och fråga vem som byggde mest och vilket år, men det leder som sagt ingenstans.

Bygger vi hyresrätter? Ja, vi bygger hyresrätter. Hela gruppdebatten kom att handla om hyresrätter. Det byggs tusentals nya hyresrätter.

Det handlar om ytterstaden. Någonstans måste vi möta varandra i engagemanget för ytterstaden. Vi har en plan för att utveckla ytterstaden, och vi vill ha med er i det utvecklingsarbetet. Vi har möten med Järva och hur vi ska utveckla det, och nu pratar vi om Årsta. Det finns många andra sådana angelägna delar i Stockholm där vi vill ha med Socialdemokraterna. Ska vi tjafsa om det? Vi vill ju utveckla ytterstaden allihop.

Anförande nr 221

T e r e s L i n d b e r g (s): Det är klart att vi kan komma överens i olika delar, och i mindre saker, men på det stora hela har vi fortfarande det problemet att ni har en syn på ytterstaden som om det är något fult, tråkigt och dåligt i stället för att fundera på hur vi kan utveckla de befintliga områdena och göra det bättre för alla, även för dem som bor där just nu. Varför flytta på människor som bor i hyresrätt i ytterstaden för att bygga bostadsrätter för dem som har det lite bättre än de som bor i hyresrätterna för att få lite dyrare och fräsigare områden? Du förstår själv. Det blir bara tragiskt.

Vi måste utveckla de här områdena så att alla, även de som finns där just nu, också får vara med och tycker att det är trevligt och härligt att man satsar på just deras områden. Det är så som staden måste byggas, även din stenstad, som du så gärna pratar om, Stockholms innerstad. Den är byggd i omgångar i århundraden, och det är så vi måste se till att ha tand om vår ytterstad. Det måste ske i omgångar.

Anförande nr 222

F r e d r i k W a l l é n (kd): Jag reagerar mot den här uppenbara viljan att splittra upp. Vi i majoriteten vill satsa på innerstaden och mobbar ytterstaden, medan ni i Socialdemokraterna tydligen vill göra tvärtom. Jag är ytterstadsbo och mycket trogen sådan, och vi försöker åtgärda de strukturella problem som uppstod på grund av stadsbyggnadsproblematik för 40 år sedan. Det har ni inte gjort någonting åt tidigare. På vilket är ni större ytterstadsvänner än vi? Vi är stora ytterstadsvänner också.

Jag har ingen som helst tanke på att lämna ytterstaden bara för att Teres Lindberg säger att den är mobbad, tvärtom. När jag vandrar runt i den förort där jag verkar, i första hand Spånga, kan jag se att mina barn i framtiden kanske kommer att kunna flytta in i både bostadsrätter och hyresrätter, för vi har fortfarande hyresrätter som vi klarar oss i ytterstaden. Jag är helt övertygad om att vi skulle kunna göra om Teres Lindberg var med och försökte placera ut framtida bostadsbyggnationer över Stockholms stad.

Anförande nr 223

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Ordförande, fullmäktige! Tack, Teres Lindberg, för försvaret för ytterstaden. Jag håller med. Vi har stora problem när det gäller demokratifrågorna i planprocessen. Det gör mig väldigt bekymrad. Det är stängda nämndmöten i stället för insyn. Vi från Miljöpartiet har avsatt pengar för öppna nämndmöten i stället. Det är många ärenden som beslutas inför lykta dörrar. Allt fler planer genomdrivs med enkelt planförfarande, vilket innebär att man behöver bara betänketid utan samrådsmöten. Våra gruppledare i stadsdelarna ska nu per mejl lämna snabba synpunkter på markanvisningar. Tjänstemän från olika förvaltningar får inte möjlighet att yttra sig och inte heller alltid den politiska nämnden i stadsdelarna.

Stadens förvaltningar avlövas. Stadsbyggnadskontoret kan på grund på kraftiga nedskärningar tvingas att avskeda upp till 40 personer. Det här stärker verkligen inte staden gentemot vinstmaximerande byggherrar som gärna vill bygga billigt på oexploaterad mark.

Det gnälls över långa planprocesser, visst. Jag kan hålla med om att processtiden kan bli för lång när man kan överklaga ett bygglovsärende hela vägen till regeringsnivå. Men i övrigt behövs den demokratiska insynen i planprocessen.

Redan i dag har ledamöterna i nämnderna så mycket ärenden till varje möte att vissa ledamöter säger att de aldrig är ute och tittar på plats. Hur ska man då kunna fatta bra beslut om olika svåra byggprojekt, vi fattar beslut om stadsdelar som är som mindre svenska delar, om man inte är ute och tittar? Jag tycker att det är en demokratisk brist.

Vi har vår översiktsplan, som är demokratiskt processat och välbearbetat styrdokument som ni hela tiden avviker nu. Sedan vill man introducera någonting som heter rullande översiktsplanering. Det är ett konstigt instrument. Då kan man snabbt politiskt ändra ställningstagande i fråga om den nya varianten på översiktsplan. Det är farligt.

Påbörjade planer som alltid ska genomföras så snabbt som möjligt, helst utan samrådsförfarande. Men det är faktiskt stockholmarnas hembygd, deras livsmiljö och närområde, solglimt i lägenheten och utsikt som drabbas. Ni måste ta hänsyn till de mjuka värdena som trivsel, hälsa, fysiskt och psykiskt god miljö. Det finns inga prislappar på hänsyn som tas. Massor av folk hör av sig om olika byggprojekt, det är enorma mängder människor som hör av sig om ganska ovarsamma projekt, men man tar ingen hänsyn. Man struntar i det. Det är bara särintressen, bygg.

Det här gör mig väldigt bekymrad, jag tycker inte att vi ska snabba på planprocessen mera. Det är okej att man försöker ordna bygglovsärenden som inte ska kunna föras hela vägen till regeringsnivå. Men i övrigt är det skrämmande, och Bromma är ett ruskigt exempel på bristande demokratitänk.

Anförande nr 224

A b i t D u n d a r (fp): Å ena sidan anklagar du oss för att vi bygger för lite, å andra sidan säger du att vi bygger för mycket. Vi vill komma åt problemen, nämligen att lyfta ytterstaden, bygga ihop våra stadsdelar, göra attraktivt att bo i ytterstaden precis som i innerstaden. Men ni klandrar oss plötsligt. Jag blir verkligen orolig inte minst av Socialdemokraterna. Jag förväntar mig ingenting av Miljöpartiet med det budgetunderlag ni har. Ni är så fientliga mot storstaden, det vet jag redan, och det står svar på vitt på ert budgetunderlag. Jag förväntar ingenting av dig, men jag blir besviken på Socialdemokraterna.

Anförande nr 225

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Du ska jag inte apostrofera andra än den du tog replik på, det är inte schyst. Det är också demokrati det handlar om.

När det gäller Bromma har jag en helt annan uppfattning. Det är rusligt hindrande för utvecklingen att lägga fast Bromma flygplats i 30 år till utan möjlighet att säga upp avtalet från stadens sida.

Om man vill utveckla staden ska vi bygga en rejäl stadsdel där, en klimatanpassad stadsdel med god kollektivtrafik. Det är ett sätt att utveckla staden. Nu lägger flygtrafik en bullermatta, ett hinder över hela området från att utvecklas. Att försöka krympa bullerkorridorer och sådant är bara larv när man samtidigt ska öka flygtrafiken med 25 procent. Har ni vistats i Minneberg någon gång och hört? Först kommer bullret från planet, och sedan kommer en eftersmäll som är läskig. Man kastar sig nästan på marken för att överleva och stå ut med bullret.

Bromma är ett hinder för utvecklingen, definitivt.

Anförande nr 226

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande! Vi som tror på teknisk utveckling vet att de där flygplanen kommer att bullra allt mindre allteftersom åren går. Tekniken utvecklas. Vi har redan mycket tystare plan. Men det var inte det jag skulle säga.

Jag tycker att det är glädjande att Cecilia Obermüller ändå ser problemet. Effektiv plantid är egentligen tre månader. Sedan tar det två tre år, men det är i tre månader som man jobbar med planen på stadsbyggnadskontoret. Jag tror att vi har ett alldeles för snävt begrepp om det här med planarbete och hur man kan utveckla det. Det finns massor vi kan göra i staden för att skynda på det hela lite grann, Cecilia. Det är väl inget självändamål att det ska ta årtal. Man kan göra det lite fortare. Det är inte samrådet som ska bort. Jag vet inte varför Cecilia Obermüller hela tiden säger att vi inte tänker fråga stockholmarna. Vi ska fråga stockholmarna jättemycket! Det finns massor med synpunkter, precis som du säger. Inflytandet är stort när det gäller byggandet i Stockholm. Det är inte alls dåligt. Problemet är att en granne kan överklaga i sju led och egentligen förstöra hela utvecklingen för alla andra stockholmare. Problemet, herr ordförande, med lagstiftningen är egentligen att de som inte bor i närheten inte får något inflytande. De som vill ha en bostad har inget inflytande.

Anförande nr 227

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag tänkte avsluta Brommapratet nu. Över 50 procent av planen som lyfter från Bromma går till Malmö och Göteborg. Det är alltså inrikesflyg. Det är totalt förkastligt i dessa klimatmedvetandetider att flyga korta sträckor med inrikesflyg när man kan ta tåget. Alltså behövs inte Bromma.

Jag hoppas på att ni kommer att börja använda omvänd planprocess, för det tycker jag är bra. Det handlar alltså om områdesplanering där man börjar nedifrån och låter folk ha inflytande. Det har visat sig vara effektivt i Kärrtorp. Då kan vi få till bra planprocesser där alla grupperingar och alla som bor i området kan få komma med goda, konstruktiva förslag och där man tar hänsyn till vad folk säger. Det blir mycket enklare att göra så än att man pressar igenom saker mot folks vilja, river befintliga hyreshus som man gör borta i Mariehäll och Annedal och sådana saker. Den demokratiska processen i dag är förkastlig.

Anförande nr 228

P e t t e r L i n d f o r s (m): Cecilia Obermüller! Jag blir något konfunderad över Miljöpartiets och din inställning i byggfrågan. Verklighetsbilden skiljer sig åt, som vi har hört bland andra Mikael Söderlund säga här tidigare.

Det är många fina ord i er budget, men i verkligheten står ni för något helt annat. Vi hade stadsbyggnadsnämnd i förrgår. Då sade ni nej till 800 lägenheter. Under mandatperioden har ni sagt nej till flera tusen lägenheter. Det kanske inte passar in, säger ni. Det passar inte in här och inte där och det passar inte in någonstans! Men var ska ni då bygga någonstans, Cecilia Obermüller? Det kan du få berätta för mig.

Anförande nr 229

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag har ett enkelt svar, Petter: Bromma! Man kan bygga många tusen lägenheter på Bromma och i Brommas omnejd. Det är ett oerhört enkelt svar.

Dessutom är det du säger inte sant. Under förra mandatperioden hade vi definierat över 20 000 lägenheter som vi var positiva till. Och det byggdes ju! Det sattes i gång fler än 20 000 projekt. Du kan få listan med de exakta kvartersnamnen på dem. Vi har den.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem

Anförande nr 230

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att vi alla har erfarenheter av eller känner någon som har haft en minst sagt problematisk bostads-situation. I dagsläget ser vi att fler och fler bor hemma längre. Många bor i andra, tredje och fjärde hand på ett otryggt och dyrt sätt. Många köper hyreskontrakt svart. Färre och färre aktörer förvaltar privata hyresrätter. Det råder enligt många en bostadsinfarkt i Stockholm. Ingen här inne kan med gott mod gå upp och plädera för att den tidigare förda bostadspolitiken bidrog till en fungerande bostadsmarknad. Vi ser hur det ser ut i dag.

Stockholms bostadsmarknad måste bli en fungerande marknad. De kommunala bostadsbolagen ska ta ansvar och medverka till att det sker en förändring av dagens situation. Men vi ska komma ihåg att vi inte kan klara oss utan alla andra duktiga, privata aktörer på till exempel hyresmarknaden. De kommunala bostadsbolagen ska bland annat se till att bygga nytt. Vi har sagt att det ska byggas 6 000 kommunala hyresrätter under mandatperioden.

Det handlar också om att bygga mer annorlunda och olika – inte bara den standardiserade hyresrätten vi ser i dag. Olika människor har olika behov vid olika tidpunkter i livet. Det handlar också om att bidra till åtgärder för att förhindra svartuthyrningen för de kommunala bostadsbolagen och på så sätt se till att fler hyresrätter förmedlas lagligt via bostadsförmedlingen. De kommunala bostadsbolagen ska också medverka

till att nya attraktiva stadsmiljöer skapas. Det här ska ske på sunda ekonomiska kalkyler och genom en aktiv fastighetsförvaltning.

För de ungefär 100 000 stockholmare som i dag är hyresgäster hos de kommunala bostadsbolagen finns det också viktiga uppdrag. Det handlar naturligtvis om att se till att människor som bor hos oss har så stor valfrihet som möjligt. Man ska ha ett inflytande, man ska kunna göra tillval och kanske till och med bortval i sin hyresrätt. Vi ska se till att ha ett bra och pågående underhåll och renoveringar. Det är ett omfattande arbete. Vi ska inte hamna i en sådan situation som vi nu har med miljonprogramsområdena, där vi måste göra rekordstora investeringar som kanske med facit i hand skulle ha gjorts tidigare. Vi ska ha fokus på kvalitet och service för att få nöjda hyresgäster.

Under det gångna året har vi kunnat se att många vill bo i hyresrätt. Men nu är det också så att nästan 30 000 hyresgäster är intresserade av att tillsammans med sina grannar äga sitt boende. 57 procent av de här 30 000 hyresgästerna bor i ytterstaden. Av dem är det hela 35 procent som just bor i den yttre ytterstaden. Vi pratar om 10 000 stockholmare. Informationsmöten som har ägt rum just i yttre ytterstaden lockar till sig hundratals intresserade – så många att vi har fått hålla extra möten på flera ställen runtomkring i staden. Många invånare har aldrig ens vågat tänka tanken att de ska få äga sitt boende på ett eller annat sätt.

Jag måste säga att jag har sett fram emot den här debatten eftersom det har hänt en del under hösten inom socialdemokratin, i alla fall retoriskt. Nu vill jag veta vad som gäller. Ni införde stopplagen och hindrade därmed aktivt många hyresgäster från att uppfylla sina drömmar. Ni har sedan dess röstat emot alla friköpserbjudanden i ytterstaden, till exempel i Bredäng, Dalen och Östberga.

Men i Östberga, den 25 augusti i år, sade tidigare ansvarigt borgarråd, Teres Lindberg, på Östbergadagen till Östbergaborna att det inte var Socialdemokraterna som stoppade ombildningarna utan länsstyrelsen. Den 27 augusti, två dagar senare, sade borgarrådet Carin Jämtin i ABC att problemet inte är att det ombildas några lägenheter i Bredäng. Nu senast i onsdags vände även partiledaren Mona Sahlin i partiledardebatten i riksdagen och tillkännagav att den politiska striden inte handlar om omvandling i miljonprogramsområdena.

Fru ordförande! Nu undrar jag om ni har bestämt er. Är ni för friköp i praktiken eller är det bara i retoriken? Kommer ni nu att börja rösta för friköpserbjudanden till de över 10 000 boende i ytterstaden som vill friköpa i dagsläget? Bifall till KS förslag till budget!

Anförande nr 231

A b d o G o r i y a (s): Fru ordförande, fullmäktige! Nu är det mer än ett år sedan ni moderater vann valet här i Stockholm. Nu har ni moderater styrt staden i mer än ett års tid. Nu kan vi utvärdera er politik. Hur ser det då ut på bostadsområdet?

För det första har ni misslyckats med att hålla farten uppe på bostadsbyggandet. Statistiken är glasklar; bostadsbyggandet har mer än halverats under det första halvåret 2007 enligt USK.

För det andra säljer ni ut allmännyttan i ytterstaden och i attraktiv närförort. Ni sade före valet att det var ytterstaden som behövde fler bostäder. Men hur ser det då ut? 60 procent av intresseanmälningarna från enskilda fastigheter kommer just från innerstaden. 20 procent kommer från ytterstaden, men då finns det i princip noll från miljonprogramsområdet. Om ni menar allvar med att omvandlingen handlar om fler bostadsrätter i ytterstaden har ni misslyckats.

För det tredje säljer ni ut stockholmarnas bostäder till mycket låga priser. Ni rear ut vad generationer av stockholmare har byggt upp, och ni gör er av med viktiga verktyg för att våra ungdomar ska kunna få en bostad och etablera sig på arbetsmarknaden, för att bekämpa segregationen och för att skapa förutsättningar för jobb och rörlighet på bostadsmarknaden.

Vi socialdemokrater säger nej till att avveckla allmännyttan. Vi vill i stället utveckla stockholmarnas bostadsbolag så att våra unga får bostäder, så att segregationen bekämpas och så att jobbtillväxten underlättas.

Låt mig vara tydlig. Den politiska striden i Stockholm mellan oss socialdemokrater och er moderater handlar inte om ja eller nej till omvandlingen i ytterstaden. Den politiska striden handlar om ja eller nej till den omvandling som nu leder till att hyresrätten försvinner i innerstaden och närförorten. Det handlar om att ni ökar segregationen i Stockholm. Det handlar om att med er politik förvägras våra ungdomar en bostad. Det handlar om att er politik leder till ökade klyftor mellan stockholmarna. Om detta står striden. Vi säger nej till er segregationspolitik och ja till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 232

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag ska ändra lite i mitt tal. Jag får väl säga så här: Välkomna, Socialdemokraterna, att rösta för när vi ska avgöra huruvida de nästan 1 700 lägenheterna i miljonprogramsområdet i Stockholmshem ska få chansen att bilda bostadsrättsföreningar! Det ser jag fram emot. Upp till bevis!

Annars är det så att ni med era kopplingar till hyresgäströrelsen ser omvandlingsprocessen som en risk för att ni missar en del av er maktbas. Det är lite förvånande eftersom hyresgäströrelsen en gång i tiden skapade HSB. Fackföreningen skapade Riksbyggen. Jag kommer för egen del inte att spara någon möda när det gäller att stimulera de boende i ytterstaden att bilda bostadsrätter. I Skärholmen får vi snart en värdering på den stora föreningen med 850 lägenheter. Själv är jag uppvuxen på miljonprogrammets Byälsvägen. Där har vi 200 lägenheter som strax blir värderade. Och konstigt nog kom det alldeles just in ytterligare 200 av de omoderna lägenheterna på veckodagsvägarna i Hökarängen, där jag föddes en gång i tiden, som vill ombilda till bostadsrätt. Vi har också Henriksdalsringen.

Eftersom ni hela tiden har sagt nej har jag lovat att bjuda in er till debatter 2010. Där ska ni få tala om varför ni har motverkat utvecklingen. Jag ska med glädje konstatera att ni har tvingats göra en pudel igen. Som vanligt släpas ni baklänges in i framtiden likt en sengångare.

I övriga världen är det naturligt att äga sin bostad. Det är vad vi vill åstadkomma i Stockholm också. Det är många som flyttar hit till vår fina stad och undrar över att de får bo i områden där de betalar hyra till någon när de i själva verket hemmavid har haft ett hus eller bott i en lägenhet som de har fått styra över själva.

Att få äga sin bostad och att få omvandla bostadslägenheterna i miljonprogramsområdena till bostadsrätter är ytterligare ett steg in i köksbordsdemokratien. Det är steget från att vara beroende av politiskt styrda hyresfastigheter till det bostadshus man äger tillsammans. Det är demokrati, boinflytande och integration i ordets rätta bemärkelse. Bifall till kommunstyrelsens budget för 2008!

Anförande nr 233

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det är knappt så man tror sina öron, stockholmare! Ni fick inte höra att de olika partierna gick till val på att det bara skulle finnas bostadsrätter kvar inom staden. Jag trodde att det var någon sorts frihet att man kan ha olika typer av boenden. Det är inte alla som vill äga sitt boende. Det är inte alla som kan eller vill ta ett lån för att äga sitt boende. Men om man har det bra förspänt, kanske ett arv i ryggen och rika föräldrar så är det ganska lätt att alltid köpa en bostadsrätt.

Jag blir ändå ganska upprörd, för stockholmarna fick inte veta att alla hyresrätter i innerstaden till exempel skulle ombildas. Nu finns det intresseanmälningar i innerstaden hos till exempel Svenska Bostäder för 73 procent av alla lägenheter. Vi har krävt en folkomröstning om ombildningen i innerstaden. Ni gick inte till val på att den kommunala hyresrätten i innerstaden skulle försvinna, och det är faktiskt vad som är på väg att hända nu. Ni pratade om ombildning som en möjlighet för vissa, men inte som någonting som skulle ske för alla.

Jag blir också upprörd när jag hör hur man pratar så lyriskt om de informationsmöten som hålls ute i miljonprogramsområdena. Man har faktiskt avsatt stockholmarnas pengar för att övertyga och föra bra reklam för att få människor i miljonprogramsområdena att ombilda. På de här informationsmötena, som är betalda av stockholmarnas egna pengar – skattepengarna, som ni så föraktfullt kallar dem – har man låtit högrisklånebolag stå och ge sin information under Stockholms stads mantel. Vet ni vad högrisklånebolag gör? De lånar ut till människor som andra banker inte lånar ut pengar till eftersom de inte tror att de klarar av lånen. Detta är högrisklån som är dyra och som ges till människor som inte alltid klarar av lånen. Det är inte rätt, och detta är vad ni använder stockholmarnas pengar till. Det är pengar som jag gärna skulle vilja att stockholmarna fick tillbaka. Jag tycker att det är ett hån att man kan använda stockholmarnas pengar på det sättet. Det är inget socialt ansvar, och det kan inte heller kallas för kärnverksamhet.

I miljonprogramsområdena finns det renoveringsobjekt. Det är oetiskt att ombilda sådana objekt. Om man ska ombilda i miljonprogramsområdena ska det vara hus som inte har de stora upprustningsbehov som de här områdena har. Vi har en skuld till de människor som bor i de här områdena. Denna skuld borde vi verkligen betala, och upprusta områdena. Då räcker det inte med 100 miljoner kronor per år, som Kristina Alvendal har varit ute och talat om som en miljardsatsning. Det är också lite grann

av ett hån. Det är 1,5 miljarder på 15 år. Det kallar jag för duktig politisk retorik, men det är ingenting annat.

Vi upprustar och lägger 2 miljarder extra kronor på de här områdena under de närmaste två åren och dessutom 2 miljarder på att bygga små och billiga lägenheter. Vi vill använda oss av bolagens pengar. Ni vill höja hyrorna och låta hyresgästerna betala. Om man upprustar miljonprogramsområdena i Sverige kan vi också göra en miljövinst. Vi kan minska energianvändningen med 15–20 procent. Det finns mycket att göra, men er politik är inte rätt.

Anförande nr 234

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande och stockholmare! Det finns inga åhörare i salen, men de kanske lyssnar på radio. Högeralliansens bostadspolitik är en katastrof för stockholmarna. Dess bostadspolitik är en bluff, som har genomskådats av invånarna i den här staden.

Bluff nummer 1 är att den moderatledda allianskoalitionen här säger sig vara emot marknadshyror. Men den försäljningstakt som pågår i vissa delar av staden kommer oundvikligen att leda till marknadshyror, tyvärr.

Bluff nummer 2 är att högeralliansen skulle minska på segregationen genom sin bostadspolitik. Resultatet talar sitt tydliga språk. Vad händer? Varifrån kommer de flesta intresseanmälningarna, Kristina Alvendal? Du rabblar upp en massa siffror där intresseanmälningar har kommit, till och med från Järvafältet. Ni har satsat 12 miljoner kronor för att få människor att ombilda sina bostäder. Från södra Järva har vi inte sett en enda intresseanmälan trots att det räcker med 40 procent som intresseanmäler sig. I vanliga fall ska det ju vara två tredjedelar som anmäler sitt intresse. Antingen talar du inte sanning för mig, för stockholmarna och för den här församlingen eller så undanhåller du information om vad som pågår inom din bostadspolitik.

Bluff nummer 3 är att högeralliansen skulle fortsätta att bygga fler bostäder. Statistiska Centralbyråns statistik visar att byggtakten sjunker i hela landet och i Stockholm med 23 procent på grund av att högeralliansen på riksnivå har tagit bort investeringsbidrag och räntebidrag.

Ordförande, fullmäktige! Stockholmarna har inte råd med den ansvarslösa bostadspolitik som bedrivs av högeralliansen. Det som stockholmarna efterlyser är fler bra och billiga hyresrätter där hyresgäster får makt och inflytande över sin boendemiljö. Låt hyresgäster bestämma över sina bostäder nu!

Ni far med en massa floskler. Ni talar om att Stockholm är en världsstad och en massa annat som ni hela tiden har använt er av under de dagar som vi har haft budgetmöte. Men det som Stockholm har varit i närheten av att vara världsbäst på håller ni nu på att radera under fyra år. Det är inte demokratiskt, och det är djupt orättvist. Bifall till Vänsterpartiets förslag till budget!

Anförande nr 235

F r e d r i k W a l l é n (kd): Det stora problemet i Stockholms stad, Stockholms län och den Mälardalsregion vi befinner oss i har varit att vi har haft för lite bostäder. Det börjar ordna upp sig nu. De bostäder vi ska ha ska vara i blandade boendeformer. Det har vi inte haft i tillräckligt stor utsträckning tidigare i Stockholms stad. Om vi tittar på lägenhetsbeståndet i förorterna i synnerhet ser vi att antalet hyresrätter har varit i gigantisk majoritet. Det har inneburit att om den som trivs i sitt område, som integreras bra, som vill bo kvar där och få ett eget boende – en bostadslägenhet eller ett småhus – tvingas flytta. Det försöker vi ändra på nu. Det är också ett sätt att få dynamiska förorter. De som trivs bra hjälper till att utveckla även den förort där de verkar. De får nu möjlighet att stanna kvar där även om de vill äga sin bostad. Det satsar vi mycket på. Det här är en viktig fråga inte minst i integrationshänseende.

Det verkar som om varenda förlorad hyresrätt skulle vara något slags katastrof. Jag kan inte förstå det. Vi har fortfarande ett gott hyresrättsbestånd. Den majoritet som nu, tack och lov, styr Stockholms stad har ett antal bostadsbolag, bland dem landets tre största, som finns till för att garantera hyresrättsförsörjningen för Stockholms stad. Men ni vill ändå ha mer, eller också ha det som vi har haft det förut.

När man bryter en lans för hyresrätterna i innerstaden ska man komma ihåg att det finns en stor problematik med dem sedan många år; de har i allmänhet kunnat förmedlas genom svarthandel. Det har inte den socialdemokratiska regeringen lyckats göra speciellt mycket åt. Den genomsnittliga hyresrättsföreningen i Stockholms innerstad har antingen skett genom svarta affärer eller genom att man råkar ha släkt och vänner inom någon form av socialdemokratiskt anknuten organisation.

Jag ska avslutningsvis bryta en lans för de äldres boende. Vi pratar om ett boende för hela livet när vi jobbar med våra bostadsbolag. Vi har ett bostadsbolag som är särskilt specialiserat på det. Men det handlar också om att så långt det är möjligt låta äldre människor bo kvar i sin gamla miljö. Man kanske till exempel har bott och trivts länge på det tredje våningsplanet i ett hus som inte har hiss därför att det är så gammalt. Då borde det finnas boendeköer där man kan byta från våning tre till våning ett utan att behöva byta miljö bara för att man inte längre orkar gå de tre trapporna upp. Detta hoppas vi kunna genomföra under mandatperioden. Det är ju inte alltid det går att anpassa fastigheterna. Det här är små detaljer som vi jobbar med för att kunna få ett boende för hela livet för våra stockholmare. Det gäller både unga, medelålders och gamla.

Men dessa bröstoner om uförsäljningen tycker jag faktiskt skapar segregation. Ni försöker skapa segregation när ni tar i så mycket för en sådan sak, som egentligen bara handlar om att vi ska få en jämn fördelning mellan hyresrätter, bostadsrätter och annat boende. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 236

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! Att bostadsmarknaden i Stockholm är fylld med skevheter och orättvisor är knappast någon nyhet. Men i

stället för att ta avstamp i problemen och sannolikt också fastna där tänkte jag börja med en vision av en fungerande bostadsmarknad.

Centerpartiet vill se en bostadsmarknad präglad av mångfald. I valfrihetens namn är det viktigt att det finns olika typer av boenden – privata och allmännyttiga hyresrätter, bostadsrätter, kooperativa hyresrätter, egnahem, studentboenden och äldreboenden. De är alla viktiga delar på en väl fungerande bostadsmarknad.

Många människor vill äga sitt boende. Det är bra att staden tillåter de boende att ombilda fastigheter. Inte minst i ytterstadens hyresrättstunga delar är detta mycket positivt för områdena som sådana och för de boende.

Per Ankersjö refererade i går till Milton Friedman. Vad Vänsterpartiet än säger har Friedman rätt i att människor tar större ansvar för sina egna pengar än för andras. Det räcker med att göra två studiebesök för att få det bekräftat – ett besök till ett hus med bostadsrätter och ett besök till ett hus med hyresrätter. Vid det ena besöket kommer ni sannolikt att finna en högre grad av förstörelse, nedklottrade trapphus och anarki i soprummet. Att ombilda hus i Stockholms mest nedslitna delar för alltså med sig positiva effekter för såväl bostadsområden som individers frihet.

Men även hyresrätter är nödvändiga på en god bostadsmarknad. Hyresrätten är ett flexibelt boende framför allt för grupper som är nyetablerade på bostadsmarknaden och för dem som inte har de ekonomiska förutsättningarna att äga sitt boende. Även i ett samhällsekonomiskt perspektiv är hyresrätten viktig. Med en flexibel arbetsmarknad där människor ofta flyttar beroende på arbete är det hämmande om det saknas ett snabbt tillgängligt boende.

I dagens upplaga av Dagens Nyheter jämför professorn i nationalekonomi Lars Jonung den svenska hyresregleringen med Robert Mugabes Zimbabwe. Mugabes priskontroll har minskat utbudet av varorna eftersom producenterna får sämre betalt – något som också ger bränsle åt inflationen. På den svarta marknaden är konsumenterna villiga att betala högre priser än de reglerade, vilket också driver upp pristrycket. Jonums paralleller mellan vår hyresreglering och Mugabes Zimbabwe talar om varubrist och köer, svarta marknader, korruption och knep för att kringgå regleringen.

Centerpartiet vill göra hyressättningssystemet mer rättvist än i dag. Det är inte rimligt att hyror i förorten ofta är lika höga eller högre än hyror i innerstaden. Hyressättningen måste rimligtvis påverkas mer av efterfrågan, och människors uppfattningar måste få större genomslag än vad som i dag är fallet. I ett område där många människor vill bo och där invånarna trivs ska det naturligtvis tillåtas högre hyror än där motsatt förhållande råder.

Med dagens system är innehavet av ett hyreskontrakt i innerstaden mycket värdefullt. Det har fört med sig en omfattande svartuthyrning. Centerpartiet står helt bakom de krafttag som staden har tagit mot svartuthyrningen inom allmännyttan. Jag vill också poängtera att om prisbildningen hade fungerat normalt skulle problemet ha varit betydligt mindre. För attraktiva lägenheter med konstlat låga hyror behålls kontrakten under mycket långa perioder, vilket i sin tur gör att köerna blir långa. Det kan ta 30 år eller kanske en livstid att få tag på en attraktiv hyreslägenhet i

Stockholm. Undantaget är de nybyggda områdena, exempelvis Hammarby sjöstad. Där betalar vi redan i dag något som kan liknas vid marknadshyror.

Anförande nr 237

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande och fullmäktige! I ett av inledningsanförandena undrade man vad som har hänt efter ett år med majoritetens bostadspolitik. Bland annat har vi fattat beslut om omfattande renoveringar. Det raljerades lite lätt från en annan person som pratade där uppe om att det bara handlade om 1,5 miljarder kronor för Svenska Bostäders del. Ja, men det är ju bara på Järvafältet och beståndet där! Sedan har vi ett övrigt bestånd som i princip är 90 000 andra kommunala hyresrätter.

Vi har tydlig fokus på kvalitet och service för att få nöjda hyresgäster, för vi vet att det finns många som i dagsläget faktiskt inte är nöjda med boendet. Dessutom ligger målet om 6 000 kommunala hyresrätter fast oavsett vad en del talare säger.

Goriya och Oguzsoy vill inte se verkligheten när det gäller intresset hos hyresgästerna i ytterstaden för att köpa sitt boende tillsammans med sina grannar. Det var mycket snömos. En av dem påstod till och med att jag ljög när jag pratade om att ytterstaden har kommit in med många intresseanmälningar. Hur är det med Akalla, Bagarmossen, Bandhagen, Bredäng, Farsta, Fruängen och Gubbängen? Jag kan göra listan ännu längre. Det handlar om upp till 10 134 hyresgäster i liknande områden. Står ni fast vid att ni inte ska ha en politisk strid i ytterstaden, Goriya? Kommer ni att fortsättningsvis rösta för detta i enlighet med uttalanden av Lindberg, Jämtin och Sahlin? Hur ska ni ha det? Ge oss ett besked i dag om var ni står i utbildningsfrågan i ytterstaden!

Bostadsförmedlingen förmedlade nästan dubbelt så många kommunala hyresrätter och mer än dubbelt så många privata hyresrätter under innevarande år, 2007, än tidigare. På vilket sätt är det dåligt för ungdomar i Stockholms stad?

Miljöpartiet säger att jag inte pratade om någonting annat och i princip inte hade någon annan politik än att jag ville sälja till hyresgästerna. Då måste du ha sovit under den första halvan av mitt anförande. Det handlade verkligen exakt om hur vi skulle få en bättre fungerande hyresmarknad. Det är nämligen så att vi i majoriteten har en politik både för hyresrätten och för friköpen till skillnad från er som inte har någon annan politik över huvud taget. Ni har definitivt ingen gemensam politik mellan er i oppositionen. Ni pratade i princip bara om att ni är emot friköp. Det tror jag är en helt och hållet otillräcklig bostadspolitik för den här storstaden. Ni får nog gå hem och skriva om era program.

Jag vill gärna ha ett svar från Socialdemokraterna. Tänker ni fortsättningsvis rösta för utbildning i ytterstaden?

Anförande nr 238

A b d o G o r i y a (s): Kristina Alvendal! Jag kommer att önska dig lycka till om du ska klara av de här 6 000. Men jag är mycket tveksam till att ni kommer att göra det.

Jag återgår till detta med ytterstaden. Sanningen är att det är få människor som är intresserade av att köpa sina egna lägenheter i ytterstaden, av många olika skäl. För det första har en del av dem absolut inte råd att göra det. För det andra finns det oerhörda svårigheter för en hel del av dem att låna pengar från bankerna. Där har ni absolut inte kunnat ge stöd till någon människa över huvud taget som eventuellt skulle vilja köpa sin egen lägenhet. Sanningen är att intresset är för svalt trots att ni har försökt öppna ett kontor exempelvis i Rinkeby för att övertyga människorna att köpa sina egna bostäder. Men det gick inte.

När det gäller förmedlingen av bostäder förmedlades 9 500 lägenheter år 2006. Enligt bostadsförmedlingen kommer man i år enbart att klara 8 500, det vill säga 1 000 färre än förra året.

Anförande nr 239

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det här är fantastiskt! Du använde hela din replik till att inte svara på frågan. Du pratar dessutom mot bättre vetande. Du säger att det inte finns något intresse i ytterstaden för att köpa sitt boende tillsammans med sina grannar. Vad menar du då med 10 134 individer och hyresgäster? Räknas inte de i Socialdemokraternas värld? Är det därför ni röstar nej och emot att erbjuda de personerna friköp? Många vill bo kvar i hyresrätt; det är riktigt. Men nu är det så att Socialdemokraterna i de tre kommunala bostadsbolagen ska ta ställning till om man ska erbjuda 10 134 hyresgäster möjligheten att ombilda. Kommer ni att rösta för eller emot?

Anförande nr 240

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill ställa några frågor till Kristina Alvendal. Hur kan du garantera mig och andra stockholmare att det kommer att finnas kvar hyresrätter som allmännyttan har i centrala delar av staden? Det är den första frågan.

Den andra frågan är: Tycker du att det är rättvist att sälja allmännyttans lägenheter i centrala delar av staden, till exempel Vasastaden, där ni har satt priser på under 18 000 per kvadratmeter? Tycker du att det är rättvist för de människor som köar för att få en bostad? Tycker du att det är rättvist för de människor som inte kan köpa sig en bostad på din välsignade bostadsmarknad?

En annan sak är att du igen rabblade upp siffror över intresseanmälningar som har kommit från ytterstaden. Det kan hända att det har kommit en och annan intresseanmälan, dock inte från alla stadsdelar. Men det är en sak att göra intresseanmälningar och en annan sak att genomföra köpet. Det är viktigt att man talar om detta för medborgarna och väljarna i den här staden.

Anförande nr 241

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det är helt riktigt att intresseanmälan är en sak och att det är en annan sak att genomföra ett köp. Vi får se hur många innerstadsbor till exempel som kommer att välja att köpa sitt boende. Med den prisbild som staden har valt att ha innebär det att för många av dem som bor i innerstaden och ska köpa till

det som du hånar för att vara en underpris blir det ungefär en 50-procentig ökning av boendekostnaden.

Jag skulle gärna vilja fråga dig vad du har för prispolitik. Hur mycket tycker du att det är rimligt att de boende i hyresrätter som vill ombilda ska betala för sitt boende? Om du inte tycker att det är rimligt med en 50 procents ökad boendekostnad – ska de då betala 100 procents ökad boendekostnad eller 200 procents? Vad har Vänsterpartiet för prisbild när det gäller möjligheten? Ni är förvisso emot att man ska erbjuda möjligheten att köpa. Jag har förstått på era att-satser att ni är emot att man ska sälja, men om man ska sälja ska det vara en annan prisbild. Vilken prisbild ska ni ha?

Anförande nr 242

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hej, alla stockholmare! Vad är det för bostadspolitik Stockholm behöver? Jag tror att många unga människor, människor med lägre inkomster, nya svenskar, arbetslösa och sjuka behöver en stad som också har billiga lägenheter. Där har vi ett problem. Det som Moderaterna gör här är att man säger att man ska upprusta miljonprogramsområdena. Men ni har själva erkänt att det är hyresgästerna som ska få betala detta i högre hyror. Det kan även bli så att vissa erbjuds boenden någon annanstans, kanske i en annan kommun. Det kan till exempel gälla flyktingar. Om man tar emot flyktingar i en annan kommun kan vi ge den kommunen lite av introduktionsstödet, menar ni.

Vi behöver ha kvar billiga lägenheter i Stockholms stad också. Därför måste vi värna hyresrätten. Vi har en skuld mot dem som bor i miljonprogramsområdena. De områdena har en oerhört dålig kvalitet. Ta till exempel Svenska Bostäder, där både du och jag sitter i styrelsen, Kristina. Det kommer att bli så att alla lägenheter i innerstaden kommer att omvandlas, för där har människor pengar och där är det lätt att få lån. Men i miljonprogramsområdena kommer det inte att ombildas. Människor är så vettiga att de förstår att det är risklån man tar, och det gör inte människor.

Anförande nr 243

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Yvonne Ruwaida! Det var under den första halvan av mitt inledningsanförande, när du sov, som jag pratade om vikten av att vi har de olika typerna av boende. Jag tog upp att det var en viktig del av de kommunala bostadsbolagens uppdrag att bygga mer och bygga varierat. Det gäller inte bara det som byggs i dag. Man ska komma bort från den standardbebyggelse som vi har i dag.

Olika människor har mycket riktigt olika behov. Det kan gälla olika storlekar på lägenheterna, till exempel. Men det kan också gälla olika typer av standard. Därför är det viktigt att vi när vi gör de upprustningar som vi ska göra också gör olika typer av renoveringar. Ibland behöver man renovera mer gediget, och ibland räcker det med lättare renoveringar beroende på vilket bestånd det är.

Anförande nr 244

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande och Kristina Alvendal! Jag ska svara på din fråga. Under förra mandatperioden bjöd dåvarande finansborgarrådet och jag

själv in din partiföreträdare Kristina Axén Olin. Vi bjöd också in Lotta Edholm och Ewa Samuelsson för att diskutera hur man strategiskt ska kunna klara av att skapa blandade upplåtelseformer. Vi är fortfarande beredda att diskutera detta. Men det vi är emot är den ökande uppdelningen och den ökande segregationspolitik som ni för nu.

I norra innerstaden är det 5 procent allmännytta i dag. Om fyra år det ingen procent allmännytta. Det är 25 procent allmännytta på Södermalm i dag. Om fyra år kanske det är 5 procent allmännytta. Vi vill inte se den utvecklingen. Vi vill se en stad där fattiga och rika kan bo överallt och där mångfalden kan flörera. Vi vill inte att det ska vara ett reservat för moderata... ja, jag vet inte vad! Den dag som du stoppar segregationen och den utveckling vi ser nu ska vi sätta oss ned och diskutera frågorna med dig. Fram till dess kommer vi inte att vara för några ombildningar.

Anförande nr 245

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Herr ordförande! Det var ju fantastiskt upplysande! Jag hoppas att alla hörde detta nu, bland andra alla de 10 134 hyresgäster i yttre förorterna som kanske efter att ha läst tidningarna i onsdags fick en annan uppfattning av Mona Sahlins inlägg. Det gäller också de Östbergabor som hörde Teres Lindberg stå och säga att Socialdemokraterna aldrig hade varit emot ombildningen i Östberga. Det handlar även om de Bredängsbor som fick beskedet av Carin Jämtin att det var helt okej att de ombildade.

Det är helt riktigt som Teres Lindberg säger; vi har aldrig sett att Socialdemokraterna faktiskt röstar på det sättet. Ni hör dem bara säga det i debatten. Det går bra att vara för detta retoriskt när man befinner sig bland annat hos de 10 134 hyresgästerna i de yttre förorterna. Men det är uppenbarligen en helt annan sak att säga ja när det väl gäller.

Anförande nr 246

S u s a n n a B r o l i n (v): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! I går när timmen var sent slagen var en av de moderata ledamöterna uppe i talarstolen och sade att förortsbornas stora dröm skulle vara att få köpa sin hyresrätt. Argumentet var: Annars känner de sig utanför. Det här är ett argument som enbart kan existera i denna sal. Framför allt avslöjar det den skillnad i synsätt som finns bland höger och vänster när det gäller bostadsfrågorna.

Alliansens bostadspolitik fokuserar bara på två ting. Det ser man i dess åtaganden. Det ena är att ge människorna i innerstaden och närförorterna en chans att göra klipp. Det andra är att försöka övertyga förortsborna att köpa sina lägenheter genom att skaffa sig dyra bostadslån och renoveringskostnader. När jag pratar om förortsborna tänker jag kanske inte först och främst på Bromma, som jag förstår att ni har med i er statistik.

Ett annat faktum är att den här politiken har kostat skattebetalarna 12 miljoner kronor genom Bilda bostad nu. Inte en enda fastighet på Järvafältet har ombildats. Däremot har man skapat konflikter i husen med rädsla bland dem som inte vill ombilda och dem som vill med en ganska knapp majoritet.

Det som däremot oroar stockholmarna när man är ute och pratar med dem är att det finns behov av flera hyresrätter som alla kan ha råd med. Det handlar om behovet av en fungerande bostadsförmedling, hårdare tag mot den rådande andrahandsmarknaden där man som bostadslös måste vara beredd att lägga upp flera månadshyror i förhand. Det förekommer stöld och sexuella trakasserier. Man måste betala en så kallad hittelön på 50 000 kronor och sedan betala en ockerhyra. Om du kan ställa upp på allt det här kan du få hyra en etta i andra hand.

Unga människor oroar sig inte minst för den segregerade bostadsmarknad som Stockholm befinner sig i. Vi i Vänstern delar denna oro, och vi vill fortsätta det arbete som vi tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet påbörjade under förra mandatperioden. Vi vill fortsätta att bygga nya billiga bostäder. Vi vill renovera. Vi vill se till att vi minskar diskrimineringen och ökar de boendes inflytande.

Slutligen vill jag poängtera behovet av ett barnperspektiv i bostadspolitiken. I förrgår kunde vi alla se på tv om barnen på Mosippan i Malmö som tvingas leva i fallfärdiga baracker för att deras föräldrar hade blivit vräkta eller inte kommit in på bostadsmarknaden. I går röstade majoriteten i Stockholm mot att vräkning av barnfamiljer ska hindras. Det om något skapar utanförskap.

Anförande nr 247

Björn Ljung (fp): Ordförande och åhörare! Jag har aldrig begärt något besked från Vänstern om att ni ska vara med om att verkligen skapa boendedemokrati i form av att man i kooperativ form tillsammans äger sitt bostadshus. Det har ni glömt för länge sedan. Ni är emot allt privat ägande, verkar det som, även om man äger tillsammans. Jag ska inte replikera på de konstiga beskederna från Socialdemokraterna, som ju skiljer sig åt. Det har vi kommit överens om. Ni får väl prata ihop er i partiet.

Det handlar om 202 lägenheter i Bagarmossen på Byälsvägen – miljonprogramsområde, 516 lägenheter på den så kallade Henriksdalsringen, det vill säga ovanpå Henriksdals reningsverk – miljonprogramsområde, 858 lägenheter i Skärholmen – miljonprogramsområde och 77 lägenheter i Sättra – miljonprogramsområde. Summan blir 1 650 lägenheter som i Stockholms hem, i miljonprogram i den yttre ytterstaden, är anmälda till omvandling. Så ligger det till.

Anförande nr 248

Susanna Brodin (v): Jag vill återigen förtydliga att det är skillnad mellan intresseförfrågan och köp, vilket ni vet om eftersom ni har sänkt gränsen till 40 procent för att det ändå ska framstå som att det finns en stark majoritet. Det handlar inte om att det är alla i husen som vill.

Den kooperativa formen har utretts noga här i stadshuset. Det har visat sig att det blir ett dyrt boende för dem som ska vara med i den formen. Vi vill ha billiga bostäder som alla kan ha råd med.

Anförande nr 249

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Kära Vänsterpartiet! Ni pratar mycket om de miljonlån som vi på något sätt skulle tvinga på människor. Jag vet att ni i flera olika sammanhang har sagt att det handlar om miljonlån på 3 miljoner kronor och så vidare. Det är möjligt. Jag ska låta det vara osagt att det inte innebär detta för några som bor i innerstaden. Men ni tycker ju att det är för billigt! Ni vill sälja dyrare. Ni hade precis nyss en företrädare som var uppe här och sade att vi säljer alldeles för billigt.

I Bredäng däremot, i de områden där vi tycker att det är viktigt att vi ombildar, ger en lägenhet på 79 kvadratmeter ett pris på 839 000 kronor. Det är alltså inte fråga om några miljonlån för några stackare, utan här handlar det om en tydlig och bra möjlighet att investera i sitt boende. I vissa fall gör det dessutom att boendekostnaden blir lägre än vad den är i dag för hyresrätt.

Anförande nr 250

S u s a n n a B r o l i n (v): Det kan vara lån som måste tas för att investera i att köpa sin lägenhet. Men det är också lån som man tvingas ta för att investera i det underhålla som bostadsbolaget annars skulle göra.

Låt mig också konstatera något när ni pratar om att man känner sig tvingad att ta lån. Ni sitter här och raljerar över Östberga. Jag har träffat jättemånga Östbergabor som har fått en så felaktig information att de har kommit till mig och sagt att de är rädda för att bli tvungna att köpa eftersom de annars skulle bli bostadslösa. Det är den argumentation som de har nåtts av. Vilket hot tror du inte att de upplever? De vill ju bara ha sitt boende, och de är ganska stolta över att bo i hyresrättsform. En del väljer det. Ska det vara så svårt att förstå?

Anförande nr 251

F r e d r i k W a l l é n (kd): Vänsterpartiet! Jag tror att den här debatten innehåller ett antal bluffar från er sida i argumentationen. Det är dags att börja hamra sönder dem.

Det handlar först och främst om representationsbluffen. Det finns precis lika många goda representanter för ytterförorterna i majoriteten som det finns hos er – absolut! Det gäller i alla avseenden. Det här är någonting ni försöker hamra in som inte stämmer.

En annan bluff som ni försöker hamra in är renoveringskostnadsbluffen. Ni menar att vi försöker lura människor att köpa bostäder som det blir höga renoveringskostnader för. Värderingen bygger ju på vilka renoveringskostnaderna ska bli. Det är ingenting som kommer som en överraskning. Det ligger i kalkylen. När man bildar sin bostadsrättsförening ligger det med vilka investeringar man måste göra, och värderingen är därefter. Det här är två bluffar, och det kommer säkert fler. Men jag börjar med de här.

Anförande nr 252

S u s a n n a B r o l i n (v): Först och främst är det med bluffarna som med kalkylerna. Jag instämmer och jag håller med om att det är inräknat. Men därför blir det också dyrt, vilket vi sade och ni ville förneka.

När ni däremot pratar om bluffar vill jag fortfarande fråga: Varför har ni inte velat prata om barnperspektivet under hela debatten? Det var den fråga jag lyfte. Det är en bluff och det är ett svek.

Anförande nr 253

Borgarrådet L i v h (v): Jag vill först tala om för Fredrik Wallén att människor som jag känner som har varit på informationsmöten på Järvafältet hos Svenska Bostäder, där det verkligen är eftersatt underhåll, stambytesproblem och så vidare, ställde massor av frågor om just värdering. Vad kan det kosta att köpa i de här husen och så vidare? De fick noll svar. Det som du säger är alltså inte sant.

Jag vill fortsätta med att ställa frågor till dig, Fredrik. Du pratade så fruktansvärt vackert här om blandade bostadsområden, om hur viktigt det är med olika sorters människor och så vidare. Innan valet, i valrörelsen, var jag ute och debatterade bostadsfrågor med kristdemokrater. I varenda debatt sade Kristdemokraterna så här: Vi vill inte sälja ut några hyresrätter i innerstaden. Vi vill sälja i ytterstaden. Det stod till och med i ert valmaterial. Jag har inte hört ett ord om det efter valet. Ni sitter i lugn och ro och är nöjda i den här koalitionen och säljer ut i innerstaden utan några som helst problem. Det är väl ett litet, litet valsvek – eller hur, Fredrik?

Jag vill också ställa en fråga till hela alliansen. Har ni någon annan bostadspolitik än att sälja ut? Finns det några andra visioner i er bostadspolitik? Jag har inte hört en enda politiker på den borgerliga sidan någon gång säga någonting om hur människor som vill bo i hyresrätter ska få makt och inflytande. Ni har aldrig sagt det. Ni har inga visioner för de människorna. Ert budskap till stockholmarna är: Köp! Har ni inte råd så ta lån! Låna gärna från något suspekt lånebolag, bara ni fixar pengarna! Då får ni demokrati och inflytande. Annars är vi inte intresserade av er.

Anförande nr 254

F r e d r i k W a l l é n (kd): Fel, fel, fel – Ann-Margarethe Livh! Vi sade inte alls att det skulle råda något slags totalstopp för ombildningar över hela staden. Men vi sade att vi skulle prioritera ytterstaden. Och det gör vi också, genom informationsmöten och annat.

Jag kan i och för sig acceptera att vi pratar med olika människor i ytterförorterna. Men de som jag har pratat med som har varit på mötena kommer tillbaka och visar kalkyler. De funderar och väger för och emot. Jag kan alltså acceptera att vi pratar med olika personer, men inte att dina personer nödvändigtvis är bättre representanter än de ytterstadsbor som jag pratar med.

Detta är fortfarande fel, fel, fel! Vi satsar verkligen på att få ett blandat boende även i förorterna.

Anförande nr 255

Borgarrådet L i v h (v): Jag tror inte att det finns bättre eller sämre representanter. Det tycker jag var ett väldigt konstigt ordval. Men faktum kvarstår, Fredrik. Du har inte svarat på min fråga. Har ni gjort någonting för att förhindra att innerstaden blir den blandade och trevliga bostadsmiljö som du eftersträvar? Jag har inte hört ett ord från er om det. Har ni försökt bevara hyresrätten i innerstaden? Det tror jag inte.

Anförande nr 256

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, åhörare och fullmäktige! Sent ska syndaren vakna. Nu börjar vi tala om bostadspolitik. Vi har fyra prioriterade områden i Stockholms hem där vi också jobbar med barnperspektivet, trygghetsskapande åtgärder, upprustningar och mycket samverkan med hyresgästerna. Under långa tider har ni styrt den här staden och sett till så att Svenska Bostäder har försummat sitt underhåll på Järvafältet. Vi arbetar mycket aktivt med de frågorna.

När man hör er kan man undra om det faktiskt bara är de fattiga som ska bo i allmännyttan. De rika bor ju i privata hyresrätter eller i bostadsrätter, tydligen. Inget kunde vara mer fel. Vi ska inte ha *social housing* i Sverige. Vi ska ha en allmännytta där alla kan bo – fattiga och rika. Och vi ska ha blandade upplåtelseformer. Det är vår politik.

Anförande nr 257

Borgarrådet L i v h (v): Men om ni vill det måste ni göra det attraktivt att bo i allmännyttan. Där jag bor i Rinkeby har vi i årtal försökt kämpa för just detta. Vi vill ha lika mycket inflytande som bostadsrättsinnehavare. Men ge oss det då! Det är attraktivt.

Om människor ska bo i allmännyttan och betala ganska höga hyror, vilket det är i allmännyttan ibland, vill de också vara med och bestämma. Jag har aldrig hört er ha någon vision om hur människor som bor i allmännyttan ska kunna få vara med och få inflytande på samma sätt som man har i en bostadsrättsförening. Jag har inte hört det en enda gång. Ge mig den visionen, Björn Ljung!

Anförande nr 258

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag tycker att det blir ganska festligt att lyssna på debatten när debattmotståndare, som det uppenbarligen är, hör det de vill höra. Ann-Margarethe Livh gjorde som Yvonne Ruwaida – hon stängde öronen när jag pratade inledningsvis. Jag nämnde till och med inflytande. Men möjligen var det så, Ann-Margarethe Livh, att jag gjorde det under rubriken valfrihet. Det var där du inte riktigt hängde med längre, utan du pratar om att bestämma själv. Det är ju ungefär samma sak som valfrihet.

Jag pratade om valfriheten när man väl har valt att bo i hyresrätt. Det är en fantastisk boendeform. Men då måste de kommunala bostadsbolagen jobba mycket mer intensivt och tydligt med inflytande för de boende till exempel när det gäller hur det ser ut i fastigheten, vad som ska göras och vad som ska prioriteras. I samma veva

nämnde jag också möjligheten att göra tillval och eventuella frånval som på sitt sätt skulle kunna påverka hyran.

Anförande nr 259

Borgarrådet L i v h (v): Möjligheten att välja mellan att köpa eller inte köpa är inte detsamma som inflytande. Om du nu verkligen vill ge hyresgästerna inflytande är jag glad. Då stöder du naturligtvis vår idé om bestämsjälven som vi vill inrätta för att hjälpa hyresgästerna att bilda bostadsrätter och få det inflytande som du säger att de ska få.

Anförande nr 260

L u k a s F o r s l u n d (c): Jag nämnde i mitt anförande att mitt parti och jag vill göra hyressättningen mer rättvis. Det är nog det enda sättet att få bort kön på 200 000 personer. Så länge det är låga hyror på hyresrätter kommer vi aldrig att bygga bort kön. Vi ska naturligtvis bygga. Men på det här sättet kan vi få bort bristen på lägenheter, vi kan få bort kön, vi kan få bort den svarta marknaden, korruptionen och det som gör att det bara är människor som via fackföreningar och andra knep kan få tag på lägenheter.

Anförande nr 261

Borgarrådet L i v h (v): Det är svårt att replikera på den typen av anklagelser. Om du anklagar fackföreningsrörelsen och andra folkrörelser för att fixa svarta lägenheter tycker jag att det är väldigt anmärkningsvärt.

Det ska vi kanske återkomma till. Jag tycker att du ska be dem om ursäkt.

Anförande nr 262

D a n i e l S o m o s (m): Till var och en efter behov från var och en efter förmåga. Det är en devis som vissa i den här salen tycker om. Samma personers bostadspolitik har tyvärr lett till en situation där det är till var och en som bor i innerstaden från var och en som bor i ytterstaden.

Det sker nämligen en korssubvention med det system vi har i dag. Det är ganska orättvist, tycker jag.

Hur kan jag vara så säker på det? Jo, om man gör det logiska antagandet att folk är beredda att köa längst där subventionen är som störst är det bara att se efter var bostadskön är längst. Det är i innerstaden. Köerna är inte lika långa i ytterstaden. Om det är ett rättvist system vet jag inte.

Den bostadspolitik som Vänstern har drivit har lett till ett gigantiskt lotteri där förstapriset är en subventionerad lägenhet, men där man måste stå i kö i 15 år för att få lösa ut priset. Är det en bra bostadspolitik?

Vi försöker rulla tillbaka politiken till en mer rättvis situation. Att äga sin bostad tycker vi är ett incitament till att investera och engagera sig i sin närmiljö, i sin fastighet och i sin stadsdel. Därför vill vi att fler ska kunna äga sin bostad.

Ett rimligt motargument som har levererats är att inte alla kan låna pengar. Det har vi försökt lösa genom att samarbeta med företag som lånar ut till personer utan stora tillgångar. Det är inte heller bra. Är ni i princip emot att människor utan tillgångar ska kunna låna pengar, eller vill ni reglera bankmarknaden så att bankerna inte får kompensera sig för risker?

Jag tycker att det är jättebra att det finns företag som vill låna ut till personer som inte har stora tillgångar. Vänstern i hela världen har kritiserat bankväsendet för att man bara lånar ut till dem som redan har. Här finns det folk som väljer att låna ut till dem som inte har stora tillgångar utan vill investera. Det är ni emot.

Så kommer vi till barnperspektivet. Jag förstår inte på vilket sätt barnperspektivet gynnas av att det enda sättet att få en bostad är att stå i bostadskö från det man föds. Som barn hamnar man i ett system. Jag vet inte om det gynnar barnet. På vilket sätt gynnar det barnperspektivet att inte ge föräldrar incitament att investera i sin närmiljö, investera i sin fastighet och engagera sig i sin lokala stadsdel? Det ger ju nytta i form av ett ökat bostadsvärde.

Jag ska avsluta med ett citat av Ronald Reagan: Staten är den stora illusionen där alla tror sig kunna leva på någon annans bekostnad.

En delsanning av detta är Vänsterns bostadspolitik där alla tror sig kunna bo på någon annans bekostnad. Det är orättvist. Det försöker vi ändra på genom att återställa en någorlunda fungerande marknad. Jag förstår inte varför ni försvarar ett system som har byggt upp köer på 15 år.

Anförande nr 263

M e h d i O g u z s o y (v): Jag tycker att det är lysande att du talar om för den här församlingen och stockholmarna att det är marknadshyror vi ska införa. Er politik leder oundvikligen till marknadshyror. Det är rätt. Men ni ska tala om det för medborgarna så att de kan ta ställning.

Barnperspektiv handlar inte om att barn ska köa i en bostadskö. Det handlar om att man ska ta hänsyn till barnen när man till exempel ska vräka en barnfamilj och att man ska respektera FN:s barnkonvention. Barnen kan inte rå för att deras föräldrar inte har råd att betala hyran.

Jag vet inte vilken världsbild du har. Du refererar till en politiker på andra sidan Atlanten som inte har med bostadspolitik här att göra.

Det råder samma kötid över hela staden. Det vet du inte heller någonting om, verkar det som.

Anförande nr 264

D a n i e l S o m o s (m): Mig veterligen måste man köa längre för att få en bostad i Stockholms innerstad.

Jag förstår fortfarande inte hur barn skulle gynnas av det system vi har där föräldrar inte ges incitament att engagera sig i sin närmiljö. Man får inte ut något av att investera i sin fastighet. Det försvinner i någon sorts kommunal byråkrati.

Jag tycker att det är mycket bättre att man ges incitament att engagera sig i sitt samhälle eftersom det ökar värdet för alla som bor där. Det har visat sig gång på gång när man har provat detta runt om i världen att ägande skapar ansvar. Det är det vi försöker åstadkomma.

Anförande nr 265

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Du har helt rätt i att kön är längst i innerstaden, Daniel. Den politik som ni förde mellan 1998 och 2002 då ni sålde ut 10 000 hyresrätter i Stockholm innerstad gjorde kön ännu längre.

Att låta de här ockerräntebolagen låna ut pengar skapar ju bara spekulation. Man borde väl i stället se till att alla stockholmare fick ta del av de gemensamma ägodelarna. Allmännyttan är ju vårt. Det är alla stockholmarnas bostäder som ska tillhöra alla.

På vilket sätt kortar du bostadskön genom att ta bort lägenheter från hyresmarknaden?

I dag står mer än 215 000 människor i Bostadsförmedlingens kö. När det försvinner lägenheter från hyresmarknaden blir det naturligtvis ännu längre kö.

Under den förra mandatperioden, 2002-2006, ökade vi antalet förmedlade lägenheter. Nu minskar de på grund av er politik.

Anförande nr 266

D a n i e l S o m o s (m): Centern refererade till DN Debatt. Bostadskön beror ju på den bostadspolitik som har förts. Är ni för att ytterstaden subventionerar innerstadens bostäder? Kön är ju mycket större än behovet. Det är som ett lotteri. Om man kommer fram i kön får man en subventionerad bostad som man kan byta, använda som svartkontrakt och få pengar för. Det är därför som kön är så enorm.

Om jag sålde Porschebilar för en krona skulle kön bli enorm. Men det är inte säkert att det motsvarar behovet.

Anförande nr 267

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Om vi inte hade haft Allmännyttan i Stockholm hade vi haft högre bostadskostnader för väldigt många. De som inte hade råd med höga hyror hade bott i grannkommunerna, eller kanske utanför våra grannkommuner.

Är det ett sådant samhälle som Moderaterna vill ha, där man flyttar ut de fattiga människorna? Då kan man förstås behålla makten hur länge som helst här i staden.

Jag tycker att det låter ihåligt när man från Moderaternas sida pratar om inflytande. Jag har lagt skrivelser om att man ska kunna ha kooperativ hyresrätt i stället för ombildning. Det säger ni blankt nej till. Det är ni inte intresserade av. Vi har drivit frågan om lokala boendestyrelser inom bostadsbolagen. Det säger ni också blankt nej till. Ni pratar ändå om inflytande. Inflytande för er är att köpa. Det kallar ni inflytande.

Ni har tagit bort möjligheten för dem som har låga inkomster och har försörjningsstöd att få en lägenhet i vissa områden där det är kort kötid. Var ska Mona och hennes två döttrar bo? Om de inte bor på lägenhetshotell flyttas de från kommunen. Man slänger helt enkelt ut människor från denna stad om de inte har inkomster så att de kan få en bostad. Det är inte bra politik.

Anförande nr 268

T o r d B e r g s t e d t (m): Jag ska prata lite om Bostadsförmedlingen. Det är en Askungesaga. Förmedlingen föddes under vånda och har sedan utvecklats. Det har gått bra för bolaget. Vi har nästan 220 000 människor som kunder.

Jag har sett att både Miljöpartiet och Vänstern vill införa andrahandsuthyrning. Det reser en massa frågor.

Har ni hört talas om att det kan ta 20 år att bygga upp ett företags anseende och 15 sekunder att förstöra det? I dag lever Bostadsförmedlingen mycket på att man har ett fantastiskt gott anseende när det gäller hederlighet och transparens. Man litar på bolaget. Om man tar in andrahandsuthyrning tar man in en sektor som milt uttryckt är svart och ohederlig.

Hur ska ni få hyresvärdar, som får mellan 250 000 och 300 000 kronor per rum när de säljer, att lämna in dessa andrahandsuthyrningar?

Teres skämtade lite om att bostadsförmedlingen ökar till följd av borgerliga åtgärder. År 2006 ökade antalet kunder med 50 000. Då hade ni regerat i nästan tre år. Det visar att sambandet är en smula sammansatt.

Anförande nr 269

S u s a n n a B r o l i n (v): Bostadsförmedling är en kär fråga för mig. Jag ska ta ett exempel ur mitt eget liv. Som liten bodde jag i ett antal fosterfamiljer. En sådan placering brukar ta slut när man är 18 år. När jag fyllde 18 år kunde jag skrivas in på Bostadsförmedlingen. Ett halvår senare kunde jag få min första hyreslägenhet. Det var en trygghet.

I dag har de barnen inte någonstans att ta vägen när de tar klivet in i vuxenlivet. Det är en osäker bostadsmarknad för dem. Det ser vi i socialtjänsten. Det här slog ni sönder när ni satt i regeringen förra gången. Det måste ni ta ansvar för.

När det gäller andrahandsuthyrningen tror jag att det är viktigt att man får insyn i det som händer. Nu är det för mycket ruffel och båg.

Anförande nr 270

T o r d B e r g s t e d t (m): Det var inte mycket till försvar för andrahandsuthyrning. Man ska göra andrahandsuthyrning som studieobjekt för Bostadsförmedlingen. Jag säger det igen: Tänk er för innan ni talar i dessa frågor. Det är fullkomligt livsfarligt för ett bolag som har ett så gott anseende hos allmänheten att ge sig in på andrahandsmarknaden. Om anseendet försvinner, försvinner kunderna snabbare än blixten.

Anförande nr 271

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag vet inte om jag var otydlig eller om det var en felsägning. Tord sade att jag sade att bostadsförmedlingen ökade på grund av borgerliga åtgärder. Jag menade precis tvärtom. Antalet förmedlade lägenheter minskar på grund av den borgerliga politiken, både under den förrförra och under den här mandatperioden.

Under den förra mandatperioden byggde vi nytt. Vi såg till att producera nya bostäder, både hyresrätter och bostadsrätter. Då kom det ut fler lägenheter på bostadsmarknaden. Tryggheten ökade, och rörligheten ökade. Det är bra för alla stockholmare och dem som flyttar hit att det finns en rörlighet på bostadsmarknaden.

Med den ombildning som sker nu och när det inte kommer några markanvisningar blir det en inlåsning. Man blir rädd för att släppa sin lägenhet. Vi såg det förra året och vi ser i år på prognosen att man räknar med att det blir färre lägenheter som förmedlas. Det kommer vi att se om och om igen. Det är jättetråkigt.

Anförande nr 272

T o r d B e r g s t e d t (m): Det är svårt att analysera vad det ena eller det andra beror på. Ni driver myten att bostadsbyggandet har minskat påtagligt. Jag vill påminna om att ni tog makten 2002 och att ni hade ett ganska eländigt resultat 2003. Det har alltid varit så. Det betyder att antalet lägenheter kommer att öka påtagligt den sista månaden i år eller i början av nästa år. Jag är inte det minsta orolig för att inte tillströmningen av lägenheter kommer att räcka till.

Anförande nr 273

E m m a L i n d q v i s t (s): Ordförande, fullmäktige! Att ha en bostad är en grundläggande social rättighet på samma sätt som arbete, sjukvård och utbildning. Var och hur man väljer att bo ska vara ett fritt val och inte ett resultat av klass, ålder, etnicitet eller livsöde i övrigt.

I dagens Stockholm känner en stor del av invånarna oro och otrygghet kring sin bostadssituation. Många unga tvingas bo kvar hemma hos sina föräldrar långt upp i åldrarna. Nybildade familjer får inte tag i en större lägenhet utan måste bo kvar i sin etta eller tvåa. Till slut har man kanske inte något annat val än att bo kvar i andra, tredje eller fjärde hand utan att veta hur länge man får bo kvar.

Att staden behöver bygga fler bostäder råder det samsyn kring. Såväl vårt som majoritetens mål är att det fram till 2010 byggs minst 15 000 bostäder.

Ni skriver i er budget att bostadsbolagen ska bygga 6 000 nya lägenheter, men ni har bara markanvisat knappt 300 hyresrätter. När kommer markanvisningarna?

Bristen på bostäder handlar inte bara om minskad nyproduktion. Många har ändå inte råd med hyran på de nybyggda lägenheterna. Svårigheten att komma ut på bostadsmarknaden beror också på den ombildning som sker av hyresrätter till bostadsrätter. Har du låg inkomst kan du varken hyra i nyproduktion eller köpa en bostadsrätt. Var ska man då bo i borgarnas Stockholm?

Den under vårt styre positiva trenden i bostadsförmedlingen där antalet inlämnade och förmedlade lägenheter bara har ökat och ökat ser nu ut att brytas. År 2006 lämnades det in 9 500 lägenheter. Enligt årets prognos kommer det att lämnas in omkring 8 500. Som en tydlig följd av detta har antalet förmedlade lägenheter gått ned. Samtidigt fortsätter kön att växa. Det gör mig orolig.

Bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 274

Borgarrådet A l v e n d a l (m): En målsättning och ambition är naturligtvis inte alltid lätt att nå när det gäller 6 000 kommunala hyresrätter. De tre kommunala bostadsbolagen ska bygga 6 000 kommunala hyresrätter. Tittar man på planerna för de bostadsprojekt som ligger fram till 2010 kan vi summera 6 404 hyresrätter.

Det kan vi säkert med gemensamma krafter se till att åstadkomma.

En anledning till att Bostadsförmedlingens kö växer är att vi i den nya majoriteten fattade beslut om att det var lämpligt att gå ut i ytterstadens förorter för att marknadsföra bostadsförmedlingen till människor som kanske tidigare inte hade hört talas om Bostadsförmedlingen. De kanske ganska nyligen har anlänt till Sverige. Vi tycker att det är bra att människor får information så att de på det sättet kan försäkra sig om att komma in på bostadsmarknaden i Stockholm. Om man gör reklam för sin verksamhet blir ju fler intresserade. Det tycker jag att vi ska se positivt på

Anförande nr 275

E m m a L i n d q v i s t (s): Jag håller med om att det är positivt att fler har hittat Bostadsförmedlingen och dess kö. Under vårt styre tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet minskade kötiden, medan den nu ökar. Jag håller med om att det inte finns en rak koppling mellan en lång kö och en lång kötid. Men varför ser ni inte till att kötiden kortas? Jag vill att du visar oss markanvisningarna för hyresrätterna.

Anförande nr 276

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är trevligt att höra en annan debatt från Emma Lindqvist än den som hörs från en del andra. I en

del sakliga funderingar delar jag din uppfattning. Det gäller bland annat hur vi ska lyckas pressa ned byggkostnaderna så att hyrorna inte blir så höga.

I början av 2000-talet när vi styrde Familjebostäder hade vi ett projekt för att se om man kunde få ned byggkostnaderna. Det fortsatte under ordföranden Py Börjessons ledning. Det visade sig att det gick att bygga billigare, och det är kvalitativt bra bostäder. Man kan säga att man bygger massproduktion men i flera stadsdelar, så det ser inte tråkigt och ensidigt ut.

Vi har ett arbete i Stockholms shems tillsammans med jagvillhabostad.nu. Där har vi en konkret markanvisning i Råcksta. Där ska de själva vara med och utforma hur husen ska se ut och vilken standard man vill ha. Sedan ser man efter vad kostnaden blir. Vi är väldigt spända på resultatet av det.

Anförande nr 277

E m m a L i n d q v i s t (s): Det är positivt att ni vill vara med och sänka byggkostnaderna för de nya hyresrätterna, men då måste de också byggas. Ni måste markanvisa för de 6 000 lägenheter som ni har utlovat. De 288 billigare lägenheter som ni har markanvisat räcker inte.

Anförande nr 278

M e h d i O g y z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Vänsterpartiet tycker att en bra bostad är en självklar social rättighet. Det vill jag understryka för fullmäktige och åhörare. Vi säger nej till marknadshyror som högeralliansens politik oundvikligen leder till. Vi säger ja till blandade upplåtelseformer. Vi tycker faktiskt att det ska finnas både hyresrätter, bostadsrätter och småhus.

Vi tycker att det är odemokratiskt att de värden som stockholmarna har byggt upp under decennier raderas under en enda mandatperiod. Det är djupt odemokratiskt och det är orättvist.

Högeralliansen säger sig vilja bygga hyresrätter. Det är fel. De prioriterar främst dyra bostadsrätter.

Svenska bostäder har ett dotterbolag som heter Stadsholmen. De förvaltar k-märkta hus. Där har en modig folkpartist satt sig på tvären när det gäller omvandling. Jag tror att hans tid snart är ute. De påtryckningar som kommer från hans alliansbröder kommer att tvinga honom bort från styrelsen. Det är väldigt olyckligt. Stadsholmen förvaltar de k-märkta husen. De har kompetens. De är bäst lämpade att bevara de k-märkta husen för framtida generationer.

Om jag vore finansborgarråd i staden skulle jag både en och två gånger fundera på om det är rätt person som har hand om bostäder och om det är lämpligt att ett borgarråd dumpar priser på allmännyttans hyreslägenheter i centrala Stockholm.

Mig veterligt tog man bort subventioner för 15-20 år sedan. Det finns inga subventioner som du och en del andra hävdar. Man menar att allmännyttan skulle gynnas av subventioner.

Man borde kanske fundera över om det är rätt att sälja lägenheter i Vasastan för 20 000 kronor per kvadratmeter när vi vet att man i samma stadsdel köper bostäder på den privata marknaden för upp till 60 000 kronor per kvadratmeter. Jag undrar vilket privat företag som skulle förfara på det sättet med sina tillgångar.

Anförande nr 279

G u l a n A v c i (fp): fru Ordförande! Jag vill börja med att korrigera Mehdi. Han kommer, sin vana trogen, med påståenden som mer eller mindre liknar lögner. Hans-Göran Olsson är inte alls borta från Stadsholmens styrelse. Han kommer att sitta kvar. Därmed var det sagt.

Jag tycker att Mehdi alltför ofta låter som en trasig kassettbandspelare. Ibland fungerar det, ibland hakar det upp sig, ibland vet man inte om det man har hört är rätt eller fel. Jag förstår inte varför Mehdi sätter sig emot en ombildning i miljonprogramsområdena. Jag är uppväxt i Bredäng och har bott där i 20 år. Jag har flyttat därifrån nu. Jag har mina föräldrar och bekanta kvar där. Många vill ha möjlighet att äga sitt boende. Jag förstår inte varför Mehdi sätter sig emot att människor i förorten får samma möjlighet som människor i innerstaden.

Jag välkomnar Mehdi till Bredäng. Mehdi pratar som en tapper riddare här i talarstolen. Kom ut till Bredäng så får vi se om din retorik ändras.

Anförande nr 280

M e h d i O g y z s o y (v): Om någon är oärlig i den här debatten är det du och dina partikamrater. En folktopist, jag ska inte namnge någon, hävdade att vår bostadspolitik skulle leda till *social housing*. Vad vet din partikamrat om *social housing*? Vad händer när du säljer ut allt som allmännyttan äger i centrala delar av staden och i attraktiva närförorter? Vad är det för socioekonomiska skillnader mellan innerstaden och ytterstaden? Vilka är intresserade av att köpa? De flesta är i de attraktiva områdena. Det kommer att leda till sociala bostäder. Jag önskar att ni var mer hederliga och talade om för människor vad konsekvenserna blir av er högerbostadspolitik.

Anförande nr 281

Borgarrådet A l v e n d a l (fp): Du har direkt fel, Mehdi. Jag har försökt förklara för er på vänsterkanten att det inte är en majoritet av intresseanmälningarna som kommer från innerstaden. 57 procent kommer från ytterstaden. Det spelar ingen roll hur många gånger ni påstår något annat. Det är bara att titta i statistiken.

Dessutom vill du inte förstå prisbilden. Det är ingen idé att försöka prata med dig om det med tanke på att du har fått privatundervisning i hur priserna sätts. Vi gör som privata företag. Du undrade om ett privat företag skulle göra på det här sättet. Ja, exakt så gör vi.

Vilket pris vill Vänstern ha? Vill ni sätta ett pris som innebär 50 procent ökade boendekostnader? Nej, det vill ni inte. Det säger ni nej till. Det är ungefär vad dagens prisbild innebär för hyresgästerna. Ska det vara 100 procent ökade boendekostnader?

Ska det vara 150 procent eller 200 procent ökade boendekostnader? När tycker ni att prisbilden är korrekt?

Jag är glad att du tog upp Stadsholmen. Det var fantastiskt bra. Under er tid har ni direkt misskött underhåll och renoveringar i Stadsholmens fastighetsbestånd. Bland hyresgästerna finns det ett stort missnöje som vi hanterar på vartenda möte med Stadsholmen. Nu för vi in i ägardirektiven att man årligen ska ta hand om underhåll och renoveringar. Under din tid blev hyresgästerna riktigt missnöjda.

Anförande nr 282

M e h d i O g y z s o y (v): Det kommer tyvärr inte att finnas några lägenheter kvar i dotterbolagets ägo. Det är ingen idé att du planerar att rusta upp lägenheterna i Stadsholmen.

Vi ska inte sälja en enda lägenhet som allmännyttan har. Det finns en fungerande marknad. De som vill äga sin lägenhet är välkomna att göra det på den fria marknaden. Där kan varken du eller jag påverka prisbilden - jo, kanske lite. Det fungerar i alla fall. Det är viktigt att tala om det för medborgarna.

Det kommer inte att finnas hyresrätter i centrala Stockholm. Jag tycker att du ska tala om det för stockholmarna. Det är en utopi, en dröm, att komma åt en hyreslägenhet som allmännyttan har. De flesta intresseanmälningarna har kommit från de centrala delarna av staden. Det kan du inte förneka. Det kommer inte att finnas kvar.

Anförande nr 283

L u k a s F o r s l u n d (c): Ordförande, fullmäktige! När Mehdi säger nej till ett reformerat hyressättningssystem säger han ja till konsekvenserna av dagens system. Jag upprepar det som professorn i nationalekonomi, Lars Jonung, pekar på i dagens DN. Du säger ja till lägenhetsbrist, långa köer, svarta marknader och korruption.

Anförande nr 284

M e h d i O g y z s o y (v): Den verklighet som du lever i vid Stureplan överensstämmer inte med den som många andra stockholmare lever i. Det är din politik och dina alliansbröders politik som leder till att det blir färre hyresrätter. Det blir ett enormt gap mellan utbud och efterfrågan. Människor stimuleras till att handla svarta kontrakt. Det är er bostadspolitik som leder till en infarkt. Det är er bostadspolitik som gör det omöjligt för människor att komma åt en hyresrätt.

Åk runt i staden och titta hur det ser ut. Du kan inte bara utifrån ditt Stureplansperspektiv bedöma vilken politik som är bäst för stockholmarna.

Anförande nr 285

F r e d r i k W a l l é n (kd): Tiden går fort när man har roligt. Jag har bluffar kvar att avslöja. Jag hinner bara med en till. Mehdi gav mig upplägget.

Segregationsbluffen – Vänsterns engagemang i att vi i majoriteten verkar för segregation genom vår bostadspolitik. Inget kunde vara mer fel. Den segregation som finns i Stockholm är skapad av Vänstern. Den är skapad i förorterna under miljonprogramssystemet. Man har skapat ett bidragsberoende och gjort det omöjligt att göra bostadskarriär i sitt eget område. Vi försöker göra något åt det. Ni vill gå tillbaka till något som vi vet inte fungerar.

Varför kramar ni en politik som är segregationsskapande? Om ni inte är nöjda med våra åtgärder, vilka förslag har ni annat än att gå tillbaka till något som vi vet inte fungerar?

Anförande nr 286

M e h d i O g y z s o y (v): Jag undrar vems politik som leder till mest fastcementering av segregering i Stockholm. En sociolog skulle häpna över dina påståenden. Det finns studier som kopplar samman allmännyttans vara eller icke vara och hyresrättens vara eller icke vara i de delar av staden där allmännyttan har bestånd.

De argument ni har för att sälja är ihåliga. Finansborgarrådet säger att om man äger sin bostad är man mer svensk. En annan säger att människor som kommer från andra kulturer är mer vana att äga sin bostad. Hur ska ni ha det? Å ena sidan ska man anpassa sig till de nya människor som bosätter sig i staden, å andra sidan ska man tvinga dem att se ut som vi och bli som vi. Hur ska ni ha det? Ni har inga bra argument när ni dumpar priserna på allmännyttans lägenheter som människor under decennier har byggt upp i den här staden. Erkänn det!

R I FINANSROTELN

Koncernen Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB, AB Stokab, S:t Erik Försäkrings AB, S:t Erik Livförsäkrings AB, S:t Erik Markutveckling AB, AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad, Mässfästigheter i Stockholm AB, Stadsdelsnämnderna: Övergripande, Överförmyndarnämnden Punkt 21, 32, 28, 33, 34, 35, 36, 37, 5, 18)

Anförande nr 287

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Fru ordförande! Staden har fantastiska bolag som vi kan vara stolta över. Jag tänker inte räkna upp alla, men jag kan nämna några: Globen, Stadsteatern, Hamnen, Mässan – där vi äger en majoritet. Det är en glädje att få arbeta ihop med Stockholms Stadshus AB och förbättra för våra bolag och utveckla dem som behöver utvecklas.

Redan i mitt inledningsanförande i går pratade jag om företagandet och hur viktigt det är med ett företagande i världsklass. Vi är helt beroende av företag och företagare för att kunna utveckla och verkställa alla de beslut som vi nu har ägnat två dagar åt.

Företagen ger kreativitet och liv åt Stockholm och de gör Stockholm till en dynamisk stad i världsklass. Det spelar egentligen ingen roll om det är ett nytt jeansmärke, ett IT-företag eller en stor konferens. Tillsammans gör de Stockholm till den attraktiva stad som Stockholm är.

Det går bra för Stockholm nu. Många siffror pekar åt rätt håll. I går pratade vi om arbetslösheten som har minskat med 27 procent. Vi kan i dag berätta om turismen som har ökat med 7 procent det senaste året. Besöksnäringen går fantastiskt bra.

Stockholm blev i Readers Digest korad till en av de mest attraktiva städerna i världen att bo i. Vi ser att vi nu rankas som trea eller fyra i världen när det gäller att ordna stora kongresser.

Mycket går bra, men allt kan naturligtvis bli bättre. Mitt mål är inte att vi bara ska behålla den position som Stockholm har nu. Stockholm ska naturligtvis bli ännu bättre.

Stadens näringslivsbolag, SBR, arbetar aktivt hela tiden för att förbättra och förenkla för företag och evenemang och hjälpa till att sätta Stockholm på världskartan. Vi har ett samarbete som heter Stockholm business Alliance. Det består av Stockholm och 42 andra kommuner. Tillsammans genomför de servicemätningar för att se hur företagen ser på Stockholm.

En del verksamheter fick bra betyg i servicemätningen. Det fanns också några som visade ett alldeles för dåligt resultat. Våra tekniska eller så kallade hårda fackförvaltningar har en del att göra om vi ska vara en företagsstad i världsklass, något som är viktigt för oss.

Vi måste ständigt lära oss att bli bättre och vi måste ständigt ställa frågan om våra politiska beslut gör det bättre och enklare för företag eller om vi förhindrar och försvårar för dem som vill arbeta och driva företag eller starta verksamheter här.

Stockholm är inte längre bara staden Stockholm. Det är ett mycket större begrepp. Tillsammans med Stockholm Business region marknadsför våra 43 kommuner Stockholm som the Capital of Scandinavia. Det går fantastiskt bra. Allt fler vet att Stockholm är the Capital of Scandinavia och att det går väldigt bra för oss.

Vi samarbetar. Vi vet att det som är bra för våra kommuner blir bra för hela regionen och för Sverige. Det spelar ingen roll om vi talar om Astra som ligger i Södertälje. Det är viktigt för oss alla att vi har bra företag i hela regionen och att hela regionen marknadsförs tillsammans.

Är det något vi har lärt oss är det just att det är när vi samarbetar som vi sätter Stockholm på världskartan. Jag kan nämna Norra station som är ett stort utvecklingsprojekt där vi nu samarbetar. Karolinska, Akademiska hus, Solna, Stockholm ska tillsammans bygga en fantastisk stad, en ny stadsdel med tusentals bostäder och ett sjukhus med forskningscentrum i världsklass. Vi samarbetar också kring finansplats Stockholm. Vi ska tillsammans med banker, försäkringsbolag och OMX åka till London och se vad vi kan göra för att ännu bättre marknadsföra Stockholm som finansplats i Europa.

Herr ordförande! Det är tillsammans som vi åstadkommer förändring. Jag hoppas att ni alla kan bära den knapp som vi har delat ut i kväll och hjälpa oss att marknadsföra the Capital of Scandinavia. Det är bra för företagen och bra för turismen. Då blir det också bra för oss.

Anförande nr 288

Borgarrådet J ä m t i n (s): Herr ordförande, fullmäktige! Stockholm är en fantastisk stad. Det kan man inte säga för många gånger. Stockholm har också en fantastisk ekonomisk situation. Våra egna bolag och företagen i staden står starkt rustade i en ekonomisk högkonjunktur som skapar nya jobb och nya företag och även fler jobb i gamla företag.

Våra egna bolag fungerar väl. Kristina nämnde några. Jag vill nämna alla tre bostadsbolagen, SBR och Stadsteatern som är välskötta bolag i vår gemensamma koncern. De står gemensamt väl rustade för framtiden; de står ekonomiskt väl rustade men också verksamhetsmässigt väl rustade. Vi tycker dock att vi lite mer aktivt skulle använda bolagen för att stärka miljöarbetet men även det sociala arbetet och arbetsmarknadsarbetet.

Näringspolitik i en kommun är viktigt och brett. Det består av det arbete som Stockholm Business Region gör med den viktiga lotsfunktionen som ska underlätta för företagare med serviceundersökningar och att saluföra och sälja Finansplats Stockholm, något som Kristina också pratade om.

Ett arbete som vi måste jobba vidare med är att stärka stödet till miljö- och miljöteknikföretag.

En viktig del av det arbete som Stockholm Business Region gör är att marknadsföra Stockholm. Under 2008 kommer att av Europas största event att ske i Stockholm. Det är Europride. I år var det 50 000 deltagare och 500 000 åskådare på Stockholm Pride som är det största årligen återkommande evenemanget i vår stad. Nästa år måste vi ge det evenemanget ett brett stöd.

Näringspolitik är mycket mer. Det är bostadsbyggande, kollektivtrafik och utbildning. På de områdena skiljer vi oss åt. På de områdena saknar jag en del ambition. Det har vi diskuterat tidigare och återkommer säkert till senare.

Jag vill avsluta med att ge en eloge till min företrädare Annika Billström som satte i gång det viktiga arbetet med Stockholm Business Alliance under den förra mandatperioden. 43 kommuner samarbetar för att öka tillväxten, skapa fler jobb och skapa en bättre framtid för oss alla i den stora region som Stockholm är en del av.

I slutet av förra året var jag med på ett möte med alla de kommunerna. Jag hade en massa fördomar. Jag är glad att säga att jag blev av med dem. Jag trodde att de 42 övriga var mer eller mindre tvingade, men jag frågade en person från en kommun som jag inte tänker namnge: Vad gör du här och varför tycker du att det är viktigt?

Han svarade så här: Carin! Det som är bra för Stockholm är bra för min kommun.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 289

U l r i k a F r a n c k e (fp): Herr ordförande! Det var länge sedan jag stod här och pratade. Det är 15 år sedan, så en del har förändrats, men bostadsdebatten är sig lik. Det var ett av mina kärnområden förr och jag känner igen alla argumenten. De kommer från samma sida som förr. Det känns tryggt att en del saker är som förr.

Näringslivet är oerhört viktigt. Vi är beroende av det för att kunna utveckla allt det vi vill utveckla, vare sig det är arbetsmarknad, välstånd eller trygghetssystem. Det är därför oerhört viktigt att vi i vår stad har ett väl fungerande näringsliv.

Det går bra för Stockholm, som Kristina sade. Det går väldigt bra. Sedan IT-bubblan sprack för några år sedan har det vänt och det går bara bättre och bättre.

Vi har marknadsfört oss väl utomlands. Jag är glad att vi efter det moratorium som rådde under ett antal år efter inte fullt så lyckade evenemang avstod från en viss marknadsföring och är tillbaka på banan igen och marknadsför Stockholm. Stockholm är värd att marknadsföras.

Turism- och besöksnäringen är en oerhört viktig gren. Den växer över hela världen så att det knakar, och den växer även i Stockholm. Jag tror att det ibland kan vara värt att komma ihåg att marknadsföring av Stockholm och stadsbyggnad av Stockholm hänger ihop. Att behålla Stockholm stockholmskt är väl så viktigt ur näringslivssynpunkt när det gäller besöksnäringen som för stockholmare. Det kan vara värt att fundera på.

Det går bättre och bättre för Stockholm. Vi har talat om sjunkande arbetslöshets-siffror. Jag tror att vi mycket snart kommer att tala om arbetskraftsbrist. Jag jobbar och driver företag i den här staden och vet att det är jättesvårt att få tag i arbetskraft. Det är kul att det är så låg arbetslöshet. Om ett år eller två kommer problemet att vara arbetskraftsbrist. Det är då viktigt att vi som sitter i Stockholm Business Region hjälper till att koordinera de olika utbildningsorganen i regionen så att vi har den arbetskraft vi behöver för att fortsätta att utvecklas. Annars drar man till de ställen där det finns arbetskraft.

Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 290

Borgarrådet R u w a i d a (mp): För mig är visionen om Stockholm ett miljövänligt och mänskligt Stockholm. Jag hade önskat att det hade någon betydelse det som ska vara Stockholms stads signum – Skandinaviens huvudstad. På ett sätt kanske det är det, men det säger ingenting om innehållet. Jag önskar att man hade vågat välja ett innehåll. Miljöhuvudstaden i världen – Stockholms stad.

Jag träffar många av Stockholms miljöteknikföretag. Om det är några av stadens företagare som är besvikna på alliansen så är det de. De känner inte att politiken är tillräckligt bra vare sig på riksnivå eller från Stockholm Business Region. Det finns till och med Stockholmsföretag som har fått hjälp av Göteborg Business Region med marknadsföring av produkter i länder som USA. Jag hoppas att vi kan utveckla stadens bolag och stadens näringslivsarbete så att vi gör ett mer aktivt arbete med att sälja in bra spetskompetens i Stockholm.

Bostadsbolagen i Stockholm står i dag väl rustade ekonomiskt. Men det kan bli ett bekymmer när bostadsbolagen ombildar lägenheterna. Ombildningspolitiken ger inte god ekonomi om bostadsbolagen ska vara starkt rustade ekonomiskt. Jag undrar hur man har avsett att använda vinsterna från försäljningen inom bostadsbolagen. Vi skulle vilja använda bostadsbolagen till att ta ett stort klimatansvar, att rusta upp i miljonprogramsområdena och ta ett klimatansvar. Om vi rustade upp miljonprogramsområdena i Stockholm skulle vi kunna minska energiförbrukningen väldigt mycket och ta ett globalt och ett svenskt klimatansvar.

Avslutningsvis vill jag säga något om Pride. Stockholm Pride blev besvikna över Stockholms stad. Man fick ett sänkt anslag. Jag hoppas att vi inför nästa års Europride kan se till att det som är Stockholms största attraktion får ett brett stöd av staden.

Anförande nr 291

A n n - M a r i e E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stockholm är en fin stad och Stockholm är en rik stad. Exakt hur rik är inte helt lätt att få reda på. Det lär vara så att vi vid förra årets slut hade ett eget kapital på 48 miljarder. Om man drar av skulder och så vidare har vi ett kapital på 23,6 miljarder plus långsiktiga tillgångar. Kapital ska arbeta har jag förstått. Det ska inte bara läggas i madrassen.

Vi vill använda tre av de miljarderna till långsiktiga investeringar i miljö och rättvisa och i förorten. Vad ni vill använda pengarna till har vi inte fått klart för oss av den här budgeten.

Staden är också rik genom bolagen. Dem ska vi ha till stockholmarnas nytta för långsiktiga satsningar som byggande, boende, vatten, hamn, kultur och parkering. De gemensamma egendomarna ska naturligtvis utvecklas och förvaltas utan vinstintresse. De kortsiktiga endast ideologiskt betingade försäljningar som genomdrivs kan bli katastrofala. På staden behöver man nog bara säga Fortum för att stockholmarna ska förstå vad vi talar. Snart kan man nog också använda Centrumkompaniets köpare Bult Bee som exempel på företag som sätter vinsten före allmännyttan.

Vi vill naturligtvis att de här bolagen ska vara kvar i gemensam ägo, men de måste utvecklas demokratiskt och bjuda bättre insyn. Vi har pratat om Vänsterpartiets förslag när det gäller bostadsbolagen, bestämsjäl.vu. Man kan utveckla demokratin i alla bolag, och det måste ske. Insynen ska ju inte vara mindre i en kommunal verksamhet bara för att den är i bolagsform.

Stockholm är en rik stad, men det märks inte i stadsdelarna, som den här debatten också skulle handla om. Man räknar miljarder i bolagen. I stadsdelarna fattas det tusenlappar. Alla stadsdelar står inför nedskärningar nästa år. Där ligger rikedom hos personalen och deras kompetens. Det kapitalet vill högeralliansen nu föröda genom att man konkurrensutsätter och avknoppar. Det våra medarbetare får höra varje dag är: Det är bättre om någon annan gör ditt jobb, eller om du blir din egen arbetsgivare. I vissa delar får inte kommunen ens lägga bud på sin egen verksamhet. Man kan undra om det är likvärdighet.

Stadsdelarna skulle kunna bli viktiga verktyg i den lokala demokratin om de fick utvecklas. Den här pengmodellen som ni har innebär ju motsatsen – ingen medborgare kan påverka och ingen politiker kan ställas till svars.

Vi vet att Moderaterna helst vill lägga ned stadsdelsnämnderna. Nu svälter ni ut dem långsamt. De verksamheter som står stockholmarna allra närmast – barn, äldre, när-miljö och närdemokrati – behöver vi för att ha ett bra företagsklimat i Stockholm. Företagen kräver tillgång till den nära servicen för sig och sina familjer. De verksamheterna hamnar inte i världsklass. De hamnar i strykklasse.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 292

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Stadshus AB fyller en viktig funktion, och våra bolag gör ett fantastiskt arbete för att utveckla staden och tillgodose stockholmarnas behov. Bolagen har naturligtvis ett särskilt ansvar för att visa på staden som en attraktiv plats att arbeta och bo i.

Det är därför glädjande att också kommuner runtomkring Stockholm har insett vikten att lyfta Stockholm. När det nu är så många som 43 kommuner som tillsammans ska visa på detta borde det också vara ett tryck uppemot riksdag och regering att inse vikten av att satsa på Stockholm är det bra för hela landet.

Samverkan med näringslivet får inte underskattas. Det är en oerhört viktig funktion och ökar naturligtvis möjligheterna för Stockholm att få plats på världskartan. Men jag skulle ändå, när jag nu pratar om världskartan, vilja landa lite i stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna har en viktig roll ur demokratisk synvinkel, det är en enklare länk mellan medborgare och det politiska systemet, även om vi också bejakar pengssystem där medborgare på ett enkelt sätt själva direkt kan fatta beslut direkt. Men i en del frågor behöver vi fortfarande ha den här demokratiska debatten nära medborgarna. Därför har lokalpolitikerna särskilt ansvar i dessa frågor. Inte minst har vi sett att man i många stadsdelsnämnder har utnyttjat möjligheten att lämna medborgarförslag som många gånger har kunnat genomföras. Det är frågor som berör en i vardagen och därför viktiga.

Men jag skulle också vilja uppmana stadsdelsnämnderna att samverka mycket mera och inte boa in sig, för Stockholm är en stad, och det är viktigt att ta till vara storstadens och stordriftens fördelar och inte alltför mycket boa in sig för att synas var och en.

Det finns förväntningar på stadsdelsnämnderna, inte minst från min sida naturligtvis som har ansvar för äldreomsorgen att utveckla, inspirera och ansvara för de utbildningssatsningar som vi särskilt vill lyfta fram framöver genom det centrala stödet men också med pengar direkt ut till stadsdelsnämnderna. Det är väldigt viktigt för att vi också framöver ska kunna vara den attraktiva platsen att arbeta och bo i.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 293

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige! Centern gläds naturligtvis också åt att det går bra för Stockholm och för våra bolag och alla andra företag i staden. Vi skulle vilja ha en särskild satsning, ett företagare direkt-koncept där man samlar all kompetens under ett och samma tak för att hjälpa fler stockholmare att starta småföretag. Staden skulle kunna placera ett antal företagare direkt-kontor i stadsdelar med många invandrade svenskar. Genom representation för finansiärer som Almi och möjligen banker kan man hjälpa till att förmedla mikrolån som ofta efterfrågas för att komma i gång. Stadens planer på *one stop-shops* kan också inrymmas i dessa kontor, liksom till exempel nyföretagarcentrum. Syftet är att samla allt på samma ställe på de blivande företagarnas hemmaplan och med en anpassad kompetens för området och den lokala marknaden.

Centern föreslår att 20 miljoner kronor satsas på projektet i samarbete med Stockholm Business Region. Särskilt vill vi se nya företag inom miljösektorn så att vi ska kunna framhäva Stockholms särskilda profil.

Euro Pride har nämnts flera gånger. Det är ett fantastiskt tillfälle för oss att visa att vi är stolta över vår stad och över alla dess invånare.

Jag yrkar bifall till Centerns förslag.

Anförande nr 294

Borgarráðet A x é n O l i n (m): Jag tänkte att jag måste berätta för Yvonne Ruwaida lite vad vi gör. Nu kanske Yvonne Ruwaida inte är i salen, men hon anklagade SPR att inte hjälpa till med miljöteknikföretagen. Jag vet inte vad det är för miljöteknikföretag som Yvonne Ruwaida träffar, men det kan inte vara samma som jag träffar. Jag träffar miljöteknikföretag, och Ulla Hamilton träffar ständigt och jämnt olika miljöteknikföretag. Bland annat med anledning av det finns det nu ett bra samarbete med SPR. Till exempel har man en dag där man samlar riskkapitalbranschen tillsammans med miljöteknikföretag. Det var ett av de önskemål som miljöteknikföretagen hade. Man behövde hjälp med att få den här sammanlänkningen.

Jag kan hålla med Yvonne Ruwaida om att miljöteknik är någonting som Stockholm är väldigt duktigt på och där vi blir allt bättre och där vi faktiskt också börjar bli kända i världen, för vi är bra på miljöteknik. Självklart ingår det som en naturlig del i SPR:s arbete att samarbete med miljöteknikföretagen som en viktig del i Stockholms utveckling.

Anförande nr 295

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Yvonne bad mig att ta över, hon var väldigt trött och behövde äta.

Det är väl kul att ni äntligen börjar titta på miljöteknikföretagen. Det har varit ganska styvmoderligt behandlade. Det måste man säga. Det är också bra att se till att man kan få kapitalfinansiering för det hela, det är oerhört viktigt.

En av de första saker jag gjorde när ni kom makten var att vända mig till Ulla Hamilton och säga: Det här med miljöteknik, Hammarby Sjöstad och all den kompetens som vi har är oerhört eftersökt utomlands, och ni måste ta tag i det, försöka att koordinera, se till att vi har information på kinesiska. Det saknar vi. Det bara dräller in grupper som vill lära sig om svensk miljöteknikföretagande.

Det är oerhört glädjande om ni tar tag i det här ärendet och ser till att gynna miljöteknikbranschen. Där är den framtida utvecklingspotentialen enorm och skapar många arbeten. Det är arbete som behövs, fortsatt så.

Anförande nr 296

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige och, som Yvonne Ruwaida skulle säga, alla stockholmare! Möjligen är detta ett uttryck på övertro på allmänintresset för det vi sysslar med här, men gott självförtroende är alltid en tillgång, brukar jag säga.

Nu ska vi tala om stockholmarnas gemensamma egendom, som oppositionen alltid säger. I år går vänstern ännu längre och talar om "medborgaren som ägare". Smaka på den ni! Då ska man fråga sig: Hur ska ägarna få någon nytta av det som man äger? En möjlighet är förstås att det som staden inte behöver äga säljs och att staden satsar pengarna på sådant som verkligen behövs, till exempel infrastruktur. Det här gillar dock inte oppositionen utom Miljöpartiet, som vill sälja Stockholm Parkering.

Men med det här undantaget är det nej till försäljningar i ett ideologiskt högstämt tonläge. Jag hyser dock inga illusioner om att inte oppositionen ogenerat kommer att sätta sprätt på våra försäljningsintäkter en gång till om de skulle få chansen. *It goes without saying*, som engelsmännen säger, att ni först är emot att vi säljer, och sedan gör av det som vi har fått in på allsköns satsningar som aldrig understiger en miljard.

Detta behöver knappast debatteras, eftersom debatten bygger på att det är olika bilder. På den här punkten tror jag inte att vi har några olika bilder. Då är det mycket mer spännande att debattera Socialdemokraternas budgetyrkande i reservation 77, Nej till ansvarslöshet minus 100 miljoner. Det är mycket klatschiga rubriker här i dag.

Bakom den här lakoniska och samtidigt provocerande formuleringen får vi åsikten, om jag omformulerar den: Skillnaden mellan 600 miljoner och 700 miljoner i avkastning på en förmögenhetsmassa av 100 miljarder är skillnaden mellan Nirvana och Armageddon. Det här säger någonting om bristen på samlad oppositionspolitik på det här området. Socialdemokraterna vill försvaga stadens budget med 100 miljoner, medan v och mp inte vill det. Men det säger ännu mer om att Socialdemokraterna nu åter har den roll som de klarar bäst, som oppositionsparti. I majoritet var det inga problem med att ta ut ännu mer ur koncernen, 850 miljoner minst 2003. Nu vill vi göra ansvarsfulla avsättningar för att möta stadens pensionsskuld, en stor skuld som måste hanteras.

Därför säger vi vårt på vårt sätta nej till ansvarslöshet och yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 297

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Rolf, visst har du rätt i att vi inte vill sälja bolag som vi tycker behövs för Stockholms nytta. Endast ideologiskt betingade skäl. Det finns inget som helst vettigt eller rimligt skäl att börja dela vattenbolaget eller sälja Centrumkompaniet annat än att det är ett ideologiskt beslut. Det har vi vänt oss emot.

Däremot har du fel i att vi använder de pengarna. Jag sade nyss att staden har ett eget kapital på 48 miljarder. Om man räknar bort skulderna är det 23,6 miljarder som man kan omvandla till pengar. Vi behöver inte ta in mera pengar till staden. Däremot finns det pengar som vi kan använda för långsiktiga investeringar. Men jag skulle vilja ha svar på frågan: Hur tänker ni använda de här pengarna? Det är nämligen pengar som inte syns i budgeten.

Anförande nr 298

R o l f K ö n b e r g (m): Det är lite oklart att förstå vilka pengar Ann Mari Engel syftar på eftersom de inte syns i budgeten. Ett skäl till att de inte syns i budgeten är att de inte finns. Vi har försökt att göra en budget som stämmer någorlunda väl med kommunallagens krav på balans. Staden har en förmögenhetsmassa på 100 miljarder. Staden är rik, det är vi överens om. Samtidigt är frågan: Vilka investeringsbehov är det som Ann Mari Engel inte vill möta?

Det är inte så att vi tar de här pengarna och sätter dem på banken. De här pengarna ska arbeta för staden på betydligt och bättre sätt för gemene stockholmaren än att låsa in pengarna. Ert problem är att när ni för första gången tar de här läskiga orden i er mun – i går talade ni om valfriheten, i dag om ägande – blir det lite fel. Ni är lite ovana vid de orden. Jag har stor förståelse, till och med viss respekt, för detta. Men det är så att det här är den gemensamt ägda förmögenheten, och den måste vi ta ansvar för så att staden äger rätt grejer och det staden äger ska staden ta avkastning på.

Anförande nr 299

Borgarrådet J ä m t i n (s): Det som staden äger ska ni sälja. Jag tycker att ansvarstagande kan man prata om på olika sätt. Jag har fått lära mig i alla fall från när jag var liten att när det är goda tider och man har mycket pengar av någon anledning ska man spara lite för de sämre tiderna då man har lite sämre med pengar. Det är det som delvis reflekteras av att vi har valt att göra ett lägre uttag från koncernen än ni.

Om ni tycker att det är ansvarstagande att i goda tider sätta sprätt på pengarna för att ha mindre kvar till lågkonjunkturen är det ert val.

100 miljoner är en ganska liten del av den stora omsättning som våra fantastiskt välskötta bolag har. Det kan jag dock hålla med om. Det jag hoppas på och önskar är att vi under den här mandatperioden under åren framöver skulle över blockgränserna kunna ha en gemensam diskussion om var gränsen för möjliga uttag för bolagen går. Hur ska vi mäta bolagen? Var går gränsen?

Jag hoppas att vi också skulle kunna ha lite bättre över blockgränserna en diskussion om finansiella och ekonomiska mått för hela stadens verksamhet och framför allt bolagen. Det är det vi pratar om just här. Jag hoppas att vi slipper alltför många raljanta slängar om hur vi ser på stadens övergripande ekonomi.

Anförande nr 300

R o l f K ö n b e r g (m): Jag som tyckte att det var mindre raljant än vanligt.

Det blir lite märklig debatt. Det är bara att titta på den gångna mandatperioden. Vi bygger upp stadens förmögenhet när vi styr. Ni minskar stadens nettoförmögenhet genom att sätta sprätt på de pengar som vi har dragit in när vi har sålt sådant som vi inte behöver men inte hunnit sätta in i all viktig infrastruktur. Vill man inte satsa på den typen av infrastruktur, som Ann Mari Engel inte vill, då kan man diskutera vad man ska göra med pengarna i övrigt. Men vi och Carin Jämtin, som representerar betongpartiet i ordets mest positiva mening som vill bygga vidare på samhället med vägar, järnvägar och allt annat, borde i vart fall vara överens om att de här pengarna behövs bättre än att låsas in i bolag som dessutom, som Centrumkompaniet, fungerar alldeles utmärkt väl på en konkurrensutsatt marknad och där varje motiv för kommunalt ägande saknas.

Anförande nr 301

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte prata lite grann om Stockholm Business Region AB, på svenska Stockholms Näringslivsregion AB eller egentligen Näringslivskontoret, som hanterar arbetet med att marknadsföra varumärket Stockholm. I Stockholm Business Region gör vi reklam för staden och ska försöka hjälpa företagarna att arbeta med besöksnäringar. Gott så, men mycket mer kan göras, tycker Miljöpartiet. Vi vill arbeta mycket mer för att förstärka miljöteknikföretagen. Här är det en framtida potential. Det vore väldigt kul om vi använde den tekniken också i staden. Det är tio år sedan Hammarby Sjöstad byggdes. Upp till bevis! Nu vill vi verkligen se att man använder miljöteknikkunskapen i Stockholm också.

Jag har precis sett en artikel i Computer Sweden: Stockholm tappar dragningskraft. Kompetensbristen slår mot huvudstaden. Det är något som också Folkpartiet adresserade. Det är viktigt naturligtvis och något att ta tag i. Sedan ska vi inte heller glömma charmen som etableringsfaktor. Vi måste vara rädda om stadens värden, annars vill inte folk bosätta sig här. Silicon Valley var ett grönt trevligt område, och det drar. Attraktiva områden drar människor som vill bo där. Högutbildade människor väljer sin bostadsort. Alltså måste vi vara rädda om de kvaliteter vi har i staden, öppna vattenspeglar och sådant.

Vi har föreslagit att för rädda miljöcentrum för företagen skulle det förläggas in i Stockholm Business Region. I våra budgetmedel ligger det dock kvar under miljöförvaltningen. Jag tycker att det är synd att man inte hjälper småföretagen med miljökompetens på det här sättet. En småföretagssatsning och –inriktning, helst ett centrum, är någonting som vi gärna skulle vilja se och inte bara satsa på att hjälpa storföretagen. Här är det här med evenemangs- och näringslivslotsarna väldigt bra.

Sedan ska vi vara oerhört rädda om våra verksamhetsområden. Vi har två terminalområden i staden, och vi har långa traditioner som hamnstad. Vi måste ta vara på våra kajer och hamnområden för tunga transporter. Det är oerhört viktigt, det är någonting som jag vill peka på.

När det gäller S:t Erik Markutveckling AB vill vi att man skapar utrymme för att etablera grusupplage- och betongfabrik på fastigheten gjutmästarens område. Jag vill att ni från majoriteten sätter i gång det här arbetet. Ni har faktiskt lovat de boende i Johannefred att man skulle omlokalisera det. Jag skulle gärna se att ni sätter i gång det arbetet.

När det gäller besöksnäringen vill vi se mera satsningar på profilturism som ekoturism och HBT-turism. Vi har pärlan Nationalstadsparken och tack och lov fina vattenspeglar.

Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 302

Borgarrådet Axén Olin (m): Ordförande, fullmäktige! Jag vill bara återigen trycka på det Cecilia tar upp. Hon menar att vi inte samarbetar med miljöteknikföretagen tillräckligt mycket, men det gör vi. Vi lyfter fram Hammarby Sjöstad, och vi

har tiotusentals besökare i Hammarby Sjöstad varenda dag som tittar och vill lära. Det håller på att bli en av de saker som vi marknadsför Stockholm alltmer för, just miljöteknikföretagen.

Du tog upp en artikel som var i Computer Sweden. Jag kan bara trösta dig med att även detta är en fråga som vi arbetar med. Så sent som i förrgår var jag och pratade på någonting som ordnar Stockholm IT Region och som innebär träffar mellan branschen och högskolor tillsammans med Arbetsförmedling för att diskutera hur vi ska se till att kunna rekrytera personer med rätt kunskaper, ingenjörer och IT-tekniker i framtiden. Även den frågan är i högsta grad aktuell. Sedan får vi jobba tillsammans med den. En del av det kunde vi ha diskuterat i går, och gjorde det, för att det som dök upp lite deprimerande vid detta möte är att vi har alldeles för dåliga kunskaper i matematik redan på grundskolan. Men det kan vi säkert hjälpa till att samarbeta kring.

Anförande nr 303

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Det är bra att ni äntligen har vakant när det gäller miljöteknik, för det tror jag på. Sedan vill jag prata om en verksamhet som är på vippen att bolagiseras, och det är USK. USK ska givetvis bolagiseras för att snart säljas av. Det är väldigt illa. Vi är väldigt oroadе för det. Stadens utrednings- och statistikkontor är en mycket viktig verksamhet som har en unik erfarenhet och kunskap om stadens verksamhet, och vi är beroende av dess kunskap för att kunna styra staden på ett vettigt sätt.

Vi vill att den här ovärderliga kompetensen ska stanna kvar inom staden och komma kommunstyrelsen och samtliga nämnder och styrelser till godo. Vi är oerhört oroadе över denna bolagisering och förmodligen snara avknoppning. Jag avstyrker det bestämt.

Anförande nr 304

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Ordförande, kära fullmäktigeledamöter! Utan att förolämpa någon vill jag säga att det bara är vi som har valt Stockholm att flytta i som riktigt kan uppskatta den här staden och som förstår hur otroligt bra den är. Varje dag funderar jag faktiskt på: Vad fick mig att flytta hit, och vad får unga människor att flytta till Stockholm i dag? Jag inser att döma av de helvetesbeskrivningar jag har hört här i salen att det finns de som ställer sig motsatt fråga varje dag. Jag tycker synd om dem.

Men jag funderar i alla fall över vad det är som är så bra med Stockholm. Ja, vad fick mig att flytta hit? Ja, det var naturligtvis att det fanns något alldeles extra. Det fanns ett klimat där det var lite högre i tak. Det var inte de 57 teatrarna, 48 museerna och 129 gallerierna utan någonting som utvecklas kring dessa, den kraft som finns i en storstad.

Cecilia Obermüller sade någonting som är helt rätt. Hon sade att utbildade människor väljer var de ska bo. Ja, det är sant. På ett ställe där man har jobb, utbildning bor människorna. De skaffar sig en förmögenhet och utbildning, och så åker de någon annanstans där det finns någonting mera. De åker till New York, de åker till London

och Barcelona. Där finns det någonting mer. Det är attraktiviteten som finns där som vi ska hitta också i Stockholm. Det är självklart att kultur och upplevelser är en del av detta.

Vi vet också vad som skapar ett kraftfullt stadsutvecklingsklimat och det som gör att städer växer, att människor trivs där, att det skapas kreativitet och idéer. Även där har kulturen en nyckel. Det är därför den här strategin Capital of Scandinavia är så bra. Det finns tre ben i detta, och en del handlar om upplevelser, om kultur oh idrott och hur vi blir en stad som verkligen blir en världsstad. För att Stockholm ska kunna bli en världsstad krävs att vi börjar behandla kulturen som en väldigt viktig näring. EU kom just med en rapport som visade att i Sverige är den kreativa och kulturella sektorn 2,4 procent av bnp. Det är 68 miljarder kronor. Pröva den siffran i munnen. Det är dock så att det i många länder ligger mycket högre. Bara i Danmark och Finland är den kulturella sektorn 3,5 procent av bnp och i kraftig tillväxt, och så är det inte här.

Jag skulle vilja säga att det inte finns något viktigare vi kan göra i den här salen är att arbeta för att den kulturella sektorn blir en viktig näring. Det är betydligt viktigare än bidrag, skulle jag vilja säga, och det försöker vi göra nu i den här strategin och i kulturnämnden. Vi håller på att bygga en politik som är väldigt medveten. Det handlar om att det inte bara är unga tjejer i Lidköping i Västergötland som ska flytta till Stockholm utan det är unga killar och tjejer i New York, London och Barcelona som ska tänka: Vart ska jag ta vägen med min akademiska utbildning? Jag flyttar till Stockholm för där är det fränt.

Anförande nr 305

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag trodde att du skulle attackera mig när du nämnde mig, men då sade du något snällt. Jag kom alldeles av mig.

Den kreativa och kulturella sektorn kan jag absolut ställa upp på, den måste få mer utrymme i staden. Jag har sett att det stod i en av dagstidningarna om Slussen. Det vore kul om vi kunde ställa oss bakom samma inriktning. Vi har lagt en skrivelse i stadsbyggnadsnämnden och i exploateringsnämnden om att öka det kulturella fokuset på Slussenombyggnaden för att få in någonting sådant i själva området. Det tycker jag vore kult att kunna samarbeta kring.

Anförande nr 306

A n n M a r i E n g e l (v): Vi är säkert överens om att det är väldigt viktigt att utveckla kulturen i staden, att kulturen är en väldigt viktig näring. Men jag blir lite förbluffad när du pratar om kultur som någonting för folk som åker till Barcelona, Rom och New York. Kultur är också någonting för de stockholmare som bor i till exempel i våra förorter och som nu får se sin kulturskola brutalt nedskuren. Kulturen är en nyckel, men den är en nyckel för både människorna och näringslivet.

Du säger att vi har en så hög andel kultur. Det kan bero på att vi har haft en långsiktig kulturpolitik som dock lämnar mycket övrigt att önska men din nya strategi är för mig fullständigt obegriplig. Hur ska du lyckas åstadkomma att kulturen blir en ny del av näringen genom att ta bort deras bidrag? Det är obegripligt.

Anförande nr 307

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Vad Ann Mari förstår och inte förstår kan inte jag ta ansvar för. Däremot kan jag konstatera att vad jag sade förut var att de kulturella näringarna har 68 miljarder kronor. Om du jämför det med vad vi betalar i kultur-nämnden i bidrag går det inte att jämföra.

Ingen har sagt att vi ska dra ned bidragen. Jag vill påminna Ann Mari Engel om att det inte var din majoritet som lade till 10 miljoner på kulturstödet, det var min.

Anförande nr 308

Borgarrådet J ä m t i n (s): Stockholm är fantastiskt, Madeleine. Jag har en gång förut haft diskussionen om det är innerstaden eller ytterstaden och vad man gillar bäst. Vi hade lite olika bilder av det. Men Stockholm är fantastiskt även för oss som är födda inom den här kommunens gränser och aldrig bott utanför den.

Stockholm består en massa olika delar, det vill säga innerstaden, stora närförorter och ytterförort. För att vi gemensamt ska kunna känna stolthet över staden som helhet måste man ha nöjet att känna stolthet för sin egen del i denna oavsett om den heter Råcksta, Sofia, Östermalm eller Aspudden.

Kulturen i förorten håller på att utarmas och försvåras under er mandatperiod. Det är en del av anledningarna till att vissa delar av staden har man svårare att känna stolthet. Man kommer att känna sig som att man inte riktigt räknas lika mycket som andra.

För att Stockholm ska fortsätta att vara den fantastiska stad som vi jag tror att vi tycker att den är lika mycket, måste vi ha ett kulturliv över hela staden. Därav är vi ense. Det vi inte är ense om är hur mycket pengar som ska fördelas dit. Vi tycker att det ska ges också till förorten. Jag hoppas att ni kan stödja den satsning på Stadsteatern som vi föreslår, 10 miljoner kronor till äldre och yngre i ytterstaden.

Anförande nr 309

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Jag blir alltid väldigt oroad när jag hör oppositionen prata om förorten, som de säger. Jag tycker att man ska se Stockholm som olika stadsdelar. Det gör jag. Man beskriver att det som sker i det man kallar förorten är så bedrövtligt och allting går nedåt. Men det är inte en sann beskrivning. Det var inte sant under er tid och inte sant nu. Carin, kom och visa mig vad som har hänt i Gubbängen det senaste året som gjort att det är så besvärligt att bo där. Det har gått varken sämre eller bättre, eller det är ungefär samma sak, och det kan man tycka mycket om. Det borde vara bättre än så.

Den bild ni målar upp finns inte i verkligheten, utan det är en helvetesbeskrivning som folk inte känner igen sig i.

Anförande nr 310

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är egentligen gästspel på fel arena för mig, men jag kunde inte låta bli när jag hörde ett inlägg om

att miljöteknikföretagen är så förtvivlade över den politik som nu förs i Stockholm. Inget kunde vara mer felaktigt. Den som läste Dagens Industri i dag kunde konstatera att Teknikhöjden nu inrättar ett miljöteknikprofilområde inom sitt område, och det är livligt uppmuntrat av bland annat mig. Jag tycker att det finns väldigt mycket intressanta saker som händer på det här området och som inte hände under den förra mandatperioden.

Hammarby Sjöstad är ett exempel, men det som har saknats där är att hjälpa till att marknadsföra de företag som varit med och bidragit till Hammarby Sjöstad. Nu har vi äntligen lyckats få fram en lista på leverantörer som har varit med och bidragit till att Hammarby Sjöstad har blivit ett profilprogram. Men det har den förra majoriteten inte intresserat sig för. Nu plötsligt är ni intresserade av att hjälpa till att marknadsföra miljöteknikföretag, och det tycker jag är bra i och för sig. Men det var ni inte när ni satte vid makten.

Vi har i dag ett samarbete med London stad som också innebär att vi får möjlighet att hjälpa till att marknadsföra miljöteknikföretag i Stockholmsregionen. Jag var i förra veckan i Kina tillsammans med KTH. Vi inledde där en vecka för samarbete med KTH och Shandongs universitet kring energi och avfall. Ett antal svenska företag från Stockholm var med på plats där och presentera vad de kan göra. Det finns en enorm marknad för svenska företag i Kina.

Varje tisdag är jag ute och besöker företag i Stockholmsregionen för att just hålla mig ajour med vad som händer på miljöteknikområdet. Jag möts av idel öppna famnar. Företagen säger: Vi har aldrig varit med om det tidigare att något borgarråd ringer och ber att få besöka oss på det sätt som sker just nu.

Att påstå att vi inte jobbar bra med miljöteknikföretagen eller lyfter fram dem – ingenting kunde vara mer felaktigt. Och som finansborgarrådet sade tidigare kommer den 20 november att vara en hel dag, en riskkapitaldag, där vi samarbetar med bland annat amerikanska ambassaden. Vi har bjudit in många riskkapitalister där svenska miljöteknikföretag från regionen får möjlighet att presentera sig och därmed få möjlighet att få kapitaltillskott.

Det händer otroligt mycket på det här området, och jag tycker att ni ger en helt felaktig bild av det.

Anförande nr 311

Cecilia Obermüller (mp): Vi är sent ute från Sveriges sida över huvud taget. Det är kul att det händer något, men det är ganska sent när man ser till Tyskland med utveckling av solceller och andra länder, som Danmark som har kommit mycket längre när det gäller vindkraft etcetera. Det är oerhört bra om ni kan föra över den kompetens och den erfarenhet vi har fått från Hammarby Sjöstad in i andra projekt. Det har vi krävt gång på gång och bett om att göra.

Det är kul att ni vaknar – äntligen! Ännu roligare vore om ni kunde starta miljöcentrum för företagen igen, om ni kunde lägga pengar på att faktiskt ha den servicen till mindre och mellanstora företag när det gäller miljöteknik, miljöbesparingar och energibesparingar. Den kompetensen skulle vara verkligen behövas. Jag tror att

företagarna skulle bli ännu gladare om du kom till dem och sade att de kommer att återöppnas.

Anförande nr 312

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag sade tidigare i debatten att det i dag blivit klart att det kommer att avknoppas och drivas vidare i egenregi av några av de medarbetare som har jobbat med detta. Det tycker jag är jättebra. Då får vi en bra verksamhet som verkar på marknadens villkor, och det är alldeles utmärkt.

När det gäller att Sverige är sen i starten, vilket jag håller med om, är ett bekymmer när det gäller miljöteknikföretagen och utvecklingen där. Men det beror bland annat på att det har förts en politik på regeringsplanet under tidigare mandatperioder som har gjort att det har varit väldigt osäkert att utveckla företag på just energiområdet. Det intygar många riskkapitalister som jag har pratat med eller andra kapitalinvestorer som finns i Sverige. De vidhåller att det är ett problem att det har varit så oerhört politiserat på det här området. Det är många som inte har vågat in på det området både när det gäller uppfinnare och entreprenörer och när det gäller finansiärer.

Anförande nr 313

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Den här debatten handlar om mycket, inte så mycket om det som också står i rubriken, stadsdelsnämnderna övergripande. Finansborgarrådet nämnde inte ens stadsdelsnämnderna i sitt inledningsanförande. Det kanske är så att hon har stirrat sig blind på världskartan så att hon har glömt bort Stockholms stad och våra verksamheter.

Det handlar också om koncerner. Jag vill gärna ha svar på frågan vad ni har tänkt göra med de här pengarna. Rolf frågade var de finns. De finns förstås i årsredovisningen. Men de finns inte i er budget, och det är ganska många miljarder som ligger på kistbotten, och vi undrar hur ni har tänkt använda dem.

När det gäller utdelning i bolagen tror jag, om jag inte minns fel, att ni tog ut 800 miljoner i utdelning när ni var i oppositionen, så den diskussionen ska ni kanske ligga lite lågt i.

När det gäller alla de här pengarna i staden att stockholmarna och personal kan tänka så här: Oj, jag har inte pengar i dag till att köpa mat och mjölk, men jag har visst 23 miljarder på banken. Det är lite svårt att få det ihop. Vi vet att vi inte får använda de pengarna till att köpa mat, men man kan tänka sig att använda dem till långsiktiga investeringar för att man ska kunna köpa mat. Man kan köpa en ko till exempel. Men ni vill inte att man gemensamt ska köpa någonting i staden, utan man ska i stället sälja.

Madeleine har lämnat salen, men någon partikamrat kanske kan hälsa henne att det får vara någon måtta på bluffandet. Hon får titta på hur mycket vi ökade kulturbidragen med 2006 och hur mycket hon minskade dem med för 2008.

När det gäller Ulla Hamilton kan jag inte låta bli att lite fascinerad av detta väldigt mycket pendlande till Kina. När det gäller företagande är det inte så väldigt noga

vem man samarbetar med. Jag tycker att det vore klädsamt om man någon gång tog upp att det faktiskt är ganska problematisk regim i Kina och att det finns en hel del brister i demokratin. Man kanske skulle vara lite försiktig med samarbetet med Kina på er kant, men jag har inte hört något om det.

Min huvudfråga är: Hur tänker ni använda stockholmarnas 28 miljarder kronor?

Anförande nr 314

R o l f K ö n b e r g (m): Jag tror att jag möjligen antydningssvis förstår vad Ann Mari Engel är ute efter. Det är riktigt att det finns en del skillnader i stadens förmögenhet mellan bokfört värde och marknadsvärdet. Det är alldeles riktigt. Ett bra värde att få reda på marknadsvärdet är att fråga marknaden vad man är beredd att betala. Det visade sig i ett färskt fall till exempel att marknaden var beredd att betala en hel del mer än det bokförda värdet. De pengarna behöver staden till annat och bättre.

Sedan vill jag verkligen berömma Ann Mari Engel och hela Vänsterpartiet. Bestäm själv nu-webben är en lysande idé. Möjligen kan man fundera vem som har störst trovärdighet som avsändare. Vi är några här på den här sidan som alltid har gillat den här tanken. Ni skriver om medborgaren som ägare och talar om valfrihet. Det är bra, men det blir ett litet trovärdighetsproblem för er att ni sedan säger nej till alla praktiska åtgärder för att medborgarna ska kunna bestämma själva.

Men som sagt: Det är en lysande idé. Den tar vi nästa år.

Anförande nr 315

A n n M a r i E n g e l (v): Utan att studera några siffror här är det inte så att det här bara är ett fiktivt värde. På banken och i kassan har vi i dag 6,7 miljarder. Till det kommer ytterligare pengarna från Centrumkompaniet. Våra kortfristiga fordringar och lån uppgår sammanlagt till 17 miljarder. Försiktigt räknat har vi 23,6 miljarder som snabbt kan omvandlas till reda pengar. Jag vet inte vad det är för skillnader som du pratar om, men det här är siffror som vi har fått från budgetavdelningen.

Jag menar inte att vi ska använda alla de här miljarderna, men onekligen finns det väldigt mycket pengar i staden som man kan använda till långsiktiga investeringar. Men jag har inte sett vilka långsiktiga investeringar ni vill göra förutom IT-satsningen, som man kan tycka att det finns fog för. Det är därför jag frågar vad de finns i er budget.

Det är lite så här i staden att man räknar miljarder i bolagen och saknar tusenlappar i stadsdelarna som om vi hade två helt olika ekonomier. Jag tror att stockholmarna har sett vilka det är som arbetar för lokal demokrati och medbestämmande för befolkningen ute i stadsdelarna. Alla demokratiinitiativ har hittills tagits av oss. De har än så länge tyvärr huvudsakligen stoppats av er.

Anförande nr 316

Borgarráðet H a m i l t o n (m): Jag kan trösta Ann Mari Engel med att säga att det var första gången jag var i Kina när jag var där i förra veckan.

Jag blir lite förvånad, måste jag säga, för Vänsterpartiet håller på med miljödebatten och vill profilera oerhört mycket. Menar du att vi inte ska se till att svenska miljöteknikföretag hjälper till att få ordning på det enorma klimathot som Kina utgör? Där kan hur många svenska företag som helst hjälpa till. Jag var i Jinan, och där bor det 6 miljoner människor. Deras stora problem var att deras soptipp höll på att blir full, så de måste hitta en ny placering för den nya soptippen år 2009. Där har vi faktiskt ganska många bra företag som skulle kunna erbjuda en annan teknik än att man bygger en ny soptipp i Jinan. Jag blir lite förvånad över att Ann Mari Engel nu plötsligt vill frysa ut hela Kina.

Anförande nr 317

A n n M a r i E n g e l (v): Du kan vara helt lugn, Ulla, jag vill inte frysa ut Kina. Jag har själv arbetat i Sidaprojekt med Kina, och det är självklart att vi ska hjälpa till med miljöteknikföretag. Jag var bara lite förvånad över denna väldigt okritiska hållning. Det handlar om att man tar emot oss med öppen hamn. Jag gav ett litet memento. Kanske skulle man försöka se lite vem man samarbetar med i Kina och tar kontakt med alla de gräsrotsorganisationer som finns eftersom vi vet att det är ganska stora problem med demokratin i Kina. Det kanske inte är helt säkert att det man gör hamnar alldeles rätt.

Anförande nr 318

J o n a s E k l u n d (mp): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Ibland känner man för att dela med sig av sin livsglädje, man vill göra en god gärning för någon. Det kan komma över någon när man är ute på stan. Man kanske köper tidningen Situation Stockholm som är en bra tidning. Om man är i närheten av Centralen när andan faller på kan man gå in i centralhallen och leta reda på några av de ganska många vilsna turister som går omkring och undrar var turistinformationen är någonstans. Turistbyrån i Centralhallen på Stockholms centralstation i Sveriges huvudstad gick inte med vinst. Själva turistbyrån gick inte med vinst, så den är nu nerlagd.

Vad tror de borgerliga ledamöterna att det här gör för Stockholms anseende? Turister och affärsresenärer kommer med tåget från Arlanda och kan inte få information om var deras hotell ligger till exempel. Man har delat ut gratiskartor till affärsidkarna i Centralen som kanske kan hjälpa dem att inte bli alltför plågade av frågor. De får dela ut gratiskartorna tills de tar slut.

Är det här en bra ordning? Det tycker inte jag. Man kan undra: Hör inte turistbyrån till Stockholm Visitors Boards kärnverksamhet? Det kanske den inte gjorde. Någonting som inte hörde till kärnverksamheter var tidningen Utflykter och äventyr som kunde tipsa mig och andra om utflykter i skärgården och runt om i Stockholmsområdet. Den hade många människor glädje av, och den gick dessutom med vinst för Stockholms stad, men eftersom den inte tillhörde kärnverksamheter lades den ned utan vidare ceremonier när den borgerliga tog över makten.

Hur tänker ni egentligen? Går ni ofta till Centralen för att hjälpa de här turisterna när ni inte har någonting annat för er? Det kanske vore dags att öppna turistbyrån igen.

Anförande nr 319

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! När vi genomförde SDN-reformen var syftet bland annat att öka demokratin och medborgarnas inflytande men också skapa en organisation som kan effektivisera verksamheten. Jag tycker att vi har lyckats ganska bra. Vad är det som sker i dag? Majoriteten med Moderaterna i spetsen ger sig på SDN. Man lyfter ut grundskolan samt stadsmiljöfrågor till centrala nämnder.

Det nya resurssystemet beträffande stadsmiljöfrågor kommer att drabba hårt norra delen av staden. Bromma exempelvis kommer att förlora 45 procent av sina medel år 2010. Spånga-Tensta kommer att förlora 34 procent av sina medel. Så är fallet i Hässelby-Vällingby och Rinkeby-Kista.

Trots majoritetens lokala politikers protester har de blivit bemötta av centrala politiker från alliansens sida med döva öron. Ingen har lyssnat på dem, utan så kommer att bli år 2010. Agenda 21-samordnare läggs ned. Kostnaderna förs över till de verksamheter som finns i stadsdelsnämnderna, det vill säga att de får klara själva.

Vi socialdemokrater vänder oss emot det nya resursfördelningssystemet. Det är orättvist och oansvarigt. Man ställer helt enkelt stadsdelsnämnderna mot varandra. Vi satsar vidare 5 miljoner kronor mer än alliansen på stadsmiljöfrågor. Med det ger vi möjligheter för stadsdelsnämnderna att åter införa Agenda 21-samordnare

Jag förväntar mig faktiskt att lokala politiker från norra delen av staden som någon gång har protesterat fortfarande har mod att stå emot orättvisan och den oansvariga politik era centrala politiker genomför.

Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 320

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige, medborgare! Jag fortsätter på temat stadsdelsnämnder. Jag har haft förmånen att vara med och starta en stadsdelsnämnd, att vara med från början. Vi var med alla partier och tillsammans med tjänstemän arbetade fram de lokala målen och en organisation. Vi hade väldigt roligt samtidigt som vi var konstruktiva. Det fanns och finns fortfarande ett stort engagemang för den egna stadsdelen.

Stockholm är en stad där varje stadsdelsnämnd är som en mellanstor stad. I dag är tyvärr många av dem som stora städer. Närheten till medborgare för oss politiker som boende i en stadsdel var att vi mötte våra medborgare i affärerna, på baden, i skolan. Tjänstemän som tidigare satt centralt fanns och rörde sig omkring i området och såg det ansvarsområde de hade varje dag.

Det tar tid att bygga upp en effektiv organisation där olika verksamheter samverkar för medborgarnas bästa. I min stadsdel anser att vi lyckades väldigt bra med

samverkan mellan socialtjänst och förskola, fritids. Det har man nu av majoriteten slagit sönder. Man menar att dialogen med medborgarna ska lösas med ett val mellan olika privata aktörer. Köp och sälj är det som ska gälla.

Kvalitet i verksamhet ska lämnas åt marknaden. Folkpartiet, vart tog ni vägen i er syn på lokal demokrati? Det var ändå ni som kom med förslaget om stadsdelsnämnder från början.

Stadsdelsnämnden är det viktigaste verktyget för att öka den lokala demokratin, att skapa förtroende mellan medborgare och politiker. Det finns en mycket stor risk att det förtroende som byggts upp förstörs. Man måste ständigt möta medborgarna, för det är vi som gör det som lokalpolitiker. Men nej, det beslutar inte vi nu, utan det här ska vi föra vidare till våra kamrater som sitter i centrala nämnder. Jag kan ta utbildningsnämnden som ett bra exempel med sina 26 politiker som ska ha dialog med hela Stockholms stad när det gäller föräldrar, elever och personal. Hur ska man kunna hinna med det? Det finns inte en möjlighet i denna värld.

En deltagande demokrati kräver närhet mellan politiker och medborgare. Därför vill vi återställa stadsdelsnämndernas betydelse genom att återföra det som avlövats stadsdelsnämnderna för att föra ut mer till stadsdelarna.

Vi avsätter en förortsmiljard för fysisk upprustning exempelvis idrottsplatser, kvartersgårdar eller trygghetsskapande åtgärder. Det som avgör det är naturligtvis de som bor i stadsdelen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till budget.

Anförande nr 321

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ja, min namne, jag antar att du inte hade ett jobb eftersom du varje dag kunde träffa dina medborgare i affären i Skärholmen och i badet och i skolan. Det verkar vara så. Det råkar vara så att jag är avtalspensionär och har väldigt gott om tid. Jag kan berätta för dig att jag också träffar medborgare i badet och i affären, kanske inte i skolan eftersom jag inte har några skolbarn, men jag träffar väldigt mycket medborgare.

Du har någon form av övertro på det här med närhet mellan politiker och medborgare, ungefär som att du tror att medborgare längtar efter att få träffa dig eller mig som politiker. Men både du och jag vet att medborgarna hör av sig till oss politiker när de tycker att någonting har gått snett, att deras mamma inte kommer in på ett hem eller man tycker att en lärare är dålig eller något sådant. Då hör medborgarna av sig. Det händer att man får bre med beröm, det ska jag också säga men inte lika ofta.

Sedan samverkan mellan skola och socialtjänst är jag övertygad om att professionerna för de bägge verksamheterna vill våra barns bästa. Du har övertro på din roll som politiker.

Anförande nr 322

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Nej, jag tycker inte att jag har någon övertro på mig som politiker. Jag är inte ensam i min stadsdel utan jag ser opposition och majoritet som en helhet när det gäller kunskapsbank av vad som händer i en stadsdel. Alla vi tillsammans möter otroligt många medborgare, även vi yrkesverksamma. Vi befinner oss i olika perioder av livet. Jag har inte heller några skolbarn längre, men när jag började hade jag det. Jag går faktiskt och badar på lördagarna, jag går och handlar åtminstone flera dagar i veckan, och det gör väl du också och de som jobbar, det är jag övertygad om. Det är det vi pratar om, de här mötena. Man måste faktiskt inte ringa till den här politikern som kanske inte är tillgänglig, speciellt som man kanske har hela Stockholms stad att ansvara för när det gäller kontakter. Man får veta de små sakerna som man kanske inte tar upp luren och ringer till en politiker om. Man får se hur vardagen ser ut, man rör sig i det området som man styr över.

När det gäller samverkan mellan skola och socialtjänst var det så att när de fanns inom samma organisation gjorde att man måste hitta gemensamma lösningar. Jag har själv jobbat inom skolans värld och haft samverkan med socialtjänst. Jag vet hur lätt det bygger på enskilda individers entusiasm och inte på en övergripande organisations kvarnar.

Anförande nr 323

A b i t D u n d a r (fp): Visst är det riktigt att vi var för stadsdelsnämnderna, och det har gått sju år. Nu tycker jag att det visar sig enligt rapporter i Göteborg och även i Stockholm att det är lite överreklamerat apropå demokrati. Men jag vill påpeka en rapport från Skolverket som haft översyn över Stockholms skolor 2006. Där konstaterar man att det inte är likabehandling av eleverna över hela staden. Det visar att det är väldigt olika kvalitet på skolorna och att alla inte får den undervisning de behöver. På det sättet menar jag att det är väldigt inne och riktigt att göra som vi gör att flyttar skolorna centralt. Vi har den utmaningen att lyckas att se till att alla barn som bor i Stockholm får lika utbildning med bra kvalitet som de har rätt till. Det här visar att vi har gjort rätt.

Anförande nr 324

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Du har en övertro på centralstyrning. Det måste jag verkligen säga. Där håller jag med Ewa Samuelsson. Hon sade tidigare att man kan ha ett helhetsperspektiv över staden samtidigt som man jobbar utifrån de små enheterna. Det har vi kanske varit dåliga på i Stockholms stad och inte tagit vara på de erfarenheter som har gjorts i varje stadsdel och inte överfört det till andra stadsdelar. Där har vi mycket kvar att lära.

Fortfarande är närheten till dem som är berörda av vad som händer i den här staden är oerhört viktig. Därför ska man inte underskatta det.

Anförande nr 325

H å k a n W a h l é n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är bekymrad över äldreomsorgen. Jag ser det från mitt lokala perspektiv i min stadsdel, Kungsholmen, den vackraste delen i staden. På Kungsholmen har vi lång erfarenhet av avknopp-

ningar, upphandling och konkurrens, särskilt inom äldreomsorgen. Det ser vi nu på äldreomsorgsmarknaden i huvudsak delas mellan två stora internationellt verkande aktörer ägda av riskkapitalbolag. Vem som äger de här bolagen nästa fredag vet vi ingenting om. Äldreomsorgen på Kungsholmen är skrämmande nära ett privat monopol. Ert tal om valfrihet och mångfald rinner därför ut i sanden.

Det globala kapitalet ser äldreomsorgen som en intressant marknad. De två stora privata aktörerna inom äldreomsorgen på Kungsholmen och i Stockholm har under det senaste året köpts upp av internationellt verkande fondbolag, så kallade riskkapitalbolag. Deras främsta övergripande mål är att tillfredsställa sina investerares förväntningar på snabb och hög avkastning på satsat kapital.

Det är fondbolag som investerar i många olika branscher, till exempel småhustillverkning som sedan siktar in sig på vård- och omsorgssektorn. De söker efter verksamheter med starkt kassaflöde, goda förutsättningar för snabb tillväxt. Vilket intresse för vård och omsorg och människor har de här, oftast, herrar som är penninghungriga som dominerar de här bolagen? Vad är skillnad för dem mellan monteringsfärdigt hus och äldreboenden när de gör sina investeringar? Jo, det är måttet på avkastningen.

Vi borde bäva för den dagen då investerarna anser att deras kapital växer för sakta och de över en natt tar över sina vinster och placerar sitt kapital i annan bransch. Då står vi där, skattebetalare och kommunmedborgare med våra tvättade halsar och en ruinerad äldreomsorg.

Jag måste fråga er i östra delen av salen: Tycker ni att det är rimligt att till exempel ett av dessa bolag har ett avkastningskrav på 5 procent? Är det rimligt att stockholmarnas skattepengar går till riskkapitalbolag i skatteparadis i Engelska kanalen?

Anförande nr 326

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag är förvånad över Håkan, som i vanliga fall är mycket väl förtrogen med företagen och hur de fungerar. Jag skulle rekommendera läsning av Nuteks stora granskning av vård- och omsorgssektorn som presenterades i onsdags. Man pekar på att de så kallade övervinster som finns beror på att marknaden är för liten. Vi behöver fler företag för att kunna få en bra fördelning och slippa känna oro för vinster. Men då måste vi hjälpa till och se till att den marknaden blir betydligt större. I dag är den privata delen ungefär 10 procent, 90 procent är fortfarande i offentlig regi. Det måste vi försöka ändra på med olika medel.

Det andra är att jag alltid blir förvånad över att man är så rädd för vinster i de här sektorerna, fast man gladeligen betalar Skanska, JM och liknande för asfaltföretag som går med vinst?

Anförande nr 327

H å k a n W a h l é n (s): Jag vet att de allra flesta stockholmare tycker att det är helt okej att betala skatt om det går till en god omsorg om våra äldre. Men jag är inte alls säker på att de tycker att det är kul att en del av de här pengarna också går till riskkapitalbolag.

Anförande nr 328

Borgarrådet J ä m t i n (s): Mitt inlägg kommer att visa att det här är en debatt som det är svårt att hålla under den här rubriken, för den innehåller så många olika ämnen, jag ska prata om två helt olika ämnen. Jag tänker börja med näringspolitiken.

Näringspolitiken är delvis det vi gör själva i bolagen och så vidare, men det är också en del andra av kommunens politikområden. Vi påverkas av en hel del andra.

Jag var i förra veckan i Kista, Kista Science City Tower och träffade företagare och hörde hur det fungerade. De pratade om alla möjliga saker, bland annat om infrastruktur. Infrastruktur handlar så klart om husen i Kista, Järvafältet och så vidare men också om två viktiga trafikinvesteringar.

Det ena var tvärsparväg och det andra E 18. Det var det jag skulle ta upp, och jag kommer tillbaka till det och sammanfattar.

Det andra området gäller bostäder. Bostadsbyggandet i staden sackar efter som vi har hört tidigare här i dag. Markanvisningarna går långsammare, och även USK säger i dag att det verkar osannolikt att man kommer att nå målet om 15 000 nya bostäder.

Det tredje området gäller behovet av kunskap och utbildning.

På alla dessa tre områden har den borgerliga moderatledda regeringen sänkt ambitionerna rejält. E 18 verkar inte bli bebyggd, den återfinns inte i regeringens budget. Det verkar inte finnas pengar någon annanstans heller. Man har fördyrat bostadsbyggandet genom att ta undan stödet för byggande av hyresrätter samtidigt som staden själv försämrar möjligheterna just nu.

På utbildningssidan skär man ned på forskningsanslagen.

Min fråga till Kristina Axén Olin är: Varför är ni så tysta mot er egen regering? Kista Science City behöver E 18, vi behöver bostäder och vi behöver utbildning.

Den andra fråga jag ville ta upp är stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna driver den viktiga verksamheten som är nära människor, tyvärr inte längre grundskolan men en hel del annan viktig verksamhet. Stadsdelsnämnderna är ett viktigt medel för att öka inflytandet och stärka demokratin. Men det är också ett viktigt medel för klokt ekonomiskt beslutsfattande. Utvärderingar har visat att stadsdelsnämnderna har varit lyckade ur ett ekonomiskt effektivitetsperspektiv, kanske inte lika lyckade alla gånger ur demokratiperspektiv, utan där måste man titta på dem.

Därför är det tråkigt att Kristina Axén Olin som är föredragande borgarråd inte har nämnt stadsdelsnämnderna så här långt i debatten.

Anförande nr 329

B e r i t K r u s e (s): Ordförande! Det verkar inte bara vara regeringen som är tyst. Även den här debatten börjar tystna, tycker jag. Jag vill ta upp ungdomarnas situation och vad man kan förväntas sig av den budget som ni presenterar här och som vi snart har klubbat helt och hållet. Vad ska den göra för ungdomarna?

Socialborgarrådet Ulf KristerSSon pratade i går om helheten, som är viktig. Det är sant. Det är egentligen stadsdelsnämndernas helhet som är så viktig för människorna i närheten. Men staden har naturligtvis ett övergripande helhetsansvar. En del gäller skolan. Bra, kreativa och drogfria träffpunkter av olika slag måste finnas i alla stadsdelar, och det måste finnas fler. Brottsförebyggande råd finns på statlig nivå och på central nivå i Stockholm. De lokala gör också ett viktigt jobb med att samordna resurser och ta fram gemensamma strategier och planer.

Jag tycker att det är vår skyldighet som politiker att på alla plan och i alla verksamheter arbeta för att staden och stadsdelarna ska vara en utvecklande, kreativ och trygg miljö för våra unga – alltid med barnperspektivet i fokus. Jag ska snart ställa en fråga till Kristina Axén Olin.

För oss socialdemokrater är det helt självklart att förebyggande insatser av olika slag, stimulerande miljöer, tillgång till kreativa verksamheter, replokaler och så vidare ska finnas. Det ska framför allt vara icke-kommersiella verksamheter. De måste säkras, och de ska absolut finnas tillgängliga både i innerstaden och i förorterna. De flesta ungdomar dras till innerstaden. En orsak är just att det är spännande i innerstaden. Det händer mer, och det finns mer där än i ytterstaden.

Vi socialdemokraterna satsar därför betydligt mer på ungdomars fritid än vad man kan skönja i er budget. I er budget för unga, Kristina Axén Olin, drar ni ned anslagen både här och där. 2007 blev det en våldsam kraftig nedskärning. Det fortsätter 2008. På kultur och förening tar ni bort 9 miljoner. Ni ökar avgifterna på kulturskolan. Ni tar bort SL-kortet för gymnasieungdomar.

Det finns inga pengar avsatta för drogsamordnare. Många stadsdelar har inte möjlighet att ha kvar funktionen drogsamordnare i förebyggandearbetet. Hur är er syn på förebyggande arbete på den borgerliga sidan? Ni visar inte i budget att ni vill utveckla det och satsa på något sätt. Vilket Stockholm vill ni ge ungdomarna?

Madeleine Sjöstedt! Varför använder ni inte Sankt Jacobi i Vällingby, en av stadens bästa och mest utrustade teaterscener när det gäller kulturen i ytterstaden? Den står där tom. Lägg ut ett annex till Stadsteatern där!

Kristina Axén Olin! Hur är er syn på den förebyggande insatsen, och vad vill ni åstadkomma? Det är synd att inte någon av dessa två är här.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetreservation.

Personalfrågor, Demokrati- och tillgänglighetsfrågor

Anförande nr 330

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! En del av den här debatten ska handla om personalpolitik. Jag tänker därför börja med att prata om det. Enligt alliansen är avknoppad personal bra personal. I er budget står det mer om avknoppning och utmaningsrätt än om hur personalen hos en av Sveriges största arbetsgivare

ska få bättre arbetsmiljö och hur de lågavlönade ska få högre löner, till exempel. Ert mål tycks snarare vara att bli av med personalen.

Vi tycker att personalen är viktigt. Vi vill återupprätta Stockholm som kunskapsstad. Ordförande och fullmäktige! Vi tycker att det är bra att man utbildar cheferna. Det står det lite om i er budget. Men vi vill också satsa på medarbetarna. Vi vill fortsätta det arbete som vi startade genom kompetensfonden. Genom vår rättvisemiljard vill vi utbilda de stora personalgrupperna i stadsdelsnämnderna. Det handlar om människor inom vården, omsorgen, förskolan och skolan. Det är nämligen så att den genomsnittliga pensionsåldern inom omsorgen är 58 år. Det måste vi ändra på om vi vill ha en bra arbetsmiljö i den här staden.

Därför satsar vi 20 miljoner för att korta arbetstiden, främst inom äldreomsorgen och så småningom inom barnomsorgen. Vi satsar 20 miljoner på att höja de lägsta lönerna, och börjar naturligtvis inom äldreomsorgen som vi tycker har de tyngsta jobben. Ordförande, fullmäktige! Vi satsar också 20 miljoner för allas rätt till heltid.

Vi inom Vänstern vill utveckla personalen, och inte avveckla den. Vi vill att personalen som finns på sina arbetsplatser ska känna sig trygg. Jag tror att jag aldrig sedan jag började som politiker i den här staden har fått så många samtal som jag nu får från människor som är oroliga och som känner sig pressade av det avknopningstryck som kommer från deras lokala stadsdelsförvaltningar. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 331

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Stadens verksamheter är, som jag har sagt någon gång tidigare i debatten, till för stockholmarna. De är naturligtvis beroende av kompetens men också av engagemang. Det handlar om flexibilitet, det handlar om nytänkande och det handlar om kreativitet. Jag önskar att fler i våra personalgrupper skulle få känna att vi uppskattar detta med nytänkande och kreativitet. Jag möter tyvärr alltför ofta att man säger att man inte kan och inte får.

Ute i våra verksamheter möter jag också dem som inte känner till de satsningar som görs på utbildning. Man har inte ens fått veta detta ute på avdelningarna i våra äldreboenden, till exempel. Det måste bli en förändring.

Stockholm har ett ansvar för att anställa kompetent personal. Men vi har också ett stort ansvar för att vara den attraktiva arbetsgivare som behåller sin personal. Det kan handla om den äldre delen av personalgruppen som kan vara mentorer för de yngre som blir anställda så att vi inte tappar fart i en övergång från en personalgrupp till en annan.

Inom äldreomsorgen satsar vi särskilt på att personalen ska bli grundutbildad. Det är en förutsättning för att vi ska kunna gå vidare i kvalitetssatsningarna inom äldreomsorgen, men det är också en grundförutsättning för en trygg personalgrupp att känna att man har sin egen kompetens i sin utbildning. Under 2008 kommer vi särskilt att se över bemanningen på demensboendena, där våra inspektörer har lyft fram att det finns en del brister. Vi ska följa detta noga.

Ann-Margarethe Livh! Löner och låglönesatsningar är någonting som ni gärna talar om. Men det är först nu, med en borgerlig regering, som arbetsmarknadens parter faktiskt har sagt ja till en ordentlig löneökning för framför allt Kommunals arbetare. Du pratar om satsningar och ni skriver om satsningar, men det är nu som satsningen är genomförd.

Chefs- och ledarskap – inget kan vara viktigare! Chefer och ledare ska ange tonen på en arbetsplats. Den ska genomsyra hela verksamheten, och det ska märkas vad en chef vill. Vi ser det som särskilt viktigt när det gäller chefskap att vi får fler chefer med utländsk bakgrund. Det skulle påverka arbetet och det skulle också stimulera mångfalden över hela fältet.

Vi har lyft fram jämställdhetsfrågorna. Tidigare fanns det ett råd. Nu har vi flyttat över jämställdhetsfrågorna in i personalutskottet – ett utskott under kommunstyrelsen. Vi ska utveckla och intensifiera arbetet med jämställdhetsfrågor och visa på goda exempel. I onsdags fick vi en redovisning av den granskning som är gjord av jämställdhetsplanerna. Den visar att man väl uppfyller de krav som är ställda med det arbete som pågår. Men, som man brukar säga, inget är så bra att det inte kan bli bättre. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 332

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tror att det finns en hel del att diskutera när det gäller de anställdas situation i dag i Stockholms stad. Det finns mycket oro ute bland de anställda, men det finns också mycket besvikelse. Jag har ringt runt till ett antal olika verksamheter bara på måfå för att kolla hur det verkligen blir nästa år med den budget som ni har lagt fram, där ni säger att ni ska satsa på äldre, skola och barnomsorg. Ingen känner igen bilden av att det är några satsningar. Alla ger en gemensam bild av att de kommer att behöva spara på verksamheten.

Ni får gärna berätta för mig vilka verksamheter som får satsningarna. De återfinns inte när man ringer runt till verksamhetscheferna. Jag vill göra ett yrkande, för jag tycker att de falska förväntningar som ni har skapat är något som vi politiker inte får ställa ut. De flesta kommuner i Sverige redovisar en uppskattning av behovet av pris- och lönekomensation. Vi kommer att göra ett yrkande och votera för det. Där får kommunstyrelsen i uppdrag att i underlaget för 2009 års budget lägga in och tydligt redovisa det uppskattade behovet av pris- och lönekomensation. För in det, så för ni en hederlig politik!

Anförande nr 333

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag funderar ibland, Yvonne, på vad du gör när du talar med personalen. Ringer du runt och frågar så här: Ni är väl besvikna? Inte har ni väl fått några nya resurser? Ni har det väl tråkigt på arbetet, och inte kan ni väl utveckla någonting?

De 280 miljoner som jag särskilt kan redovisa, Yvonne, är en nettoökning av en budget till äldreomsorgen. Det är en satsning som är av sällan skådat slag. Det är bara att gå tillbaka till de budgetar som har förelegat under de senaste åren och jämföra. Det här är en satsning som kommer att märkas i äldreomsorgen.

Anförande nr 334

Borgarrådet L i v h (v): Ewa Samuelsson! Jag är den första att lyckönska Kommunal om man har fått ett bra avtal. Tyvärr tycker jag inte att avtalet är så lysande som det borde vara, men det är i alla fall ett steg framåt. Det tycker jag är bra. Det är arbetsmarknadens parter som kan berömma sig av det och tyvärr inte vi politiker, men jag lyckönskar Kommunal i alla fall.

När det gäller att ha kontakt med folk inom äldreomsorgen kan jag berätta för dig att personal på Rinkeby servicehus ringde till mig för att träffa mig. Det var inte så att jag ringde till någon enstaka person för att få någon enstaka uppgift. De ringde för att träffa mig, och jag har pratat med dem. De menar att det inte finns någon idé om hur man utvecklar personal i äldreomsorgen. Det enda som de har pratat om det senaste halvåret är hur avknoppningen ska gå till. Flera ur personalen är mot den och många av de anhöriga är också mot den. Man har fört en lång och svår diskussion om avknoppningen. Detta är vad man diskuterar inom äldreomsorgen – inte hur personalen ska utvecklas.

Anförande nr 335

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Återigen visar ni den syn som ni har på personalen. Det är andra som ska utveckla. De efterfrågar syn på hur personalen ska utvecklas, säger du. Jag frågar hellre personalen hur de tänker att de ska kunna påverka sitt arbete och vad det finns för möjlighet. Inte ska vi komma och tala om för dem från talarstolen här att de ska göra det ena och det andra för att utveckla verksamheten! De vet bäst själva. Jag vill släppa loss personalen i ett kreativt nytänkande ute på arbetsplatserna.

Anförande nr 336

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige och Ewa Samuelsson! Jag blir alldeles mållös när jag lyssnar på dig. För några fullmäktigesammanträden sedan diskuterade vi just detta i en interpellation. Det gällde till exempel mentorer inom äldreomsorgen.

Men finansborgarrådet, som nu inte är med här i salen, tycker att det är bättre att personalen får garantipension. Detta är Stockholms stad! Kommuns avtal är ett ytterst litet steg. Visst är det mycket pengar inför 2008, men kom ihåg att det inte fanns några nivåhöjningar 2007! De senaste löneökningarna Kommunal har fått var 2006.

Visst vill man som personal utveckla sin verksamhet. Men om det är så illa att man inte ens får heltid, som det ofta är inom Stockholms stad, har man inte tid att utveckla verksamheten. Man har fullt sjå att ta hand om brukarna.

Anförande nr 337

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Först pratar och pratar man om att det behövs lönesatsningar och löneökningar, att personalen ska främst och så vidare. Sedan görs det ingenting och åter ingenting. När det sedan kommer en satsning – nästa år på 8 procent – är det plötsligt ett litet steg, tydligen. I stället borde man vara tacksam för

att det ändå är 8 procent. Redan i år får man två engångssatsningar – en i somras och en till jul. Det är väl värt något mer än det ni har gjort tidigare, det vill säga noll och ingenting.

Anförande nr 338

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är en av landets största arbetsgivare. Vi vet alla att det som i högsta grad påverkar kvaliteten i stadens verksamheter är personalen. Det är dess engagemang, kunskap och erfarenhet som är nyckeln. Staden har många kunniga och erfarna trotjänare. Det blir vi alldeles extra varse i maj varje år när Blå hallen fylls av anställda som har varit anställda i staden i 30 år. De senaste åren har det inte räckt med en kväll i Blå hallen, utan det har blivit två kvällar.

Men många av stadens anställda är födda på 40-talet. För dem som föddes i början på det decenniet har det börjat bli dags att gå i pension. Det gäller att staden ser till att fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare, för vi kommer att behöva nyrekrytera på många håll. Då är det viktigt att fokusera på kunskap och kompetens.

Stockholm på 60-talet, då många av dem som nu går i pension anställdes, är ett helt annat Stockholm än dagens. Vi som bor i Stockholm ser lite annorlunda ut nu, och många kommer från andra delar av världen. En hel del av de krav på service som fanns på 60-talet finns fortfarande kvar även om innehållet ser lite annorlunda ut. Men många krav har också ökat. Det handlar om skola, förskola, äldreomsorg och skötsel av gator och parker. Befolkningen har ändrats, och kraven på verksamheten har med rätta skärpts. Den tid är förbi när man som medborgare var tacksam för att man hade turen att få en förskoleplats. Sedan tyckte man inte att man hade rätt att kräva så mycket mer. Nu ställs med rätta kvalitetskrav och krav på att få bestämma vem som ska utföra tjänsten.

Under de kommande åren kommer staden att behöva anställa många nya medarbetare på många nivåer. Det är viktigt att sätta kvalitetskraven i främsta rummet. Vi har ett viktigt ansvar för att se till att medborgarna får den service de har rätt till för skattepengarna oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller enskild regi. Det ställer krav på kunnig och utbildad personal.

Kompetensutvecklingen är viktig. Den måste ske hela tiden och inte bara som enskilda satsningar. Särskilda utbildningsinsatser sker också för omsorgspersonal, lärare och förskolepersonal. Men det är också många chefer som kommer att behöva ersättas av åldersskäl under de närmaste åren. Chefen är en central person för verksamhetens kvalitet och utveckling. Verksamheten blir sällan bättre än sin chef. Därför är det viktigt och bra att staden satsar på bra chefsförsörjning och utbildning. Det är nu som vi verkligen har möjlighet att se till att det blir en mångfald inom chefskåren. Medarbetare med utländsk bakgrund och kvinnor ska stimuleras till chefsuppdrag. Det är viktigt. Under de kommande åren sker en stor satsning på cheferna med utvecklingsprogram, chefseminarier och möten, coachning och mentorer. Framtidens chefer ska identifieras och få kompetensutveckling.

Om Stockholm ska fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare måste det finnas attraktiva ledare att jobba tillsammans med. Då trivs personalen och stannar kvar och

då får verksamheten hög kvalitet. Stockholm ska vara en stad i världsklass att bo, jobba, lära, leva och åldras i. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 339

A b d o G o r i y a (s): Fru ordförande! Jag måste börja med att säga att jag är mycket orolig över Moderaternas ointresse av att debattera en eller två av de viktigaste frågorna i staden, nämligen personal och demokrati. Inte ett enda moderat borgarråd är här. Det är skamligt, tycker jag. Men jag ser mycket väl att Ewa Samuelsson och Lotta Edholm är här.

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i stadens demokratiarbete. Stadsdelsnämnderna är en lokal länk mellan medborgare och stadens förvaltning, organisation och politiker. Så står det i alliansens budgetförslag. Om ni moderater tycker så – varför har ni då hela tiden varit emot just stadsdelsnämndsreformen? Varför centraliserar ni viktiga frågor såsom grundskolan och stadsmiljöfrågor? Det är frågor som engagerar många, många människor.

Medborgarna har inte längre möjligheter att lämna medborgarförslag som ska beredas av stadsdelsförvaltningen om de inte har med stadsdelsnämndens ansvarsområde att göra. Är detta ökad demokrati?

Resurserna till föreningslivet i stadsdelsnämnderna är nästan obefintliga. Allt färre ärenden lyfts upp till fullmäktige. Beslut stressas fram utan att man ger möjligheter för medborgare att lämna sina synpunkter. Ingen dialog förs med oppositionen beträffande viktiga avtal. Bromma flygplats är ett konkret exempel. Allt detta leder till politikerförakt. Är det så ni vill ha det?

Moderaternas enda demokrativerktyg är pengsystemet. Genom att omvandla medborgaren till en konsument ska han eller hon springa från den ena till den andra utföraren för att få plats antingen i förskolan, skolan eller äldreomsorgen etcetera. När man är missnöjd hänvisas man till något annat. Om man är missnöjd får man vänta i fyra år och välja bort regeringen.

Så vill inte vi socialdemokrater ha det. Vi vill ha kontinuerlig dialog med medborgarna både före valet och mellan valen. Det är oerhört viktigt för oss socialdemokrater att dialogen får en plats i politiken. Med det yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 340

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Jag tänker fortsätta på spåret från Abdo Goriya om demokrati. Jag tycker att det är en så pass viktig fråga nu när vi har det mest styrande och överskådliga dokumentet för hela stadens verksamhet uppe. Då bör man också ta sig tid att göra en analys av demokratiperspektivet.

Som politiker ska vi ju inte bara styra hur verksamheten genomförs utan vi ska också styra över det demokratiska styrelseskicket. Vad kan utvecklas? Hur gör vi det levande? Det är det systemet som gör våra beslut legitima. Det är bara om medborgarna tycker att systemet fungerar som våra beslut kommer att ha en bra verkan.

Miljöpartiet de Gröna ser en rad problem med den budget som föreligger och med den politik som majoriteten för. Vi ser att det finns ett stort ointresse för demokrati-frågor mellan valperioderna. Vi har haft ett alltför centralistiskt synsätt på närhet och demokrati, ett alltför slutet beslutsfattande och alltför lite av nytänkande. Jag ska säga något kort om några av de här sakerna.

Hur vore det om vi inte bara under valåret diskuterade hur vi kan öka valdeltagandet? Det kanske inte skulle vara lika infekterat mellan partierna – om man säger så – om man tillsatte en kommission för ökat valdeltagande nu som om man skulle göra det under själva valåret.

Ett centralistiskt beslutsfattande kan man vilja ha av olika skäl. Det kan vara effektivitetsskäl och liknande. Men man måste också få in demokratiaspekterna när det gäller betydelsen av närhet till beslutsfattande för medborgarna. Jag vet att vi har olika åsikter på om en privatiserad eller enskild verksamhet per definition gör att man har valfrihet redan hemma vid köksbordet eller hur man som medborgare kan ingå i det här. Men mycket av den verksamhet som ligger i staden och som staden hanterar måste ha legitimitet hos medborgarna. Där är närhetsperspektivet viktigt. Stadsdelarnas ständiga avlövnings under de borgerliga perioderna är inte bra ur den synvinkeln.

Om man ska koppla över detta till det slutna beslutsfattandet har vi ett klockrent exempel här. Stadsdelsnämnderna är de modernaste nämnderna som vi har i staden. Det är där vi har öppna nämndmöten, och där finns olika typer av medborgarsamtal och liknande utvecklat. Man flyttade hela grundskolan från dessa öppna, moderna nämnder till en utbildningsnämnd under parollen att det skulle vara effektivitet och liknande. Och så är det kanske till viss del. Men om man tittar på demokratisynvinkeln har vi fått en enorm avdemokratisering av de här frågorna i form av att de som tidigare utnyttjade möjligheten att gå på de öppna stadsdelsnämndmötena och hade en dialog också i de formella organen med stadsdelsnämnderna nu är hänvisade till en stängd dörr hos utbildningsnämnden och utbildningspolitikerna.

Vi har för lite av nytänkande i den här staden när det gäller demokratifrågor. Det har gått i stå. Ingen vill diskutera de nya greppen. Det finns kommuner i Sverige som är betydligt duktigare på att tänka på direktval till stadsdelar, på rådslag och på folkomröstningar. Vi behöver ha ett större tänkande i de här frågorna. Miljöpartiet de Gröna har i sitt budgetförslag flera förslag på det området

Anförande nr 341

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige och Åsa Romson! Jag tänker i mitt inlägg alldeles strax återkomma till en del sådana här principiella demokratifrågor av den typ som Åsa tar upp. Jag måste ändå redan nu ställa en fråga med anledning av att du använder uttrycket centralism. Du använder det som något riktigt läskigt odemokratiskt. Följaktligen måste jag fråga: Är det bara stadsdelsnämnderna som är riktigt fint demokratiska? Det är min ena fråga.

Min andra fråga gäller det enkla konstaterandet att det redan finns ett direktvalt organ i den här staden, nämligen den här salen. Är den här salen odemokratisk?

Anförande nr 342

Å s a R o m s o n (mp): Jag vet att Rolf Könberg är noga med orden. Jag tror att han också hörde på mitt inlägg att det jag sade om centralism var att det kan finnas för verksamheten politiskt motiverade antaganden om varför man vill organisera det hela på det ena eller det andra sättet. Men utifrån demokratisynpunkt bör det diskuteras mer och djupare vad detta betyder för medborgarnas insyn och medbestämmandemöjligheter. I det fallet är det en längre väg att gå när det gäller beslut om ifall parkleken i bostadsområdet ska få nya lekmöbler om man i stället för att gå till stadsdelsnämnden får gå till utbildningsnämnden eller rentav fullmäktige.

När det gäller direktval är detta ett direktvalt organ. Det finns flera direktvalda organ i Sverige. Riksdagen är ett annat. Jag hoppas att Moderaterna inte vill avlöva kommunerna så att det ska räcka med att de utser några representanter i kommunorganen, precis som man gör med länsstyrelserna. Jag tycker att en stad som har så många invånare, som är så stor och som har en så stor mångfald också kan kosta på sig att ha olik tänkande i stadsdelarna och även att ha direktval i stadsdelsnämnderna.

Anförande nr 343

A n d e r s B r o b e r g (kd): Vi har genom åren diskuterat demokratifrågor i olika aspekter flera gånger. Återigen ska jag upprepa mig och säga att jag tycker att det viktigaste är att man försöker se till att så mycket som möjligt kan bestämmas av den enskilde individen direkt, utan att behöva gå via ombud.

Det andra är att man måste kunna få den information som behövs för att veta hur man kan påverka, vad man kan göra och vart man ska vända sig. Det måste man vara duktig med.

Stockholm är så pass stort. Därför har vi alltid haft socialdistrikt och sedan stadsdelsnämnder i olika varianter. Det är rimligt att man ska kunna gå dit för att framföra synpunkter även om det inte rör exakt det område där man är. Man ska ändå kunna få en sluss för att komma vidare. Jag tycker att den möjligheten också finns.

Det handlar också om rådslag. Det är jag gärna för. Men det gäller att vara tydlig med vad det är man tycker till om, så att man inte tror att man har röstat om någonting rakt upp och ned och att det sedan blir exakt så.

Det sista jag vill säga hör ihop med direktval och liknande. Fördelen med centrala system är ibland att man blir mindre utlämnad till godtycklighet och helt olika varianter i olika delar av staden när det trots allt är samma kommun.

Anförande nr 344

Å s a R o m s o n (mp): Anders! Jag vet att Kristdemokraterna har varit positiva till olika idéer. Men vi får kanske vara lite självvrannsakande och konstatera att det inte är de mest nytänkande i demokratifrågorna som har gjort störst avtryck på budgeten. Jag hade över huvud taget svårt att hitta ordet demokrati i den borgerliga majoritetens budget. Det tycker jag är synd. Det räcker inte med att man är positiv till tanken att man skulle kunna ha ett rådslag. Det krävs en viss politisk aktivitet för att det ska bli ett sådant.

Vi föreslog ett rådslag senast när det gällde att man stänger igen och minskar det offentliga utrymmet på Sergels torg. Vi tycker att det är en principiell fråga. Det är en plats som angår många och som många har åsikter om. Det fanns ett tydligt förslag på en förändring med en ytterligare kommersialisering och en stängd galleria jämfört med upprustning utifrån ett öppet förslag. Detta är sådant som jag tror skulle kunna passa för rådslag i en form som man har prövat med viss framgång till exempel i Sigtuna. Jag tycker också att det är viktigt att man är på det klara med om det är ett rådslag eller en folkomröstning. Kristdemokraterna får gärna komma med förslag så att man kan bifalla någonting i majoritetens budget på demokratiområdet!

Anförande nr 345

L o r e n t z L y t t k e n s (m): Jag håller med Åsa Romson om att det är klokt och gott att försöka fördjupa samtalet om demokrati. Jag misstänker dock att resultatet blir att budskapen blir mer komplicerade. Åsa Romson sade bland annat att det är politikens uppgift att göra demokratin mer levande. Jag är rädd för vi med den utgångspunkten – möjligen med en väl skarp tolkning – aldrig skulle ha haft något demokratins genombrott över huvud taget i Sverige.

Väven av institutioner och organisationer som ytterst befordrar det vi kallar för demokrati är oerhört komplicerad. Det gör att jag tror att man ska vara lite försiktig när man kommer med snabba och enkla recept på området. Tyvärr är detta ett samtal som egentligen skulle kräva mycket längre tid än vad som ges utrymme för i det här sammanhanget.

Anförande nr 346

Å s a R o m s o n (mp): Jag får tacka Lorentz för att han åtminstone har utökat tiden för demokratidebatten under det här fullmäktigesammanträdet med en minut eller två. Jag tror att det samtal du pekade på är komplext. Jag tror absolut också att det är folket som kräver demokrati, men politikerna möjliggör en möjlighet för folket att inte behöva vända system helt om innan man kan förändra. Man kan alltså reformera samhället på demokratiska grunder utan att behöva slänga ut alltihop och riskera att slänga ut barnet med badvattnet, om du förstår vad jag menar.

Vi har haft olika demokratiberedningar och demokratiutskott. Såvitt jag vet är allting sådant nedlagt just nu i staden. För att det här samtalet ska kunna föras krävs det ju också någon typ av strukturerad debatt. Tyvärr är den sittande borgerliga majoriteten ganska ointresserad av det. Men jag tar gärna upp den handske som kastas.

Anförande nr 347

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tänker fortsätta debatten där jag och Ewa Samuelsson påbörjade den. Ewa Samuelsson anklagade mig för att ringa runt och fråga personalen om det är någonting de är missnöjda med. Kom igen – säg någonting till mig! Så tror Ewa Samuelsson att jag gör. Men nej, Ewa Samuelsson, så beter inte jag mig.

Däremot har jag – och det är min roll i opposition – ringt runt och frågat helt neutralt vad budgeten kommer att få för konsekvenser för vars och ens verksamhet. Det är en

del av den förberedelse man måste göra när man sitter i det här huset. Kanske borde Ewa Samuelsson prata med fler i sin egen verksamhet? Men det kanske hon redan har gjort.

Jag får signaler från personalen som inte är särskilt positiva. Ewa Samuelsson stod här uppe och pratade om att ni vill lyssna på personalen. På ett äldreboende i Kista har man haft arbetstidsförkortning enligt tre-tre-modellen. Det är någonting som personalen och vårdtagarna har trivts bra med och varit nöjda med. Nu kan man med den budget som finns inte fortsätta med detta, för det kostar lite extra. Men det har gett bättre service och mindre sjukskrivningar. Det jag undrar över är om Ewa Samuelsson har fört den dialogen och diskussionen och frågat: Vad är det ni vill ha? Vad är det ni behöver?

Jag tycker att det enda hederliga är att man i Stockholms stad återinför rutinen att skriva in en uppskattning av pris och löner. Det gör man i många av Sveriges kommuner. Om andra kommuner kan göra det – varför inte vi?

Jag vill också säga någonting om vårt arbete i staden med att motverka diskriminering bland de anställda och i vår rekrytering. Det är faktiskt så illa i dag att Stockholms stad inte lever upp till jämställdhetslagen. Vi gör inte den kartläggning som behövs för att se om det finns osakliga löneskillnader. De flesta verksamheter i Stockholms stad har ingen handlingsplan för jämställda löner. Det är någonting som är lagstadgat. Det är inte någonting som man rekommenderas att göra, utan det är lagstadgat. Det är någonting som jag verkligen hoppas att Ewa Samuelsson kommer att genomföra till nästa års budget. Det är en viktig del i att säkerställa att man jobbar för jämställdhet mellan män och kvinnor i den lönesättning de får.

Samma sak behöver vi göra när det gäller etnisk diskriminering. Vi har lagt 40 miljoner kronor på att man ska utveckla verksamheten i staden och motverka trakasserier på arbetsplatser. Det är någonting som kan förekomma – sexuella trakasserier, etniska trakasserier och så vidare. Det krävs resurser om man ska jobba mot det. Vi har lagt pengar på det? Vad kommer ni att göra?

Anförande nr 348

Borgarrådet Samuelsson (kd): Fru ordförande, fullmäktige! Först vill jag bara göra en liten korrigerings. Jag ställde en *fråga* om hur du gör när du hör av dig till de olika arbetsplatserna.

Du vänder dig inte till rätt person, Yvonne. Jag jobbade under två års tid här i staden med flexibla arbetstidslösningar. Jag var ute i över 100 verksamheter både här i Stockholm och ute i landet för att lyssna på hur personalen skulle vilja jobba. Det ser väldigt olika ut. Tre-tre-modellen kan man använda om man utnyttjar tiden ordentligt. Men rakt av blir det en ren arbetstidsförkortning. Det finns de som vill göra individuella scheman, och det finns olika sätt att hantera detta med arbetstiden. Det viktiga är att man får möjlighet att prova olika sätt. Men det handlar inte om arbetstidsförkortning.

Vi gör en lönekartläggning varje år och jämför kvinnors och mäns löner hela tiden för att se var i Stockholms stad vi behöver gå in och särskilt satsa på att gå vidare i frågan.

Anförande nr 349

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tycker att det är intressant att lyssna på borgarrådet som är ansvarig för personalfrågor. Jag tror inte att personalen känner igen sig i hennes beskrivningar. Personalborgarrådet säger att det är viktigt att lyssna på vad personalen vill. Jag har pratat med flera personer som jobbar i olika verksamheter som till exempel vill jobba enligt tre-tre-modellen men som inte längre får göra det i personalborgarrådets egen verksamhet – äldreomsorgen.

Om det är någonting som man borde ha kontroll över är det åtminstone den egna verksamheten. Viljan att lyssna på personalen verkar inte finnas. Personalen har uttryckt många olika behov. Man står här och skryter hela tiden om att man satsar på utbildning. Personalborgarrådet sade att utbildning är någonting som de flesta inte verkar känna till. Nej, för verksamhetscheferna säger att de inte har råd att skicka folk på utbildning eftersom de inte har pengar till att ta in vikarier. Därför blir det inte den utbildning som personalborgarrådet har utlovat.

Anförande nr 350

C e c i l i a B r i n c k (m): Jag har två saker att ta upp. I en organisation med 46 000 anställda finns det, som borgarrådet Ruwaida säger, flera som är missnöjda. Det är klart. Det vore ju märkligt annars.

Det är en rätt allvarlig anklagelse du kommer med här när du säger att vi bryter mot våra förpliktelser enligt jämställdhetslagen. Såvitt jag förstår är det ett fullständigt grundlöst påstående. Det gör vi nämligen inte alls.

Anförande nr 351

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Du kan naturligtvis stå här och hävda att jag har fel. Men kan du stå och hävda att Jämo har fel? Du kanske tycker att Jämo är inkompetent. Jag Jämoanmälde stadens ledning SLK för att vi bryter mot jämställdhetslagen när det gäller kartläggning och när det gäller att ha en handlingsplan. Jämo har sagt att Stockholms stad bryter mot jämställdhetslagen. Det här gäller de flesta verksamheterna i Stockholms stad. Trots att jag Jämoanmälde i februari och trots att Jämo har skickat flera brev och påpekat bristerna om att man ska vidta åtgärder har staden inte vidtagit de åtgärder som man enligt lagen bör göra. Så lyssna på Jämo om du inte tror på mig!

Anförande nr 352

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Ordförande, fullmäktige! På det här avsnittet har Centern ett eget förslag. Vi föreslår nämligen en besparing på 10 miljoner. Ni vet hur det är när man ska spara i stora system. Cheferna får veta att en viss summa ska bort på just deras område, och då sparar de in på några sekreterare eller assistenter. De

sparar aldrig bort sig själva, trots att de med sina höga löner skulle vara en effektiv besparing.

Nu vill Centerpartiet hjälpa höjdarna här i salen att spara bort sig själva. Vi föreslår helt enkelt att man lägger ned borgarrådsberedningen. Den är numera bara ett eko av kommunstyrelsen eftersom vi inte längre har samlingsstyre här i salen. Administrationen kostar ändå en hel del. Som en följd av detta lägger vi också ned oppositionsborgarråden. De övergår till att vara gruppleddare. Så hej då, Karin! *Bye, bye*, Roger! *Auf wiedersehen*, Yvonne! *So long*, Ann-Margarethe! Det var kul så länge det varade, men nu är det slut.

Vi räknar med att man kan spara 10 miljoner på dessa nedläggningar. Det måste vara oemotståndligt för ett finansborgarråd. Bifall till Centerns förslag!

Anförande nr 353

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Du får hellre säga *mas salama* till mig än *auf wiedersehen*! Vi stöder den grundinställningen till borgarrådsberedningen fast i en annan aspekt. Det gäller lönesättningen av borgarråden. Vi försökte prata med partierna i den här kammaren om att vi skulle kunna använda arvodet för min lön – som den nu är för ett oppositionsborgarråd – till två personer. Det vore en mer rimlig lönenivå. Det var någonting som de andra partierna tyvärr inte var särskilt intresserade av. Men jag kommer bara att ta emot hälften. Resten kommer vi att ge bort till en grön fond. Jag hoppas att vi kan justera reglerna, för de är stelbenta och inte särskilt moderna.

Anförande nr 354

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Yvonne! Det är väldigt enkelt: När det sedan blir omröstning röstar du ja när Centerns förslag kommer upp, bara!

Anförande nr 355

Borgarrådet L i v h (v): Det här är jättebra, Cecilia! Vi har drivit det här jättelänge – att man ska kunna dela på borgarråden så att det blir två tjänster till exempel. Man ska inte behöva sitta så här.

Men nu tycker jag att du har en stor uppgift, och det är att övertyga dina allianspartner – i alla fall på riksnivå – att gå med på det här. Det var nämligen dåligt med intresset på den sidan för att ändra den gammalmodiga struktur som vi har i Stockholms stad. Jag tror inte att det handlar bara om att avskaffa oppositionsborgarråden, utan det handlar om att titta på hela strukturen för hur vi styr staden. Men den diskussionen kan vi ju fortsätta.

Anförande nr 356

C e c i l i a Ö n f e l t (c): Jag känner att jag får mer och mer stöd för vårt förslag, så jag ser med stor förhoppning fram mot kvällens omröstningar.

Anförande nr 357

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! ”Bestäm.själva.nu” och medborgaren som ägare – det lovade gott från vänsterkanten här tidigare! Men det var innan vi kom till demokratiavsnittet i deras budget. Där var eventuella förnyare inte med och skrev längre, i den mån de nu hade varit det innan. Där möts man av bilden av stadsdelsnämnderna som den lokala demokratins inte bara yttersta utan till och med enda utpost. Utanför stadsdelsnämnderna ingen riktig demokrati; det är innebörden.

Men hallå – kom in i matchen! Det är 2007 nu. Stockholm är *en* stad och vi är *ett* direktvalt organ i vår representativa demokrati. Demokratin börjar faktiskt i den här salen, om ni ursäktar. Resultatet är grundat på val, som är och förblir den yttersta demokratihandlingen.

Det här räcker dock inte för Vänsterpartiet. Man vill ”gå längre i demokratiseringen av Stockholm”. Samtidigt medgav Carin Jämtin här för en stund sedan att stadsdelsnämnderna inte har lyckats med sin demokratiuppgift. Det är något som inte är alltför svårt att hålla med om. Men på den här punkten är oppositionen ändå till skillnad från i många andra fall överens. Vi har fler nämnder av den här typen som under en följd av år systematiskt har satt sig över denna församlings budgetbeslut och filtrerat bort pengar på vägen från fullmäktige till skolorna och eleverna. Det var väl inte så värst demokratiskt? Men det har aldrig fått oppositionen att tala om några demokrati-problem i stadsdelsnämnderna.

Ordförande, fullmäktige! Det stora problemet i den här frågan är att oppositionens demokratisyn inte erkänner att stockholmarna kan ”bestämma.själva.nu”. Oppositionen erkänner inte att stockholmarna klarar stora delar av sina liv utan inblandning av politiker och byråkrater. Det här gör dock inte stockholmarna odemokratiska, till exempel när de vill vara hemma och ”bestämma.själva.nu” i stället för att sitta och lyssna på den här debatten. Nu har nämligen de sista tappra på åhörarläktaren lämnat oss.

Vi på den här kanten tycker ändå att det vi sysslar med här och nu är demokrati. Det är lite oklart om oppositionen anser att det är tillräckligt bra demokrati just här och just nu eftersom vi inte är en stadsdelsnämnd. Trots denna oklarhet yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 358

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Det är märkligt! Ska det vara allt eller ingenting? Är det vad det handlar om? Det gäller det här extrema – att man hela tiden måste centralisera. Man kan ha stadsdelsnämnder och man kan också ha det övergripande ansvaret i staden. Om det skulle vara så att de medborgare som kommer på stadsdelsnämndsmöten skulle vilja vara med här i den här salen skulle inte läktaren räcka till. Det är oerhört viktigt när det gäller deltagandedemokrati att vara med och ha ett inflytande.

Rolf! Du vet lika väl som jag efter den debatt som har varit med skolorna att skolorna fick pengar av andra verksamheter i stadsdelarna. Det var nämligen det som var tanken med stadsdelsnämnder – man skulle se till det lokala behovet. Det visade

sig att man i de flesta stadsdelar behövde tillskjuta medel för att verksamheten skulle vara bra för våra barn.

All makt utgår från folket, och vi är dess tjänare. Ju fler vi är som träffar våra medborgare, desto bättre blir vi också på att omsätta detta i praktisk politik.

Anförande nr 359

R o l f K ö n b e r g (m): Margareta! Det där är helt rätt. Låt oss klara ut det här. Jag är gammal stadsdelspartist själv, så jag har en bild som i allt väsentligt påminner om de problem med skolan som jag vet att ni har haft och som vi hade i Kista en gång i tiden av olika skäl som vi kan prata mer om sedan. De hade att göra med stadsdelsreformen.

Det enda jag ber om, snälla Margareta, är en liten stunds respekt för alla andra demokratiska organ – direkt eller indirekt valda i den här staden – som inte heter stadsdelsnämnder. De är inte mindre demokratiska. Ert sätt att sätta likhetstecken mellan lokal demokrati och stadsdelsnämnder är *e contrario*, som juristen säger, oförskämt mot dem som har andra politiska uppdrag. Det ni de facto gör är att utmåla dem som inte lika fina och inte lika demokratiska. Det är dumheter, Margareta!

Anförande nr 360

Å s a R o m s o n (mp): Det är svårt att förstå vart Rolf Könberg vill dra diskussionen med tanke på att det är högst oklart vad det moderata partiet i Stockholm anser om stadsdelarna. Bör det över huvud taget finnas några stadsdelsnämnder eller inte? Ni har suttit och administrerat ett stadsdelsnämndssystem nu i olika perioder, men ni brukar hävda i opposition att ni helst avskaffar hela bunten. Detta var vad jag ville säga om stadsdelsnämnder. Det handlar om stadens storlek. Om man drar in samtliga vitala uppgifter för stadsdelsnämnderna blir det förstås inte någon större demokrati att administrera för stadsdelsnämndsverksamheten. Det kan man konstatera.

Jag började i den här staden i ett litet trafikutskott i trafik- och fastighetsnämnden, som den hette. Det var ett oerhört demokratiskt organ – absolut inte mindre demokratiskt än stadsdelsnämnderna. Däremot var det extremt mycket mer slutet och extremt mycket mer otillgängligt. Frågorna var dessutom sådana att de absolut inte hade på den nivån att göra. Vi satt och beslutade om enkelriktningar på Östermalm. Själv bodde jag då på Södermalm, och jag hade naturligtvis inte en aning och inte en susning om det hela. Jag ringde till mina kolleger där, för det var det enda sättet. Jag tyckte att det var bättre att de fick besluta. De hade ju gått på de gatorna och pratat med några medborgare som hade bättre koll på enkelriktningarna på Östermalm än vad jag hade. Det är demokrati för mig – en förståelig närhet och en förståelse för frågorna. Jag vet inte vad det är för Rolf Könberg.

Anförande nr 361

R o l f K ö n b e r g (m): Åsa Romson! Det är inte ett dugg oklart vad Moderaterna tycker om stadsdelsnämnderna. Det framgår alldeles utmärkt väl av det dokument som jag förutsätter att du läser ofta och intensivt för att veta vad du ska

opponera på, nämligen majoritetens plattform för mandatperioden. Där framgår det tydligt vad vi är överens om. Just nu är det 14. Ni har kört med lite fler, och vi har kört med lite färre. Det behövs stadsdelsnämnder. Jag tror inte att du kan få någonting av det som jag har sagt till att vi inte ska ha stadsdelsnämnder.

Men det är den här religiösa lysten i era ögon som, om ni ursäktar, några av oss har lite svårt för. Det handlar om de otroliga övertoner som infinner sig, där centralismen är det ondaste av allt. Det där har vi lite svårt för.

Anförande nr 362

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige och Rolf! Vi är många som verkligen uppskattar ditt sätt att innerligt undvika övertoner. Jag har egentligen ingen större orsak att fullt ut bemöta ditt inlägg. Det var delvis inte riktat mot oss i första hand.

Men eftersom du far med felaktigheter måste jag ändå passa på att återigen upplysa dig om att skolorna har förlorat pengar på flytten. De har förlorat pengar på att flyttas till utbildningsnämnden. Sedan kan man tycka vad man vill om det, men det är en del av orsakerna till att 80 procent av skolorna har mindre pengar 2007 än vad de hade året innan. Det vet man i skolorna. Det vet Rolf också, och det vet snart alla i den här salen.

Anförande nr 363

R o l f K ö n b e r g (m): Det är bra för debatten att Roger Mogert kliver in i den nu som nyansernas mästare. Det känns stabilt och bra – kanske.

Det finns ett problem, vilket jag var inne på tidigare när jag pratade med Margareta om det här. Skolan förlorade också en gång i tiden mycket på att tryckas ut på stadsdelsnämnderna. Det var inte så att skolan var en gigantisk vinnare på stadsdelsnämndsreformen. Och det är inte så att skolan har varit en gigantisk vinnare under de år som ett stort antal stadsdelsnämnder har skurit emellan på fullmäktiges beslut om budgetramar och skickat pengar till annan verksamhet. Hur mycket vann skolan på det, Roger Mogert?

Anförande nr 364

J o n a s E k l u n d (mp): Mina damer och herrar! På äldreboendet får de boende lägga sig redan klockan tre på eftermiddagen. I den kommunala förvaltningen finns det en avdelningschef som förskingrar pengar. Arbetsmiljön på förskolan är undermålig, så personalen får ryggsador.

Så kan det förhålla sig i kommuner, säkert någonstans i Stockholm också. Det brukar komma ut. Det kommer ganska ofta ut via någon anställd som har tröttnat på att chefen verkar smugla undan pengar till sin fru eller något liknande. Då kommer det ofta ut genom att den anställda går och pratar med en journalist på någon av våra dagstidningar. Det är utmärkt. Meddelarfriheten och hela offentlighetsprincipen är absolut nödvändig för att vi ska kunna ha en effektiv och demokratisk styrning i

Stockholms stad. Den är också viktig för de anställdas arbetsmiljö och för den service som brukarna tar emot.

När man lägger ut verksamheter inom kommunen på entreprenad, oavsett vad man tycker om att lägga ut verksamheter på entreprenad, är det de facto så att meddelarfriheten enligt tryckfrihetsförordningen inte gäller för de anställda i entreprenaden. Det kan till exempel handla ett äldreboende. Den borgerliga majoriteten har planer på att lägga ut många äldreboenden på entreprenad här i Stockholm.

Frågan är då: Ska vi hjälpa till så att de anställda på äldreboendena som nu är kommunala och i framtiden ska drivas på entreprenad fortfarande har möjlighet att vända sig till journalister och till medier om det är någonting som de tycker är fel på deras arbetsplats? Det tycker Miljöpartiet. Vi tycker att man ska lägga in en klausul i de kontrakt som man tecknar med olika företag och organisationer som förpliktar arbetsgivaren att inte hänvisa till någon lojalitetsplikt gentemot arbetsgivaren, utan att man garanterar att de anställda inte kommer att utsättas för repressalier ifall de talar fritt med journalister om hur deras arbetsmiljö är och om hur den vård och omsorg som de jobbar med sköts.

Sådana förslag kommer vi att lägga fram löpande i de upphandlingar som sker. Eftersom upphandlingarna ska centraliseras borde det vara enkelt, lämpligtvis för Ewa Samuelsson eftersom hon arbetar med äldreomsorgen i kommunen, att garantera att man kommer att stoppa in en sådan här klausul. Man gör det redan i Gävleborgs läns landsting, så det är beprövat. Det är bara att göra! Vad säger ni?

Anförande nr 365

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande och fullmäktige! Jag har några saker som jag skulle vilja ta upp. Först vill jag yrka bifall till ett yrkande som heter någonting så spännande som nytt yrkande på bilaga 14.

Jag skulle också vilja prata om en av de saker i den här staden som jag faktiskt inte är så stolt över. Det finns naturligtvis, som många har sagt, mycket att vara stolt över i den här staden. Det gäller både staden som stad och staden som kommun. Jag kan med glädje säga att jag har träffat otroligt många kreativa, duktiga och i ordets bästa mening lojala chefer och anställda i den här staden. Därför gör det mig så otroligt ont när jag tänker på hur vi länge har behandlat en hel del av våra anställda. Det gäller mer specifikt dem som har de tyngsta arbetena och de sämsta lönerna. Det handlar om de någonstans mellan 2 000 och 5 000, övervägande kvinnor, som ofrivilligt arbetar deltid.

Jag träffade en kvinna i Skärholmen i veckan, som jobbar på ett äldreboende på Söder. Hon sade till mig: Jag jobbar timmar. Jag har jobbat timmar i åtta år. Under den här tiden har ni i staden utannonserat jobb på mitt äldreboende. Men jag får inte fast tjänst. Jag får inte heltid. Det är bekvämt för er att jag jobbar på timmar.

Det här gör mig uppriktigt sagt väldigt ledsen. Det gör mig ledsen att vi inte kan vara en bättre arbetsgivare. Under de åtta år som den här kvinnan har jobbat på timmar har vi bytt majoritet två gånger. Det är naturligtvis ingen av oss här som är utan skuld. Det är en gemensam skuld, och vi har en gemensam moralisk skyldighet att

göra någonting åt det här. Vi ska avskaffa den ofrivilliga deltiden och de otrygga anställningsformerna som tyvärr är satta i system i den offentliga sektorn. Det riktas mot de lågutbildade och lågavlönade kvinnorna. Det är ett område där det händer alldeles för lite under den förra mandatperioden och där det mig veterligen just nu inte händer någonting alls.

Jag hade verkligen tänkt att jag inte skulle tappa humöret. Men jag känner ändå att någon gång måste det vara någon måtta. Jag har suttit i två år i kommunförbundets förhandlingsdelegation och lyssnat på borgerliga ledamöter som har agiterat för återhållsamhet när det gäller höjda löner för låginkomsttagare. Nu får jag sitta här och lyssna på en företrädare för ett parti som predikar moral och etik och som står här och tar åt sig äran när den offentliga sektorns mest underbetalda kvinnor kompenserar sig för regeringens klasspolitik, mot höjd inflation och mot höjd akassa. Det gör mig fruktansvärt upprörd.

På den tid då jag var personalansvarig i den här staden riktade vi 20 miljoner i den lokala löneförhandlingen direkt till de mest lågavlönade kvinnorna, som fick i runda slängar 1 000 kronor mer i månaden i lönekuvertet. Och vad gör Ewa Samuelsson?

Anförande nr 366

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Roger Mogert! Först vill jag bara påminna om att under er förra mandatperiod strejkade Kommunalarbetsförbundet här i Stockholm och på andra ställen också.

Sedan skulle jag vilja ta upp det du först sade, att du yrkade bifall till bilaga 14 till budgeten. Var det inte så? Nej. Det handlade inte om de avskrivna motionerna då? Det gjorde det. Då tycker jag att det är väldigt intressant och roligt att höra att ni vill behålla saker som ni faktiskt kunde ha gjort någonting åt under flera mandatperioder. Jag kan bara säga att det fanns en motion från 2001 som handlade om att det är dags att göra något åt Lort-Stockholm, från Börje Vestlund. Det finns en skrivelse av Mats Hulth och Annika Billström från 1997, *Påbörjande av planarbete för en utbyggnad av Klarastrandsleden*. År 2001, Cecilia Obermüller: *Förslag om tillfälliga studentbostäder i Rissneområdet*. Här är massor av saker som ni inte har gjort någonting åt på hur många år som helst. Nu tycker ni kanske att det är pinsamt när de har kommit fram ur byrålådan. Då ska någon annan göra någonting åt det.

Anförande nr 367

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, vi tycker bara inte att man kan skriva av saker i förhållande till budget som man faktiskt inte nämner i budgeten. Det är en ganska viktig principfråga. Hade vi velat och delat er uppfattning, om man nu uppfattar att du yrkar avslag på förslaget, hade vi också kunnat skriva av dem i förhållande till budgeten, om vi hade tyckt att det var pinsamt. Det handlar om en demokratisk princip. Det trodde jag att du förstod.

Anförande nr 368

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Borgarrådet Mogert! Jag förstår att du mår dåligt när du pratar om den kvinna som jobbar på ett äldreboende på Söder och som i åtta

år har gått på timmar. Då kanske jag ska påminna dig om att den budget som ni antog för äldreomsorgen 2006 innehöll 46 miljoner mindre än den som vi lämnade ifrån oss 2002. Ni har haft fyra år på er att göra någonting åt de timanställda damerna. Jag förstår nu att du mår väldigt dåligt när du pratar om den här kvinnan. Men, som sagt var, du ska rannsaka ditt eget dåliga samvete.

Anförande nr 369

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att de flesta som var något så när uppmärksamma märkte att jag också gjorde det, att jag sade att detta är en gemensam skuld. Det är någonting vi gemensamt är skyldiga till. Vi gjorde alldeles för lite åt det under vår period. Jag är gärna den förste att säga det. Vi startade ett arbete, men det startade alldeles för sent och var alldeles för lite. Men just nu görs det ju ingenting.

Anförande nr 370

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Men, Roger, du berättade själv att du har suttit två år i förhandlingsdelegationen. I år byttes majoriteten ut och det blev en ny ledning. Det blev en annan majoritet i förhandlingsdelegationen. Det var då plötsligt som det hände någonting med avtalet för låglönekvinnorna.

Anförande nr 371

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag har som sagt suttit i delegationen så jag vet att man inte röstar och att det inte handlar om vilken majoritet det är. Det som händer är att de lågavlönade kompenserar sig för den klasspolitik som höjer inflationen och höjer a-kasseavgifterna. Det är det som händer nu. Det är därför de genomsnittliga löneökningarna är 3 ½ i stället för 2,9 procent. Det är det vi pratar om. Det är inte du som har höjt lönerna för några låginkomsttagare.

Anförande nr 372

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter och medborgare! Jag tittar efter Rolf Könberg. Hej, där är du! Trevligt att du vill lyssna på mig. Jag tänker tjata lite grann om mitt underbara ämne, stadsdelsnämnder och demokrati. Men jag vill samtidigt säga till dig, Rolf, att det är oerhört viktigt att utgå från den lokala demokratin så att man ser helheten över staden. Det ena utesluter inte det andra. Jag kan säga att det finns mycket att göra när det gäller samordning, att ta till vara de erfarenheter som finns ute i alla stadsdelar och verkligen ha ett övergripande ansvar. Där håller jag med dig. Det finns en hel del kvar att göra. Men demokratin utgår ändå från de människor som finns i staden och hur vi ser på detta. Därför är det så otroligt viktigt med de öppna nämndmötena i stadsdelarna, och även annat som vi har haft under olika år genom olika stadsdelsförnyelser och vad det har hetat. Man har gett människor möjlighet att vara med och bry sig om sin egen vardag och sin egen närmiljö och att faktiskt också få vara med och påverka. Det är ju deras eget vardagsrum, kan man säga, som de vill bry sig om.

Det är också jätteviktigt att fortsätta med ungdomsråd, att vi verkligen fångar upp den nya generationen så att de förstår att de kan vara med och besluta och samtidigt

också ta ett ansvar. Det är också viktigt. Med makt följer också ansvar. Det måste vi lära våra unga från tidig start. Även när det gäller olika boenderåd på våra olika gruppboenden, äldreboenden, etcetera är det väldigt viktigt. Dessutom kan man ha olika lokala styrelser på skolor. Det är också ett sätt att skapa en större delaktighet och med det ett ansvar för den egna verksamheten.

Det finns alltså ett sätt att jobba på där man lyssnar på personal, på brukare och på anhöriga för att skapa bra boenden. Jag tror att det är väldigt viktigt att se den här möjligheten, som också Maria Hannäs pratade om, en omvänd planprocess. Är människor med från början, lyssnar vi på dem och tar del av deras synpunkter, har vi också mycket större möjlighet att skapa bra beslut som håller över tid och som också håller över olika politiska majoriteter. Det är mycket svårare att bryta upp någonting när alla har varit med på tåget. I stället för avknoppning kan personalen ges större inflytande över sin egen arbetsmiljö. Man kan försöka med självförvaltning, som jag gärna pratar mer om en annan gång. Jag har själv besökt en sådan självförvaltning uppe i Bollnäs. Det var mycket intressant.

Anförande nr 373

R o l f K ö n b e r g (m): Jag måste säga som förra gången: Jag håller i allt väsentligt med. Dock, eftersom jag ändå har begärt replik, kan det som ni förstår inte vara hundra procentigt.

Det är ju helt rätt att det är oerhört viktigt att man tidigt lär människor hur det fungerar och då lär människor hur det fungerar i hela kedjan och vem som är ansvarig för vad, givet att Stockholm är *en* stad, att vi har *ett* kommunfullmäktige, *en* budget och ett antal olika typer av nämnder. Stadsdelsnämnderna har ju ibland, alldeles oavsett majoritet, fått agera kanonmat för beslut som de facto är fattade på en helt annan arena och som gäller helt andra saker. Jag tror att de flesta i den här salen, Margareta, har upplevt känslan av att vara politiska frontsoldater på en stadsdelsnämnd där 200 rasande medborgare kommer och kräver ens avgång för någonting som man över huvud taget inte har kunnat påverka. Därför tror jag att det är väldigt viktigt att tala om hur hela kedjan ser ut. Jag kommer att fortsätta tjata om fullmäktiges betydelse och andra nämnders betydelse så att stadsdelsnämndernas roll blir korrekt beskriven och ansvar kan utkrävas på rätt nivå. Så är det.

Anförande nr 374

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag tror aldrig att du lyckas få medborgarna att förstå det hur mycket vi än klargör det. När människor är frustrerade är det ändå till de lokala politikerna de vänder sig. Även om det handlar om en Centrumanläggning som inte ens ägs av staden vill man gärna påverka genom sina lokala politiker. Därför är det så otroligt viktigt med samverkan i olika former, både när det gäller kommunal verksamhet och inom privat verksamhet, och att vi är tydliga för medborgarna. Därför är det så viktigt att de saker som berör medborgarna också beslutas där de finns. Det finns tillräckligt mycket för kommunfullmäktige att besluta om ändå. Ni behöver inte vara oroliga.

Anförande nr 375

L o r e n t z L y t t k e n s (m): Fru ordförande, fullmäktige! Vid den här tiden i en budgetdebatt, som i praktiken har pågått i två dygn, åtminstone under vad man hoppas är vår vakna tid, har argumenten oundvikligen en avtagande marginalnytta. Jag vill ändå ta upp några av demokratispörsmålen, för jag tycker att de är väl värda att ventileras.

Jag funderar på och har försökt att identifiera åtminstone några motiv för att ha stadsdelsnämnder. Det är två motiv som dyker upp alldeles omedelbart, naturligtvis. Det ena är demokratiperspektivet, det man kallar för det participatoriska perspektivet, alltså delaktighet, deltagande. Det andra hänger samman med subsidiariteten, det som ibland till svenska översätts med närhetsprincipen.

Med subsidiariteten syftar man ju på att beslut ska fattas på lägsta tänkbara nivå. Då drar de flesta slutsatsen att man ska fatta dem på den absolut lägsta nivån. Det är fel slutsats. Lägsta tänkbara nivå är inte samma sak som lägsta nivå i rätt många sammanhang.

Låt mig bara nämna att Mats Svegfors ansvarsutredning – det bör också tilläggas att den var tillsatt av en socialdemokratisk regering under Göran Perssons tid – drog slutsatsen, som många protesterade mot, att vi behövde betydligt större regioner. Låt mig påminna er om att Sverige efter andra världskriget hade, jag kommer inte ihåg hur många tusen kommuner det var, det vet säkert några här, men det var väldigt många. Så småningom kom en serie kommunsammanslagningar, och det slutade med lite knappt 300 kommuner.

Gjorde man det här i något slags uteslutande centralistisk anda? Det inslaget fanns antagligen. Men det var inte det drivande motivet. Det drivande motivet till att man växlade nivåer och oftast uppåt – man kan kalla det för centralism om man vill, men det är inte det som det handlar om fundamentalt – var att de olika delarna i ett samhälle blir alltmer ömsesidigt beroende av varandra. Infrastruktur är kanske det allra bästa exemplet.

När man levde i små kommuner långt ute på landsbygden på 1890-talet och ingen järnväg fanns i närheten var inte vägarna så vanvettigt utvecklade. Då klarade man det liksom lokalt med byalag och liknande. Då kunde varje kommun ta hand om sin väg. Sedan fick man snacka med grannkommunen så att vägarna möttes på ungefär samma ställe vid kommungränsen så att det gick att ta sig mellan orterna. Men i samma ögonblick som infrastrukturen blir mycket mer komplex, mycket mer sammansatt måste naturligtvis sist och slutligen ansvaret för och beslutet om de olika delarna i den tas på en annan nivå. Det är liksom en slags oundviklighet. Man kan ogilla det, och man kan önska sig tillbaka till det förflutna, men det hjälper inte mycket.

Det vi nu talar om är Stockholm. Det som kännetecknar en storstad är till att börja med att vi, oavsett var vi bor, är oerhört ömsesidigt beroende av varandra. Vi blir inte mindre så utan snarare mer så, enligt min uppfattning i alla fall, i framtiden. Slutsatsen är, tror jag också, att fler och fler beslut ändå kommer att behöva tas i den här salen. Det vi förbannar ibland är att vi inte kan påverka regeringen mer, för den

tycker att rätt många beslut måste tas på den nivån. Jag tror i och för sig att man ska kämpa för att behålla nivån så långt ned man kan. Men jag tror också att den grundläggande inriktningen i vår typ av samhälle, med dess dynamik, är relativt given, åtminstone mycket svår att påverka.

Anförande nr 376

Borgarrådet L i v h (v): Jag tror att det är oundvikligt, och jag tror inte att det finns någon storstad i hela världen som inte har någon typ av indelning. Man kan titta på London eller Paris. Det kan se väldigt olika ut.

Jag vill bara ta upp en sak som du glömde. När vi gjorde utvärderingen av stadsdelsnämnderna i Stockholm – det var en stor utvärdering – visade sig en tredje komponent. Det var effektiviteten. Stadsdelsnämnderna var faktiskt effektivare organisationer än de stora, centrala nämnderna, bland annat just för att de var så genomskinliga. Det vet man själv när man har suttit i en stadsdelsnämnd att man har koll på nästan varje gem, som man inte har i en stor nämnd. Det var det som var ett av plusen i den utvärdering som gjordes av Stockholms stads stadsdelsnämnder.

Anförande nr 377

L o r e n t z L y t t k e n s (m): Uppriktigt sagt var det så att jag glömde kolossalt mycket. Jag skulle ha behövt timmar för att ta upp det här temat. Men du har naturligtvis en poäng. Det är klart att närhet ger förtrogenhet. Det är inte tu tal om det. Det är ett av skälen till att företagsformen ofta är en alldeles utomordentlig form att bedriva produktion i.

Min poäng var inte den, och min poäng var förstås inte heller att förneka behovet av indelningar av en storstad och liknande, utan den var att det finns en fundamental inbyggd spänning här som jag tror att man åtminstone ska ha respekt för så att man inte för mycket romantiserar det lokala, för jag tror att man skickar ut ett budskap då och ett löfte som man har svårt att hålla.

Anförande nr 378

Å s a R o m s o n (mp): Det är inte utan att jag önskar mig, så här sent på en fredagskväll i fullmäktige, att den här typen av diskussioner hade kunnat föras innan man gjorde den senaste omorganisationen av stadsdelsnämnderna. Det kan inte, särskilt om vi tar upp aspekten kring effektivitet, vara vare sig mer demokratiskt eller mer effektivt att vi vart fjärde år omorganiserar så stora delar av staden, särskilt med tanke på beslutsnivåer och relationen mellan stadsdelar och fullmäktige. Det känns inte riktigt rimligt, och jag kan inte komma på någon bättre idé än den gamla vanliga: Tillsätt en gemensam utredning och försök komma fram till en gemensam idé!

Jag tycker att stadsdelarna ändå är någorlunda bestående som fenomen betraktat, låt vara i olika antal. De har alltid blivit färre under moderat styre. Men egentligen har väl de flesta städer någon typ av indelning. Vore det inte bättre om vi diskuterade ihop oss, kanske med effektiviteten, demokratin och det centrala perspektivet i bakhuvudet, så att vi kom fram till en gemensam slutsats och slapp omorganisera, till men tror jag för både den kommunala byråkratin och den kommunala demokratin.

Anförande nr 379

L o r e n t z L y t t k e n s (m): I vissa stycken har jag stor sympati för den tanken. Det är bara det att när man funderar på organisationen måste man också i så fall ta ställning till vad som i ett sådant institutionellt arrangemang är permanent och vad som antagligen behöver vara rörligt eftersom världen förändras. Det i sin tur betyder att vi nog måste borra rätt djupt, vilket jag själv tycker är rätt kul. Men samtidigt måste en sådan beredning, utredning eller vad det är vara på lite avstånd från våra mer passionerade ögonblick i den här salen, om jag säger så.

Anförande nr 380

B e r i t K r u s e (s): Fru ordförande! Jag har två små saker som jag vill ta upp. Det första är faktiskt med anledning av det Rolf Könberg sade om rasande medborgare. För mig är det någonting positivt. Folk vaknar, folk tycker och folk tänker och för fram sina åsikter. Det får vi hantera och inte gå på och göra precis som alla säger. Som politiker vet vi att man måste väga in både det ena och det andra innan man tar ett beslut. Jag är mitt partis representant. Det här står jag ut med.

Det är inte bra, som vi har gjort i din och min gemensamma stadsdel, att begränsa möjligheten för medborgarna att föra fram sina åsikter till samtliga partier i nämnden. Medborgarna kan alltså inte ställa frågor till en hel nämnd. Det händer i Hässelby-Vällingby, Rolf. Där kan man numera inte göra så. Det är väldigt tråkigt att demokratiska möjligheter begränsas på det sättet.

Den andra frågan jag vill ta upp, och det är mer en undring, gäller garantipensioner. Enligt uppgifter som jag har fått är det ca 250 personer som har fått garantipension. Min fråga till den borgerliga majoriteten är om det här är en metod som ni brukar använda i den här omfattningen. Ni gjorde det förra gången ni satt i majoritet och skar ned och begränsade verksamheter. Det kostar alltså 840 000 kronor per person. Det blir en totalkostnad på 210 miljoner, och jag tycker att man kunde ha tagit vara på de duktiga medarbetare som faktiskt fanns i staden på ett annat sätt. Jag trodde inte att det var en modell utan något som användes mer i särskilda fall. Men det är stora summor. Det vore väldigt roligt att få en kommentar till varför ni har använt de pengarna på det sättet.

Anförande nr 381

R o l f K ö n b e r g (m): Jag tror inte att Berit Kruse behöver vara ett dugg orolig för att jag inte skulle uppskatta känslöyttringar i politiken. Det kan de flesta i den här salen, inte minst Roger Mogert med sina kommentarer nyss, vittna om. Ni kanske kan prata om det efteråt.

Sedan tror jag att den lokala demokratin kan se väldigt olika ut. Jag inser att det finns de i salen som kan svara bättre på din fråga än jag kan. Men låt mig konstatera att när det gäller att hitta praktiskt fungerande lösningar inom ramen för lokal demokrati är inte jag för min del säker på, och har aldrig varit heller, att en frågestund alltid är den ultimata bästa lösningen. Det finns ju möjligheter att föra samtal mellan väljare och valda för att lösa praktiska problem. Det är ett annat sätt man kan tänka sig.

Anförande nr 382

B e r i t K r u s e (s): Det är så, Rolf, att jag inte tror att det är det enda sättet att bedriva och utveckla demokrati på. Men det är en rättighet som jag tycker att folk har. Vi har bestämt oss för att ha öppna stadsdelsnämnder, och vi har bestämt oss för att folk ska kunna komma till tals. Det kan man göra på olika sätt. Det här är en modell. Vi har försökt hitta kompromisser, men det är inte så lyckat. Det finns andra sätt också. Det ligger ändå ett värde i att få ställa frågor till olika partier för att se hur det egentligen ligger till.

Anförande nr 383

B i r g i t t a W a h l m a n (m): Jättebra att du tog upp den här frågan, Berit. Just i Hässelby-Vällingby har vi börjat med någonting som vi kallar för medborgarkafé. Det var någonting som Mirja Järvinen införde när jag var vice ordförande i Kista. Då tyckte inte vi heller om det. Men nu tycker jag att det är en jättebra idé. Vi låter människor komma och prata i lugn och ro på medborgarnas villkor och inte på politikernas villkor. Det blir fantastiska dialoger.

Det bor 60 000 invånare i Hässelby-Vällingby. Om det skulle komma en handfull för att ställa frågor på ditt sätt representerar de inte de 60 000, men det gör faktiskt vi som sitter i den här salen. Dessutom har vi, och det vet du också, medborgarmöten varje kvartal, där vi i stort samförstånd diskuterar viktiga frågor. För mig är demokrati något helt annat. Precis som min make pratade om handlar det om en direktvald församling. Det handlar om att själv få välja sin skola, sin omsorg och sin vård. Men det handlar framför allt om att försörja sig själv genom eget arbete. Det är mer demokratiskt än en frågestund som bara är ett spel för gallerierna.

Anförande nr 384

B e r i t K r u s e (s): Det är sent, och det finns risk för att vi hamnar i en hyperlokal patriotisk fråga här. Vi kan lösa den på hemmaplan, kanske. Jag har försökt. Men det är viktigt att ha olika modeller. Det hoppas jag, Birgitta, att vi kan fortsätta resonera med varandra om och hitta. Eftersom medborgarna framför synpunkter kanske man kan ta hänsyn till både det ena och det andra.

Anförande nr 385

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Berit! Du ställde en fråga om pensioner. Jag skulle vilja säga att under förra mandatperioden togs det ju fram ett utvecklingsavtal som vi var väldigt eniga om i den här salen, där det fanns en hel låda med verktyg för att man skulle kunna möta förändringar, omorganisationer och annat. Därtill har vi nu erbjudit och sett det som en möjlighet för personer över 61 att också gå i pension, som en del i den stora verktyglåda som vi i stort var väldigt överens om.

Anförande nr 386

B e r i t K r u s e (s): Tack för den informationen!

Anförande nr 387

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker inte prata stadsdelsnämnder och öppna frågestunder, utan jag tänkte förklara lite mer hur Kommunals avtal är konstruerat, eftersom Ewa Samuelsson så fint tog äran åt sig.

Ewa påpekade också att vi inte har gjort någonting. Bland annat började vi med att just erbjuda heltid till den personal som var ofrivilligt deltidsanställd. Bland annat i Kista beslutade vi i budgeten att alla som ville ha heltid också skulle få det. Samtidigt är det absolut viktigaste kravet från Kommunal att anställda ska kunna få heltid och på det sättet kunna försörja sig på sin lön, visserligen jämsides med kravet på bra lön. Men också att kunna ha inflytande över sin arbetstid är en viktig fråga.

Ewa sade att Kommunals avtal ger 8 procent nästa år. Visst kan man säga så också. Men sammanlagt ger det drygt 13 procent på tre år. Första året utgörs av engångsbelopp. Om man räknar med det ger det 600 kronor per månad i engångsbelopp. Men det är icke nivåhöjande. Den senaste nivåhöjningen för de anställda inom äldreomsorgen var den 1 april 2006. Under 2007 fick de ingenting. I den avtalsrörelsen lade vi också 20 miljoner från centrala medelsreserven för att rikta just till de mest lågavlönade. Det som Roger pratade om förut. Allt som allt ger detta avtal drygt 830 kronor per månad och medlem under en treårsperiod. Mer än så ger det inte. Det ska sättas i relation till att bland annat våra medlemmar får betala 240 kronor mer i förhöjd finansieringsavgift till a-kassan. Några enorma summor finns det inte kvar av det lysande avtal som du beskriver, fast vi för tillfället är nöjda. Men vi har ändå inte nått så långt som vi vill.

Jag skulle vilja göra en jämförelse som handlar om att vara heltidsanställd. Jag tror att om jag skulle fråga fullmäktige hur många som vill att våra gamla på äldreboendena ska ha utevistelse skulle varenda en räkka upp handen, eller hur? Men har ni någonsin tänkt på att för att den typen av arbetsuppgifter ska kunna utföras krävs det personal på heltid. Det är den deltidsanställda kvällspersonalen som avlöser den deltidsanställda dagpersonalen. Det finns inga överlappningstider i schemat, och man har på så sätt inte heller möjlighet att ge det som sätter guldkant på tillvaron. Tänk på att kravet på heltid också är kravet på ökad kvalitet för de viktiga verksamheterna. Den kvaliteten är avgörande och borde leda till att våra medlemmar och alla som jobbar inom vård- och omsorg faktiskt kan få jobba heltid.

Anförande nr 388

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige och bästa Mirja! Jag vet inte i vilken roll du stod här när du pratade om vi och våra löner. Var det som fullmäktigeledamot eller var det som företrädare för Kommunal? Jag är bara glad över att den här löneökningen har skett just nu. Jag hade varit glad om den hade skett tidigare också. Jag bara kommenterade att det tidigare har varit mycket prat och lite verkstad. Nu går det inte att säga att ingenting sker. Det har inte skett någon löneökning på många år, men den genomförs just nu.

Anförande nr 389

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är fantastiskt. Även om man lägger fram fakta, lägger fram siffror åt dig, Ewa, verkar

du inte lyssna. Du verkar inte heller kunna räkna. Jag tycker att det är helt fantastiskt. Jag lägger fram vad avtalet ger, och du säger att det är jättebra. Det är fint. Men tänk efter! En gymnasieutbildad undersköterska, barnsköterska eller barnskötare har lägsta lönen, 15 000 kronor. Om denna person fortfarande får jobba deltid, vad blir det då kvar? Och vad gör det som du tyckte var så fantastiskt bra på den här lönen? Jag tycker ändå att du skulle kunna fundera över vad det är vi pratar om i kväll. Men det har du inte lyckats göra.

Anförande nr 390

K a r i n R å g s j ö (v): Jag ska fatta mig vansinnigt kort, ordförande, ledamöter och stockholmare, så här på fredagskvällen. Jag har två väldigt enkla frågor till majoriteten. Den första frågan är: Varför har högeralliansen tagit bort 1 miljon just för intressepolitiskt arbete från handikapporganisationerna? Pengarna var till för att öka deras delaktighet. Det vore det bra att få svar på.

Den andra frågan är: Varför driver ni inte brukardemokrati mer offensivt, exempelvis inom sociala institutioner, enheten för hemlösa och så vidare? Det vi har fått höra är att ni inte uppmuntrar den typen av arbete. Jag vill gärna veta varför ni inte gör det och hur ni ser på brukardemokrati. Varför verkar just den här brukardemokratin ha falnat under detta år? Jag vore väldigt tacksam för svar snabbt.

Anförande nr 391

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte riktigt besvara frågan när det gäller handikapporganisationerna. Men jag fick samma fråga när det gällde pensionärsorganisationer. Man undrade varför det var sänkt bidrag i år. När jag började efterforska fick jag höra att satsningen med 1 miljon på intressepolitiska åtgärder gjordes förra året. Då sade jag: Det var ju valår. – Jo, jo, vi vet att det var valfläsk.

Anförande nr 392

K a r i n R å g s j ö (v): Man häpnar när man hör den här typen av underton i svaret, måste jag säga. Ni brukar prata om frivilligorganisationer på ett sätt som man ibland undrar över. Vi vill gärna se frivilligorganisationer som aktiva, stående rakt upp och lite med näven höjd, om man får säga så, och kämpande. Så vill vi se de här organisationerna, som likvärdiga och att de har möjlighet till delaktighet. Men ni kanske hellre vill klappa de här organisationerna på axeln.

Central medelsreserv Punkt 20)

Anförande nr 393

Z a i d a C a t a l á n (mp): Det som händer under den här punkten, Centrala medelsreserven, är att här ligger ett av de mer anmärkningsvärda förslagen i den borgerliga budgeten, nämligen vårdnadsbidraget. I budgeten kallar borgarna detta för ett förslag som ska låta män och kvinnor kombinera barnen, jobbet och livspusslet. Men jag vill då veta: Vad är det för typ av liv som borgarna vill pussla ihop?

Ett av de största framstegen för jämställdheten i Sverige var när kvinnor gavs rätten att förvärvsarbeta och kunna ha barn samtidigt. Införandet av offentlig barnomsorg innebar att kvinnan inte längre bands till spisen och barnskötsel.

Kvinnors rättigheter är i dag redan extremt eftersatta på arbetsmarknaden. Det här är ett reaktionärt förslag med en värdegrund från mitten av förra seklet. I och med förslaget kommer arbetet för jämställda löner och jämställt föräldrauttag i princip att omöjliggöras.

Jag undrar vad vi – och speciellt den borgerliga sidan – i den här salen har för verklighetskoll. Vi vet att det finns närmare en miljon deltidsarbetande människor i Sverige i dag. En absolut majoritet av dem är kvinnor, kvinnor som arbetar till exempel inom handeln på Lindex där 75 procent av kvinnorna bara får jobba deltid, de har ingen rätt till heltid. Männen som arbetar på Clas Ohlson har i princip nästan undantagslöst heltid.

Varför är det så här? Varför ska kvinnor vara hemma och ta hand om barnen medan männen ska ut och jobba? Sanningen är att det är precis så som det är, och vi fastställer det genom vårdnadsbidraget.

Det är paradoxalt när borgarna säger sig vilja bryta utanförskapet, men samtidigt förstärker det med sina egna budgetförslag. I Nacka har man prövat detta, och 3 av 66 sökande var män. Det finns inget jämställt uttag av det så kallade vårdnadsbidraget.

Jag vill se att Sveriges utveckling går mot jämställdhet, men frågan är hur man ska utjämna de ojämslida löneskillnaderna på arbetsmarknaden genom ett sådant här förslag som håller kvinnan kvar i hemmet.

Jag röstar för ett avskaffande av borgarnas pusslande som låser kvinnan vid spisen. Jag vill att både män och kvinnor ska frigöras för ett jämställt uttag av föräldraledighet och lika rättigheter på arbetsmarknaden.

Jag kommer att rösta för avslag på detta vårdnadsbidrag, i motsats till mitt eget parti. Men jag vill rösta för en jämställd arbetsmarknads- och föräldrapolitik.

Anförande nr 394

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag undrar om inte du tillhör fel parti. Jag vill läsa upp punkt 6 i Miljöpartiets reservation 20. Under punkt 6 *Förskoleverksamhet* står det: ”att uppvakta regeringen om möjlighet för Stockholms stad att anställa föräldrar som kommunala dagbarnvårdare av egna barn. Ersättningen ska vara beskattad, pensionsgrundande och på högre nivå än vårdnadsbidrag.”

Vad är det om inte ett högre vårdnadsbidrag?

Anförande nr 395

Z a i d a C a t a l á n (mp): Jag vet inte om borgarrådet hörde mig när jag deklarerade att jag inte kommer att kunna rösta med mitt parti i den här frågan. Detta

är den enda punkt i hela budgetförslaget där jag inte håller med mitt eget parti, och jag kommer alltså inte att rösta för förslaget.

Anförande nr 396

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag kan bara konstatera, Zaida, och samtidigt meddela alla Stockholms föräldrar att du inte tilltror föräldrarna att själva kunna avgöra detta utifrån att de är olika och barn är olika. Det är bra att de får veta det.

Anförande nr 397

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ewa Samuelsson, jag vet inte vilken verklighetskoll du har, men precis som jag sade i mitt inlägg finns det inget jämförbart uttag av föräldraledighet. Kristdemokraterna, om något parti, kanske borde fundera på varför det är så och hur man kan öka det jämförbara uttaget. Ni borde kanske börja satsa lite mer på jämförbara löner och jämförbart föräldraledighetsuttag.